

Talousarvio 2023

sekä taloussuunnitelma

Sisällysluettelo

ESIPUHE	1
ESPOO-TARINA 2021-2025	3
TALOUELLISESTI KESTÄVÄ ESPOO -tuottavuus- ja sopeutusohjelma	23
TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT	49
Suomen talouskehitys	49
Uudenmaan talousnäkyvät	51
Aluetalouden näkymiä Helsingin seudulla	52
Espoon toimintaympäristö	53
Espoon kaupungin tutkimus- ja kehittämistoiminta	63
TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA	66
Taloussuunnitelman perusteet	66
Taloudelliset lähtökohdat	66
Tuloslaskelma	74
Rahoituslaskelma	75
ESPOO KONSERNIN TALOUS	79
KÄYTTÖTALOUSOSA	93
Yleishallinto	95
Valtuusto ja tarkastustoimi	97
Kaupunginhallitus	98
Kaupunginhallitus	98
Verotustoimi	99
Elinvoiman tulosalue	99
Konsernihallinto	116
Sisäinen tarkastus	125
Muu yleishallinto	126

Kasvun ja oppimisen toimiala	127
Kasvun ja oppimisen lautakunta	131
Svenska rum	147
Kasvun ja oppimisen toimialan yhteiset	155
Kaupunkiympäristön toimiala	157
Tekninen lautakunta	161
Kaupunkisuunnittelulautakunta	173
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	175
Joukkoliikenne	182
Kaupunkiympäristön toimialan esikunta	185
Tilapalvelut-liikelaitos	187
Suurpellon taseyksikkö	199
Tapiolan taseyksikkö	205
Urheilupuiston taseyksikkö	211
TULOSLASKELMAOSA	215
INVESTOINTIOSA	227
RAHOITUSOSA	239
LIITTEET	243
Liite 1 Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet	
Liite 2 Investoinnit hankkeittain vuosina 2023-2031	
- Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2031	
- Toimitilainvestoinnit hankkeittain 2023-2031	
- Espoon lähivuosien asuntohankkeita 2023-2025	

ESIPUHE

Espoossa on tänä vuonna vietetty kaupungiksi tulon 50-vuotisjuhlaa. Vuosi on ollut erinomainen tilaisuus nostaa kehittyvän kaupungin monipuolisia palveluja sekä osaamista esille. Erityisen tärkeää tämä on ollut nyt, kun takanamme on pitkä pandemiajakso. Tapahtumien, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen on ollut nyt tärkeämpää kuin koskaan, kun vielä loppuvuodesta länsimetro valmistuu ja Espoo kilpailee Euroopan innovaatiopääkaupunkikisan finaalissa. Samaan aikaan kaupunki olemme valmistautuneet uuteen aikakauteen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen muodostaminen vuoden 2023 alusta vaikuttaa merkittävästi kaupungin organisaatioon, talouteen sekä valtaosaan toiminnastamme.

Espoo-tarina ohjaa Espoon kaupungin kehittämistä

Valtuustokausi 2021–2025 käynnistyi Espoo-tarinan päivittämisellä sekä valtuustokauden tavoitteiden määrittämisellä. Kaupungin tärkeimpiä tavoitteita tällä valtuustokaudella ovat talouden tasapainottaminen, koronasta toipuminen, sote-uudistuksen toimeenpano, hiilineutraaluiden eteen tehtävä työ sekä maahanmuuttajien onnistunut kotouttaminen sekä työllistäminen. Espoon rooli innovaatiokaupunkina korostuu koko Suomen kilpailukyvyssä. Tavoitteenamme on olla pysyvästi Euroopan kestävin kaupunki ja kehittää kasvavaa Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti.

Espoo-tarinassa on asetettu tavoitteeksi, että Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen. Valtuustokauden aikana toimeenpanemme Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelman. Ohjelman tavoitteena on menojen ja tulojen tasapainoon saaminen, investointitason laskeminen lähemmäksi tulo-rahoituskykyä ja kunta-valtio -kustannusjaksuuteen oikeudenmukaistaminen. Ohjelma jatkuu vuoteen 2025 ja sitoo viranhaltijat ja luottamushenkilöt talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseen.

Näiden merkittävien haasteiden ratkominen on yhteinen tehtävämme. Meidän on ponnistettava, että Espoon ja kaupungin talouden näkymät ovat myös jatkossa positiiviset. Espoo-tarinan toimeenpano vaatii tavoitteellisuutta ja hyvää johtamista.

Taloutta suunnitellaan suurten muutosten ja epävarmuuden aikana

Talousarviota on laadittu suurten muutosten ja yleiseen talouskehitykseen liittyvän epävarmuuden keskellä. Sote- ja pelastustoimen uudistus muuttaa kaupunkien toimintaa sekä rahoitusmallia ja talouden toimintaympäristö on muuttunut voimakkaasti Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan seurauksena. Euroopan energiakriisi ja nopea inflaatio heijastuvat laajasti talouteen.

Espoon talous on terveellä pohjalla ja Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelmaa toteuttamalla varmistetaan talouden tasapainoa, mutta sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli muuttaa jatkuvuosiina kaupungin tulopohjaa ja kasvavan kaupungin investointien rahoitusta ja mahdollisuutta investointien toteutukseen.

Valtionrahoituksessa tulee huomioida kasvavien kaupunkien tarpeet oikeudenmukaisemmin ja nykyistä paremmin ja varmistaa edellytykset investointien toteutukseen myös jatkossa sekä huomioida paremmin kasvun ja vieraskielisyyden todelliset kustannukset.

Taloussuunnitelma toteuttaa Espoo-tarinaa ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa

Talousarvion verotulot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn talouskatsauksen ennusteisiin talouskasvusta sekä Kuntaliiton ylläpitämässä veroennustekehikossa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Verotuloarvioissa on huomioitu uusi rahoitusmalli sekä valtuuston päättämät kiinteistöveroprosentit. Sote- ja pelastustoimen uudistuksen yhteydessä kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan 12,64 prosenttiyksiköllä. Espoon uusi kunnallisveroprosentti vuonna 2023 on 5,36. Myös kuntien yhteisöveron osuutta leikataan yhdellä kolmasosalla. Verorahoitus pienenee vuonna 2023 36 prosenttia vuoden 2022 tasoon nähden. Uudistuksen myötä kaupungin tulopohjassa verotulojen osuus laskee merkittävästi ja valtionosuuksien kasvaa 31 prosenttiin.

Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä pienenee vuoden 2022 -1,7 mrd. eurosta -890 milj. euroon. Muutos johtuu hyvinvointialueelle siirtävistä kustannuksista. Vertailukelpoisesti kaupungin nettokustannusten kasvu on noin 8,8 prosenttia. Kasvussa on huomioitu palvelutarpeen kasvu, yleinen kustannuskehitys sisältäen palkkaratkaisun, eläkemaksujen nousu sekä lisääntyvät kustannukset mm. länsimetron toisen vaiheen valmistuessa. Vuonna 2023 kaupungin vuosikatteen arvioidaan nousevan 352 milj. euron tasolle ja tilikauden tulos on 157 milj. euroa. Vuoden 2023 talouden lukuja parantaa vielä vuoden 2022 korkeammalla veroprosentilla osittain kertyvät tilitykset. Vuonna 2024 vuosikate laskee 237 milj. euron tasolle ja tilikauden tulos 38 milj. euroon kun vuoden 2022 veroprosentin vaikutukset poistuvat.

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2023 noin 497 milj. eurolla ja kauden 2023–2032 aikana yhteensä noin 3,8 mrd. eurolla, keskimäärin 375 milj. euroa vuodessa. Investointitaso pysyy lähivuosina edelleen korkeana. Investoinnit länsimetroon ja se kehityskäytävään, kaupunkirataan ja Raide-Jokeriin ovat investointeja koko Suomen kasvuedellytyksiin. Kaupungin investointiohjelma on 2,1 mrd. euroa. Suuri osuus investoinneista kohdistuu koulujen ja päiväkotien rakentamiseen ja kunnostamiseen Koulut kuntoon -ohjelman mukaisesti.

Vuonna 2023 kaupungin lainamäärä ei kasva mutta taloussuunnitelmakaudella tulorahoitus ei kokonaisuudessaan riitä kaupungin kasvun edellyttämiin investointeihin ja kaupungin lainakanta kasvaa 55 milj. eurolla. Kaupungin ja konsernin laadittujen skenaarioiden perusteella sote- ja pelastustoimen uudistus tulee hidastamaan kaupungin verorahoituksen vuosittaista kasvua, ja vuosikate ei jatkossa tule riittämään kaupungin ja konsernin mittavien poistojen kattamiseen eikä kaikkien kasvuinvestointien rahoittamiseen. Velkaantuminen jatkuu, mikäli valtio ei osallistu jatkossa enemmän kasvun rahoittamiseen.

Espoo-tarinaa ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa toteuttamalla parannamme Espoon kykyä sopeutua tulevaisuuden haasteisiin.

Jukka Mäkelä
Kaupunginjohtaja

ESPOO-TARINA 2021-2025

Valtuuston 25.10.2021 hyväksymä

JOHDANTO

Espoo-tarina on päivitetty valtuustokaudelle 2021-2025. Espoo-tarina on yhteinen suunnitelmamme, miten paras mahdollinen Espoon tulevaisuus rakennetaan. Se kertoo, mistä olemme tulossa, missä olemme ja minne olemme menossa.

Espoo-tarina on kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaava strategia. Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden laadintaa. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

STRATEGIAPERUSTA

Espoon visio

Verkostomainen viiden kaupunkikeskuksen Espoo on vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää, ja jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa.

Espoon arvot ja toimintaperiaatteet

Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen.

Espoossa on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.

Espoo on vastuullinen edelläkävijä.

Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Edelläkävijyyteen sisältyy tutkimuksen ja kansainvälisen kokemuksen hyödyntäminen, kokeilut ja myös niihin liittyvien epäonnistumisten kestäminen. Kehitämme Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Espoo on oikeudenmukainen.

Toimimme avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.

Espoo profiloituu vetovoimaisena edelläkävijänä

Espoo profiloituu Suomen turvallisimpana ja elinvoimaisimpana sivistyksen, osaamisen, innovaatioiden ja yritystoiminnan kansainvälisenä edelläkävijäkaupunkina. Espoossa luonto on lähellä kaikkia. Pidämme huolta luonnon monimuotoisuudesta ja saavutamme hiilineutraaliuden vuonna 2030 määrätietoisella kumppanuustoiminnalla yritysten, korkeakoulujen ja muiden yhteisöjen sekä kuntalaisten kanssa.

Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä

Korona ja sote-uudistus muuttavat merkittävästi Espoon toimintaa ja roolia. Kaupunkina varaudumme tähän vuosina 2021–2022 siten, että määrätietoisesti poistamme koronan aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia ja valmistaudumme toiminnan suuntaamiseen elinvoimatoimiin ja sivistykseen.

Koronan vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen sekä perheiden jaksamiseen. Osana Restart Espoo -ohjelmaa tehdään määräaikainen panostus koulukohtaisiin opetuksen resursseihin, oppilashuoltoon ja mielenterveyspalvelujen vahvistamiseen oppimisvelan purkamiseksi ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Perheiden arjen sujuvuuteen ja lapsiperheköyhyyden torjuntaan panostetaan. Seuroja ja yhdistyksiä tuetaan määräaikaisella panostuksella, jotta etenkin lapset ja nuoret saadaan aiempaa aktiivisemmin harrastusten pariin. Kaupungin erityinen tavoite on nuorisotyöttömyyden nopea alentaminen.

Koronan torjumisesta siirretään toimenpiteet perustoimintojen kehittämiseen. Nyt on keskityttävä hoitovelkaan ja peruspalveluihin. Hoitonoja puretaan kaikkia vaihtoehtoja käyttäen. Kaupunki luo monipuolisen yhteistyön avulla perustaa tulevaisuuden työlle ja uusien työpaikkojen synnylle. Erityinen kohde on korkean osaamisen alojen ja sitä tukevien palvelujen vahvistaminen Espoossa. Espoon kaupunki varmistaa riittävän työvoiman saatavuuden ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla tuetaan henkilöstön jaksamista ja hyvinvointia.

Espoon tavoitteena on sote-uudistuksen sujuva toimeenpano siten, että palvelujen toimivuus muutostilanteessa turvataan. Kaupunki lisää yhteistyötä kolmannen sektorin ja järjestöjen kanssa hyvinvoinnin edellytysten lisäämiseksi. Muutoksessa pitää kaikin keinoin kiinnittää huomiota Espoon edunvalvontaan kasvavan kaupungin sekä hyvinvointialueen tehtävissä ja rahoituksessa. Kaupunki selvittää tarkoituksen mukaiset tavat luopua hyvinvointialueen sote-palveluissa käytettävien kiinteistöjen omistamisesta. Kaupungin hallinto ja tukipalvelut sopeutetaan uutta organisaatiota vastaavaksi.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET VUOSILLE 2021-2025

Valtuuston asettamista valtuustokauden tavoitteista johdetaan vuosittain kaupungin ja toimialojen tulostavoitteet ja määritellään niille täsmälliset mittarit. Mittarit esitetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Toimenpiteitä täydennetään ja tarkennetaan tarvittaessa valtuustokauden aikana.

1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki

Espoosta tehdään Suomen paras kaupunki lapsille, nuorille, lapsiperheille ja aikuisoppijoille. Espoo kehittää kulttuurista kestävyttään esimerkillisenä Unescon Learning City -yhteisönä. Turvaamme opetuksen ja varhaiskasvatuksen laadun ja nostamme varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Espoo on jatkossakin Suomen johtava oppimiskaupunki ja oppimistulokset ovat Suomen parhaat sekä perusopetuksessa että toisen asteen koulutuksessa. Säilytämme Espoon perusopetuksen lisätunnit vähintään nykytasolla. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Oppilaiden ja koulujen erilaiset tarpeet tunnistetaan ja kaikkien oppimista edistetään opetuksen eriyttämällä sekä riittävällä erityisellä tuella. Toisen asteen koulutuspaikkoja lisätään. Kiusaamiseen ja väkivaltaan on nollatoleranssi.

Tuemme korkeakoulukampusten kehittymistä vahvoiksi innovaatio- ja osaamiskeskittymiksi. Kampuskehityksen kohteina ovat Otaniemen lisäksi Leppävaara ja Kivenlahti. Näille kaikille alueille asetamme elinvoiman ja kaupunkikehityksen kumppanuustoiminnan erityistavoitteet. Opiskelijat viihtyvät ja haluavat jäädä Espooseen. Espoon kirjastojen palvelut ja niiden saavutettavuus ovat edelleen maailman parhaiden joukossa. Kulttuuri on vahvasti läsnä espoolaisten arjessa laadukkaiden toimijoiden sekä kaupunkirakenteeseen sijoitetun kulttuurin kautta. Espoossa on ylivoimainen arkiliikuntakokemus. Tärkeänä tavoitteena on, että jokaisella espoolaisella nuorella on vähintään yksi mieluisa harrastus. Toteutamme Urheilupuiston jalkapallostadionin sekä tilat kaupunginteatterille kulttuurikeskuksen yhteyteen.

2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin

Espoosta tehdään Suomen paras kaupunki lapsille, nuorille, lapsiperheille ja aikuisoppijoille. Espoossa palveluja tuottaa koko kaupunkiyhteisö, ei vain kaupunkiorganisaatio. Yritykset, järjestöt ja muut yhteisöt ovat osa innovatiivisesti toimivaa kaupunkiekosysteemiä ja palvelutuotantoa. Edistämme Kaupunki Palveluna -monituottajamallin toteutumista kaupungissa. Palvelujen kehitystyötä leimaa uutta luova innostus ja moninaisten rajojen rikkominen sekä elinvoimaisuuden vahvistaminen myös teknologisen kehityksen, taiteen, huippu-urheilun ja yritystoiminnan yhteistyön avulla. Etsimme aktiivisesti kumppaneita ja yrittäjiä toteuttamaan merelliseen Espooseen ja Rantaraitille monipuolisia palveluja. Aktivoimme ravintolakulttuurin kehitystä eri puolilla Espoota.

Espoo on hyvä paikka ikääntyneille. Laadukkaat kulttuuri- ja liikuntapalvelut, ulkoilumahdollisuudet sekä vanhenevan väestön oma järjestötoiminta ja yksityiset palvelut tukevat ikääntyneiden hyvinvointia, kotona-asumista ja sosiaalisia kohtaamisia. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö sujuu saumattomasti. Kun sosiaali- ja terveystaloutta tarvitsee, niitä myös saa. Kehitämme tiedolla, data-analyysillä ja vaikuttavuudella johtamista. Espoo kumppaneineen on aktiivinen digitalisaation, robotiikan, tekoälyn ja muun teknologian hyödyntäjä läpi toimintaprosessien. Edistämme yhteiskunnallisia innovaatioita, asukas-, asiakas- ja kumppanuusperustaisuutta, palvelutuotannon vaikuttavuutta, tuottavuuden parantumista sekä kustannussäästöjen aikaansaamista. Digitalisaatiota hyödyntäen lisäämme toimintamme avoimuutta, kehitämme

uusia alustamaisia ratkaisuja ja nopeutamme palveluprosesseja. Otamme huomioon myös ne, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Espoo kokoaa kaupungin oman hallinnon, asukkaiden- ja asiakkaiden sekä yhteistyökumppanien käyttöön eri alueiden suunnitelmallista kestävää kehitystä tukemaan tietomateriaalin. Tästä kehitetään Espoon aluemalli, jossa digitaalisesti esitetään faktat sekä havainnollistetaan alueen nykytila, vahvistettujen kaavojen mahdollistamat muutokset, suunnitellut investoinnit ja muutokset palveluverkostoon sekä pitemmän aikavälin tavoitetila.

Kaavoituksen ja rakentamisen kuntakohtaista sääntelyä puretaan laatua vaarantamatta samalla kun alueille asetetaan aiempaa selkeämmin toiminnallisia tavoitteita. Teetämme analyysit, miten kaavoitus- ja lupaprosessien sekä maankäytösopimusten valmistelua voidaan nopeuttaa ja käsittelyaikoja lyhentää. Toimenpiteet tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi. Vahvistetaan asukkaiden osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa Espoon osallisuusmallia toteuttaen ja edelleen kehittäen.

3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen

Valtuustokauden aikana toimeenpanemme Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelman (TakE). Ohjelman tavoitteena on menojen ja tulojen tasapainoon saaminen, investointitason laskeminen lähemmäksi tulo-rahoituskykyä ja kunta-valtio -kustannusjakosuhteen oikeudenmukaistaminen Espoon osalta. Kaupungin resurssien käytön optimoimiseksi arvioidaan kaupunkikonserniin kuuluvat toiminnot. Kaupungin investointikyky ja -tarpeet on arvioitava ja on varauduttava sote-uudistuksen seurauksena investointikaton laskemiseen. Espoon kunnallisveroa ei nosteta sote-uudistuksen yhteydessä.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitettiin sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta keväällä 2022 siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioitiin TakE-ohjelman kipukohdat. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidettiin ennallaan. Valtuusto päätti 13.6.2022 päivitetystä TakE-ohjelmasta.

4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki

Espoo vahvistaa asemaansa Pohjois-Euroopan kansainvälisesti kiinnostavimpana ja vetovoimaisimpana osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatiokeskuksena. Tässä kumppaneillamme, etenkin Aalto-yliopistolla, VTT:llä ja yrityksillä on keskeinen rooli. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyritys-kampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.

Teemme aktiivisen kumppanuustoiminnan avulla yritysten ja osaajien ”houkuttelevuusohjelman”, jonka tavoitteena on myös vahvistaa Espoon tulopohjaa. Espoo tarjoaa huippuosajille ja heidän perheilleen parhaan paikan asua. Asetamme tavoitteeksi, että Espoo on Pohjoismaiden paras paikka expat-työntekijöille. Espoossa on riittävästi englanninkielisiä varhaiskasvatus- ja koulupaikkoja. Espoon kolmas palvelukieli on englanti. Kansallisen elvytysrahoituksen ja EU-rahoituksen hakeminen korostuu erityisesti vihreän siirtymän ja digitalisaation edistämiseksi, jossa Espoo yhdessä yritysten ja tiedeyhteisöjen kanssa on vahva toimija. Espoo kehittyy ja oppii kansainvälisessä yhteistyössä. Työllisyyttä edistämme asiakas- ja yritysälähtöisesti kohdennetuilla palveluilla.

5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki

Kestävä kasvu, asukkaat ja liikkuminen

Espoota rakennetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti viihtyisäksi ja turvalliseksi kotikaupungiksi. Espoon kasvu on taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä. Ehkäisemme alueellista ja myös alueiden sisäistä segregatiota. Parannamme ennaltaehkäisevää toimintaa, jotta raskaampien palveluiden tarve vähenee. Espoo saavuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG) edelläkävijänä sekä kehittyy ja jakaa kestävän kehityksen osaamista kansallisissa ja kansainvälisissä kaupunkiverkostoissa. Kestävät ja älykkäät kaupunkiratkaisut lisäävät arjen ja liikkumisen sujuvuutta. Jokaisella espoolaisella on hyvät mahdollisuudet tehdä kestäviä valintoja arjessaan ja vaikuttaa lähiympäristöönsä.

Lopetamme vastakkainasettelun julkisen liikenteen kehittämisen ja yksityisautoilun välillä, molempia tarvitaan. Liikenteen päästöjä vähennetään. Panostukset näkyvät esimerkiksi joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamisessa sekä yksityisautoilussa etenkin sähköautojen käytön nopeana lisääntymisenä. Arjen turvallisuutta parannetaan monialaisella yhteistyöllä siten, että Espoo on Suomen turvallisin kaupunki.

Pientalorakentamisen edellytysten vauhdittaminen

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan (POKE) pientalovaltaisten alueiden asemakaavoitukseen osoitetaan riittävät resurssit sekä samalla varmistamme suunnitellun rakentamisen raiteiden varteen ja riittävät työpaikkatontit. Kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia pientaloalueita toteutetaan erityisesti POKE-alueella yhdessä kumppaneiden kanssa. Luomme edellytykset pientalokylien ja kaupunkipientaloalueiden toteuttamiselle uudentyypeisinä yhteistyöhankkeina. Nämä toimivat myös kansainvälisinä esimerkkeinä.

Kestävän rakentamisen edelläkävijäisyys ja elävien keskustojen vauhdittaminen

Varmistamme monipuoliset ja omaleimaiset alueet, joilla on myös pientaloja, viihtyisää kerrostaloasumista ja riittävästi työpaikkatontteja. Hyvien liikenneyhteyksien varteen rakentuvat tiiviit kaupunkimaiset alueet ovat eläviä ja houkuttelevat palvelualan yrityksiä. Suunnittelussa ja rakentamisessa korostetaan kestävän kehityksen periaatteita ja kiinnitetään huomiota rakennusten elinkaaripäästöihin.

Lähiluontoa hyödynnetään liikkumisen ja hyvinvoinnin lähteenä. Espoossa lähiluonto on kaikkien saavutettavissa. Olemme edelläkävijä kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamisessa. Espoo tekee kartoituksen kaupungin toiminnan luontovaikutuksista. Luonnon monimuotoisuustyö on koko espoolaisyhteisön yhteinen asia. Espoon kaupunkikehitys on luonnon monimuotoisuudesta huolehtivaa, sitä elvyttävää ja lisäävää. Laadimme tiekartan luonnon monimuotoisuuden elpymiseksi ja kokonaisuuskentymättömyyden saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä.

6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

Espoo toimii aktiivisesti ilmastonmuutoksen torjunnassa, luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa ja on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Espoo sopeutuu ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Yhteistyö yliopistojen, tutkimuksen, innovaatiotoiminnan ja yritysten kanssa tuottaa ratkaisuja, joiden hiilikädenjälki on merkittävä ja auttaa ratkaisemaan globaalia ilmastohaastetta. Espoo edistää uusia lähienergiatuotannon ratkaisuja ja selvittää edellytykset pienydinvoiman sijoittamiseksi kaupungin alueelle. Kaupungille laaditaan ilmastomuutoksen torjunnan tiekartta,

joka kuvaa Espoon kaupungin oman sekä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartta pohjautuu Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmaan (Sustainable Energy & Climate Action Plan, SECAP) ja Kestävä Espoo-ohjelmaan. Tiekartan pääperiaatteet tuodaan valtuuston päätettäväksi vuoden 2022 aikana. Jatkossa tiekartan toteutumista tarkastellaan ja arvioidaan sen toimenpiteiden riittävyttä suhteessa hiilineutraaliustavoitteeseen sekä asetetaan puuttuvat toimet tavoitteen saavuttamiseksi.

7. Espoo on Suomen paras kotouttaja

Elinvoimaisuudesta, työvoiman saatavuudesta ja sosiaalisesti kestävästä kehityksestä huolehditaan houkuttelemalla osaajaperheitä muuttamaan Espooseen sekä kohentamalla maahanmuuttajien kotoutumista ja nopeuttamalla työllistymistä. Espoo toimeenpanee tehokkaasti alkuvaiheen kotouttamisohjelman, jonka tarkoituksena on oppia suomen tai ruotsin kieli sekä päästä koulutukseen tai osaamista vastaaviin töihin. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oppimistulosten ero kantaväestöön puolitetaan valtuustokauden aikana oppimistuloksia nostamalla. Maahanmuuttajataustaisten naisten työllisyysaste nostetaan kohti pohjoismaista tasoa. Maahanmuuttajien osaamiskeskuksen keskeisin tavoite on työllistyminen yksityisen sektorin työpaikkoihin.

POIKKIHALLINNOLLISET KEHITYSOHJELMAT

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yhteistyöalustoja, joissa kehitetään kokeillen ja pilotoiden innovatiivisia ratkaisuja Espoo-tarinan mukaisesti yhdessä kumppanien kanssa. Työn vaikuttavaan toteutukseen haetaan ulkoista rahoitusta kansallista lähteistä ja EU-ohjelmista.

Elinvoimainen Espoo

- käynnistää Espoon alueella kokeilujen ja kumppanuuksien avulla strategisesti entistä paremmin kaupungin elinvoimaa lisääviä ja vetovoimaa kasvattavia toimintoja,
- kokeilee ja kehittää toimintamuuotoja siten, että kaupunki kumppaneineen profiloi Espoon innovatiiviseksi tulevaisuuden työn kaupungiksi, jossa korkean osaamisen alat vahvistuvat ja kasvavat sekä jossa syntyy monipuolisesti niitä tukevien ja niiden tarvitsemien alojen uusia työpaikkoja,
- edistää jaideoi uusia toimintatapoja, jotka parantavat ja sujuvoittavat nuorten, pitkäaikaistyöttömien, osatyökykyisten ja maahanmuuttajien työllistymistä,
- sparraa elinvoima-tulosalueen kehittymistä kaupungin kaikkea toimintaa innovatiivisesti ja laadullisesti kehittäväksi toiminnaksi,
- monipuolistaa ja vahvistaa osallistavaa asukas- ja kumppanuustoimintaa.

Hyvinvoiva Espoo

- ideoi moninaisia tapoja ja edistää toimintamalleja korona-aikana syntyneen hoitovelan purkamiseksi ja mielenterveysongelmien hoitamiseksi sekä ennaltaehkäisemiseksi,
- kehittää sote-uudistuksen sujuvaa toimeenpanoa tukevia kaupungin toimintoja, yhteistyötä järjestöjen ja koko kolmannen sektorin kanssa sekä kuntalaisten omaehtoista toimintaa ja muuta hyvinvointia edistävää työtä, kuten liikunnan, kulttuurin ja nuorisotyön edellytyksiä edistää espoolaisten terveyttä ja onnellisuutta,
- ideoi ja ohjaa viestintää ja toimintatapoja, joilla vahvistetaan asukas- ja asiakaslähtöisyyttä, edistetään henkilökunnan saatavuutta sekä tuetaan henkilökunnan ja kuntalaisten toimintaa sote-uudistuksen toimeenpanossa.

Kestävä Espoo

- toteuttaa laajana kumppanuusyhteistyönä innovatiivisia paikallisia kestäviä kaupunkiratkaisuja, jotka toimivat globaaleina esimerkkeinä hiilineutraaliuden saavuttamisessa ja luonnon monimuotoisuuden suojelussa,
- kehittää ja levittää toimintatapoja, jotka avaavat Espoota, sen kehittyviä alueita ja luontoratkaisuja, entistä kiinnostavammaksi tutkimus- ja kehittämisalueeksi yrityksille ja tutkimuslaitoksille,
- kokoaa kaupungin oman ja Espoo-yhteisön kanssa tehtävän ilmastotyön tiekartaksi, tarkastelee ja vahvistaa sen hiilikädenjälkivaikutusta sekä tukee merkittävällä tavalla Espoo-tarinan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista,
- vahvistaa osaltaan kestävä kehityksen kaikkia osa-alueita koko kaupunkikonsernin toiminnassa ja luo ratkaisuja YK kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamiseksi Espoossa ja muissa kaupungeissa.

Tapahtumien yhteisöllinen Espoo

- kehittää toimintamuotoja ja kokeilee toimintaa, jotka vahvistavat Espoon veto- ja elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä edistävät mm. kulttuuri- ja liikunta-alan koronasta toipumista tapahtumilla,
- edistää yhteisöllisyyttä, paikallisten aktiviteettien lisääntymistä eri puolilla Espoota sekä lisää ja monipuolistaa osallistavaa asukas- ja kumppanuustoimintaa,
- luo mahdollisia esteitä poistaen ja edellytyksiä lisäten perustaa monipuolisille paikallistapahtumille Espoossa sekä suurtapahtumat mahdollistavalle tapahtumakaupunki Espoo -toimintamallille,
- ideoi monipuolisena yhteistyönä muodot ja tapahtumat, joilla juhlistetaan Espoo 50 vuotta kaupunkina -vuotta.

ESPOO – EUROOPAN KESTÄVIN KAUPUNKI

Mistä olemme tulossa?

Espoon ajanlasku alkoi, kun Espoon seurakunta irtautui Kirkkonummen seurakunnasta vuonna 1458. Espoon keskuksessa sijaitseva Espoon tuomiokirkko on pääkaupunkiseudun vanhimpia rakennuksia. Espoo viettää 50-vuotisjuhluvuotta kaupunkina vuonna 2022.

Espoo rakentui Turusta Viipuriin johtavan Kuninkaantien varteen, ja vuonna 1556 kuningas Kustaa Vaasa perusti Kauklahdessa sijaitsevan Espoon kartanon. Siitä Kuninkaantie jatkui Espoon kirkonkylän kautta Bemböleen. Parin kilometrin osuus Bembölestä Träskändan kartanoon on nykyisinkin viralliselta nimeltään Kuninkaantie.

Espoon kehitys kuvaa Suomea pienoiskoossa. Kehityksestämme löytyvät kaikki samat piirteet kuin Suomenkin kehityksestä: vahva agraarisuus, kartano- ja talonpoikauskulttuuri, alkava teollistuminen ja kaupungistumiskehitys, keskeinen rooli maan kehityksessä sodan jälkeen, voimakas väestönkasvu, hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen ja nykyinen kehitys osana vahvistuvaa, verkostomaista ja kansainvälistä metropolialuetta.

Ensimmäiset 500 vuotta olivat Espossa hitaan kasvun aikaa. Vasta 1950-luvun alussa asukasmäärämme ylitti 20 000 asukasta. Viimeiset vuosikymmenet Espoo on kasvanut voimakkaasti. Koko Helsingin seudun asukasluku on 1950-luvun alkupuolelta 2,5-kertaistunut nykyiseen noin 1,5 miljoonaan asukkaaseen. Samassa ajassa Espoon väkiluku on yli kymmenkertaistunut.

Valtioneuvosto teki vuonna 1949 päätöksen sijoittaa Teknillinen korkeakoulu Otaniemeen. Otahalli ja Teekkarikylän ensimmäiset rakennukset valmistuivat 1950-luvun alussa Helsingin olympialaisten kisakyläksi. Vuonna 1953 alkoi Tapiolan rakentaminen. Tapiolaa rakennettiin teemalla ”Asuntoja lapsiperheiden tarpeisiin”. Kasvava Espoo rakensi ja lapsiperheet saivat kodit uusista asuintaloista luonnonläheisessä ympäristössä. Samaan aikaan Espoon kieltenemmistö muuttui ruotsinkielisestä suomenkieliseksi.

1960-luvulla alkaneeseen suureen maaltamuuttoon Espoo vastasi aluerakentamissopimusten avulla. Sopimukset mahdollistivat uusille asukkaille asunnot, päiväkodit ja koulut. Tapiolan rakentamista seurasivat Länsiväylän varteen rakentuneet Matinkylä-Olari ja Espoonlahti. Junaradan varressa kasvoivat Leppävaara ja Maxi-Market. Espoota ja sen lähiöitä rakennettiin uudisraivaamisen hengessä. Uudet asukkaat olivat aktiivisia, ja monet tänään merkittävät kulttuuriyhdistykset ja urheiluseurat saivat alkunsa. Teknillisen korkeakoulun päärakennus valmistui 1965 ja Dipoli 1967. Teekkarit muuttivat Otaniemeen. Kaupungin hallinnollinen keskus sijoittui Espoon keskukseen. Espoosta tuli kauppa 1963 ja kaupunki 1972. Espoo oli jo 70-luvun alussa kansainvälisen huomion kohteena, kun Otaniemen Dipoli oli useita vuosia vuokrattuna ulkoministeriölle. Siellä toteutettiin SALT-neuvottelut ja ETYK:n valmisteluvaihe.

1980-luvulla Espoon väestönkasvu oli kahta aiempaa vuosikymmentä maltillisempaa. Espoon kulttuurikeskus ja Espoontori valmistuivat. 1990-luvulla yksinasuminen yleistyi, vanhimpien ikäryhmien osuudet väestöstä kasvoivat ja vieraskielisten määrä alkoi kasvaa. Espoon väkiluvun kasvu on ollut 1990-luvusta lähtien suurista kaupungeista nopeinta. Nuuksion kansallispuisto perustettiin vuonna 1994. Suomen ensimmäinen Ikea-tavaratalo avattiin Espooseen vuonna 1996. Espoon rooli osana globaalia yhteiskuntaa ja Eurooppaa vahvistui. Shanghai ja Espoo käynnistivät 1990-luvun alussa yhteistyön, joka johti v. 1998 ystävyyskaupunkitoiminnan käynnistämiseen sopimukseen. Aalto-yliopisto aloitti toimintansa vuonna 2010, kun Helsingin kauppakorkeakoulu, Taideteollinen korkeakoulu ja Teknillinen korkeakoulu yhdistyivät.

Missä olemme?

Tänään Espoo on turvallinen ja viihtyisä, luonnonläheinen, kaksikielinen ja kulttuurisesti moninainen kaupunki osana pääkaupunkiseutua. Espoota leimaa vireä kansainvälinen yritys- ja innovaatiotoiminta. Espoo on määrätietoisesti kehittänyt itseään verkostokaupunkina, jossa on viisi kaupunkikeskusta ja kaksi paikalliskeskusta. Tarjoamme kattavat palvelut kaikille noin 300 000 asukkaallemme. Meillä on kuitenkin myös paljon haasteita.

Espoon kasvu jatkuu. Väestömme kasvaa keskimäärin 4 700 asukkaalla vuodessa. Erityisesti vieraskielisen väestömme kasvu on nopeaa. Tällä hetkellä vieraskielisiä asukkaita on yli 58 000, ja määrän ennustetaan kasvavan yli 35 000 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä. Myös ikäämpien asukkaiden määrä ja suhteellinen osuus kasvavat. Nämä muutokset haastavat palvelutuotantomme. Väestönkasvun johdosta myös investointiohjelmamme on euromääräisesti ennätyssuuri.

Espoolaiset arvostavat luontoa, ja luonto on lähellä meistä jokaista. Lähiluonnon lisäksi Espoossa on 58 kilometriä merenrantaa, Rantaraitti, 165 saarta, 100 järveä, keskuspuisto ja Pohjois-Espoossa Nuuksion erämaa, jossa asutus kohtaa kansallispuiston luontoarvot ja kymmenet järvet.

Aalto-yliopiston ja VTT:n ansiosta Espooseen on kehittynyt huipputeknologiaa, innovaatioita ja korkeaa osaamista hyödyntävä tieteen, taiteen ja talouden keskittymä. Keilaniemessä on useita kansainvälisten yritysten pääkonttoreita, ja Otaniemestä on muodostunut nuorten yritysten kasvualusta. Kaupunkikeskustemme asukkaita puolestaan palvelee lukuisa määrä eri alojen paikallisia pienyrityksiä. Olemme osa verkostomaista kasvavaa kaupunkiyhteisöä ja metropolialuetta.

Kaupunkirataan tukeutuva Leppävaara on Espoon suurin kaupunkikeskus, jonka ytimessä on tarjolla sekä yksityisiä että julkisia palveluita. Länsimetron varrella Matinkylä-Olarin kaupunkikeskuksessa Palvelutori tarjoaa julkisia palveluja kaupallisten palvelujen yhteydessä, mikä helpottaa asukkaiden arkea ja asiointia. Käytämme hyväksi palvelutorista saatuja kokemuksia kehittäessämme vastaavaa toimintaa muissa kaupunkikeskuksissa.

Taloudellinen toimintaympäristömme, kestävä kehitys, digitalisaatio, kaupungistuminen, ikäänntyminen ja maahanmuuttajien kotoutuminen ovat Espoon suuria haasteita. Koronapandemia on entisestään lisännyt kaupunkimme talouspaineita, työttömyyttä, yksinäisyyttä ja sosiaalisia ongelmia sekä heikentänyt yritysten toimintaedellytyksiä. Kaupunkimme taloutta kiristää myös kuntien välinen verotulojen tasaus ja verotulojen kasvua voimakkaampi väestön lisäys. Vaikka tällä hetkellä talousennusteet ovat positiivisia, pakottaa kaupunkimme käyttötalous ja velkataakka asettamaan kehityskohteita tärkeysjärjestykseen ja tekemään valintoja. Tehostamme toimintaa pitkäjänteisesti ja vastuullisesti.

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on käynnistynyt. Uudistuksen pohjalta perustetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Hyvinvointialueen suunnittelu on käynnistynyt. Uudistus työllistää ja muuttaa kaupunkiorganisaatiomme toimintaa merkittävästi. Lisäksi sillä on isot taloudelliset vaikutukset.

Espoon väestö on keskimäärin hyvinvoivaa ja korkeasti koulutettua. Monet kansainväliset ja alkuvaiheen yritykset ovat löytäneet kotipaikkansa Espoosta. Koronapandemia on syksyllä 2021 taitekohdassa. Koronasulkujen aikana olemme oppineet paljon mm. etätyöskentelystä. Meillä on nyt mahdollisuus miettiä, kokeilla ja ottaa käyttöön kaupungille uusia käytäntöjä ja toimintamalleja.

Minne olemme menossa?

KAIKKIEN ESPOO

Espoossa kaikilla asukkailla on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä omassa elämässään. Osallisuus näkyy espoolaisen arjessa. Jokainen Espoossa asuva on espoolainen. Meillä on nollatoleranssi rasismiin.

Globaalit megatrendit ja kansalliset muutokset haastavat kaupunkien perinteisen roolin ja toimintatavat. Otamme haasteet vastaan. Tulevaisuuden kehityssuunta on kirkas. Toimintamme perustuu yhä enemmän koko espoolaisen ekosysteemin yhteistyöhön. Hyvät palvelut lisäävät alueemme elinvoimaa, kuntalaistemme toimeliaisuutta ja arjen sujuvuutta. Palvelut ovat laadukkaasti, esteettömästi ja tehokkaasti järjestettyjä, ja kehitämme niitä yhdessä asukkaidemme ja asiakkaidemme kanssa. Kun väkilukumme kasvaa, vastaamme lisääntyneeseen palvelutarpeeseen alueittain, lähellä asukasta. Vahvat lähipalvelut ovat asukkaille merkityksellisiä. Perheen taustasta tai varallisuudesta riippumatta kaikki espoolaiset lapset ja nuoret saavat terveistä, turvallisista ja innostavista päiväkodeista ja kouluista hyvät lähtökohdat elämään, jatko-opintoihin ja työhön. Kaupunki panostaa laadukkaaseen opetukseen ja kasvatukseen yhteistyössä vanhempien kanssa. Opetuksella tuetaan tiedonrajat ylittävän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, joka alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Espoossa kasvatuksessa ja opetuksessa on positiivisen kasvatuksen näkökulma. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Lisäksi lasten ja nuorten pahoinvointia ennaltaehkäistään perheiden tukemisella, oikea-aikaisilla palveluilla ja eri tahojen yhteistyöllä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä turvaamme espoolaisten hyvät terveydenhuollon palvelut ja luomme hyvät yhteistyömallit hyvinvoinnin edistämiseksi Espoossa. Kun ikääntyvien ja vammaisten avuntarve lisääntyy, tuemme heitä monin eri tavoin ja etenkin heidän pärjäämistään kotona. Tätä työtä kaupunki tekee yhdessä omaisten, ystävien, yhdistysten, seurakuntien ja palveluja tarjoavien yritysten kanssa. Kun ikääntyvä ei enää pärjää ja pysty asumaan kotona, tarjoamme kodinomaista hoiva-asumista. Tuemme vammaisten yhdenvertaista arkea ja elämää.

Onnellisuus, terveys, hyvinvointi ja mielen hyvinvointi kehittyvät ennen kaikkea läheisistä ihmissuhteista. Siksi toteutamme palvelut yhdessä hyvinvointialueen kanssa sekä yhteistyössä asiakkaidemme ja heidän läheistensä kanssa. Vaikeimmat haasteet ratkomme yhdessä siten, että painopiste on ennaltaehkäisyssä.

Espoolaiset huolehtivat aktiivisesti ja omatoimisesti itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, jos omat voimat eivät riitä. Yhä useammat osallistuvat itselleen ja elämäntilanteeseensa soveltuvaan toimintaan.

Kaupunki tekee läheistä yhteistyötä alueellaan toimivien suomen- ja ruotsinkielisten ja muun kielisten seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa erityisesti kerhotoiminnassa, syrjäytymisen ehkäisyssä, vanheneuvonnassa, vanhustyössä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa. Vähennämme asunnottomuutta yhdessä kumppaniemme kanssa.

Toimintamme on avointa, demokraattista ja helposti lähestyttävää. Kaikki espoolaiset, nuorista ikäihmisiin, voivat osallistua ja vaikuttaa kotikaupunkimme kehittämiseen.

KESTÄVÄ JA LUONNONLÄHEINEN ESPOO

Espoo on viiden kaupunkikeskuksen ja paikalliskeskusten verkostokaupunki. Olemme keskeinen osa kehittyvää metropolialuetta ja Etelä-Suomen työssäkäyntialuetta.

Kaikista kaupunkikeskuksistamme muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helpposti ja esteettömästi saavutettavissa. Pidämme huolta riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta. Ehkäisemme alueellista ja myös alueiden sisäistä segregatiota.

Kehitämme kaupunkikeskuksia niiden omien vahvuuksien mukaan. Tiiviit pientalovaltaiset ja kylämäiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunki- ja paikalliskeskuksiin. Tapiola, Matinkylä-Olari ja Espoonlahti sijoittuvat metron, Leppävaara ja Espoon keskus kaupunkiradan läheisyyteen. Nykyisten Kaukalahden ja Kalajärven paikalliskeskusten lisäksi tulevia keskuksia ovat merellinen Finnoo metron varrella ja ekologinen Kera kaupunkiradan varrella. Myöhemmin rakennetaan Hista Tunnin juna -radan varrelle. Pääkaupunkiseudun poikittaisliikennettä tehostava Raide-Jokeri yhdistää metron ja kaupunkiradan vuonna 2024. Parannamme joukkoliikenteen ja pyöräilyn edellytyksiä. Samalla huolehdimme henkilöautojen käytön sujuvuudesta. Tavoitteemme on kasvattaa joukkoliikenteen, kävelyn, pyöräilyn ja sähkökäyttöisten autojen suosiota. Pienemmässä yhdessä asukkaidemme kanssa espoolaisten ekologista jalanjälkeä ja teemme ilmastotyötä edelläkävijäkaupunkina.

Espoo on Euroopan kestävin kaupunki nyt ja jatkossa. Aidosti verkostomainen raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenteemme mahdollistaa taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti parhaan tavan kehittää kaupunkiamme. Espoo voitti vuonna 2018 Maailman älykkäin yhteisö -palkinnon ja on useita kertoja ollut EU:n Innovaatiopääkaupunkikisan finalistina. Valtuustokauden aikana toteutamme Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman. Ohjelman tavoitteena on, että saamme käyttötalousmenojemme kasvun tasapainoon, laskemme investointitason lähemmäksi tulo-rahoituskykyä ja saamme muutettua kuntien ja valtion välisen kustannusjako-suhteen oikeudenmukaisemmaksi. Espoon talous on vahva, mutta roolimme koko Suomen kuntapalvelujen rahoittajana on kasvanut miljardiluokkaan ja muodostunut kasvukaupungille kohtuuttomaksi. Kasvukaupunkina Espoon tehtävänä on luoda perustaa tulevaisuuden työlle, uusien työpaikkojen synnylle, kasvulle, tuottavuudelle, investoinneille, työperäiselle maahanmuutolle, osaamiselle ja korkean osaamisen alojen vahvistumiselle yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Teemme töitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja sen vaikutuksiin sopeutumiseksi. Tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Kunnianhimoiseen tavoitteeseen etenemme yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa panostamalla puhtaaseen energiaan, kiertotalouteen, kestäväan maankäyttöön ja rakentamiseen sekä kestäviin kulkumuotoihin. Espoossa kivihiilestä luovutaan vuoden 2025 aikana ja kaukolämpöä tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä. Espoon kaupunkirakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa kestäväan elämäntavan sen kaikilla alueilla. Liikenteen vähähiilisyttä tukevat metron, kaupunkiradan ja raidejokerin valmistuminen sekä liikenteen sähköistyminen. Kestäväan kehityksen ja ilmastotyön kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi tiivistämme edelleen suurten kaupunkien yhteistyötä, hyödynnämme kaupunkiseutujen ekosysteemisopimuksen ja EU:n rahoitusohjelmien kautta saatavissa olevat resurssit sekä vahvistamme metropolialueen yhteistyötä ja eurooppalaisten kaupunkien kumppanuustoimintaa.

Espoolaisten asuinympäristö on viihtyisä. Espoo on edelläkävijä kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamisessa. Lähiluonto, virkistysalueet, järvet ja joet sekä Rantairaitti ja merellisyys ovat Espoon vahvuuksia, joita espoolaiset arvostavat. Huomioimme metsät, pellot ja kulttuurimaiseman kaupunkikehityksessämme myös jatkossa.

KUMPPANUUKSILLA MENESTYKSEEN

Strategisen yhteistyön ja verkostomaisen toiminnan avulla kehitämme Espoota yhdessä asukkaidemme, yhteisöjemme ja yritystemme kanssa. Yhteistyömme on tiivistä hyvinvoinnin ja elin-

voiman edistämässä erityisesti hyvinvointialueen, Helsingin seudun ja Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa. Edistämme tulevaisuuden kaupunkipolitiikkaa aktiivisella kumppanuudella kansallisesti ja toimimme esimerkillisenä edelläkävijänä EU-tasolla.

Kuntalaisten ja koko kaupunkiyhteisön tarpeet ja toiveet palveluiden suhteen muuttuvat aiempaa moninaisemmiksi. Olemme kansallinen ja eurooppalainen edelläkävijä ihmislähtöisessä palvelu- ja innovaatioekosysteemien kehittämisessä sekä digitalisaation hyödyntämisessä. Kaupunki palveluna -malli hyödyntää verkostomaisesti olemassa olevia resursseja digitalisaation mahdollistama. Mallin mukaisesti palveluja tuottaa koko kaupunkiyhteisö, ei vain kaupunkiorganisaatio. Yritykset ja järjestöt ovat tärkeä osa kaupunkiekosysteemiämme ja palvelutuotantoamme.

AKTIIVISET ESPOOLAISET

Kansainvälinen ja luonnonläheinen Espoo on vetovoimainen tapahtumakaupunki, jota elävöittävät aktiivinen kaupunkikulttuuri ja monipuolinen liikunta.

Espoon kaupunginteatterilla on toimivat tilat, ja kaikissa kaupunkikeskuksissamme on arvostetut kirjastot ja uimahallit. Kirjastomme toimivat kuntalaisten olohuoneina, ja työväenopisto tarjoaa espoolaisille heille tärkeitä kursseja. Urheilupuistot ja liikuntatilat ovat monipuolisen kuntalaisyhteistyön ja aktiivisen seuratoiminnan tulos eri puolilla Espoota.

Lähiluontomme ja laajat metsäalueemme antavat espoolaisille hyvät mahdollisuudet liikuntaan, ja liikuntaseurat liikuttavat kaikenikäisiä espoolaisia monipuolisesti. Espoossa mestaruuksia saavutetaan kaikissa ikäsarjoissa, mikä innostaa varsinkin nuorempia liikuntaharrastusten pariin.

Espoolaisilla on mahdollisuus nauttia rikkaasta ja valtakunnallisesti laadukkaasta kulttuuritarjonnasta. Espoolaisuus on elämää arjessa ja kohtaamisia muun muassa EMMAn näyttelyissä, Sinfoniettan ja Tapiolan kuoron ja muiden espoolaisten kuorojen konserteissa, April Jazzissa, huippu-urheilun ja kulttuurin tapahtumissa, otteluissa ja harrastuksissa. Teemme aktiivista yhteistyötä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntaseurojen, sosiaali- ja terveystyöjärjestöjen sekä muiden yhdistysten kanssa. Takaamme kaikille espoolaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa.

OSAAVAT IHMISET JA YRITYKSET JUURTUVAT ESPOOSEEN

Espoo on kansallisesti ja kansainvälisesti houkutteleva kaksikielinen kaupunki, jonka palvelut ovat saavutettavissa myös englanniksi. Kaupunkimme tunnetaan maailmanlaajuisesti tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristönä, jonka avaintoimijoita ovat Aalto-yliopisto ja VTT yhdessä muiden korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Yritysmönteinen Espoo on hyvä paikka elää, uudistua, yrittää ja tehdä työtä. Kehitämme kaupunkia yrittäjyyden ja yritystoiminnan toimintaympäristönä yhdessä yrittäjien kanssa.

Espoo on osaamisen ja osaajien kaupunki, ja koulumme ovat kansainvälistä huipputasoa. Englanninkielinen kasvatus- ja opetustarjontamme vastaa voimakkaasti kasvavaan kysyntään. Toisiaan täydentävät kaupunkikeskuksemme innovaatio- ja palvelukeskittymineen tarjoavat toimivan alustan osaajien ja kasvavien yritysten kohtaamiselle. Nämä tekijät houkuttelevat ja juurruttavat kaupunkiimme entistä enemmän uusia kansainvälisiä toimijoita.

Vieraskielisten osuuden Espoon työikäisestä väestöstä ennustetaan nousevan 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Kaikkien työikäisten ja -kuntoisten espoolaisten mukanaolo työelämässä varmistaa edellytykset sille, että kaupunkilaisemme voivat hyvin ja kaupungin talous

saadaan tasapainoon. Varmistamme yritysten osaavan työvoiman saannin panostamalla etenkin työnhakijoiden osaamisen lisäämiseen. Kehitämme nuorten polkua opinnoista työelämään ja varmistamme, että nuortemme työllisyys on maan parhaalla tasolla. TE-palveluiden rakenneuudistuksen toimeenpanolla varmistamme, että Espoo tarjoaa Suomen parhaat palvelut niin työnhakijoille kuin työnantajillekin.

KORONASTA KASVUUN

Jatkamme koronan aikana oppimiamme hyviä toimintamalleja. Digitaaliset välineet ovat entistä tutumpia niin kuntalaisillemme kuin työntekijöillemme, ja lisäämme niiden käyttöä palveluisamme.

Koronan jälkeinen aika tarjoaa hyvät mahdollisuudet myös työmarkkinoille ja yrityksille. Espoon elinkeinoelämän ja innovaatioyhteisön kansainvälinen menestys on olennaista pandemian jälkeisessä kasvussa. Ihmiset ovat odottaneet yhteiskunnan avaamista ja käynnistyviä tapahtumia sekä ihmisten kohtaamisia. Tämä on hyvä tilaisuus, jonka hyödynnämme työllisyyden, yrittäjyyden ja elinvoimaisuuden parantamiseksi ja uudistamiseksi.

Samanaikaisesti vastaamme koronasta johtuvaan hoitovelkaan ja ruuhkautuneisiin palveluihin. Reagoimme erityisesti lasten ja nuorten lisääntyneisiin hyvinvointihaasteisiin sekä varmistamme, että hyvinvointierot kuten lapsiperheköyhyys, eivät pääse kasvamaan. Myös mielenterveyden merkitys tulee korostumaan koronasta toipumisessa.

KAUPUNGIN JOHTAMINEN

Johtamisemme perustuu myönteiseen, ihmisiin luottavaan ihmiskäsitykseen. Työyhteisömme tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä hyvinvoivan henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla, laadukkaalla ja vastuullisella johtamisella sekä edistämällä kaupungin työntekijöiden ammatillista kehittymistä ylläpidämme edellytyksiä toimintamme asukas- ja asiakaslähtöisyydelle ja varmistamme samalla, että arki sujuu. Kaupunkimme osaamista edistämme Aalto-yliopiston vetämällä Executive MBA-koulutuksella, johon on jo osallistunut 100 kaupungin ylimmän johdon edustajaa. Espoo tunnetaan hyvänä työnantajana. Se edesauttaa meitä myös osaavan henkilöstön saatavuudessa.

AVOIN JA TOIMIVA DEMOKRATIA

Espoossa päätöksenteko on avointa, ja luottamushenkilömme tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta ja yhteistyökyvystä. Luottamushenkilöidemme ja viranhaltijoidemme keskinäinen luottamus sekä verkostoissa toimiminen ja yhteistyö edistävät Espoon tavoitteiden saavuttamista.

TULOSTAVOITTEET

1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoolaiset lapset osallistuvat laadukkaaseen varhaiskasvatukseen.	Osallistumisaste % Huoltajien tyytyväisyys lapsen varhaiskasvatuspaikkaan ja hänen saamaansa varhaiskasvatukseen paranee Henkilöstön tyytyväisyys onnistumisestaan pedagogisessa työssä ja toiminnassa paranee Johtajien arvio pedagogisen toiminnan onnistumisesta paranee
Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa.	Yo-tutkinnon suorittaneiden kirjoitusten tulokset. Yo-kirjoitusten kaikkien kokeiden arvosanojen keskiarvo on Espoossa korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo (kevät/syky). Espoossa valmistuneista ylioppilaista yli 60 %:lla on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo. Espeen perusopetuksen oppimistulokset ovat kansallisia tuloksia paremmat Karvin arvioinnissa. Yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen perusasteen jälkeen ensisijaisesti hakeneiden osuus kasvaa Espoossa Omnian arvostus kasvaa (Luottamus & maine – tutkimuksen pohjalta)
Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mieluisa harrastus.	Kouluterveyskysely 2023: ”Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, %” tulokset paranevat Koronapudokkaat saadaan takaisin harrastamisen pariin (osallistuminen koronaa edeltävälle tasolle)
Nollatoleranssi koulukiusaamisessa ja kouluväkivallassa.	Oppilaskysely 2023–24, ”Koulussamme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen” tulokset paranevat Oppilaskysely 2023–24, ”Minua ei kiusata” tulokset paranevat
Työpaikkojen houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa paranee.	Varhaiskasvatuksessa tehtäviinsä kelpoisten osuus kasvaa Kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden kasvaa perusopetuksessa Varhaiskasvatuksessa vieraskielistaustaisten henkilökunnan määrä kasvaa Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jaksaminen töissä kasvaa
Lapset ja nuoret voivat hyvin	Oppilaskysely 2023–24, ”Voin koulussa hyvin” tulokset paranevat Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus

	<p>laskee 5. ja 8. luokkalaisissa (MOVE!-mittaukset)</p> <p>Kouluterveyskysely: on saanut apua kun on tarvinnut % kasvaa</p>
--	--

2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin

Tulostavoitteet	Mittarit
<p>Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta.</p>	<p>Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman digikärkihankkeiden eteneminen aikataulussa (80% toteutuu hyväksytyssä aikataulussa)</p> <p>Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman digikärkihankkeiden hyötytavoitteiden saavuttamisen arvio</p>
<p>Palvelutuotanto kehittyy asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen.</p>	<p>Espoolaisten tyytyväisyys palveluihin pysyy vähintään viimeisen kolmen vuoden keskimääräisellä tasolla (Kaupunki- ja kuntapalvelutkimuksen laaja indeksi)</p> <p>Laadullinen arvio monituottajamallin mahdollisuuksien hyödyntämisestä kattavasti</p>
<p>Rakentamisen lupien käsittelyaika paranee niin, että 85 % lupapäätöksistä käsitellään korkeintaan 75 vuorokaudessa</p>	<p>Uudisrakentamisen ja laajennusten rakennusluvut</p> <p>Käyttötarkoituksen muutosten sekä korjaus- ja muutostöiden rakennusluvut</p> <p>Muut kuin rakennusluvut</p> <p>Toteutetaan rakentamisen ja maankäytön lupaprosesseja ja niiden lyhentämistä koskeva analyysi, jonka perusteella tehdään toiminnan nopeuttamista koskevat toimenpiteet</p>
<p>Espoon kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen rajapinnat ja palveluketjut toimivat hyvin</p>	<p>Arviointi kaupungin toiminnan ja talouden näkökulmista sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Arviointia tarkennetaan yhteistyön ja rajapintojen muotoututtua.</p>

3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen

Tulostavoitteet	Mittarit
<p>Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti.</p>	<p>Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot</p> <p>Toimialojen talous toteutuu alkuperäisen talousarvion mukaisesti</p>
<p>Investointien tulorahoitusaste nousee yli 100 % valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun.</p>	<p>Investointien tulorahoitusaste vähintään vuoden 2023 talousarvion mukainen</p> <p>Toiminnan ja investointien rahavirta vähintään vuoden 2023 talousarvion mukainen</p> <p>Konsernin lainakanta enintään vuoden 2023 talousarvion mukainen</p>
<p>Espoolaiset viranhaltijat sekä poliittisten päättäjät vaikuttavat hallitusohjelman valmisteluun ja valtakunnalliseen päätöksentekoon siten, että Espoon</p>	<p>Arviointi valmistelussa tai päätöksenteossa olevista muutoksista.</p>

mahdollisuudet kestäväan kasvuun ja investointeihin turvataan.	Hallitusohjelmassa ja valtakunnanpolitiikassa toteutettavan politiikan ja lainsäädännön vaikutus Espoon kuntatalouteen
--	--

4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoo houkuttelee tieto- ja osaamisintensiivisiä yrityksiä sijoittumaan ja pysymään Espoossa.	Yritysten halukkuus suositella Espoota kasvaa (Espoo yritysten toimintaympäristönä) Tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten ja niiden työpaikkojen nettomäärät kasvavat (tilastokeskuksen korkean osaamisen yritysten toimialaluokittelun mukaisesti)
Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	Yritystyöpaikat yhteensä Yritystyöpaikat, kaupunkirata Yritystyöpaikat, länsimetro
Espoo on haluttu kumppani kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen kehittämisessä.	Ulkoisen kehittämisrahoituksen määrä kasvaa Espoo-tarinan toimeenpanoa tukevissa yhteiskehittämisen hankkeissa Laadullinen arvio yhteistyön kehityksestä
Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyrityskampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.	Rahoituksen määrä espoolaisiin yrityksiin kasvaa (NewCo) Startup-yritysten määrä Espoossa kasvaa (NewCo) Kasvuyrityksiin ja innovaatioyhteisöön kohdistuva suunnitelma, joka sisältää kumppanuudet ja niitä koskevat tavoitteet, valmistuu ja se tuodaan kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaoston käsittelyyn.
Espoo on Pohjoismaiden paras paikka kansainvälisille osaajille	Talent Espoo -tapahtumista ja palveluista saatu NPS paranee Työnantajien ja kv-osaajien välille fasilitoitujen kontaktien määrä kasvaa
Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle.	Alle 25 v. työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta

5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoo kasvaa kestävästi.	Uutta asuntokerrosalaa asemakaavoitetaan vähintään 300 000 k-m ² / vuosi. Pääosa infrainvestoinneista kohdistuu kaupunkikeskuksiin, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen ja niiden saavutettavuuteen (Saavutettavuusalueet, SAVU I-II 2025) Espolaisten tyytyväisyys asuinalueisiinsa pysyy

	<p>vähintään viimeisen kolmen vuoden keskimääräisellä tasolla (Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen indeksit: Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva, Yhdyskuntatekniset palvelut, Ympäristöpalvelut)</p> <p>Kehitetään määrällinen ja laadullinen arviointi kumppanuuksien ja yhteistyömallien hyödyntämisestä osana investointien ja kehittämishankkeiden toteuttamista.</p> <p>Kävelyn, pyöräily ja joukkoliikenteen kulkutapaosuus kasvaa</p>
Turvallisuus Espoossa ja kuntalaisten kokema turvallisuus.	<p>Katuturvallisuusindeksi on yli 100</p> <p>Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus: Asukkaiden kokema turvallisuus on yli 4</p>
Luonnon monimuotoisuus vahvistuu	<p>Suojelualueiden pinta-ala kasvaa siten, että kohteita perustetaan luonnonsuojelun toimenpiteet -ohjelman aikataulun mukaisesti vuosille 2021-2025 ajoitettu määrä ja vähintään kohteiden mukainen pinta-ala.</p> <p>Laadullinen arvio luontohaittojen lieventämishierarkian toteutumisesta uusissa maankäytön hankkeissa</p> <p>Luonnon kokonaisuheikentymättömyys -tiekartan valmistuminen</p>

6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

Tulostavoitteet	Mittarit
Hiilidioksidipäästöt vähenevät tavoitteen mukaisesti.	<p>Hiilidioksidipäästöt, 1000t CO₂-ekv ja CO₂-ekv asukasta kohden (raportoidaan osa-alueittain vuosittain, HSY)</p> <p>Ilmastotyön tiekartan valmistuminen, sen toteutuksen seuranta ja toimenpiteiden riittävyden arviointi (kaupunginhallitus)</p> <p>Ilmastomuutoksen sopeutumisen toimenpidesuunnitelman valmistuminen ja toteutumisen seuranta.</p>
Hiilineutraaliuden edistäminen Espoo-tarinan strategiassa priorisoiduissa kohteissa raideliikenteen varren kaupunkikeskusalueilla ja POKE-pientaloalueilla.	<p>Selvitys POKE-pientaloalueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta</p> <p>Selvitys metroradan alueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta</p> <p>Selvitys kaupunkiradan alueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta</p> <p>Näiden alueiden toimenpiteitä seurataan arvioimalla kehityshankkeiden uutuusarvoa ja kiinnostavuutta hiilineutraaliuden kannalta kansainvälisesti sekä alueella asuvien ja alueelle muuttavien uusien espoolaisten tyytyväisyytenä alueeseensa.</p>

7. Espoo on Suomen paras kotouttaja

Tulostavoitteet	Mittarit
Espeen kotouttaminen on tuloksellista.	<p>Toisella luokalla lukemista testaavan ALLU-testin tulokset vieraskielisille ja suomenkielisille oppilaille (huomioiden varhaiskasvatukseen osallistumisai-ka)</p> <p>Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä perusopetuksen loppuvaiheessa</p> <p>Vieraskielisten osuus 19-vuotiaista sekä Omniasta ja Espoon lukioista valmistuneista</p> <p>Ulkomaalaisten työttömyysaste suhteessa yleisellä työttömyysasteella</p>
Esppo tukee vastuidensa mukaisesti Ukrainasta saapuvia pakolaisia onnistuneesti	Toimenpiteistä ja Espoon kasvatuspalveluiden piirissä olevien määristä raportointi ja arvio Espoon kaupungin toimintojen tuloksellisuudesta

RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Kaupungin riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa ja perustehtävien toteuttamisessa.

Valtuusto on kuntalaissa edellytetysti syksyllä 2013 päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Näiden perusteiden toimeenpanoa ohjaavan kaupungin riskienhallintapolitiikan mukaan kaupungin tavoitteita uhkaavia riskejä tunnistetaan ja hallitaan taloussuunnitelmakaudella järjestelmällisesti.

Talousarviotyön yhteydessä käynnistyy kaupungin tavoitteita uhkaavien riskien kartoittaminen. Tunnistettuja ja etenkin keskeisimpiä riskejä ja niiden hallintaa käsitellään taloussuunnittelu- ja -seurantaprosessin yhteydessä sekä kaupunkitasoisesti että tulosityksiköissä. Riskienhallinta kuuluu myös osaksi kaupungin ohjelma- ja projektityötä. Lisäksi riskejä selvitetään ja käsitellään keskeisenä osana erilaisia, sekä sisäisiä että ulkoisia muutostilanteita.

**TALOUELLISESTI KESTÄVÄ ESPOO
– TUOTTAVUUS JA SOPEUTUSOHJELMA
2020–2025**

Päivitetty ohjelma, valtuuston 13.6.2022 hyväksymä

Sisällys

1	Taloudellisesti kestävä Espoo	25
2	Viime vuosista nykyhetkeen ja tulevaisuuteen	26
2.1	Espoon kasvu hyödyttää koko Suomea	26
2.2	Kasvaminen on kallista	26
2.3	Espoon kaupungin ja konsernin talous on epätasapainossa, sote-uudistuksen rahoitusmalli lisää haasteita	27
2.4	Talouden epävarmuus lisää tarvetta tuottavuustyölle	27
3	Päivitetyt Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteet	28
4	Linjauksilla ja toimenpiteillä kohti taloudellisesti kestävää Espoota 2025	29
4.1	Tehokkuutta palveluihin ja prosesseihin	29
4.2	Lapsille yhtenäinen kasvun ja opin polku	30
4.3	Palveluihin parempaa saavutettavuutta digitalisoinnilla	30
4.4	Johtamista kehitetään pitkäjänteisesti, henkilöstömäärän kasvua pienennetään	31
4.5	Investointien määrät, laajuudet ja ajoitukset tarkasteluun	31
4.6	Kaupungin edunvalvonta	31
4.7	Kaupungin tulopohjaa on vahvistettava	32
4.8	Sote- ja pelastustoimen uudistukseen sopeutuminen ja uudistuminen	33
4.8.1	Tuki- ja hallintopalvelujen sopeutuminen	33
4.8.2	Espoon palveluprosessien uudistaminen	33
4.8.3	Elinvoima	33
5	Neuvottelutulos	34
5.1	Linjaukset	34
5.2	Toimenpiteet	39

1 Taloudellisesti kestävä Espoo

Taloudellinen toimintaympäristö, kestävä kehitys, digitalisaatio, kaupungistuminen, ikääntyminen, menetettyjen teknologiateollisuuden työpaikkojen korvautuminen uusilla, maahanmuuttajien kotoutuminen, keväällä 2020 alkanut koronavirusepidemia sekä Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyksen aiheuttamat talousvaikutukset ovat Espoon suuria haasteita.

Espoo ja koko kuntatalous selvisivät koronavirusepidemiasta taloudellisesti hyvin valtion koronakorvauksien ansiosta. Suomen talouskasvu oli -2,9 prosenttia vuonna 2020 koronasta johtuen, mutta elvytyksen avulla palautui nopeasti 3,5 prosentin tasolle vuonna 2021. Vuonna 2022 talouskasvun odotettiin jatkuvan, mutta Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun 24. päivänä on muuttanut olennaisesti kuvaa maailman, Euro-alueen ja Suomen talouskehityksestä.

Valtiovarainministeriö arvioi kevään 2022 taloudellisessa katsauksessa, että Suomen kokonaistuotanto kasvaa keskimäärin 1,5 prosenttia ja kuluttaja-hintainflaatio kiihtyy neljään prosenttiin vuonna 2022. BKT kasvuarvio vuonna 2023 on 1,7 prosenttia ja 1,5 prosenttia vuonna 2024. Valtiovarainministeriön ennuste perustuu oletukseen, että sota ei laajene Ukrainan ulkopuolelle vaan jäätyy Ukrainaan ja pakotteet, joita länsimaat ovat asettaneet Venäjälle ja Venäjä länsimaille, pysyvät voimassa nykyisenlaisina pitkään. Jos sota tai pakotteet laajenevat, häiriöt Euroopan taloudessa ulottuvat syvemmälle ja vaikuttavat pidempään. Talouskasvun arvioidaan heikommassa skenaariossa putoavan 0,5 prosentin tasolle ja inflaation nousevan 6,5 prosenttiin. Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli maaliskuussa jo 5,8 prosenttia mm. polttoaineiden hinnankorotuksesta johtuen. Kiihtyvä inflaatio kasvattaa kaupungin kustannuksia sekä samalla heikentää sote-uudistuksen jälkeisen valtionosuusjärjestelmän pysyvien euromääräisten elementtien ostovoimaa. Talouden tulevan kehityksen tarkempi arviointi on kuitenkin mahdotonta, kun ei ole tietoa sodan kestosta ja etenemisestä, eikä Venäjälle asetettujen pakotteiden ja vastapakotteiden kehityksestä.

Sote- ja pelastustoimen uudistus astuu voimaan 2023. Espoon tulee sopeutua uuteen rahoitusmalliin, jossa verorahoitusta leikataan voimakkaasti ja korvataan valtionosuudella. Viimeisen 10 vuoden aikana lähes 5 miljardin euron tasolle noussut konsernin lainakanta jää kaupungin vastuulle.

Koronavirusepidemian aikana on kertynyt hyvinvointi- ja oppimisvelkaa, joihin tulee vastata tulevina vuosina. Lisäksi kaupungistuminen ja kasvu tuovat mukanaan myös sosiaaliseen hyvinvointiin liittyviä haasteita kuten yksinäisyys, syrjäytyminen ja monenlaiset psykososiaaliset ongelmat. Näihin meidän on etsittävä ratkaisuja.

Lähivuosien hidas talouskasvu, sote-uudistuksen myötä hidastuva verorahoituksen kasvu, koronan jälkihoito, kasvavan väestön palvelutarpeet, kasvava inflaatio ja kaupungin voimakkaasti kasvanut velkataakka pakottavat asettamaan kehityskohteita tärkeysjärjestykseen ja tekemään valintoja.

Espoo-tarina päivitettiin valtuustokauden 2021–2025 alussa. Espoon arvona ja toimintaperiaatteena on, että Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluolettomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla.

Valtuustokauden tavoitteena on, että Espoossa palveluja tuottaa koko kaupunkiyhteisö, ei vain kaupunkiorganisaatio. Yritykset, järjestöt ja muut yhteisöt ovat osa innovatiivisesti toimivaa kaupunkiekosysteemiä ja palvelutuotantoa. Edistämme Kaupunki palveluna -monituottajamallin toteutumista kaupungissa.

Valtuustokauden 2021–2025 taloustavoitteena on, että Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmalla toteutetaan ja toimeenpannaan valtuuston päättämän Espoo-tarinan 2021–2025 tavoitteita. Ohjelmalla parannetaan systemaattisesti ja innovatiivisesti palvelujen järjestämisen tuottavuutta, kehitetään johtamista, tehostetaan resursien käyttöä ja priorisoidaan kaupungin kehittämistä.

2 Viime vuosista nykyhetkeen ja tulevaisuuteen

2.1 Espoon kasvu hyödyttää koko Suomea

Esboota kokonaisuutena on kuvattu valtakunnan tasolla rahantekokoneeksi. Yhdessä Helsingin kaupungin kanssa espooalaisten verotulojen kasvu on kattanut valtion verotulojen kasvusta vuosina 2014–2018 jopa 88 prosenttia. Tämän lisäksi Espoo on tasoittanut muiden kuntien välisiä tuloeroja toiseksi eniten verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasausmekanismilla noin 604 euroa/asukas/ vuosi.

Investoinnit elinkeinoelämän ja yrittäjyyden toimintaympäristöön ja tämän myötä korkean osaamisen työpaikkojen syntyedellytyksiin Espoossa ovat investointeja koko Suomen elinvoiman hyväksi. Kilpailu kansainvälisistä investoinneista ja osaajista kovenee entisestään. Erityisesti Otaniemen ja Keilaniemen muodostama innovaatio-, tutkimus-, startup- ja yritysympäristö ja sen vetovoiman vahvistuminen on tässä avainroolissa. Espoon kaupungin strateginen yhteistyö Aalto-yliopiston ja VTT:n kanssa on olennainen osa paitsi Espoon myös koko Helsingin metropolialueen ja Suomen elinvoimaisen tulevaisuuden eteen tehtävää työtä.

2.2 Kasvaminen on kallista

Espoon väestö on kasvanut keskimäärin 4 400 asukkaalla/vuosi 2010–2021 ja kasvun odotetaan jatkuvat samansuuruisena. Kasvu on tarkoittanut peruskaupungin menojen ja koko konsernin investointien kasvua. Kun tarkastelujaksoksi valitaan 1997–2019, ovat kaupungin toimintamenot euroa/asukas kasvaneet jopa 5,4 prosenttia/vuosi – samaan kasvulukuun ei yllä yksikään kuutoskaupunki.

Keskeisin tulovirta kaupungille tulee Suomen toiseksi parhaiten ansaitsevien kaupunkilaisten verotuloista. Espoon verotulot ovat kasvaneet Suomen kuudesta suurimmasta kaupungista nopeimmin pitkällä tarkastelujaksolla, noin 3,9 prosenttia /vuosi, mutta verotettavan tulon kasvu euroa/asukas on hiipunut ollen vain hiukan yli 0,5 prosenttia vuodesta 2015 eteenpäin. Euroa / asukas tarkastelulla kunnallisveron tuotto jopa pienentyi 2021.

Hyvinvointialueiden rahoittamiseksi kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia lasketaan 12,64 prosenttiyksiköllä, Espoon kunnallisveroprosentti laskee 5,36 prosenttiin. Lisäksi yhteisöveron kuntien jako-osuudesta leikataan kolmannes. Alustavien laskelmien mukaan Espoosta leikataan tuloja 146 milj. enemmän kuin hyvinvointialueelle siirtyy menoja. Tätä eroa korvataan valtionosuusjärjestelmän pysyvällä muutosrajoittimella ja vuosina 2023–2027 maksettavalla siirtymätasauksella, joihin ei tehdä edes indeksitarkastuksia. Tulevaisuudessa Espoon palvelujen rahoituksesta noin 30 prosenttia tulee valtionosuuksista.

Espoon väestönkasvu tulee paljolti muuttoliikkeestä. Kun tarkastellaan Espoon muuttoliikettä viiden viimeisen tilastoidun vuoden perusteella, havaitaan, että muuttoliike ei ole ollut kaupungin näkökulmasta taloudellisesti aivan kannattavaa – muuttajista tulee kaupungille josain määrin enemmän menoja kuin tuloja. Muuttoliike ei ole kasvattanut verotuloja, mutta sen sijaan lisännyt sekä käyttömenoja että investointitarpeita palveluiden järjestämisessä.

Kasvavan kaupunkikonsernin on investoitava palvelutarpeen kasvun edellyttämiin toimitiloihin sekä kestäväen joukkoliikenteen ja infran rakentamiseen. Espoon investointien määrät ylittävät konsernitasolla muiden suurten kaupunkien paitsi Helsingin investoinnit ja Espoo konsernin lainakanta euroa/asukas mitattuna on kasvanut Suomen suurimmaksi.

2.3 Espoon kaupungin ja konsernin talous on epätasapainossa, sote-uudistuksen rahoitusmalli lisää haasteita

Kuntatalous ja Espoon talous olivat epätasapainossa ennen koronapandemiaa. Koronaepidemian torjumiseen kohdennetut valtion avustukset ja yhteisöveron jako-osuuden korotukset ovat väliaikaisesti, erikoista kyllä, parantaneet kuntien taloudellista tilaa. Kokonaisuudessaan koko julkisen talouden tilanne on heikentynyt ja velkaantuminen kasvanut voimakkaasti koronavirusepidemian aikana. Venäjän hyökkäys Ukrainaan lisää valtion velkaantumista voimakkaasti ja heikentää julkisen talouden tasapainoa vuosiksi eteenpäin.

Korkea investointitaso, toimintamenojen nopea kasvu ja hiipunut verorahoitus kasvattivat kaupungin ja konsernin lainakantaa voimakkaasti 2000-luvulla. Espoon käyttötalouden koronavuosien suotuisasta kehityksestä huolimatta korkea investointitaso kasvatti edelleen konsernin lainakantaa. Konsernin lainakanta tilinpäätöksessä 2021 oli 4 520 milj. euroa, 15 200 euroa / asukas.

Valtion 4/2022 julkaisemien sote- siirtolaskelmien, VM:n ja kuntaliiton verotuloennusteiden sekä kaupungin arvioiden perusteella Espoo konsernin tulos uhkaa jäädä pysyvästi negatiiviseksi heikkenevästä verorahoituksesta ja korkeasta poistotasosta johtuen. Taseessa oleva suuri ylijäämä vähenee noin 30 milj. euron vuosivauhtia. Espoo konsernin investoinnit kasvattavat lainakantaa 4 500 milj. euroon vuoteen 2025 mennessä. Laskelma on hyvin alustava ja sisältää paljon riskiä! Mikäli sote-menot kasvavat talosarviota enemmän vuonna 2022, se heikentää Espoon tulorahoitusta tässä laskelmassa esitetystä vuosiksi eteenpäin. Jos sota laajenee Ukrainan ulkopuolelle, verotuloarvio heikkenee ja kustannukset kasvavat huomattavasti.

Voimakkaasti leikkautuva tulorahoitus ja kaupungin vastuulle jäävä 4 500 milj. euroon nouseva konsernin lainakanta heikentää Espoo-konsernin taseen tunnuslukuja, erityisesti konsernin lainakanta eur/ asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus. Kaupungin lainoille asetetut kovenantit, eli lainaehtoihin liittyvät raja-arvot ylittyvät, mikä aiheuttaa lainakustannusten kasvamisen. Tunnuslukuja voidaan parantaa ja rahoituksellista riskiä pienentää realisoimalla kaupungin toiminnoille tarpeettomia kiinteistöjä ja muuta omaisuutta taseen velkaantuneisuuden vähentämiseksi.

2.4 Talouden epävarmuus lisää tarvetta tuottavuustyölle

Espoo-tarinassa todetaan, että valtuustokauden aikana toimeenpanemme TakE-ohjelmaa. Ohjelman tavoitteena on menojen ja tulojen tasapainoon saaminen, investointitason laskeminen lähemmäksi tulorahoituskykyä ja kunta-valtio -kustannusjakosuhteen oikeudenmukaistaminen Espoon osalta. Kaupungin resurssien käytön optimoimiseksi arvioidaan kaupunkikonserniin kuuluvat toiminnot. Kaupungin investointikyky ja -tarpeet on arvioitava ja on varauduttava sote-uudistuksen seurauksena investointikatkon laskemiseen. Espoon kunnallisveroa ei nosteta sote-uudistuksen yhteydessä.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitetään sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioidaan TakE-ohjelman kipukohdat. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidetään ennallaan.

Vuoden 2021 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunnan suositukseksi on, että talouden tasapainotuksen ja tuottavuuden sopeuttamisohjelman toteuttaminen on välttämätöntä kaupungin ja konsernin talouden kestäväksi tasapainon saavuttamiseksi ja sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin sopeutumiseksi. Talouden tasapainottamis- ja tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista on määrätietoisesti jatkettava ja tehostettava, jotta Espoon kaupunkikonsernin talous saadaan kestäväksi tasapainoon asukkaiden peruspalvelut turvaten.

Alkuperäistä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmasta syntyneitä valtuustoryhmien neuvottelutulosta linjauksista ja toimenpiteistä on päivitetty kevään 2022 aikana tehdyn työpajatyöskentelyn perusteella. Alkuperäisestä ohjelmasta on poistettu hyvinvoinnin ja terveyden toimialaa sekä pelastustoimea koskeneet tavoitteet ja lisätty uusia tavoitteita. Ohjelmasta käydään poliittiset neuvottelut touko-kesäkuun 2022 vaihteessa, jonka jälkeen sisältö päivitetään uuden neuvottelutuloksen mukaiseksi

3 Päivitetyt Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteet

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa on toteutettu vuodesta 2021 alkaen. Vuoden 2021 aikana tulosyksiköt toteuttivat hyvin toimenpiteitä ja asetetusta 22,8 milj. euron tuottavuustavoitteesta saavutettiin 16,6 milj. euroa. Tosiasiassa ohjelman tavoitteita toteutui 23,8 milj. euroa, mutta työllisyyspalvelujen toimenpiteen mittariksi asetettu työmarkkinatuen kuntaosuus, joka kasvoi pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta johtuen, vähensi tuottavuustoteumaa 7 milj. eurolla.

Päivitetyssä ohjelmassa työllisyyspalvelujen toimenpiteiden mittareista on poistettu työmarkkinatuen kuntaosuus, jonka kehitykseen vaikuttavat monet työllisyyspalvelujen vaikutuksen ulkopuoliset tekijät. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitystä seurataan erillisellä, kaupunkitasoisella tavoitteella.

Valtuuston 19.10.2020 hyväksymää ohjelmaa on päivitetty sote- ja pelastustoimen poistumisen vaikutuksella sekä uusilla tavoitteilla. Sote- ja pelastustoimelle kohdistettujen tavoitteiden poistaminen vähensi tuottavuustavoitteita vuosille 2023–2025 yhteensä 47,7 milj. euroa. Lisäksi vuosilta 2021–2022 jää toteutumatta arviolta 7,2 milj. euroa hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla asetettuja tuottavuustavoitteita.

Ohjelman päivityksen jälkeen toimenpiteillä tavoitellaan tulojen lisäystä yhteensä 16 milj. eurolla ja toimintamenojen kasvun hidastamista 90 milj. eurolla. Toimintakatteen kasvu hidastuu 106 milj. eurolla perusuraan verrattuna, tavoite sisältää jo vuonna 2021 toteutuneet tavoitteet. Lisäksi päivityksen yhteydessä vähennettiin kiinteistöveroselvityksen tavoitteista 5 milj. euroa ja digitalisaatiohankkeiden tuottavuustavoitteita pienennettiin mm. hankkeiden siirtymisestä ja HVA:lle henkilöstösiirtojen toteuttamisesta johtuen 3,1 milj. euroa.

Ohjelmaan lisättiin kertaluontoisia omaisuuden myyntiin liittyviä tulotavoitteita 30,8 milj. euroa. Ohjelman tavoitteena vuosina 2021–2025 on:

1. Hidastaa suunnitelmallisesti käyttötalouden kasvua 116 milj. eurolla perusuraan nähden vuoden 2025 loppuun mennessä ohjelman linjauksia ja toimenpiteitä toteuttaen. Tämä tarkoittaa toimintakatteen kasvun hillitsemistä 106 miljoonalla vuoteen 2025 mennessä, kiinteistöverotulojen kasvattamista 10 miljoonalla eurolla nostamalla kiinteistöveroprosentteja vuodesta 2021 alkaen sekä varmistamalla, että kaikki kiinteistöt ovat verottajan verokannassa.
2. Laskea kaupungin investointitasoa 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta, kustannuksia ja rahoituskonseptia tarkastamalla. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 miljoonaan

euroon /vuosi. Tavoitteella hidastetaan sekä konsernin lainakannan että toimialojen vuokratkustannusten kasvua.

3. Kehittää palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta suunnitelmallisesti ja vi-ranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistoimenpiteiden to-teuttamiseen.
4. Konsernin velkaisuuden vähentämiseksi kaupungin omalle toiminnalle tarpeettomista tiloista luovutaan. Pääoman vapauttamiseksi myydään strukturoidulla kilpailutuksilla useita rakennuksia, toimitiloja tai salkkuja ja muuta omaisuutta yhteensä 300–500 milj. euroa myyntiarvolla 2023–2025.

4 Linjauksilla ja toimenpiteillä kohti taloudellisesti kestäväää Es-poota 2025

Ohjelmassa asetetut 39 linjausta ohjaavat kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, resurssointia ja päätöksenteon valmistelua aina vuoteen 2025 saakka. Yksittäiset päätökset tehdään kuitenkin normaalin päätöksentekoprosessin mukaisesti. Linjaukset toimi-vat strategisina suuntaviivoina ja menettelytapoina kohti taloudellisesti kestäväää Espoota. Ohjelman toimenpiteet konkretisoivat linjausten toimeenpanoa seuraavina vuosina. Toteutta-malla ohjelman toimenpiteet parannetaan tuottavuutta, karsitaan kustannuksia ja hidaste-taan toimintakatteen alijäämän kasvua perusuraan verrattuna 106 miljoonalla eurolla. Lisäksi vuonna 2021 tehty kiinteistöveroprosenttien korotuksen vaikutus on 7,5 miljoonaa euroa ja kiinteistöveroselvityksen vaikutus on 2,5 miljoonaa euroa. Näiden toimenpiteiden yhteisvai-kutus on 116 miljoonaa euroa käyttötaloutta sopeuttava vuoden 2025 loppuun mennessä.

Ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet sisällytetään kehukseen ja taloussuunnitelmiin 2023–2025.

Ohjelman toteutuksen ensimmäiseksi tarkastuspisteeksi oli päätetty 31.7.2022, tarkastus korvataan ohjelman päivityksellä muuttunutta toimintaympäristö vastaavaksi.

Ohjelman vaikutusta tarkastellaan vuosittain kehysvalmistelun yhteydessä, myös tulopuolta.

Ohjelman toteutuksen tarkistuspiste on 31.7.2024 osavuosisikatsauksen yhteydessä, jolloin arvioidaan ohjelman linjausten ja toimenpiteiden vaikutusta käyttömenojen ja investointien kehitykseen, tulorahoituksen kehitystä sekä tarvittavia toimenpiteitä.

Vuosina 2023–2025 sote- ja pelastustoimen uudistus aiheuttaa suuria muutoksia kaupungin talouteen. Ohjelmakauden aikana tarkastellaan myös rahastojen käyttöä.

4.1 Tehokkuutta palveluihin ja prosesseihin

Espon palvelujen kustannusvaikuttavuutta parannetaan suunnitelmallisesti. Palveluja ja prosesseja kehittämällä, päällekkäisyyksiä poistamalla, palveluohjauksella ja palvelujen pa-remmalla kohdentamisella saadaan parannettua kustannusvaikuttavuutta. Digitalisaation avulla voidaan automatisoida prosesseja, palveluja ja tehtäviä, vähentää ihmistyön tarvetta ja parantaa tiedon hyödynnettävyyttä. Digitalisaatiohankkeiden osalta seurataan, että van-hoista toimintamalleista ja palvelukanavista luovutaan toimintaa uudistamalla.

Espon kaupungin palvelut järjestetään ja tuotetaan kokonaistaloudellisesti järkevimmällä järjestämistavalla. Espon palvelut on tuotteistettu ja palvelujen järjestämistapojen kustan-nuksia seurataan palveluittain. Mikäli jokin markkinoilta ostetun palvelun hinta kasvaa omaa tuotantokustannusta kalliimmaksi, palvelu voidaan ottaa takaisin kaupungin omaksi toimin-naksi. Jos oma toiminta on markkinahintaa kalliimpaa, tulee palvelua ostaa markkinoilta.

Palvelujen ja prosessien kehittämisen yhteydessä kaupunkilaisia ja henkilöstöä osallistetaan ja informoidaan ohjelman sisällöstä ja hyväksytään, että kaupunkilaisen kokema palvelu näyttäytyy eri tavalla tai kokemus voi heikentyä. Säästäminen ja toimintamallien muutokset saavat näkyä, vaikka ohjelman toteutuksessa pyritään minimoimaan asiakkaille kohdistuva haitta.

4.2 Lapsille yhtenäinen kasvun ja opin polku

Espoossa tavoitteena on varmistaa lapselle ehyt ja yhtenäinen kasvun ja opin polku. Opin polun aikaisia tarpeettomia siirtymiä vähennetään, palvelutarjontaa kaupungin eri alueilla yhtenäistetään sekä parannetaan lasten tasavertaisten mahdollisuuksien toteutumista ja hillitään eriarvoistumiskehitystä.

Yksityisen palvelutuotannon osuutta varhaiskasvatuksesta nostetaan jatkamalla palvelusetelin käyttöä. Yksityiselle ohjataan suunnitelmallisesti palvelutarpeen kasvusta johtuvaa investointitarvetta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta nostetaan 35 prosenttiin. Lapset saavat myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa tarvitsemansa kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen. Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan. Yksityisen ja julkisen varhaiskasvatuksen on oltava yhtä laadukkaita.

Varhaiskasvatuksen yksikkökokoja kasvatetaan ja nopeutetaan luopumista epätarkoituksenmukaisista tiloista. Yksikkökoon kasvattaminen mahdollistaa monipuolisemman ja tasalaatuisemman varhaiskasvatuksen ja kevyemmät kustannukset. Perusopetuksen yksikkökokoja kasvatetaan ja perusopetuksen palveluverkkoa järjeistetään. Suomenkielisessä perusopetuksessa tavoitteena on, että kaikki uudet koulut ovat vähintään 4 sarjaisia (neljä rinnakkaisluokkaa).

Turvataan palveluiden saatavuus ja laatu huolehtimalla siitä, että käytössä on riittävät ja turvalliset tilat ja henkilöstöresurssit sekä toimiva yhteistyö aloittavan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

4.3 Palveluihin parempaa saavutettavuutta digitalisoinnilla

Digitaalisten palvelukanavien kehittäminen parantaa palvelujen saavutettavuutta. Palvelujen digitalisoinnilla pyritään vastaamaan entistä monipuolisemmin, ajasta ja paikasta riippumattomammin asiakkaiden tarpeisiin sekä tavoitellaan aiempaa enemmän kustannushyötyjä. Otetaan huomioon myös kuntalaiset, jotka syystä tai toisesta eivät voi käyttää digitaalisia palveluja.

Palvelujen digitalisaatioasteen kasvaessa asiakaspalvelun rooli, toimintatavat ja sisällöt muuttuvat. Itsepalvelujen merkitys kasvaa. OmaEspoo-projektissa kehitetään sähköisen asiointin kokonaisuutta, jonka avulla voidaan jatkossa vastata tehokkaammin asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin.

Digitalisaation avulla voidaan automatisoida prosesseja, palveluja ja tehtäviä, vähentää ihmistyön tarvetta ja parantaa tiedon hyödynnettävyyttä. Keväällä 2023 toimintansa käynnistävä kaupungin digiohjausryhmä seuraa ja arvioi kaikkien digikärkihankkeiden vaikutavuutta, hyöty-kustannusarvioiden toteutumista sekä toimintatapojen muutosta. Osaltaan toiminnan uudistumisen tukea ja seurantaa toteutetaan osana kokonaisarkkitehtuuryötä.

4.4 Johtamista kehitetään pitkäjänteisesti, henkilöstömäärän kasvua pienennetään

Tuottavuuden kehittäminen edellyttää johtamisen ja nykyisten toimintatapojen muuttamista. Tuottavuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää koko organisaatiossa parempaa tavoitteiden asettamista sekä suorituksen johtamista, mittaamista ja seuranta. Tässä hyödynnetään Suuntaamo-konseptia. Uusia johtamisen ja talousohjauksen sekä HR-järjestelmiä kehitetään tukemaan johtajia resurssien käytön suunnittelussa, tavoitteiden asettamisessa sekä tuottamaan parempaa tietoa henkilöstö- ja suorituksen johtamisen tarpeisiin. Henkilöstön motiivointi- ja kannustustoimia, mukaan lukien palkitsemista, kehitetään. Henkilöstön työkyvystä ja hyvinvoinnista huolehditaan, jotta tuottavuuden kehittäminen on mahdollista.

Kaupungin henkilöstömäärän tulevaa kasvua pienennetään noin puoleen ns. kasvun perusuraan verrattuna hyödyntämällä erityisesti vaihtuvuutta ja ammattialakohtaisia rekrytointirajoituksia sekä osaamisen ja organisaation kehittämistä olettaen, että palvelutuotannon rakenne säilyy ennallaan. Lisäksi tuetaan henkilöstömäärän kasvua rajoittavia tehtävien uudeen järjestelyjä. Peruspalvelutehtävien osaavan työvoiman saatavuutta parannetaan ja kehittämistyöhön kohdennettavia resursseja arvioidaan kriittisesti. Resurssien kohdentaminen ennen kaikkea peruspalveluihin mahdollistaa tavoitellun palvelutason sekä tuottavuuden ja asiakastytytyvyyden parantumisen.

4.5 Investointien määrät, laajuudet ja ajoitukset tarkasteluun

Kaupungin kymmenen vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 M€:oon /vuosi. Tämä edellyttää toimitilainvestointien laajuuksien pienentämistä m²/oppilas tai m²/henkilö sekä tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutusta ja standardoitua rakentamista ja kalustamista. Toimitilainvestointien tavoite m² / oppilas, m²/lapsi ja m²/henkilö sitovat toimialoja.

Koulu- ja päiväkotihankkeiden läpimenoaikaa tiivistetään, jotta tilavaranto ja tarpeet kohtaavat, kun lasten määrä vaihtelee vuosittain. Hankkeiden irtokalustesuunnittelussa ja kalustehankinnoissa huomioidaan kiertotalouden kriteerit ja vanhojen toimivien hyväkuntoisten irtokalusteiden kierrätys toteutetaan korvaavissa kohteissa.

Toimitilojen suunnittelussa huomioidaan koko kaupungin näkökulma. Kaupungin palveluverkkoa ja toimitiloja tarkastellaan kokonaisuutena. Koulu ja varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu tehdään yhdessä muiden palvelujen kanssa. Edistetään tilojen moninaista yhteiskäyttöä ja käyttöasteen parantamista.

Infra-investointien laajuutta ja laatua pienennetään 10 %. Uusien ja merkittävien alueiden avaamisen ajoitusta ja priorisointia tehdään siten, että kaupungin kokonaistaloudellisuus kaupunkirakenteen ja palveluverkon toteuttamisen kannalta paranee. Infrarakentamisen ajoittamisessa arvioidaan suhdannetilanteen kustannusvaikutukset ja tarvittaessa uudelleen ajoitetaan investointeja.

4.6 Kaupungin edunvalvonta

Espoolaisten viranhaltijoiden sekä poliittisten päättäjien tulee vaikuttaa seuraavaan hallitusohjelman valmisteluun ja valtakunnalliseen päätöksentekoon siten, että Espoon mahdollisuudet kasvuun ja investointeihin turvataan. Uudistuksissa tulee varmistaa, ettei niiden rahoitusmalli edelleen kasvata pääkaupunkiseudun vastuuta koko Suomen palvelujen rahoituksesta. Kriisien jälkeen Suomen ja Espoon on oltava entistä houkuttelevampi toimintaympäristö kansainvälisille osaajille ja investoinneille kovenevassa globaalissa kilpailussa. Espoon on saatava välttämättömien tulevaisuuden investointiensa rahoittamiseen nykyistä suurempi osuus Espossa muodostuvasta kasvavasta veropohjasta.

Sote-uudistuksen jälkeistä valtionosuusjärjestelmää tulee muuttaa siten, että se huomioi kasvavien kaupunkien tarpeet nykyistä paremmin. Veromenetysten kompensatit tulee säilyttää pysyvänä eränä valtionosuusjärjestelmässä. Kasvavien kaupunkien investointi-velanhoidokyky pitää turvata. Soteuudistuksen jälkeen on korjattava valtionosuusjärjestelmää, jotta järjestelmä vastaisi paremmin perustehtävänsä eikä toimisi vain järjestelmämuutosten taustamekanismina. Järjestelmässä tulee huomioida paremmin sekä vieraskielisyydestä aiheutuvat todelliset kustannukset ja väestönkasvu siten, että vieraskielisyyden ja asukasmäärän kasvun perushintaa korotetaan.

Kuuden suurimman kaupungin ja valtion välille tulisi luoda uusi kumppanuussopimus-instrumentti. Kumppanuussopimuksen tavoitteena on luoda kasvua kattamalla toimenpiteitä osaaavan työvoiman saatavuuteen, digitalisaatioon, TKI-toimintaan, vienninedistämiseen ja investointien houkutteluun. Kumppanuussopimus kattaisi myös nykyiset kuutta suurinta kaupunkia koskevat ekosysteemisopimukset

Hallituksen tulee toteuttaa sosiaaliturvauudistus ja keventää palkansaajien verotusta siten, että työn tekemiselle ja yrittämiselle on aiempaa suuremmat kannusteet.

TE-palvelujen siirron rahoitusmallissa, erityisesti työttömyysturvan rahoituksessa, on huomioitava kasvava työkäisten ja vieraskielisten määrä ja valtion on kannettava suhdanneriski. Hyvinvointialueille on asetettava osa rahoitusvastuusta tai muu insentiivi pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.

Erityisesti työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistäminen konkreettisin toimin on maamme iso tulevaisuuden kysymys. Siksi on varmistettava, etteivät työperäisestä maahanmuutosta syntyvät kokonaiskustannukset jää vain pääkaupunkiseudun kuntien vastuulle.

Kunnallisveron efektiivisyyttä tulee parantaa esim. siirtämällä ansiotuloverotuksen vähennysjärjestelmää valtion ansiotuloverotuksen puolelle. Kuntien nimellisten ja efektiivisten veroprosenttien eroa kavennetaan.

Kaupungeille tulee myöntää riittävät resurssit koronavirusepidemian jälkivaikutusten hoitamiseen sekä ukrainalaisten tilapäistä suojelua ja turvapaikkaa hakevien palvelujen järjestämiseen.

MAL-sopimuksen tulee olla Espoon kannalta tasapainoinen sisältäen sekä Espoolle asetettavat vastuut että valtion osallistuminen hankkeisiin riittäväällä, nykyistä korkeammalla rahoitusosuudella.

Kiinteistöverolain muutos on toteutettava tuottoneutraalisti ja kaupungeille on luovutettava riittävä aineisto kiinteistöveroprosenttien ja – verotulojen arvioimista varten.

4.7 Kaupungin tulopohjaa on vahvistettava

Espoon mittava väestönkasvu ei ole kasvattanut verotuloja aiempien vuosien tapaan. Tulopohjan vahvistaminen edellyttää analysointia espoolaisten verokertymän ja muuttoliikkeen muutoksista ja suunnitelmaa tulopohjan vahvistamiseen tarvittavista toimenpiteistä.

Suomen tulevaisuuden kannalta ratkaisevan tärkeät tieto- ja osaamisintensiiviset yritykset ja työpaikat ja niiden sijainti ratkotaan kaupunkien välisessä kansainvälisessä kilpailussa erityisesti vihreän siirtymän, digitalisaation ja kestävä kehityksen agendalla.

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen jälkeen Espoosta tulee riippuvainen valtionosuuksista, joilla rahoitetaan noin 30 prosenttia Espoon palveluista vuodesta 2023 alkaen. Verorahoituksen kehitykseen sisältyy sote-leikkausten lisäksi merkittävää epävarmuutta Venäjän Ukrainaan aloittamasta hyökkäyssodasta sekä koronapandemiasta johtuen

Tulopohjaa vahvistetaan muun muassa maanmyynti- ja vuokratuloja kasvattamalla vuosina 2023–2025. Turvataan riittävä maanhankinta, jotta tulojen lisääminen on mahdollista. Maankäyttösopimukset tehdään jatkossakin markkinahintaan.

Huolehditaan kaavoituksen ajantasaisuudesta. Espoossa pyritään tasapainoiseen asuntorakenteeseen sekä tonttien myynnissä että vuokrauksessa. Tonttien luovutuksessa noudatetaan alueen markkinahintaa ja hyödynnetään hintakilpailuja. Varmistetaan, että Espoolla on tarjottavana vuokratontteja, vuokranmääritykset tehdään markkinahinnoin ja asuntotonttien osalta tarkistusmenettelynä käytetään asuntohintaindeksiä.

Konserniyhteisöt otetaan mukaan ohjelman toteuttamiseen. Merkittäville konserniyhteisöille asetetaan vähintään samantasoiset tavoitteet kuin emokaupungissa. Espoon kaikkien konserniomistusten tarpeellisuus arvioidaan ja selvitetään konserniyhteisöjen ja niiden omaisuuden realisointia sekä tuloutusmahdollisuuksia kaupungille. Yhteisöihin kertynyttä ylijäämää tuloutetaan kaupungille esim. pääoman tuottovaateena, maksualennuksina tai osinkoina.

4.8 Sote- ja pelastustoimen uudistukseen sopeutuminen ja uudistuminen

4.8.1 Tuki- ja hallintopalvelujen sopeutuminen

Espoossa tukipalvelujen kustannukset on laskutettu toimialoilta aiheuttamisperiaatteella. Tukipalvelujen 130 milj. euron kustannuksista hyvinvoinnin ja terveyden toimialalle ja pelastuslaitokselle kohdistuu vuonna 2022 39 milj. euroa. Keväällä 2022 tehdyn hyvinvointialuesiirtoihin liittyvän YT-menettelyn ja jäljellejäävien kustannusten huolellisella läpikäynnillä kustannuksista saadaan sopeutumaan 30 milj. euroa. Sopeutumattomia kustannuksia jää 9 milj. eur mm. tietoliikenteen infrakustannuksista, yhteisistä ohjelmistoista, tilakustannuksista sekä päällikkö-, esimies - ja asiantuntijatarpeista johtuen.

Hallintopalvelujen 112 milj. euron kustannukset kohdistetaan kuntatalouden tilastoissa aiheuttamisperiaatteella palveluille. Hallintopalveluista mm. HR-, strategia - ja talousohjaus, laki- ja hallintopalvelut, viestintä ym. kustannukset saadaan hyvinvointialuesiirroilla ym. sopeutumaan 31 milj. euroa ja sopeutumattomia, hyvinvoinnin ja terveyden toimialalle kohdistettuja kuluja jää 6 milj. euroa. Nämä kustannukset kasvattavat tilastoissa Espoon palvelujen kustannuksia.

Sote-uudistuksen yhteydessä menetetään tuki- ja hallintopalveluissa mittakaavaetuja ja palvelujen tehokkuus heikkenee. Espoolle jää konsernihallintoon 15 milj. euroa sopeutumattomia kustannuksia. Vuosien 2023–2024 aikana arvioidaan jäljelle jäävälle Espoolle optimaalinen organisaatio- sekä tuki- ja hallintopalvelurakenne.

4.8.2 Espoon palveluprosessien uudistaminen

Sote- ja pelastustoimen uudistuksessa mm. oppilashuolto siirtyy hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Kaupungin palveluprosessit tulee uudistaa siten, että kaupungin palvelujen tuottavuus ei heikkene eikä muutos näy asiakkaalle. Uudet prosessit ja vastuut on määritelty yhteistyössä hyvinvointialueelle siirtyvien vastuuhenkilöiden kanssa seuraavien palvelujen osalta: oppilashuolto, tuki- ja palveluasuntojen välivuokraaminen ja asumissosiaalinen työ, työttömien terveystarkastukset, työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu, työkyvyn tuen palvelu sote-keskukseen, kuntouttavan työtoiminnan palveluun ohjaaminen ja kotoutumisen palvelut, korvausprosessit sekä vammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivä- sekä loma-ajan hoito.

4.8.3 Elinvoima

Kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisten yritysten ja osaajien keskuudessa parannetaan, osaavan työvoiman saantia parannetaan ja yritys- ja yrittäjämönönteisyyttä vahvistetaan.

Yritysasiakkaiden palveluprosesseja ja -kanavia kehitetään yhteistyössä espoolaisten kumppaneiden kanssa. Uusien ja kehitettävien alueiden profilointia parannetaan pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltainen palvelutarkastelu tehdään yhteistyössä kaupungin eri toimintojen kesken. Ankkuriyritysten sijoittumista Espooseen helpotetaan.

Espoo TE24 -ohjelmalla toteutetaan TakE-ohjelman tavoitteita: kunnan työttömyysturvan maksuosuuden vähentämistä työllisyysastetta nostamalla, osaavan työvoiman tarjonnan parantamisella ja kaupungin työvoimatarpeisiin vastaamisella sekä palvelujen tarjonnan ja saatavuuden parantamisella.

Vieraskielisten työllistymistä parannetaan osaamiskeskustoiminnalla ja työllisyyspalvelut etsivät osaavaa työvoimaa kaupungin tarpeisiin. Työllisyyspalvelut tehostavat asiakasohjausta sekä hyödyntävät ostopalveluja entistä paremmin palvelujen tarjoamisessa.

Kirjastopalvelujen konseptiselvityksen perustella prosessien, tehtävien ja tilojen kustannusvaikuttavuutta parannetaan digitalisaation tuomat mahdollisuudet huomioiden. Valtakunnallinen siirtyminen e-kirjoihin pitkällä aikavälillä huomioidaan kirjastojen tulevissa tila- ja hyllymetritarpeissa. Liikuntapalvelujen järjestämisessä hyödynnetään kumppanuuksia.

5 Neuvottelutulos

5.1 Linjaukset

Espoon edunvalvonta kunta – valtio suhteessa

1. Suomen kasvuvauhdin kannalta on ratkaisevaa, miten suurimmat kaupungit kykenevät investoimaan ja ylläpitämään kasvua tuottavia hyvinvointipalveluja. Sote-uudistuksen myötä kaupunkien investointi- ja rahoitusasema on kuitenkin heikentynyt. Vero- ja valtionosuusjärjestelmän tulee aiempaa paremmin huomioida kasvavien kaupunkien erityiset tarpeet, kuten niiden suuremmat investointitarpeet sekä vieraskielisen väestön keskittyminen kaupunkeihin. Tulevilla uudistuksilla ei tule heikentää kaupunkien taloudellisia toimintaedellytyksiä.
2. Espoolaisten viranhaltijoiden sekä poliittisten päättäjien tulee vaikuttaa seuraavaan hallitusohjelman valmisteluun ja valtakunnalliseen päätöksentekoon siten, että Espoon mahdollisuudet kasvuun ja investointeihin turvataan. Uudistuksissa tulee varmistaa, ettei niiden rahoitusmalli edelleen kasvata pks-seudun vastuuta koko Suomen palvelujen rahoituksesta. Kriisin jälkeen Suomen ja Espoon on oltava entistä houkuttelevampi toimintaympäristö kansainvälisille osaajille ja investoinneille kovenevassa globaalissa kilpailussa. Espoon on saatava välttämättömien tulevaisuuden investointiensa rahoittamiseen nykyistä suurempi osuus Espoossa muodostuvasta kasvavasta veropohjasta.

Linjaukset, prosessien kehittäminen

3. Palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta kehitetään suunnitelmallisesti, viranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseen.
4. Espoon kaupungin palvelut järjestetään ja tuotetaan kokonaistaloudellisesti järkevimällä järjestämistavalla. Palvelu voidaan ottaa omaksi toiminnaksi silloin, kun se on kokonaistaloudellisesti edullisempaa. Palveluja siirretään ostopalveluilla tai kumppanuudella järjestettäväksi, mikäli tulosyksikön oma toiminta on kalliimpaa/tehottomampaa kuin markkinoilta saatava palvelu.

5. Tulosityksiköt voivat vaihtaa palveluntuottajaa, eli palvelutuotantoa on mahdollista kilpailuttaa suunnitelmallisesti (osissa) markkinoille, mikäli konserniyhteisö ei pysty tehostamaan/kehittämään tuottavuutta omistajan esittämän tuottavuustavoitteen mukaisesti. Kilpailutus tehdään suunnitelmallisesti konsernin kokonaisuuden huomioiden.
6. Espoolelle räätälöityjen Emba-kurssien tavoitteena on parantaa Espoo-tarinan ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimeenpanoa. Emba-kursseilla tehtävät erikois- ja harjoitustyöt valjastetaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimeenpanoon.
7. Palvelujen ja prosessien kehittämisen yhteydessä kaupunkilaisia ja henkilöstöä osallistetaan ja informoidaan ohjelman sisällöstä ja hyväksytään, että kaupunkilaisen kokema palvelu näyttäytyy eri tavalla. Säästäminen ja toimintamallien muutokset saavat näkyä. Henkilöstön jaksamisesta huolehditaan.

Linjaukset, yhtenäinen kasvun ja opinpolku

8. Yksityisen palveluntuotannon osuutta varhaiskasvatuksesta nostetaan jatkamalla palvelusetelin käyttöä. Yksityiselle ohjataan suunnitelmallisesti palvelutarpeen kasvusta johtuvaa investointitarvetta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta nostetaan 35 prosenttiin. Lapset saavat myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa tarvitsemansa kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen. Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan. Yksityisen ja julkisen varhaiskasvatuksen on oltava yhtä laadukkaita.
9. Palveluverkkoinvestointeja suunnitellaan kokonaisuutena yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa varmistaen, ettei alueelle synny ylikapasiteettia. Investointiohjelmaa voidaan tarkastaa tavoitteen toteuttamiseksi.
10. Varhaiskasvatuksen yksikkökokoja kasvatetaan ja nopeutetaan luopumista epätarkoituksenmukaisista tiloista.
11. Tavoitteena on kasvattaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Kotihoidontukea ja kuntalisää käyttävät erityisesti vieraskieliset ja heikoimmassa sosioekonomisessa asemassa olevat perheet, joiden lapset hyötyisivät varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatukseen osallistuminen auttaa koulunkäynnin aloittamisessa ja vähentää mahdollisesti myöhemmin tarvittavan kasvun ja oppimisen tuen tarvetta. Kuntalisän poisto kannustaa myös huoltajia opiskeluun ja työntekoon. Tätä kokonaisuutta kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, samalla varmistaen varhaiskasvatuksen toimivuus ja riittävyys. Kotihoidon tuen Espoo-lisä on 160 €/kk ja sitä maksetaan 1,5 ikävuoteen asti. Espoo-lisän ehdoista poistetaan sisarusten kotona hoidon velvoite.
12. Lukiokoulutus sijoitetaan hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja oppilasmäärän kasvu toteutetaan lähivuosina yksikkökokoja kasvattamalla. Valmistellaan lukiotilojen sijoittuminen Leppävaaraan ja Kiviruukkiin.
13. Nuorisopalveluissa kehitetään ensisijaisesti seinättömiä ja monikanavaisia palveluja. Nuorisotiloja otetaan käyttöön lähtökohtaisesti siellä missä nuoret luontevasti ovat uusissa kasvukeskuksissa, pääsääntöisesti muiden tilojen, kuten koulujen yhteydessä.
14. Perusopetuksen yksikkökokoja kasvatetaan. Suomenkielisessä perusopetuksessa tavoitteena on päästä uusien koulujen osalta 4+ sarjasiin kouluihin.

15. Suomenkielinen ja ruotsinkielinen opetus tuodaan lähtökohtaisesti samalle tasolle. TakE-ohjelmakauden ruotsinkielisen kouluverkon kevennys on suoritettu ja suomenkielisen kouluverkon osalta lautakunta jatkaa uudistuksen ohjausta ottaen erityisesti huomioon näköpiirissä olevat väestölisäykset.
16. Uusissa kouluissa ja päiväkodeissa otetaan käyttöön kustannustehokkaat tyyppiratkaisut ja standardivarustelu. Opetustilojen tulee mahdollistaa tuntikehyksen optimointi (erilaiset ryhmäkoot mahdollisia).
17. Etäopetuksen ja digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään esimerkiksi lukiotalolla oman äidinkielen opetuksessa, harvinaisten kielten opetuksessa sekä ryhmissä, joissa opiskelijoita tulee eri kouluista.

Linjaukset, digitalisaatio

18. Digihankkeista haetaan nykyistä enemmän konkreettista kustannushyötyä.
19. Keskitytään digitalisoinnissa päätettyihin kärkihankkeisiin – nivotaan yhteen toimialojen samankaltaiset hankkeet. Hyödynnetään samaa ratkaisua kaupunkitasoisesti yli hallinnon rajojen.
20. Kärkihankkeiden läpiviemiseksi luovutaan osasta toimialojen omia suunniteltuja hankkeita.
21. Kärkihankkeiden osalta varmistetaan uusien, yhteisten toimintamallien luominen ja muutoksen johtaminen konsernihallintoon ja toimialoille läpi organisaation maksimaalisen hyötytavoitteen saavuttamiseksi.
22. Palvelujen digitalisoinnissa seurataan, että vanhoista prosesseista, toimintamalleista, palvelukanavista ja järjestelmistä luovutaan suunnitelmallisesti.
23. Palvelujen digitalisoinnilla vastataan entistä monipuolisemmin, ajasta ja paikasta riippumattomammin asiakkaiden tarpeisiin sekä tavoitellaan aiempaa enemmän kustannushyötyjä. Parannetaan sähköisten palvelujen saavutettavuutta ja käytetään tehokkaammin kaupungin tiloja siten, että kaikissa kaupunkikeskuksissa säilyy asiointimahdollisuus. Palveluiden toimipisteiden vähentämisessä ja asiakaspalvelun digitalisoinnissa sivutuotteena on myös palvelujen laadun ja saavutettavuuden parantuminen. Otetaan huomioon ne kuntalaiset, jotka syystä tai toisesta eivät voi käyttää digitaalisia palveluja.

Linjaukset, henkilöstö

24. HR-järjestelmiä kehitetään digitalisoimaan ja parantamaan prosesseja ja tuottamaan parempaa tietoa henkilöstöjohtamiseen.
25. Tavoitteiden asettamista, suorituksen johtamista ja mittaamista sekä myös motivointi- ja kannustustoimia mukaan lukien palkitsemista kehitetään, huomioiden lisääntyvän etätyön mahdollisuudet.
26. Rekrytointeja tehdään aiempaa harkitummin ja tiukemmin kriteerein, hyödynnetään eläköitymisiä ja muuta vaihtuvuutta, tehtävien uudelleen järjestelyjä ja digitalisaatiota, jotta henkilöstömäärän kasvu saadaan taitettua. Rekrytointikielto/-rajoitukset asetetaan tehtäväryhmittäin. Edistetään myös tehtävien ja organisaation rakenteellisia uudistuksia TakE-ohjelman osana ja/tai tukena. Peruspalvelutehtävien osaavan työvoiman saatavuutta parannetaan. Resurssien kohdentaminen ennen kaikkea

peruspalveluihin mahdollistaa tavoitellun palvelutason sekä tuottavuuden ja asiakas-tyytyväisyyden parantumisen.

27. Vahvistetaan kasvatusalan henkilöstön rekrytointia ja pysyvyyttä etenkin varhaiskasvatuksessa.
28. Mahdollistetaan etätö myös koronapoikkeustilan jälkeen työn tekemisen joustavuuden parantamiseksi ja tilatarpeen pienentämiseksi. Huolehditaan, ettei etätö heikennä tuottavuutta.
29. Parannetaan työterveyshuollon toimintaa lisäämällä työpaikkaselvitysten määrää, otetaan käyttöön sähköiset terveystarkastukset ja kehittämällä psykososiaalisia hoito- prosesseja. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan.

Linjaukset, investoinnit

30. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 M€:oon /vuosi. Investointiohjelmasta päätetään vuosittain talousarvioneuvotteluissa. Kaupungin investointiohjelman kokonaistaso lasketaan 10 % hankkeiden laajuutta, kustannuksia, toteutustapaa ja rahoituskonseptia tarkastelemalla. Tehdään riittävän tarkat arviot ja laskelmat investoinnin kannattavuudesta, toiminnallisesta laadusta ja elinkaarikustannuksista vaihtoehtoisia ratkaisuja valmisteltaessa (elinkaariviisaus). Pyritään pysymään investointiohjelman 2020–2030 mukaisen peruskorjaushankkeiden suunnitellussa aikataulussa. Pidetään kiinni aiemmasta tavoitteesta: koulujen hätäväistöjä nolla.
31. Toimitilainvestointien laajuutta m²/oppilas tai m²/henkilö vähennetään, jatketaan tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutusta ja standardoitua rakentamista. Otetaan käyttöön standardi kalustaminen sekä kiertotalouden kriteerit ja kalusteiden uudelleen käyttö. Infrainvestointien laatu- ja kustannustasoa lasketaan kustannussäästöjen aikaansaamiseksi. Laajuutta koskevat tavoitteet sitovat toimialoja.
32. Uuden korvaavan toimitilan rakentamis- tai vuokraamispäätöksen osana tehdään päätös vanhasta toimitilasta luopumisesta, ulosvuokrauksesta tai uudesta käyttötarkoituksesta.
33. Olemassa olevia tiloja hyödynnetään tehokkaammin (hallinnon tilatarpeen vähentäminen, koulu palveluna -toimintamalli, peruskorjausinvestoinnit).
34. Uusien alueiden avaamisen ajoitusta tarkastellaan ja Infra-investointien toteutusta priorisoidaan, jotta niiden palvelurakentaminen voidaan toteuttaa kaupungin talouden kannalta kestävästi. Merkittävien alueiden ajoitusta ja keskinäistä priorisointia sekä kaavoituksen volyymin tavoitetasoa arvioidaan siten, että kaupungin kokonaistaloudellisuus kaupunkirakenteen ja palveluverkon toteuttamisen kannalta paranee.
35. Kaupungin omalle toiminnalle tarpeettomista tiloista luovutaan. Pääoman vapauttamiseksi myydään strukturoiduilla kilpailutuksilla useita rakennuksia, toimitiloja tai salkkuja pitäen tavoitteena yhteensä 300–500 milj. euron myyntiarvoa 2023–2025.
36. Kaupungin maanomistusta kehitetään kaavahankkeiden yhteydessä aktiivisesti, työpaikka, kerrostalo, ja pientalorakentamiseen soveltuvaksi. Maata kaavoitetaan myyntiä ja vuokrausta varten markkinaehtoisesti. Myös virkistys ja luonnonsuojelualueiden tarve otetaan huomioon.

37. Tonttien vuokranmääritykset tehdään markkinahinnoin ja asuntotonttien osalta vuokran tarkistusmenettelyä käytetään asuntohintaindeksiä. Urheilu- ja liikuntatonttien vuokrauksen hinnoittelussa noudatetaan kaupunginhallituksen jaoston v. 2022 tekemää päätöstä.
38. Kaupunki palveluna eli as a Service -tyyppisten toimintamallien avulla vähennetään uusien investointien tarvetta ja tehostetaan kaupungin ja yritysten ja muiden organisaatioiden olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä, kun se on kokonaistaloudellisesti järkevää.
39. Tehdään analyysi Espoolaisten verokertymän ja muuttoliikkeen muutoksista ja suunnitellaan tämän perusteella tarvittavia toimenpiteitä, joilla parannetaan väestönkasvun taloudellista kestävyttä.

5.2. Toimenpiteet		Tavoiteltava vuositasen säästö / tulon lisäys viimeistään ohjelmakauden lopulla.		
		Menojen vähennys	Tulojen lisäys	Tuottavuuden lisäys yht.
		Tuottavuuslisäys/toimenpide		
TEEMA / TULOSYKSIKKÖ	KUVAUS	Menojen vähennys	Tulojen lisäys	Tuottavuuden lisäys yht.
HENKILÖSTÖ, yleinen tavoite				32 999 009
Yleinen henkilöstösäästötavoite	Tuottavuuden lisäys toiminnassa, jota ei ole erikseen toimenpiteinä alla lueteltu, vaikutus 500–600 htv perusuraan nähden. Uuden henkilöstön määrän kasvun pienentäminen henkilöstöä koskevien linjausten noudattamisella seuraavan viiden vuoden aikana, tuottavuuden parantaminen kohdistuu henkilöstömäärän kasvun rajaamiseen suhteessa perusuraan. Ensisijaisia keinoja digitalisaatio, eläköityminen, tehokkuuden lisääminen toimintapaja kehittämällä, koskee myös henkilöstöpalveluostoja (mm. Seure). Tässä htv keskihinta 61 000 €. Henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehditaan.	22 496 918		
Erilliskorvaukset	Erilliskorvaukset ovat mm. ylitöistä, ylitunneista, päivystyksistä, hälytyksistä, toimenpiteistä yms. Maksettavia korvauksia. Tavoitteeksi erilliskorvausten vähentäminen esim. n. 10 %:lla.	1 127 416		
Matkakustannusten, vieraanvaraisuuden, suhdetoiminnan yms. kustannusten vähentäminen	Kaupungin sisäinen liikkuminen Ulkomaanmatkat (mm. isot delegaatiot) Virka- ja työmatkat	1 822 868		
Sijaisten käyttö	Lyhytaikaisten sijaisuuksien määrätietoinen vähentäminen, ei koske perusopetusta.	1 374 469		
Säästövapaiden (pitämättömien vuosilomien) purkaminen	Pitämättömiä vuosilomia oli taseessa yhteensä noin 30 000 päivää. Suunnitelmallisesti aletaan purkaa vanhoja vuosilomia. Jatkossa lomien siirtämisen pitäisi edellyttää suunnitelmaa koska siirretyt lomat pidetään.	4 622 302		
Työterveyshuollon ja työkykyjohtamisen toiminnan parantaminen	Haetaan vaikuttavuutta, sairauspoissaolojen vähentymistä (lyhentymistä) ja kustannusten hallintaa. Tavoitteena ottaa poissaolot paremmin seurantaan ja työterveyshuolto mukaan aiemmin (varhaisen puuttumisen mallin mukaan).	1 555 036		
ASIAKASPALVELU				431 265
Toimipisteiden vähentäminen ja asiakaspalvelun automatisointi	Kaupunginhallituksen päätöksellä Tapiolan asiointipiste suljetaan syksyllä 2022. Alueella käynnistetään liikkuva neuvontapalvelu. Myös Espoon keskuksen ja Espoonlahden nykyinen palvelupiste suljetaan vuonna 2022, jonka jälkeen palvelu toteutetaan kevyemmällä mallilla Espoo-info pisteinä ja liikkuvana neuvontapalveluna.	431 265		
DIGITALISAATIO				8 738 642
Ajanvarauspalvelujen järjestäminen uudelleen (hytet)	Ajanvaraus ja palveluhallinta järjestelmästä luopuminen.	96 571		

Asiakirjojen dokumentointi ja sähköinen säilytys (kyt)	Jo nykyään käytössä useita hyllykilometrejä, jotka vapauttamalla voitaisiin saada tehokkaammaksi tilankäyttöä.	70 000		
Asiointiportaali hyötytavoitteiden päivitys alkuperäinen 1,5 milj. €- 0,6 milj.€	OmaEspoo -projektissa kehitetään sähköisen asiointin kokonaisuutta, jonka avulla voidaan jatkossa vastata tehokkaammin asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. OmaEspoo toteutus sisältää myös työnhallintajärjestelmän, jolla voidaan tehostaa kaupungin prosesseja sekä kuntalaispalveluissa että tukipalveluissa sisäisen asiakkaan suuntaan.	578 999		
DigiOne	DigiOne toteutetaan suurten kaupunkien välisenä yhteistyönä. Oppimisen kansallinen digitaalinen alusta ja ekosysteemi, joka yhdistää palvelut varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. DigiOne korvaa minimissään nykyisen oppilashallinnon järjestelmäkokonaisuuden (Pirmus, Wilma, Kurre). Korvaavan järjestelmän kustannus 0,3 miljoonaa euroa/vuosi.	470 000		
HR tietojärjestelmät (korvaa HR Digin)	HR-tietojärjestelmiä kehitetään parantamaan henkilöstöjohtamista ja henkilöstötyön tuottavuutta. Palvelusuhteen elinkaaren sekä suorituksen ja osaamisen hallintaa tukevan digiratkaisun hankintaa ja käyttöönottoa arvioidaan syksyllä 2022 (Q3-Q4/2022) ja sen pohjalta päätetään jatkotoimenpiteet. Sarastia365HR- ja palkkajärjestelmän ylläpito ja kehittäminen sekä muut HR-järjestelmät, jotka parantavat esihenkilöiden työtä (kuten työvuorosunnittelu ja raportoinnin kehittäminen).	1 641 072		
Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmä uudistus	Käynnissä. Järjestelmän käyttöönotto tavoite on viimeistään vuoden 2022 alussa. Tuolloin korvataan kaikki perustaloushallinnon järjestelmät ja otetaan käyttöön ensimmäinen vaihe suunnittelu-, analytiikka ja raportointijärjestelmistä. Järjestelmien kehittäminen toiminnan raportoinnin osalta jatkuu vuosia. JoTolla korvattavien järjestelmien vuosikustannus 1,2 miljoonaa euroa / vuosi).	882 000		
Lisenssit, järjestelmät, käyttäjähallinta jne.	Säästöpotentiaali jopa 0,4 miljoonaa (seurannan helpottamiseksi tiha).	420 000		
Sähköinen sotekeskus (tepa, vapa, peso)	Neuvontapalvelut, itsenäinen omahoito, digiklinikka.	895 000		
Yhtenäinen oppimisympäristö, yhtenäiset laitteet	Nyt koulussa ylläpidetään ja kehitetään kolmen ekosysteemin oppimisympäristöjä ja laitteistoja: Microsoft, Google ja Apple. Laiteympäristöjä yhtenäistetään ja laitekustannuksia alennetaan huomioiden kuitenkin sen, että oppilaat saavat opetussuunnitelmien mukaiset valmiudet toimia erilaisissa laiteympäristöissä. Rinnakkaisista sähköisistä oppimisympäristöistä luovutaan. Päälekkäisen oppimateriaalin karsiminen.	3 130 000		
eVaka	Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä eVakan toiminnallisuksia kehitetään yhdessä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa. Kehittämiseen on aiemmin saatu VM-digikannustinrahoitusta. Evaka on korvannut vuoden 2020 kevääseen asti käytössä olleen Efficca-järjestelmän. eVakaan on rakennettu ja edelleen rakennetaan toiminnallisuksia, joita ei ole aiemmin ollut käytettävissä järjestelmässä, muun muassa lapsen vasu, läsnäolon seuranta, lapsen tuen järjestämiseen liittyvät päätökset, palvelusetelitoiminnallisuksia, pedagoginen dokumentointi, viestintään ja varhaiskasvatus-koti-yhteistyöhön liittyviä toimintoja.	555 000		

YHTENÄINEN KASVUN JA OPIN POLKU				17 931 380
VARHAISKASVATUS				8 977 180
Palveluverkkouudistus	Suuremmat yksiköt ja suunnitelmallisempi palveluverkon kehittäminen mahdollistaa henkilöstön tehokkaan käytön, vähentää sijaistarvetta, mahdollistaa paremman käyttöasteen, vähentää tukipalvelujen kustannuksia ja tuottaa mahdollisuuden laadukkaampaan ja yhtenäisempään varhaiskasvatukseen, vuoropäivähoitoon sekä helpottaa koulupolkujen suunnittelua. Epätarkoituksenmukaisista tiloista voidaan luopua, kun korvaavat tilat alueella on olemassa, eivätkä lasten matkat merkittävästi kasva. Varhaiskasvatuksen palveluverkon tulee olla alueellisesti kattava ja jokaisella suuralueella tulee olla tarjolla sekä kunnallista että yksityistä varhaiskasvatusta. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus nostetaan 35 prosenttiin.	3 599 180		
Varhaiskasvatusikäisen väestön määrän kehityksen ja varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousun johtaminen	Varhaiskasvatusikäisen väestön määrän nousussa on Espoon väestöennusteen mukaan meneillään notkahdus, mutta väestömäärän arvioidaan kääntyvän jälleen kasvuun vuonna 2022. Samaan aikaan varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee, jolloin varhaiskasvatuksen osallistuvien lasten määrä ei vähene. Jos ennusteista huolimatta varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vähenisi, varhaiskasvatuksen käytössä on runsaasti pieniä epätarkoituksenmukaisia tiloja, joista luopumisen vauhtia voidaan nopeuttaa. Poikkeusjärjestelyin järjestetyistä varhaiskasvatuspaikoista voidaan luopua. Kilpailuttamattomissa ostopalveluissa on noin 700 lasta ja osa näistä ostopalveluista tulee poistumaan vähitellen.			
Palvelusetelin käyttöä lisätään	Tavoitteena on nostaa yksityisen palveluntuotannon osuutta palvelusetelin käyttönotolla 24 %:sta 35 %:n, varmistetaan, että yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen maksut eivät eriydy liikaa (yksityisen maksukatto). Mahdollisuuksien mukaan yksityiselle ohjataan palvelutarpeen kasvusta johtuvaa investointitarvetta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden. Lapset saavat myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa tarvitsemansa kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen silloin, kun tuen järjestelyt eivät edellytä tavanomaista mittavampia toimintaympäristöön tehtäviä muutoksia tai erityisiä henkilöstöresursseja.			
Avoimen varhaiskasvatuksen järjestämisen muutos	Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa kehitetään asukaspuistojen yhteydessä yhdessä kunkin alueen lapsiperheiden kanssa huomioiden perheiden erilaiset tarpeet ja sosioekonomiset taustat.	536 000		
Kotihoidontuen kuntalisää maksetaan 1,5-vuotiaaksi asti ja Espoo -lisän ehdoista poistetaan sisarusten kotona hoidon velvoite	Tavoitteena on kasvattaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Kotihoidontukea ja kuntalisää käyttävät erityisesti vieraskieliset ja heikoimmassa sosioekonomisessa asemassa olevat perheet, joiden lapset hyötyisivät varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatukseen osallistuminen auttaa koulunkäynnin aloittamisessa ja vähentää mahdollisesti myöhemmin tarvittavan kasvun ja oppimisen tuen tarvetta. Kuntalisän poisto kannustaa	4 157 000		

	myös huoltajia opiskeluun ja työntekoon. Tätä kokonaisuutta kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, samalla varmistuen varhaiskasvatuksen toimivuus ja riittävyys. Kotihoidon tuen Espoo-lisä on 160 €/kk ja sitä maksetaan 1,5 vuoteen asti, Espoo-lisän ehdoista poistetaan sisarusten kotona hoidon velvoite.			
Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen 60 % maksu nosto 65 %:iin	Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksut määräytyvät varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesti. Lain mukaan osa-aikaisen keskimäärin enintään 20 viikotunnin varhaiskasvatuksen maksun voi olla enintään 60 % täysimääräisestä 100 % maksusta. Tällä hetkellä 60 % maksun tuntiraja Espoossa on keskimäärin enintään 25 tuntia viikossa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja lisätään ottamalla käyttöön yli 20 – enintään 25 tunnin prosentti, joka on 65 % varhaiskasvatuksen enimmäismaksusta.		430 000	
Varhaiskasvatuksen reaaliaikainen läsnäoloseuranta	Varhaiskasvatuksen käyttämä eVaka-järjestelmä mahdollistaa lasten määrän reaaliaikaisen seurannan. Kun lasten päivittäinen varhaiskasvatusaika on tarkemmin tiedossa, henkilöstön määrä ja työvuorot voidaan suunnitella nykyistä tarkoituksenmukaisemmin.	255 000		
PERUSOPETUS				8 396 200
Perusopetuksen palveluverkkoa järjeistään	Uusien koulujen rakentaminen ja peruskorjaukset, lakautettavat pienet yksiköt. Pyritään välttämään alakoulujen jakamista useampaan toimipisteeseen. Toimintojen muutoksista tehdään aina erilliset päätökset. Ruotsinkielisen kouluverkon kattavuus ja saavutettavuus varmistetaan. Kymmenen vuoden investointiohjelmalla tavoitellaan 7,2 M€ säästöjä.	4 721 200		
Isommat yksiköt, tarkoituksenmukaisen yksikkökoon mukainen tehostuminen	Isommissa yksiköissä kiinteistökustannus, opetuksen järjestäminen, tukipalvelut ja oppilashuolto ovat edullisemmat/oppilas. Koulukokonaisuuksien investointien kautta pyritään isompiin kokonaisuuksiin. Suomenkielisessä perusopetuksessa tavoitteena on vähitellen päästä 4+ sarjaisiin kouluihin, ja lukiokoulutuksessa pyritään siihen, että jokaisen lukion opiskelijaotto vuosittain on ainakin 200 opiskelijaa.	2 850 000		
Iltapäivätoiminnan asiakasmaksujen korotus 10 eurolla	Maksuvapautukset ja huojennukset säilytetään.		325 000	
Erityisopetuksen kuljetuskustannuksia vähentävät järjestelyt	Oppilaan tarvitsema tuki järjestetään pääosin omassa lähikoulussa joko yleisopetuksen ryhmässä, erityisluokalla tai näitä joustavasti yhdistellen. Kehitysvammaisten ja autististen lasten erityisopetus järjestetään pääosin omalla alueella (alueina Leppävaara, Keski- ja Pohjois-Espoo, Espoonlahti sekä Matinkylä-Olari-Tapiola). Järjestely vähentää oppilaiden taksikuljetuskustannuksia arviolta 0,5 M€. Oppilaan tarvitsema tuki järjestetään pääosin omassa lähikoulussa joko yleisopetuksen ryhmässä, erityisluokalla tai näitä joustavasti yhdistellen. Erityisopetuksen kuljetuskustannuksia vähentävillä järjestelyillä tavoiteltava säästö 0,5 milj. € voidaan käyttää erityisopetuksen muihin tarpeisiin.	500 000		
TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALVELUT				558 000

Toisen asteen koulutukseen pääsyn helpottaminen	Helpotamme 2. asteen koulutukseen pääsyä, jolloin niiden nuorten määrä, jotka perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välillä tarvitsevat tutkintoon valmistavaa koulutusta (entinen kymppiluokka ja lukioon valmistava koulutus) vähenee.	270 000		
Nuorisopalvelujen uusi toimintamalli	Tuotetaan nuorisotyön palveluja jatkossa enemmän digitaalisesti, jalkautuvan ja liikkuvan nuorisotyön keinoin. Nuorisotilojakin säilytetään.	188 000	50 000	
Tyttöjen talon toiminnan siirtäminen omaksi toiminnaksi	Säästö omaksi toiminnaksi ottamisesta 50 000 euroa / vuosi.	50 000		
ELINVOIMA				6 109 050
KULTTUURI JA LIIKUNTA				4 065 000
Kirjastojen palveluverkon tarkastelu	Kirjastojen palveluverkkoa tarkastellaan ja toteutetaan kirjastojen uuden konseptin laadinta siten, että se mahdollistaa kustannusvähennysten tekemisen ja toiminnan uudelleen järjestelyt. Tätä tarkastellaan yhdessä muun kulttuuritoimen kanssa. Olennaista on lisätä yhdistys- yms. yhteistyötä siten, että kaupungin käyttökustannukset vähenevät ja palvelun laatu paranee. Momentin säästöt voivat kohdistua myös muihin kulttuuritoimen omiin toimintoihin.	714 000		
Kulttuurin muun tilaverkon tarkastelu	Karatalon vuokrasopimus on irtisanottu. Vuoden 2022 aikana pyritään tukemaan toimijoita löytämään ratkaisu Karatalon toiminnan jatkamisesta paikallisena kohtaamispaikkana ja harrastamisen tilana. Säästö näkyy Kulttuurin tulosityksikön budjetissa.	190 000		
Kulttuurin käyttökorvausten ja hintojen tarkastaminen	Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut palvelualueen käyttökorvausten ja lippuhintojen nosto sekä Kaupunginmuuseon ja Kaupunginorkesterin palvelualueiden lippuhintojen nosto vuoteen 2025 mennessä on yhteensä 0,2 milj. euroa. Korona vuosista johtuvasta hitaasta palautumisesta huolimatta, tavoite on aikataulussa ja ennakoidaan toteutuvan suunnitelman mukaisesti.		200 000	
Liikuntapalvelujen oman toiminnan tehokkuuden parantaminen	Liikuntapalvelujen toimintojen tehokkaampi järjestäminen.	365 000		
Liikuntapalvelujen oman toiminnan tehokkuuden parantaminen	Henkilöstösäästö ja vuokratyövoima, virtaviivaistetaan toimintoja. Harrastamisen maksuton polku ja harrastamisen mallin yhteensovittaminen.	200 000		
Liikuntatiloista saatavien maksutuottojen lisääminen	Koulujen salien hyödyntäminen niin, että ne annetaan vapaa-ajan käyttöön esim. klo 16 nykyisen klo 17 sijaan.		1 770 000	
Maksuperusteiden tarkistus osana liikuntapolitiikkaa			300 000	
Olarin uimahallin käytölle uusi omistaja/haltija	Vuoden 2022 talousarviossa tehdyn päätöksen mukaisesti Olarin uimahallin kiinteistölle etsitään yksityinen palveluyrittäjä siten, että TakE-ohjelmakauden aikana saadaan aikaan ratkaisu ja kiinteistö ei aiheuta kaupungille kuluja.	176 000		
Veneiden talvisäilytys maksutuottojen lisääminen	Nostetaan Helsingin tasolle. Samalla kaupunki kiirehtii venesatamien ja veneiden talvisäilytykset kokonaisu suunnitelman valmistelusta.		150 000	
TYÖLLISYYDEN HOITO				2 044 050

TE24 rakenneuudistuksen laadukas valmistelu ja palvelujen hallittu siirto kaupungille	Tulevan TE24 rakenneuudistuksen tarkoituksena on siirtää kaikki TE-palvelut kuntiin. Espoossa tähän valmistaudutaan Espoo TE24 ohjelmalla, joka käynnistyy kesäkuussa 2022. Ohjelmalla tavoitellaan kunnan työttömyysturvan maksuosuuden vähentämistä työllisyysastetta nostamalla, osaavan työvoiman tarjonnan parantamisella ja kaupungin työvoimatarpeisiin vastaamisella sekä palvelujen tarjonnan ja saatavuuden parantamisella. Toiminnassa kehitetään työnhakijoiden osaamista ja ohjataan heitä sopiviin palveluihin sekä tarjotaan osaavaa työvoimaa työnantajien tarpeisiin. Lisäksi keskitytään niihin toimintoihin, joissa tarvitaan viranomaistyötä ja tehostetaan asiakasohjausta ostopalveluihin. Osaamiskeskustoiminnan avulla parannetaan maahanmuuttajien työllistymistä yrityksiin.	1 500 000		
Työttömien terveyspalvelut ja väylät kuntoutukseen ja eläkkeelle	Työttömien terveystarkastusten ja työkykyarviointien -projekti, jonka tavoitteena on kartoittaa työmarkkinatuen kuntaosuuslistalta henkilöt, joiden paikka on esim. eläkkeellä eikä työvoimassa. Projekti toteutetaan kahden seuraavan vuoden aikana. Projekti tulee toteuttaa yhteistyössä työllisyyspalvelujen ja sosiaali- ja terveys-toimen kesken. Projektiin ja laajemmin Työllisyyskokeilu ja Tulevaisuuden soite-keskus -hankkeiden yhdistämiseen on haettu sosiaali- ja terveysministeriöltä rahoitusta. Hankkeet on yhdistettävä tarvittaessa omalla rahoituksella ja projekti toteutettava ilman ulkopuolista rahoitusta.	544 050		
TULOPOHJAN VAH-VISTAMINEN				13 218 000 (ei sis. kive)
Kive-selvityksen vaikutus kiinteistöveron tasoon	Kiinteistöveropohjan laajentaminen - rekisteröimättömien/luvattomien kiinteistöjen ja kiinteistöihin tehtyjen muutosten vieminen verohallinnon tietokantaan. Prosessi käynnissä, vauhditetaan tulosten saamista.		2 500 000	
Maa-ainesten yms. vastaanoton taksojen korottaminen	Maanvastaanottomaksujen korotus 10 % = 300 000 € Kaivuulupien käsittelymaksut 40 000 € Kaupunkimittauksen rakennusvalvontamaksujen nosto 3 % = 20 000 €		1 058 000	
Pysäköintitulojen lisäys	Maksuja ei koroteta ja maksualueita ei laajenneta siitä, mitä KH:n päätösten mukaisesti on jo tehty (siis Tapiola, Matinkylä ja Leppävaara). Digitaalista pysäköinninohjausta kehitetään.		660 000	
Maanmyyntivoitto tavoitetaso nostetaan takaisin 60 M€ tasolle 2023–2025 (vs. ts. 2022–2024)			5 500 000	
Maanvuokratuottojen kasvattaminen 2023–2025 0,5 M€ / vuosi, maanvuokran subventioasteen uudelleen arviointi sopimusten päättyessä 0,1 M€ (ei koske EKY liikuntatontteja)			1 500 000	
Rakennusvalvonnan lupamaksujen taso (yksikköhinta)	Rakennusvalvonnan määrärahoja lisätään käsittelyaikojen nopeuttamiseen ja prosessien joustavoittamiseen 200 000 € (ta valmistelu) prosessien uudistamista ja henkilöstökuluja varten.		500 000	

korotetaan 5 prosentilla vuosina 2023 ja 2025.				
Konserniyhteisöihin kertynyttä ylijäämää tai omaisuutta tulotetaan kaupungille esim. pääoman tuotovaateena, maksualennuksina tai osinkoina.			3 000 000	
Konserniyhteisöjen taloudellista riippuvuutta kaupungista pienennetään ja irtaannutetaan jäsenyyksistä (kaupungin avustuksilla, subventioilla ja jäsenmaksuilla toimivat yhteisöt).		1 000 000		
TOIMITILOJEN KÄYTÖN TEHOSTAMINEN				12 625 366
Kiinteistönhoidon osaamisen ja tuottavuuden kehittäminen	Ennakoiva ylläpito, kiinteistöjen etävalvonta, korjaustöiden suunnitelmallinen toteuttaminen ja prosessien mukainen toiminta	3 195 787		
Käytöstä poistetuista kiinteistöistä luopuminen - käyttö- ja ylläpitokustannukset	Käytöstä poistettujen kiinteistöjen käyttö- ja ylläpitokustannukset pienenevät.	1 000 000		
Toimitilakustannuksista haetaan sisäisen vuokran säästö vuoteen 2025 mennessä	Tavoitteena vähentää toimitilojen käyttöä taloudellisin mittarein. Pitkäjänteinen tavoite on, että toimitilakanta (3,86 m ² /asukas) asukasta kohti ei kasva. Toimistotilan vähennys. Tavoitteeksi 6 m ² /hlö toimistotilaa - kustannusvaikutus. Väistötilojen vähentyminen. Siirtokelpoisten väistötilojen vähentäminen.	8 429 579		
KERTALUONTEISET MYNTITUOTOT				30 785 000
Konserniyhteisöjen omaisuuden realisointi	Esim. sotekuntayhtymät.		500 000	
Kaupungin omille toimille tarpeettomista tiloista luovutaan	Pääoman vapauttamiseksi myydään rakennuksia, toimintiloja ja salkkuja 300-500M€ myyntiarvolla.			
Myydään kaupungin ydintehtävien ulkopuolelle jäävät toiminnot / konserniyhteisöt			25 000 000	
Tilapalvelut: Käytöstä poistetuista kiinteistöistä luopuminen, myyntivoitto	Käytöstä poistettujen kiinteistöjen ylläpitokustannukset tällä hetkellä noin 2 miljoonaa euroa. Kiinteistöistä luopuminen (myynti, purku, lahjoitus yms.).		5 285 000	
MUU TUOTTAVUUDEN KEHITTÄMINEN				6 590 190

Joukkoliikenteen kustannusten alentaminen	HSL:n on mahdollista hillitä joukkoliikenteen kustannusten kasvua liikennejärjestelmä-, palvelutaso- ja linjastosuunnitteluvaiheen yhteydessä. Tämä edellyttää, että kaikki toimielimet sitoutuvat tavoitteeseen. Tulevaisuudessa bussiliikenteen ja raideliikenteen yhteensovittamisella voidaan välttää tai ainakin siirtää pidemmälle tulevia investointeja ja hillitä kustannusten kasvua. Säästöjä haettaessa tulee huomioida eri alueiden tasapuolinen kohtelu ja turvata kohtuullinen palvelutaso. Edellyttää HSL:n päätöstä.	4 000 000		
Kaupungin sisäisen hallinnon sekä kehittämisen uudelleenorganisointi	Sisäisen hallinnon, palvelujen sekä sisäisen kehittämisen ja sen tuen uudelleenorganisointi. Uudistetaan ulkoisten kumppaneiden kanssa tehtävän kehittämistyön ja ulkoisen rahoituksen toimintamalli.	721 628	829 741	
Keskitetty johto/ohjaus kaupungin sopimuksellisiin suhteisiin. Strategisille kumppanuuksille tuottavuustavoite.	Hankinnat tehdään keskitetysti siten, että kaikki kaupungin yksiköt ostavat samaa palvelua samaan hintaan. Tällä hetkellä esim. nuorten seinättömät työpajat kaupunki ostaa kahteen eri hintaan 100 €/pv tai 60 €/pv. Strategisten kumppanuuksien tuottavuustavoitteeksi asetetaan 3 % saadun avustuksen, kompensaation yms. määrästä. Yhteistyö-, sopimus-, sisältöneuvottelujen yhteydessä kumppanitoimintaa rakennetaan niin, että kaupungin maksuosuutta on mahdollista pienentää 2019 vuoden tasosta 3 % seuraavan viiden vuoden aikana. Kulttuurikumppanuudet 10 miljoonaa euroa, liikunnan kumppanuudet (vuokra-avustukset, tilavuokrat 2,6 miljoonaa euroa).	838 821		
Suunnittelun keskitäminen (TOTEUTETTU)	Kaikki investointeihin liittyvä suunnittelu keskitetään esimerkiksi tilapalveluihin. Suunnittelun yhtenäistämisen säästää investointikustannuksissa ja henkilöstöressurssissa.	200 000		
SOTE-UUDISTUKSEEN SOPEUTUMINEN JA UUDISTUMINEN				1 500 000
Tuki- ja hallintopalvelujen sopeuttaminen uuden organisaation tarpeisiin		1 500 000		
TOIMENPITEET VAIN VUODEN 2022 LOPPUUN SAAKKA, TOIMINNOT LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEELLE V. 2023				
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS				294 000
Sijaisten käytön vähentäminen (vain LUP)	Vakituisen henkilöstön lisääminen, kun se on perusteltua (jatkuva sijaistarve, sijaisen kustannus lopulta kalliimpi).	294 000		
Kevytyksikköjen käyttöönotto "varaventiilinä"	Jos alueen tarve kasvaa tai vähenee, pelastuskapasiteettia voidaan lisätä tai vähentää tarpeen mukaan kevytyksiköitä hyödyntämällä. Osaksi normaalia palveluvalikoimaa.			
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN				7 442 775
SOSIAALIPALVELUT				4 986 501

Lastensuojelun vaativan laitoshoidon ottaminen omaksi toiminnaksi	Muutaman oman yksikön perustaminen "vastavoi-maksi" ostopalveluille. Nyt markkina hinnoittelee palvelut ylihintaan, kun omaa tuotantoa ei ole - ja tiedetään, ettei omaa toimintaa ole. Tilat valmiina - ei edellytä investointia	893 485		
Vammaisten asumispalvelut, osa omaksi toiminnaksi, neuvottelut/uudelleen kilpailutus	Vammaispalvelujen asumispalvelujen kustannuskehityksen hallinnan parantaminen uudelleen kilpailuttamalla ja omaa palvelutuotantoa lisäämällä. Perustetaan yksi oma yksikkö (10–20 paikkaa) tasapainottamaan aspa-tuotantoa.	0		
Kuljetusten yhdistely	Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten kehittäminen ja yhteiskuljetusten edistäminen. Huomioidaan asiakkaan henkilökohtainen palveluprofiili.	2 574 389		
Sosiaalipalvelujen palvelutarjonnan kohtuullistaminen	Yli lakisääteisen palvelun oleva palvelutarjonta kohtuullistetaan.	1 518 627		
IKÄIHMISTEN PALVELUT				1 285 941
Kotihoidon tuottavuuden parantaminen	Palvelujen ja prosessien kehittäminen, automatisointi ja optimointi. Parempi asiakasaika / välittömän työajan lisääminen. Prosessikehittäjiksi sen alan osaajat (ei hoitotyösubstanssi). Tukipalvelujen integrointi.	250 000		
Pitkäaikaishoidossa oman tuotannon hinnan eron supistaminen suhteessa yksityisiin palveluntuottajiin	Pitkäaikaishoidossa oman tuotannon hinnan eron supistaminen suhteessa yksityisiin palveluntuottajiin.	844 441		
Sairaalan kustannusrakenteen tarkastelu	Ulkopuolinen arvioija tekemään kustannusrakenteen tarkastelu.	191 500		
TERVEYSPALVELUT				1 170 333
Sähköinen sotekeskus - yhteisestä digitalisoinnin hankkeesta johtuva toimintatapojen muutos terveysasemilla	Uudet toimintamallit, palveluiden yhteen tuominen ja palveluiden yhteistyö Vaikuttava neuvonta ja ohjaus Yhtenäinen työkalutuuri Ennaltaehkäisevä hyvinvointityö	25 000		
Terveysasemien tehokkuusprojekti	Palvelujen ja työnjaon ym. tehostaminen.	1 145 333		
Perusterveydenhuollon ja ESH vastuunjako	Omassa toiminnassa voitaisiin hoitaa 25–30 % erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynneistä. Vähentää erikoissairaanhoidon tarvetta ja toisaalta helpottaa esh resurssipulaa. Yhteistyössä hoitopolkujen rakentaminen ja erikoisalojen "vetovastuun siirto". Esimerkkejä mahdollisista itse hoidettavista poliklinikoista: lastentaudit, psykiatria, geriatria jne. Poliklinikkakäynti HUS:ssa 300 €/kpl, yksityiseltä 60–80 €/kpl.	0		
Läheteseuranta	Erikoissairaanhoidon lähtevien läheteiden seuranta. Voidaan myös ostaa ulkopuolelta.	0		
Yksityisen palvelutuotannon tuominen erikoissairaanhoidon vaihtoehdoksi	Yhteistyössä HUS kanssa valikoidaan joitakin toimenpiteitä yms., joissa palvelutuotanto voitaisiin kilpailuttaa yksityisen toimijan kanssa. Esim. silmänpohjan pistokset, ultrat, skopiat jne. Kilpailutettu hinta 10–15 % ESH hintaa alempi. Potilaiden valinnanvapaus lisääntyy.	0		

Ostopalveludigitalisaation hyödyntäminen	Sote tiedon hyödyntäminen eri palveluntuottajien välillä mahdollistaa mm. yksikköhinnan optimoinnin.	0		
INVESTOINNIT JA VELKAANTUMINEN				
Kaupungin investointiohjelman kokonaistaso lasketaan 10 % hankkeiden kustannuksia alentamalla. Toimitilainvestointien tavoite m2 / oppilas, m2/lapsi ja m2/ henkilö sitoo toimialoja. Vähentää toimitilavuokrien kasvua, ei nykyistä vuokratasoa.	Lisätään erilaisten elinkaari- ja urakkamallien hyödyntämistä ja kehittämistä investointiohjelman keventämiseksi ja velkaantumisen hidastamiseksi. Infra- ja rakennusurakoiden suunnittelussa ja aloituksissa arvioidaan kustannusriskejä, rakentamista ei tehdä korkeimmassa suhdanteessa	5 500 000		
Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun kehitys	Toimenpiteet TE24 toimeenpanossa.	2 500 000		
Menojen vähennykset yhteensä (pl. Sote ja Lup)		91 312 936		
Tulojen lisäykset yhteensä (pl. Sote ja Lup)		16 272 000		
Kiinteistöveron korotus	Yleisen kiinteistöveron (rakennukset, maapohja) 0,07 %-yksikön, muussa kuin vakituksessa asuinkäytössä olevan rakennuksen 0,07 %-yksikön ja rakentamattoman rakennuspaikan 0,5 %-yksikön kiinteistövero-% korotus	7 500 000		
Tuottavuustavoite yhteensä, sis. menot ja tulot (pl. Sote ja Lup)		107 585 677		

TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT

JOHDANTO

Taloussuunnitelma 2023–2025 perustuu Espoo-tarinaan ja siitä johdettuihin tavoitteisiin, kesällä 2022 päivitettyyn Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman linjauksiin ja toimenpiteisiin sekä valtuuston 24.10.2022 päätökseen vuoden 2023 talousarvion sekä vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman kehyksestä sekä kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2023. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on huomioitu sote- ja pelastustoimen uudistuksen lainsäädäntö sekä uusi rahoitusmalli. Vuosien 2024–2025 valtionosuustuotot perustuvat valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelmiin ja 9/2022 kuntatalouden painelaskelmiin.

SUOMEN TALOUSKEHITYS

Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön syksyn 2022 talouskatsauksen mukaan maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan käynnistämisen nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä suurvaltojen välisten jännitteiden kasvun takia. Taloudellisessa katsauksessa ei kuitenkaan oleteta suurten taloudellisten riskien toteutuvan. Ennusteeseen sisältyy oletamus, ettei Venäjän hyökkäyssota eskaloitu, ei aiheuta hallitsematonta energiakriisiä eikä koronaepidemiasta synny uusia aaltoja, jotka edellyttäisivät laajoja sulkutoimia. Keskeinen riski Euroopassa ja Yhdysvalloissa on kuitenkin talouden ajautuminen taantumaan loppuvuonna 2022 ja alkuvuonna 2023.

Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin vuonna 2023. Yhdysvaltojen talous supistui kuluvan vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä. Yhdysvalloissa työllisyystilanne on edelleen hyvä, rahapolitiikkaa on kiristetty erittäin nopeasti ja inflaatio näyttää jo hieman hidastuvan.

Euroalueen näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiakriisin takia. Inflaation kiihtyminen on jatkunut, ja kuluttajien luottamus on heikko. Erityisesti Saksan näkymät ovat haastavat. Tulevasta talvesta odotetaan energian saatavuuden takia erittäin vaikeaa. Tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstelemään energian kulutusta. Kokonaistuotannon kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin vuonna 2022 ja edelleen 1,3 prosenttiin vuonna 2023.

Vuonna 2022 BKT kasvaa Suomessa 1,7 prosenttia, vaikka BKT:n kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintainflaatio on kiihtynyt jo lähes 8 prosenttiin ja inflaatio nousee keskimäärin 6,5 prosenttiin tänä. Kuluttajahintainflaatio on hyvin laaja-alaista ja kaikkien hyödykeluokkien hinnat nousevat nopeasti. Venäjän hyökkäyssodan ja sitä seuranneiden pakotteiden aiheuttama epävarmuus on heikentänyt kuluttajien luottamusta voimakkaasti. Hintojen nousu syö kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vaisuna loppuvuonna. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitytulot supistuvat ja kotitalouksien säästämisaste painuu nollan tuntumaan. BKT:n kasvu hidastuu Suomessa 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä. Vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa kuitenkin elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaalitypalkat kääntyvät hienoiseen nousuun. Vuoden 2024 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 prosenttia. Viennin määrän palautuminen ajoittuu voimakkaimmin vuodelle 2024. Hintojen nousun hidastuessa kotitalouksien ostovoima kasvaa ja yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu.

Vahva talous- ja työllisyyskehitys ovat pienentäneet koronaepidemian julkiseen talouteen synnyttämää mittavaa epätasapainoa. Vuonna 2023 talous kasvaa vaimeasti ja työllisyys heikkenee, joten julkisen talouden alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt lukuisat va-

rautumiseen liittyvät toimet heikentävät julkista taloutta myös tulevina vuosina. Ensi vuoden jälkeen nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden menojen ja tulojen välistä epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana.

Kuntatalouden kehitys

Vuonna 2020 valtio tuki kuntasektoria koronaepidemiaan liittyen hyvin huomattavalla tukipaketilla, joka ylitti kuntataloudelle aiheutuneet taloudelliset menetykset. Vuoden 2020 tukipaketin suuruus oli noin 3 mrd. euroa. Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui edellisestä vuodesta.

Vuonna 2021 kuntatalous oli kokonaisuudessaan varsin vahva edellisvuoden tapaan. Kuntatalouden vuosikate oli yhteensä 4,4 mrd. euroa, riittäen kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit, ja tilikauden tulos oli 1,5 mrd. euroa positiivinen. Kuntasektorin koronaan liittyvä tukipaketti oli edelleen varsin huomattava, kaikkiaan noin 2,4 mrd. euroa

Vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kuntataloudessa jälleen hyvältä. Ennusteen mukaan toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi, mutta lukuja parantaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka kohentaa toiminnan ja investointien rahavirtaa noin 660 milj. eurolla vuonna 2022. Lisäksi sote-kiinteistöjen myyntien arvioidaan parantavan kertaluonteisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa. Toimintakatteen arvioidaan heikkenevän pienentyvien korona- valtionavustusten takia, mutta vuosikate pysyy lähellä viime vuoden tasoa verorahoituksen kasvaessa arvioitua nopeammin.

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena.

Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle, lisätään valtion tuloja alentamalla kunnallisveroprosentteja kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä. Lisäksi kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Kiinteistövero ei leikata, mutta ½ kiinteistöverosta lasketaan mukaan valtionosuusjärjestelmän tulopohjan tasaukseen. Myös kuntien valtionosuuksia vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien osalta ja valtionosuudet laskevat noin 65 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulokertymä jää vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilitetään vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Kuntien toimintamenot kasvavat nopeasti vuonna 2023. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin ennustettu muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Kustannusten ripeään nousuun vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys, jota nostavat niin sanottu yleiseen linjaan sidottu palkankorotus sekä kehittämisohjelma, jolla uudistetaan kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä.

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätyskellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 950 milj. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi.

Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan, eikä se ole sittemmin selkiytynyt oleellisesti. Myöskään covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet. Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua.

UUDENMAAN TALOUSNÄKYMÄT

Alkuvuonna 2020 alkanut koronakriisi iski erityisen kovaa Uudellemaalle sen palveluvaltaisen elinkeinorakenteen takia. Toisaalta Uusimaa on nyt kriisin laantuessa palannut nopeasti muuta maata paremmalle tasolle. Lomautettujen määrä on laskenut pandemiaa edeltävälle tasolle ja työttömyys on laskussa. Kuitenkin elinkeinoelämän tilannetta kuvaa syksyllä 2022 epävarmuus. Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota on uusi Uudenmaan aluetta koskeva kriisi, jonka seuraukset näkyvät muun muassa energian hintojen nousuna ja investointihalukkuuden laskuna. Uudenmaan saavutettavuus ulkomailta on muuttunut ja tulevaisuuden näkymiä on vaikea arvioida. Tällä hetkellä on nähtävissä, että Venäjän hyökkäyssodan myötä koko Suomen saavutettavuus on heikentynyt merkittävästi. Saavutettavuuden ongelmat ovat suoraan yhteydessä Suomen kilpailukykyyn, jossa Suomen sijainti on ennen ollut valttikorttina.

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) heinäkuussa julkaiseman suhdannebarometrin mukaan lähikuukausien suhdanneodotukset olivat Uudellamaalla jonkin verran miinuksella. Suhdanteiden pikaista paranemista ennakoitiin heinäkuussa 7 prosenttia yrityksistä ja 30 prosenttia yrityksistä arvioi suhdanteiden olevan laskusuunnassa. Tuotannon ennakoitiin kasvavan aavistuksen lähikuukausina. Myös henkilöstön odotettiin kasvavan edelleen lähikuukausien kuluessa. Ammattityövoiman puute oli heinäkuussa yleisin kasvun este 37 prosentin osuudella. Heikko kysyntä oli ongelmana 23 prosentilla vastaajista. Etenkin materiaali- ja energiapulasta johtuvan kustannusten nousun ennustetaan heikentävän yritysten kannattavuutta.

EK:n julkaisemien luottamusindikaattorien mukaan elinkeinoelämän luottamus tulevaisuuteen on heikentynyt selvästi viime kuukausina, joskin syyskuussa heikentyminen loiveni. Etenkin vähittäiskaupan luottamus on ollut heikkoa.

Syyskuussa 2022 julkaistu pk-yritysbarometri kuvaa pienten ja keskisuurten yritysten mielikuvia suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Siinä suhdannenäkymistä johdettu saldoluku kuvaa positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Siinä missä vuoden ensimmäisen pk-yritysbarometrin odotukset olivat odottavat ja toiveikkaat, olivat yritysten odotukset kääntyneet tai heikentyneet syksyn 2022 barometrissa. Uudenmaan alueen yrittäjien suhdannenäkymät olivat koko maan sekä myös Uuttamaata ympäröivien alueiden keskiarvoa heikommat. Tosin Uudenmaan sisällä suhdannenäkymiä kuvaavat saldoluvut vaihtelivat: Espoossa ja Kauniaisissa saldoluku oli 7, kun taas Helsingissä se oli -1 ja Vantaalla 0.

Lähteet:

Työ- ja elinkeinoministeriö. Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2022.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Luottamusindikaattorit, elokuu 2022.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Suhdannebarometri, heinäkuu 2022, Uusimaa

ALUETALouden NÄKymiÄ HELSINGIN SEUDULLA

Helsingin seudun tuotanto kääntyi nousuun keväällä 2021 edellisen vuoden keväällä alkaneen koronapandemian käynnistämästä taantumasta. Tuotannon volyyymi kasvoi ennakoarvion mukaan noin 3 prosenttia vuonna 2021. Kasvu jatkui kuluvan vuoden alussa, mutta hidastui keväällä ja kesällä Ukrainan sodan, energiakriisin, inflaation ja korkojen nousun seurauksena. Helsingin seudulla pandemian vaikutus talouteen oli voimakkaammin negatiivinen kuin koko maassa seudun keskeisille palvelualueille kohdistuneiden rajoitteiden vuoksi. Kuitenkin Helsingin seudun talous on toipunut taantumasta lähes samaa tahtia koko maan kanssa.

Taantuman jälkeinen nousu Helsingin seudulla perustuu ennen kaikkea suurten palvelualueiden – informaation ja viestinnän sekä liike-elämän palveluiden – vahvaan kasvuun. Pandemiasta eniten kärsineet alat – majoitus- ja ravitsemistoiminta, kuljetus ja varastointi sekä taiteet, viihde ja virkistys – ovat myös nousseet nopeasti taantumasta. Sen sijaan teollisuuden, rakentamisen ja kauppan reaalisen tuotannon kasvu on hidastunut tai pysähtynyt johtuen monesta tekijästä, joista keskeinen on tuottajahintojen raju nousu.

Helsingin seudun työllisyys on kasvanut nopeasti viimeisen viiden vuoden aikana, ja pandemian aiheuttama notkahdus jäi melko lyhyeksi. Työllisten määrä nousi kesään 2022 mennessä noin 11 prosenttia vuodesta 2017, selvästi enemmän kuin koko maassa. Työllisyys on kasvanut kaiken ikäisillä, mutta erityisesti nuorimpien ja vanhimpien työikäisten keskuudessa. Suuri osa työllisyyden kasvusta on tullut osa-aikatyön yleistymisestä. Osaavan työvoiman saatavuus on noussut suureksi ongelmaksi useilla toimialoilla, ja siitä on tullut vakava kasvun rajoite yrityssectorille.

Suomen keskeiset talousennusteiden laatijat korostavat suurta epävarmuutta lähivuosien taloudellisessa toimintaympäristössä. Koetut ja meneillään olevat kriisit ovat muuttaneet liiketoiminnan perustekijäitä ja talouden rakenteita. Ennusteet perustuvat skenaarioihin taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä, mutta perustekijät voivat muuttua nopeasti. Kuitenkin Suomen ennustelaitosten talousennusteet lähivuosille ovat keskenään melko samankaltaisia. Seuraavassa arvioidaan koko maan ja Helsingin seudun aluetalouden tulevaa kehitystä ETLA:n ennusteen perusteella (Suhdanne, syksy 2022).

ETLA arvioi koko maan tuotannon arvonlisäyksen kasvavan reaalisesti noin 2 prosenttia kuluvana vuonna, hidastuvan lähelle nollaa vuonna 2023 ja palaavan noin 2 prosentin kasvu-uralle vuonna 2024. ETLA:n arvion mukaan kasvu perustuu tänä vuonna erityisesti kotimaiseen kulutukseen ja investointeihin, mutta nettoviennin vaikutus jää heikoksi. Ensi vuonna nettoviennin nostaa taloutta, mutta kotimaiset kysyntäerät eivät kasva. Kuluvan vuoden kasvua vetävät lähinnä palvelut, mutta ensi vuodesta alkaen teollisuuden osuus alkaa jälleen kasvaa.

Helsingin seudun talouden näkökulmasta lähivuosien talouskehitykseen liittyy sekä mahdollisuuksia että riskejä. ETLA:n ennusteen mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuuden kasvun arvioidaan vahvistuvan ensi ja seuraavana vuonna, mikä vaikuttaa positiivisesti Helsingin seudulla, joka on näiden alojen keskittymä Suomessa. Seudun suurille palvelualueille – informaatio- ja viestintäala sekä liike-elämän palvelut – ETLA ennustaa vahvaa kasvua palveluviennin vetämänä. Myös majoitus- ja ravitsemisalalan kasvunäkymät ovat hyvät edellyttäen, että matkailun elpyminen jatkuu. Jos nämä ennusteet toteutuvat, Helsingin seudun talouden kasvu voi jatkua kohtuullisen vahvana – jopa koko maan kasvua nopeampana – lähivuosien aikana.

Kuitenkin osaavan työvoiman saatavuudesta voi tulla pullonkaula Helsingin seudun elinkeinotoiminnalle ja talouden kasvuille. Talouden kasvu edellyttää työikäisen väestön lisäystä, joka puolestaan edellyttää Helsingin seudun vetovoiman parantamista sekä menestymistä kovassa kansainvälisessä kilpailussa osaavan työvoiman houkuttelussa.

Lähteet:

- Helsingin seudun toimialakatsaus 3/2022 (29.9.2022). Helsingin seudun kauppakamari ja Kaupunkitutkimus TA.
- Suhdanne syksy 2022 (13.9.2022). Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA.
- Työvoimatutkimus. Tilastokeskus.

ESPOON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Espoon väestönkasvu

Väestömäärä vuoden 2021 lopussa ja vuoden 2021 väestönlisäys osatekijöittäin

Vuoden 2021 lopussa Espoossa oli 297 132 asukasta. Väkiluku kasvoi vuoden 2021 aikana 4 336 asukkaalla eli 1,5 prosenttia. Väestönkasvu oli 1 271 henkeä vuotta aiempaa suurempi. Viiden viime vuoden aikana Espoon väkiluku on kasvanut keskimäärin 4 500 asukkaalla vuodessa.

Espoolle tuli vuonna 2021 muuttovoittoa 2 839 henkeä, mikä on lähes kaksi kolmasosaa väestönlisäyksestä. Kuntien välinen muuttoliike muuttui hieman (91 henkeä) voitolliseksi. Muuttovoitto ulkomailta oli 2 748 henkeä, mikä on enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin. Espoon luonnollinen väestönlisäys (1 594 henkeä) kasvoi ensimmäisen kerran kahdeksaan vuoteen. Espooseen syntyi 3 350 lasta vuonna 2021, mikä on suurempi määrä kuin vuotta aiemmin. Myös kuolleiden määrä (1 756 henkeä) oli vuotta aiempaa suurempi. Espoon väestö on viime vuosina kasvanut selvästi enemmän muuttovoiton kuin luonnollisen väestönlisäyksen ansiosta.

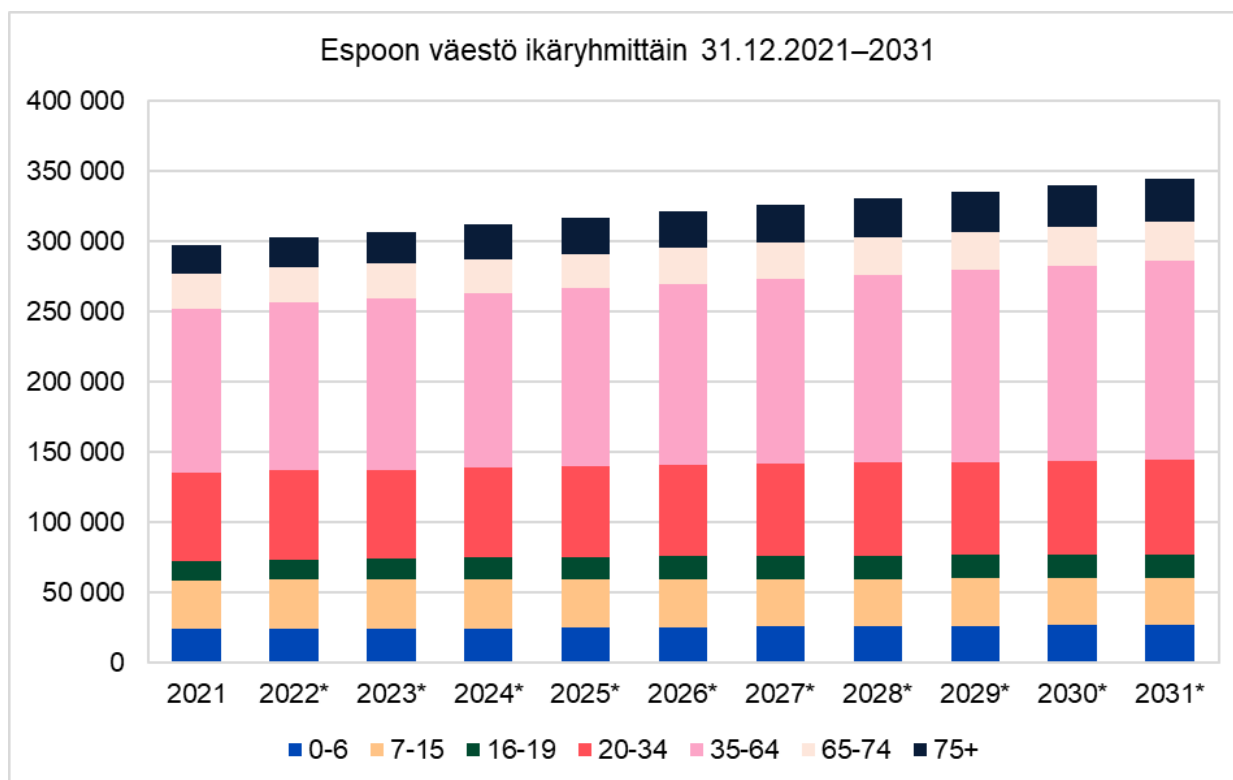
Ennakkotietoihin perustuva väestönkasvu vuonna 2022

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku kasvoi kuluvan vuoden elokuun loppuun mennessä 4 360 hengellä, mikä on 1 660 henkeä enemmän kuin vuonna 2021 vastaavana ajanjaksona. Espoon väkiluku oli ennakkotietojen mukaan elokuun 2022 lopussa 301 490 henkeä. Espoolle tuli muuttovoittoa Suomen muista kunnista 1 100 henkeä kuluvan vuoden tammi-elokuussa. Ulkomailta tuli muuttovoittoa 2 150 henkeä. Luonnollinen väestönlisäys oli 920 henkeä.

Vuoden 2022 väestönkasvu riippuu pääosin maan sisäisen muuttoliikkeen loppuvuoden kehityksestä, jota on vaikea ennustaa. Vuoden 2022 luonnollinen väestönlisäys on ollut jonkin verran vuotta 2021 pienempää.

Väestöennusteen mukainen väestönkasvu

Vuoden 2021 lopussa Espoon väkiluku oli 297 132. Vuoden 2022 Espoon pitkänajan väestöennusteen mukaan Espoossa tulee olemaan 321 000 asukasta vuoden 2026 lopussa. Vuoden 2031 loppuun mennessä Espoon väestömäärä kasvaa ennusteen mukaan 344 500 asukkaaseen. Tämä kehitys tarkoittaisi 47 400 asukkaan lisäystä vuosina 2022–2031 eli vuosittain keskimäärin noin 4 700 asukkaan väestönlisäystä. Vuoden 2022 kasvuna on käytetty nopean vaihtoehdon kasvua, koska Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2022 kasvu on ollut perusvaihtoehtoa huomattavasti nopeampaa. Vuodesta 2023 alkaen väestöennuste noudattaa perusvaihtoehtoa ennustejakson loppuun saakka. Vuonna 2023 perusvaihtoehdon mukainen väestönkasvu on laskennallisesti 4 000 asukasta, mutta tulee oletettavasti olemaan tätä suurempi. Myöhempien vuosien kasvu on perusvaihtoehdon mukainen eli noin 4 700 asukasta vuodessa.

Kuva: Espoon väestö ikäryhmittäin vuoden 2021 lopussa ja väestöennusteen mukainen ikäryhmittäinen väestönkehitys vuosina 2022–2031 (* = Espoon pitkänajan väestöennuste 2022, vuosi 2022 nopea vaihtoehto, vuodet 2023–2031 perusvaihtoehto).

Väestönkasvun vaikutus ikärakenteeseen ja väestölliseen huoltosuhteeseen

Väestönkasvun myötä Espoon ikärakenteessa tapahtuu muutoksia tulevan kymmenen vuoden aikana. Väestön määrä kasvaa kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi 7–15-vuotiaissa. Joidenkin ikäryhmien suhteellinen osuus väestöstä pienenee. Merkittävin muutos tapahtuu ikääntyneissä: 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa suhteellisesti 52 prosenttia nykyisestä ja heitä tulee olemaan 30 400 henkeä vuoden 2031 lopussa. Määrällisesti kasvu on 10 300 henkeä, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin alle 20-vuotiaiden määrän kasvu, 4 200 lasta tai nuorta.

Palvelujen näkökulmasta muista keskeisistä ikäryhmistä alle kouluikäisten väestöosuus pienenee hieman, vaikka määrällisesti ryhmä kasvaa 2 700 lapsen verran vuoden 2031 loppuun mennessä.

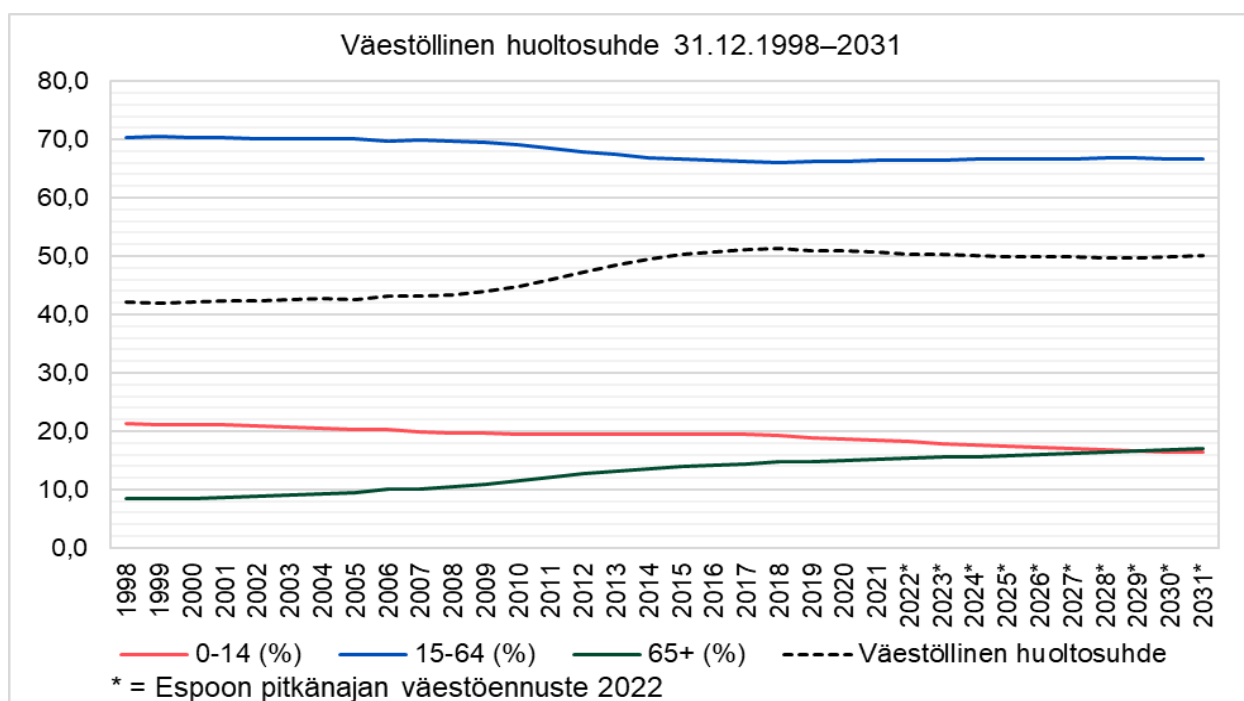
Peruskouluikäisten 7–15-vuotiaiden määrä pienenee yli 1 200 hengellä vuoden 2031 loppuun mennessä. Nuorten 16–19-vuotiaiden määrä ja väestöosuus puolestaan kasvavat. 20–34-vuotiaiden nuorten aikuisten väestöosuus supistuu, kun taas parhaassa työiässä olevien, 35–64-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa ikäryhmän koon kasvaessa 23 700 hengellä. Kokonaisuutena työikäisten eli 20–64-vuotiaiden määrä kasvaa nykyisestä 29 600 hengellä vuoden 2031 loppuun mennessä.

	Ikä							Väestö yhteensä
	0-6	7-15	16-19	20-34	35-64	65-74	75+	
2021	23 730	34 838	13 896	62 159	117 341	25 138	20 030	297 132
2026*	25 086	34 241	16 025	65 179	128 795	25 519	26 124	321 000
2031*	26 476	33 589	16 582	67 995	141 072	28 422	30 353	344 500
Muutos 2021–2031	2 746	-1 249	2 686	5 836	23 731	3 284	10 323	47 368
Osuus väestöstä %								
2021	8,0	11,7	4,7	20,9	39,5	8,5	6,7	100,0
2026*	7,8	10,7	5,0	20,3	40,1	7,9	8,1	100,0
2031*	7,7	9,8	4,8	19,7	40,9	8,3	8,8	100,0
Muutos 2021–2031 (%)	11,6	-3,6	19,3	9,4	20,2	13,1	51,5	15,9

* = Espoon pitkänajan väestöennuste 2022, perusvaihtoehto

Taulukko: Ikäryhmittäiset väestömäärät ja -osuudet (%) 31.12.2021 ja väestöennusteen perusteella vuosina 2026 ja 2031 sekä väestönmuutos 2021–2031.

Väestön ikärakenteen muutos heijastuu myös väestölliseen huoltosuhteeseen eli siihen, kuinka monta 0–14-vuotiasta lasta ja vähintään 65-vuotiasta ikääntynyttä on sataa 15–64-vuotiasta työikäistä kohti. Espoon väestöllinen huoltosuhde on heikentynyt kymmenen viime vuoden aikana eli lasten ja ikääntyneiden suhteellinen osuus on kasvanut työikäisiin nähden. Vuonna 2011 huoltosuhde oli 46, kun taas vuonna 2021 sataa 15–64-vuotiasta kohti väestössä oli 51 lasta tai ikääntynyttä. Tämä tarkoittaa, että lapsia ja ikääntyneitä on noin kolmannes väestöstä. Ikääntyneiden väestöosuuden kasvu ja samanaikainen 0–14-vuotiaiden väestöosuuden pieneneminen vaikuttavat siihen, että väestöllinen huoltosuhde pienenee hieman vuoden 2031 loppuun mennessä. Vuonna 2031 sataa työikäistä kohden on 50 lasta tai ikääntynyttä. Eläkeikäisten, 65 vuotta täyttäneiden, osuus väestöstä ylittää 0–14-vuotiaiden osuuden vuodesta 2029 alkaen. Vuonna 2021 äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien espoolaisten väestöllinen huoltosuhde oli 56 ja vieraskielisten 33. Kotimaankielisten 15–64-vuotiaiden työikäisten määrä alkoi Espoossa laskea vuonna 2009, mutta on viime vuosina alkanut jälleen kasvaa.

Kuva: Espoon väestöllisen huoltosuhteen ja siihen vaikuttavien ikäryhmittäisten väestöosuuksien kehitys 1998–2031.

Vieraskielinen väestö Espoossa

Vuoden 2021 lopussa espoolaisista oli ulkomaan kansalaisia 38 600 henkeä eli 13,0 prosenttia. Vieraskielisiä oli huomattavasti enemmän, 59 600 henkeä ja heidän osuutensa väestöstä oli kohonnut vuoden aikana 19,0 prosentista 20,1 prosenttiin. Yleisimmät Espoossa puhutut vieraat kielet olivat venäjä (noin 8 400 puhujaa) ja viro (lähes 5 800 puhujaa). Arabiankielisiä oli lähes 5 100 henkeä, englanninkielisiä noin 3 900 henkeä, kiinankielisiä lähes 3 500 ja somalinkielisiä noin 3 000 henkeä. Vertailun vuoksi ruotsinkielisiä espoolaisia oli hieman yli 20 000 henkeä eli 6,7 prosenttia väestöstä ja suomen- tai saamenkielisiä lähes 217 500 henkeä eli 73,2 prosenttia väestöstä.

Espoon vieraskielisten määrä kasvaa. Vuonna 2018 tehdyn Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteen mukaan vuoden 2026 lopussa 23,2 prosenttia espoolaisista eli 74 500 henkeä olisi vieraskielisiä. Vuoden 2031 loppuun mennessä vieraskielisten määrä kasvaisi nykyisestä 33 700 asukkaalla ja vieraskielisiä olisi 93 300 eli 27,1 prosenttia espoolaisista.

	Ikä							Väestö yhteensä
	0-6	7-15	16-19	20-34	35-64	65-74	75+	
2021	6 309	7 371	2 428	17 484	24 213	1 326	479	59 610
2026*	7 314	9 501	3 699	19 087	31 740	2 343	856	74 538
2031*	8 496	11 076	5 018	23 471	40 159	3 608	1 494	93 323
Muutos 2021–2031	2 187	3 705	2 590	5 987	15 946	2 282	1 015	33 713
Osuus vieraskielisestä väestöstä %								
2021	10,6	12,4	4,1	29,3	40,6	2,2	0,8	100,0
2026*	9,8	12,7	5,0	25,6	42,6	3,1	1,1	100,0
2031*	9,1	11,9	5,4	25,2	43,0	3,9	1,6	100,0
Muutos 2021–2031	34,7	50,3	106,7	34,2	65,9	172,1	211,9	56,6

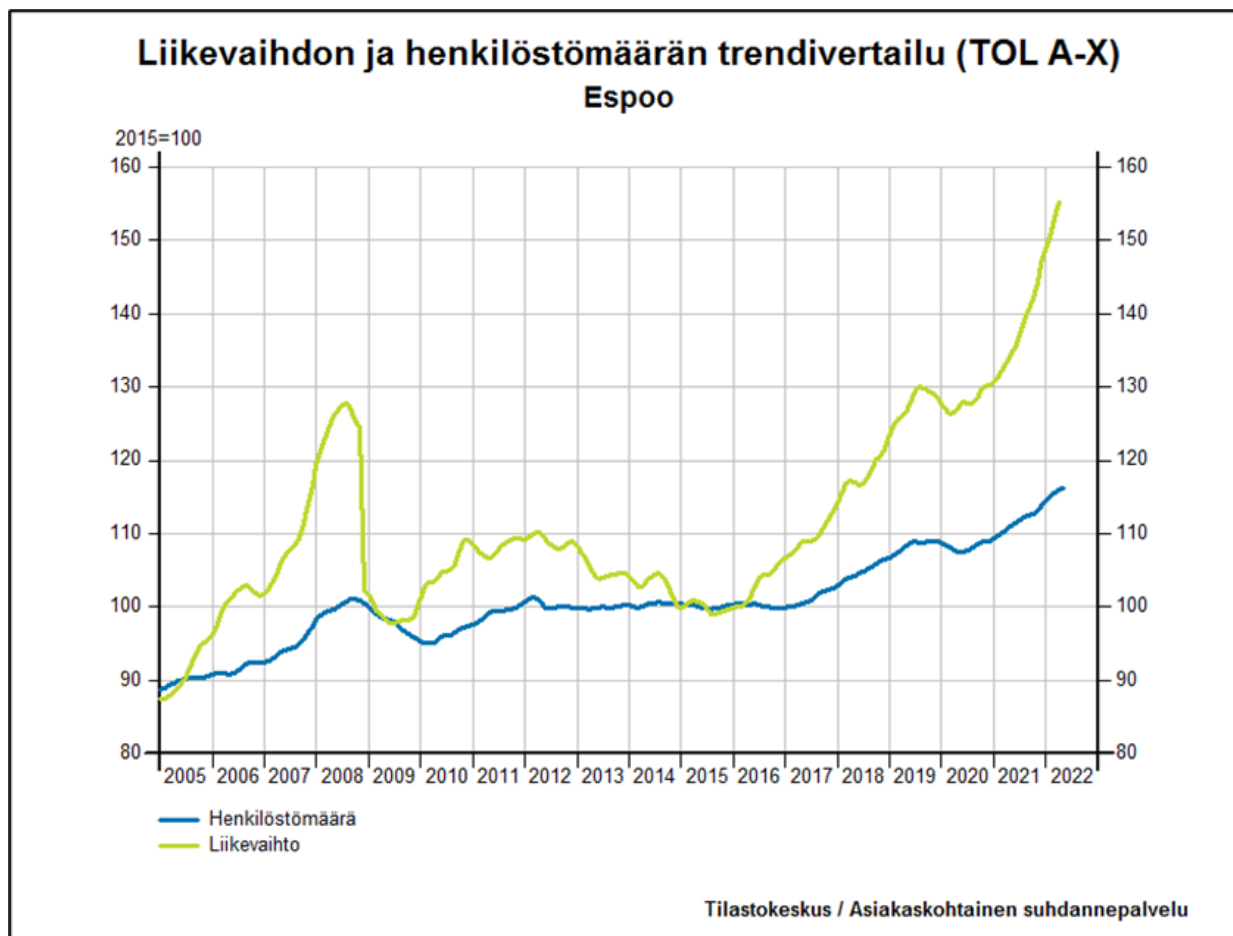
* = Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste

Taulukko: Vieraskielisten espoolaisten ikäryhmittäiset väestömäärät ja -osuudet (%) 31.12.2021 ja väestöennusteen* perusteella 2026 ja 2031 sekä väestömuutos 2021–2031.

Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2021 ja kasvu jatkui myös vuoden 2022 tammi-toukokuussa. Etenkin liikevaihto kasvoi voimakkaasti.

Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun estimoima yritysten kokonaisliikevaihto Espoossa kasvoi vuoden 2021 aikana 8,2 prosenttia edeltävän vuoden tasosta. Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 12,9 prosenttia vuodentakaisesta. Huhtikuussa liikevaihto kasvoi 19,2 prosenttia.

Yritysten estimoitu henkilöstömäärä Espoossa kasvoi vuoden 2021 aikana 4,4 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 5,3 prosenttia vuodentakaisesta. Huhtikuussa kasvua kertyi 4,1 prosenttia ja toukokuussa 5,5 prosenttia.

Kuva: Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendi Espoossa vuodesta 2005 indeksi-arvoina (vuosi 2015=100).

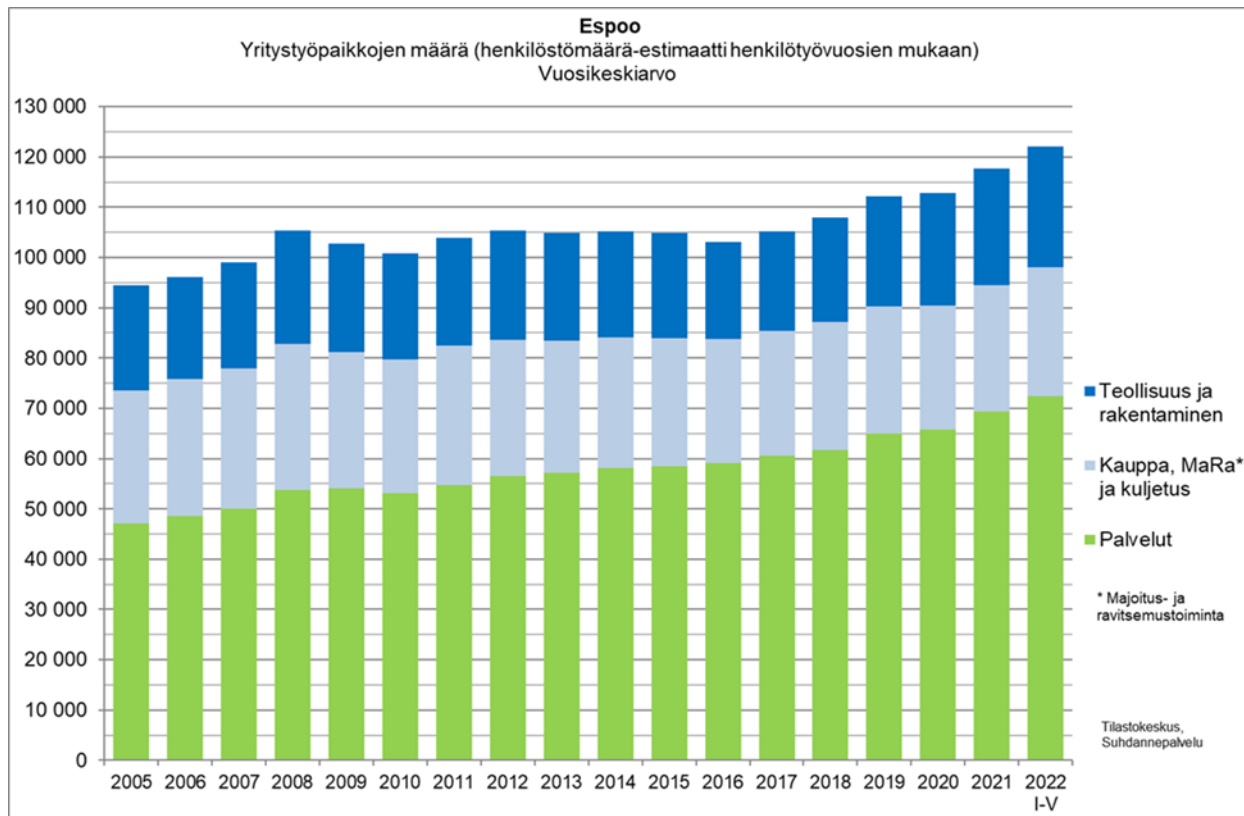
Henkilötyövuosien mukaan estimoituna Espoossa oli vuoden 2022 tammi-toukokuussa reilu 122 000 yritystyöpaikkaa. Vuosina 2011-2017 määrä pysytteli 104 000 - 105 000 tuntumassa ja kääntyi vuonna 2018 selvään nousuun. Vuonna 2020 työpaikkakasvu supistui, mutta ei kuitenkaan pysähtynyt. Seuraavana vuonna kasvu jälleen kiihtyi merkittävästi ja voimistuva kasvu jatkui vuoden 2022 tammi-toukokuussa.

Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla, joiden osuus on hienoisesti kasvanut viimeisten viidentoista vuoden aikana. Palvelualojen kokonaisuuteen tässä tarkastelussa kuuluvat muun muassa informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidennes, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus on noin viidennes.

Korkean osaamisen toimialoilla oli vuoden 2022 tammi-toukokuussa noin 42 000 yritystyöpaikkaa, mikä on reilu kolmannes kaikista yritystyöpaikoista.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuoden 2022 tammi-toukokuussa noin 60 000 yritystyöpaikkaa. Vuonna 2021 määrä oli kahdentoista kuukauden keskiarvona reilu 57 000, mikä on noin 2 000 enemmän kuin koronapandemiaa edeltävänä vuonna 2019. Vuonna 2020 yritystyöpaikkojen määrä väheni tilapäisesti noin 700 työpaikalla. Työpaikkamäärä kasvoi alkuvuoden 2022 aikana pääasiassa Tapiolan asemansseudulla sekä hieman myös Matinkylän asemansseudulla. Muilla asemansseuduilla määrä väheni hieman vuoden 2021 vuosikeskiarvosta. Tapiolan asemansseutuun kuuluvat myös Aalto-yliopiston (Otaniemi) ja Keilaniemen metroasemat.

Kaupunkiradan kehityskäytävällä oli vuoden 2022 tammi-toukokuussa estimaatin mukaan noin 38 000 yritystyöpaikkaa. Edeltävästä vuodesta kasvua oli noin 1 500 työpaikkaa. Vuonna 2020 määrä notkahti edeltävästä vuodesta vajaalla viidelläsadalla, mutta vuonna 2021 kehitys palautui edeltävien vuosien kasvu-uralle, mikä on jatkunut vuoden 2022 alkupuolella.

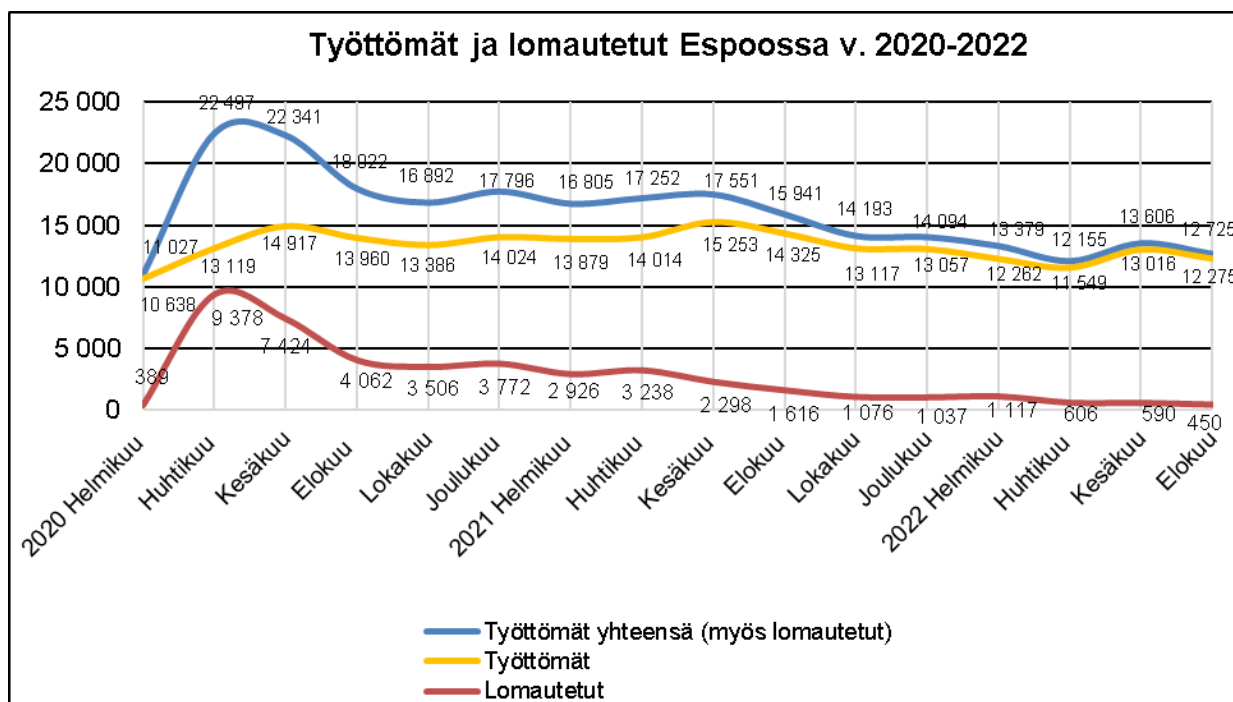
Kuva: Yritysten estimoitu työpaikkamäärä Espoossa vuosikeskiarvoina 2005-2021 sekä tammi-toukokuun 2022 keskiarvona.

Työttömyyden vähentyminen hidastunut

Elokuun 2022 lopulla **työttömien osuus työvoimasta** oli Espoossa 8,5 prosenttia eli 2,2 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. Kolmen vuoden takaiseen eli koronapandemiaa edeltävään tilanteeseen verrattuna työttömien osuus työvoimasta oli elokuussa reilu puoli prosenttiyksikköä suurempi.

Työttömiä työnhakijoita oli elokuun 2022 lopulla 12 725. Määrä oli 20 prosenttia (3216 henkeä) pienempi kuin vuotta aiemmin, mutta 13 prosenttia (1443 henkeä) suurempi kuin kolme vuotta aiemmin. Naisia oli 47 prosenttia työttömistä.

Lomautettuja oli elokuun 2022 lopulla 450 eli 3,5 prosenttia työttömistä. Määrä on laskenut vuodentakaisesta 1 166 lomautetulla ja on saavuttanut koronapandemiaa edeltävän tason. Pandemian aikana lomautettuja oli enimmillään vuoden 2020 toukokuussa 9 722 eli 42 prosenttia työttömistä.

Kuva: Työttömien ja lomautettujen määrä Espoossa, helmikuun loppu 2020 – elokuun loppu 2022.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA sekä Pellervon taloustutkimus PTT ennustavat Suomen työttömyysasteen kääntyvän hienoiseen nousuun vuonna 2023. EK:n julkaisemien suhdannebarometrien mukaan elinkeinoelämän lähitulevaisuuden näkymiä leimaa epävarmuus.

Muutaman viime vuoden aikana tapahtuneen kehityksen sekä taloussuunnusteiden perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2023 elokuussa noin 10 500.

Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2022 elokuussa 8,6 prosenttia kun vuotta aiemmin se oli 12,3 prosenttia ja kolme vuotta aiemmin vajaa 7,6 prosenttia. Espoossa oli elokuussa 1 037 alle 25-vuotiasta työtöntä, kun vastaava määrä oli vuotta aiemmin 1 473 ja kolme vuotta aiemmin 1 015. Kuluneen vuoden kehityksen sekä taloussuunnusteiden valossa alle 25-vuotiaita työttömiä on vuoden 2023 elokuussa arviolta 800–900.

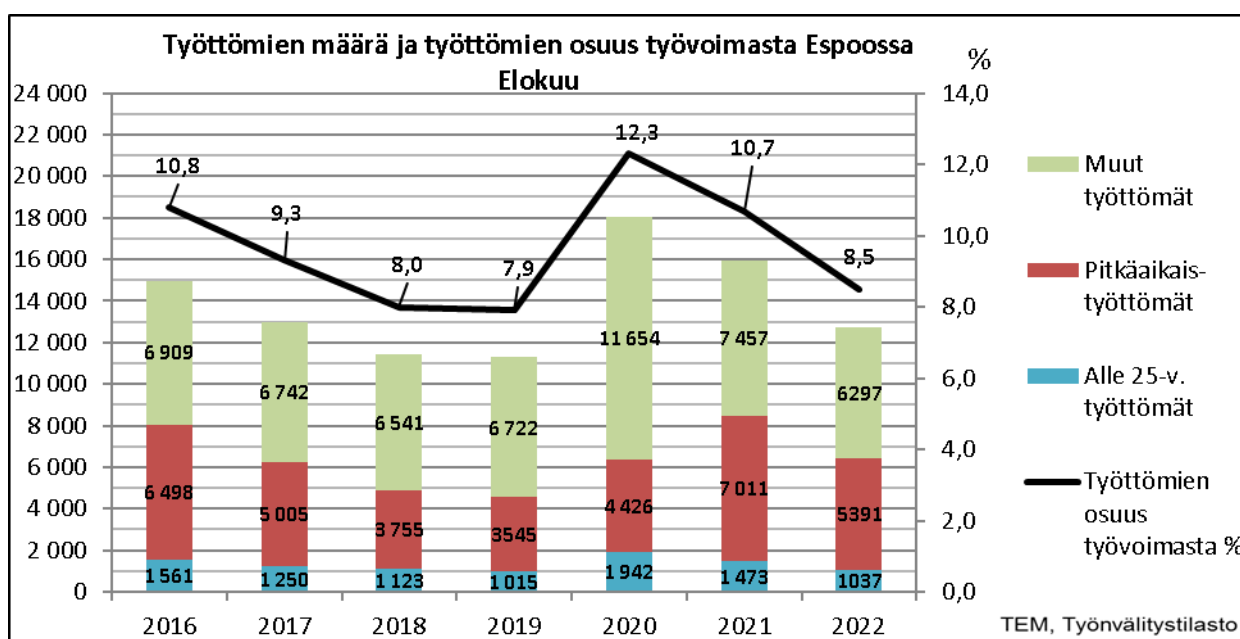
Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi Espoossa laskuun kuluvan vuoden maaliskuussa kaksi vuotta jatkuneen kasvun jälkeen. Elokuun 2022 lopulla pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli Espoossa 5 391. Määrä oli vuotta aiemmin 7 011 ja kolme vuotta aiemmin 3 545. Viime vuosien trendin perusteella sekä ensi vuoden suhdannenäkymät huomioiden pitkäaikaistyöttömien määrä saattaa Espoossa olla vuoden kuluttua noin 5 300.

Ulkomaan kansalaisia oli elokuun lopulla työttömänä 3 631 ja ulkomaalaisten työttömien osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 19,5 prosenttia. Karkea arvio ulkomaalaisten työttömien määrästä elokuussa 2023 on noin 3 100 henkeä. Todennäköisesti ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat korkeasti koulutetut työttömät. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon suorittaneita oli elokuussa 2022 vajaa kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli 3 740 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (29 prosenttia työttömistä).

Espeen TE-toimistossa oli elokuun 2022 lopulla 3 435 avointa työpaikkaa. Määrä oli vuotta aiemmin 3 145 ja kolme vuotta aiemmin 2 309. Monilla aloilla yritysten suurimpana ongelmana tällä hetkellä on pula hetkellä osaavasta työvoimasta samalla kun työttömien määrä on korkea. Työmarkkinoilla vallitseekin huomattava kohtaanto-ongelma.

Arviot työttömien määristä vuoden kuluttua ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyysluvuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu muun muassa siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat säännöllisesti koholla.

Kuva: Työttömien määrä (alle 25-vuotiaat työttömät, pitkäaikaistyöttömät ja muut työttömät) ja työttömien osuus työvoimasta Espoossa elokuussa 2016-2022. Lähde TEM.

Lähteet:

- TEM, Työnvälitystilasto
- TEM: Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2022
- ETLA, Suhdannekatso, syksy 2022
- PTT, Kansantalous, syksy 2022

Esossa valmistuu noin 5 400 asuntoa vuonna 2023

Ennakkotiedon mukaan tammi-syyskuussa 2022 on rekisteröity valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa yhteensä noin 640 000 k-m². Uusia asuntoja valmistui tammi-syyskuussa Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 3 900 eli 136 asuntoa vuodentakaista enemmän. Valmistuneista asunnoista oli Ara-vuokra-asuntoja 794, asumisoikeusasuntoja 68, vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja 1 572 ja vapaarahoitteisia omistusasuntoja 1 375.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on tammi-syyskuulle rekisteröity alkaneeksi noin 290 000 k-m². Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 3016 eli 1 848 asuntoa vähemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Aloitetusta asunnoista oli Ara-vuokra-asuntoja 384,

asumisoikeusasuntoja 88, vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja 912 ja vapaarahoitteisia omistusasuntoja 1692.

Uusia rakennuslupia on rekisteröity vuoden 2022 tammi-syyskuussa myönnettyksi noin 422 000 k-m². Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 3 891, mikä on 363 vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Toteutuneet rakennustuotannon kerrosneliömetrivolyymit ovat todennäköisesti rekisteritietoja korkeampia, sillä rekisteri päivittyy viiveellä. Siksi rekisteritiedot ovat ennakkotietoja. Asuntotuotannon osalta rekisteritiedot on täydennetty kaupungin Asuntoyksikön tiedoilla.

Espoossa valmistuu ennusteen mukaan 5 450 uutta asuntoa vuonna 2022 ja 5 400 asuntoa vuonna 2023. Seuraaville vuosille valmistuvien asuntojen määräksi on arvioitu keskimäärin noin 4 500 asuntoa vuosittain. (Asuntotuotantoennuste 2022-2031).

Talotyyppi	Valmistumisvuosi											Kaikki yhteensä		Keskiarvo/vuosi
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2022-2031	%	
KERR	4695	4633	4600	4200	4100	4000	3900	3900	3800	3500	3400	40033	85,3	4003
RIVI	185	267	250	250	250	250	200	200	150	150	150	2117	4,5	212
OMA	685	550	550	500	500	450	450	450	450	450	450	4800	10,2	480
Pientalot yhteensä	870	817	800	750	750	700	650	650	600	600	600	6917	14,7	692
Kaikki yhteensä	5465	5450	5400	4950	4850	4700	4550	4550	4400	4100	4000	46950		4695

Taulukko: Espoon asuntotuotantoennuste vuosina 2022-2031. Espoon kaupunki, Asuntoyksikkö.

Hiilineutraali ja kestävä kehitys Espoo tehdään yhdessä

Espoo haluaa olla Euroopan kestävin kaupunki nyt ja tulevaisuudessa. Osana tavoitteen saavuttamista kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja toimii YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) edelläkävijänä. Kestävä kehitys työllä parannetaan Espoon ja Suomen kilpailukykyä, tuetaan paikallisen talouden, innovaatio toiminnan ja verotulojen kasvua ja vauhditetaan hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamista.

Espoo toimii kehittämälustana älykkäille ja kestäville kaupunkiratkaisuille. Kaupunki, yritykset ja kehittäjäkumppanit toteuttavat uusia energian, liikkumisen, kiertotalouden ja älykaupungin ratkaisuja, joilla rakennetaan parempaa kaupunkiympäristöä ja arjen palveluja espoolaisille. Keväällä 2022 Espoo valittiin toteuttamaan uutta EU:n ilmasto neutraalien ja älykkäiden kaupunkien missiota yhtenä sadasta edelläkävijäkaupungista. Euroopan komission valinta vahvistaa Espoo-yhteisön ja toimijoiden asemaa keskeisenä eurooppalaisena ilmastotyön kehitysympäristönä.

Yhteistyö kumppaneiden kanssa varmistaa, että espoolaiset saavat tulevaisuudessa käyttöönsä yhä puhtaammin tuotettua energiaa. Siirtymä fossiilisista polttoaineista kestäviin energiamuotoihin parantaa myös energiaomavaraisuutta ja turvallisuutta. Hiilineutraaliuden saavuttamisessa paras vaikuttavuus saavutetaan luopumalla fossiilisista polttoaineista lämmön ja sähkön tuotannossa, kehittämällä kestäviä kaupunkiratkaisuja ja edistämällä sujuvaa joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä sekä yksityisautoilun vähäpäästöisyyttä. HSY:n kesäkuussa julkaisemien tietojen mukaan Espoon kokonaispäästöt putosivat vuonna 2021 yhdeksän prosenttia ja asukaskohtaiset päästöt kymmenen prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suurimmat päästöt aiheutuvat rakennusten lämmityksestä, missä tehtiin myös suurimmat päästövähennykset. Kaupunki on sopinut Fortumin kanssa Espoo Clean Heat -kokonaisuudesta, jonka myötä kaukolämmön tuotannossa luovutaan kivihiilestä vuon-

na 2025 ja kaukolämpö on uusiutuvaa 2020-luvun aikana. Espoon asukaskohtaiset ilmastopäästöt ovat pääkaupunkiseudun pienimmät.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan pääperiaatteet

Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta kuvaa, miten Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuonna 2030. Tiekarttaan kootaan ilmastotyö, konkreettiset ilmastotoimenpiteet ja niiden vaikutukset ja se kattaa sekä kaupungin oman, että kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän ilmastotyön. Tiekartta pohjautuu SECAPIin ja Kestävä Espoo -ohjelmaan ja on osa SDG-edelläkävijyyttä ja kaupunkien ilmastomissiota.

1. **Vihreää siirtymää, eli muutosta kohti ekologisesti kestävästä taloutta ja kasvua, toteutetaan laaja-alaisesti mm. digitalisaation avulla.**
2. **Espoon ilmastotavoitteet ja toimenpiteet perustuvat tutkittuun tietoon.** Ilmastotyön ja tiekartan painopisteenä ovat merkittävimmät ja haasteellisimmat päästösektorit eli energia, liikenne, maankäyttö ja rakentaminen.
3. **Kaupunkikonserni edistää hiilineutraaliustavoitteen toteutumista.** Resursseja käytetään tavoitteita edistävään, ei haittaavaan tai jarruttavaan toimintaan. Vuoden 2024 talousarvioon valmistellaan kestävä kehityksen **ilmastobudjetti**, jonka avulla kaupungin ilmastotyö kytketään osaksi talouden suunnittelua.
4. **Espoo-yhteisössä kehitetään yhdessä yliopiston, tiedeyhteisön ja yritysten kanssa ratkaisuja, joilla on merkittävä hiilikädenjälki.** Espoo toimii mahdollistajana ja tukijana, jotta systeminen muutos läpi koko Espoo yhteisön voi olla mahdollista ja nopeaa.
5. **Espoo on ilmastotyön eurooppalainen innovaatioympäristö ja edelläkävijä.** Ilmastotyön toimeenpanon vahvistamisessa hyödynnetään mission tarjoamia työkaluja ja tukea sekä haetaan ulkoista rahoitusta yhdessä kumppaneiden kanssa.
6. **Jokaisella espoolaisella on hyvät mahdollisuudet tehdä kestäviä valintoja arjessaan.** Ilmastotiekartassa asetetaan tavoite ja toimenpiteitä kulutusperäisten päästöjen vähentämiseksi.

Espoo haluaa olla Suomen paras maahanmuuttajien kotoutumisen tukemisessa

Espoo tarinassa valtuusto on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyen. Niiden jatkoksi valtuusto hyväksyi kaupungin kotouttamisohjelman vuosille 2022–2025 kokouksessaan 13.6.2022. Vieraskielisten kaupunkilaisten osuus espoolaisista on 21 prosenttia ja se on kasvanut noin prosenttiyksikön vuosittain.

Jokaisella tulosyksiköllä on oma roolinsa maahanmuuttajien kotoutumisen tukemisessa. Tärkeiden peruspalveluiden, kuten varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen, lisäksi väestörakenteen muutokseen on vastattu rakentamalla uusiin palvelutarpeisiin uusia, usein poikkihallinnollisesti tuotettuja palveluita. Näiden palveluiden kehittämiseen on haettu ja saatu valtion rahoitusta, mutta rahoituksen pirstaleisuus ja lyhytjänteisyys on vaikeuttanut valtuuston asettaman tavoitetason kannalta riittävän vaikuttavien palveluiden rakentamista. Espoo pyrkii edunvalvonnassaan turvaamaan palveluille riittävän valtion rahoituksen ja hakee jatkossakin ulkopuolista rahoitusta, mutta alla mainittujen palveluiden jatkuvuus turvataan viime kädessä kaupungin talousarviossa.

Maahanmuuttajien osaamiskeskuspalveluissa (Omnian osaamiskeskus maahanmuuttajille, Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskus) tarjotaan työttömille espoolaisille maahanmuuttajille moniammatillisia, työllistymistä edistäviä palveluita. Vuoden 2022 kahdeksan ensimmäisen kuu-

kauden tahdilla palveluista työllistyisi vuoden aikana 312 asiakasta. Espoo-tarinan mukaan osaamiskeskuspalveluiden ”keskeisin tavoite on työllistyminen yksityisen sektorin työpaikkoihin”. Kotouttamisohjelman mukaan tavoitteena on saada osaamiskeskuspalveluihin 1 000 asiakasta vuodessa sekä valtuustokauden aikana 1 000 asiakasta töihin ja 1 000 suorittamaan osatutkintoa tai ammatillista tutkintoa. Valtio on myöntänyt vuodesta 2019 alkaen yhteensä 4 miljoonaa euroa Espoon hakemusten pohjalta palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen.

Espoo haluaa olla kansainvälisten osaajien houkuttelussa, asettautumisen tukemisessa ja suomalaisen yhteiskuntaan kiinnittymisessä hyvä kumppani yrityksille, VTT:lle sekä Aalto-yliopistolle ja muille korkeakouluille. Kaupungin elinkeinopalveluissa Talent Espoo -tiimi edistää Espoon veto- ja pitovoimaa kaupungin muiden yksiköiden ja kumppaneiden kanssa. Valtio on myöntänyt vuodesta 2019 alkaen yhteensä 835 000 euroa Espoon hakemusten pohjalta palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen.

Espoo-tarinan mukaan kaupunki ”toimeenpanee tehokkaasti alkuvaiheen kotouttamisohjelman” ja maahanmuuttajanaisten työllisyysaste nostetaan kohti pohjoismaista tasoa. Kaupungin asiointipalveluiden toimesta tarjotaan maahanmuuttajille Ison Omenan palvelutorilla Hello Espoo -infon palveluita, joiden rinnalle kehitetään erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville, usein kotiäideille tarjottavia alkuvaiheen kotoutumista tukevia palveluita. Kunnille tulee näihin palveluihin liittyviä uusia velvoitteita parhaillaan uudistettavan kotoutumisen tukemista koskevan lain myötä. Laki astunee voimaan vuoden 2025 alussa ja tuonee mukanaan kunnille 12,78 miljoonaa euroa vuotuista rahoitusta. Valtio on myöntänyt vuodesta 2019 alkaen yhteensä 974 000 euroa Espoon hakemusten pohjalta palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen.

ESPOON KAUPUNGIN TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lähtökohtia

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tarkoituksena on tukea Espoo-tarinan, valtuustokauden tavoitteiden ja poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteuttamista ja seurantaa. Lisäksi sen tarkoituksena on havainnoida ja ennakoida kaupungin toimintaan vaikuttavia tekijöitä ja arvioida niiden vaikutuksia. Pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, tuottavuuden ja kaupungin rahoitustasapainon parantaminen, valmentautuminen tuleviin haasteisiin, uusien yhteisten ratkaisujen ja toimintatapojen kehittäminen sekä seutu- ja hyvinvointialueyhteistyön vahvistaminen ovat toiminnan keskiössä.

Tutkimustoiminta tuottaa kaupungille Espoo-tarinaa kiinnittävää tietoa johtamisen, päätöksenteon ja palvelujen kehittämisen tueksi. Toiminnalla parannetaan palvelujen järjestämisen edellytyksiä, ennakoitaan toimintaympäristössä ja palvelutarpeissa tapahtuvia muutoksia sekä varmistetaan entistä tuottavampien järjestämistapojen käyttöönotto. Lisäksi mahdollistetaan tutkijoiden ja käytännön toimijoiden yhteinen pohdinta siitä, miten tutkimustietoa voidaan soveltaa ja käyttää kaupungin johtamisessa, päätöksenteossa, kehittämisessä ja palvelutuotannossa.

Kaupunkitasoisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sisällöllisesti tärkeää on elinvoiman, väestön hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen tavoitteiden edistäminen sekä kaupunkirakenteen kehittäminen erityisesti raideliikenteen kehityskäytävien osalta. Myös kaupungin tuottamiin palveluihin, niiden rakenteisiin, laatuun ja käyttäjien tyytyväisyyteen ja toiminnan vertailtavuuteen liittyvä sekä Espoon elinvoimaan, kilpailukykyyn ja elinkeinoelämän toimintaan liittyvä tutkimus ja kehittäminen ovat keskeisiä. Lisäksi henkilöstön ja työvoiman saatavuuteen, osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät teemat ovat olennaisia. Menetelmällisesti kiinnitetään huomiota laajempaan dataan ja digitalisaatioon liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä näihin liittyvään kyvykkyyksien kehittämiseen.

Yhteistyö ja kumppanuus

Espoon kaupungin tutkimus- ja kehittämistoiminnalla on vahvat sidokset seudulliseen ja kansalliseen tutkimus- ja kehittämissyhteistyöhön. Useissa teemoissa yhteistyötä tehdään myös kansainvälisesti. Yhä useammat tutkittavat ilmiöalueet kattavat maantieteellisesti laajoja alueita ja yhteistyössä voi olla alueittaista ja teemakohtaista vaihtelua. Kumppaneita ovat esimerkiksi korkeakoulut, tutkimuslaitokset, muut kaupungit ja yhteisöt sekä hyvinvointialue. Erityisesti kehittämistoiminnassa tärkeää on myös monialainen yhteiskehittäminen yritysten kanssa. Espoo tekee yhdessä Helsingin, Vantaan ja kehyskuntien kanssa yhä vahvistuvaa yhteistyötä tietohuollon harmonisoinnissa, yhteisissä tutkimushankkeissa ja tietoaineistojen hankinnassa.

Kaupunkiakatemia ja Max Planck -tutkimuskeskus

Kaupunkiakatemia on Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien sekä Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston tutkimuspohjaisen kaupunkikehittämisen yhteistyöalusta, jossa edistetään kaupunkitutkimuksen ja kaupunkikehittämisen välistä vuorovaikutusta sekä tuetaan monitieteistä yhteistyötä. Kaupunkiakatemiat toiminta keskittyy osaltaan ratkomaan tutkimuksellisin keinoin kaupunkien suuria haasteita ja on kaupunkitutkimusyhteistyön foorumi sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kanava. Se tukee kestävien ja elinvoimaisten kaupunkien kehittämistä sekä pääkaupunkiseudun ja sen yliopistojen vetovoimaisuutta. Kaupunkiakatemian toiminta koostuu tutkimustoiminnan edistämisestä, tapahtumista ja tilaisuuksista sekä opetusohjelmayhteistyöstä.

Yhteistyön puitteissa kaupungit rahoittavat kaupunkitutkimuksen tutkijatohtoreita (post doc) ja määrittelevät yhdessä tutkimuksen aihepiirejä. Osapuolten välinen rahoitus sopimus on voimassa vuodesta 2018 vuoteen 2023. Koronapandemian vuoksi rahoituksen käyttöaika on jatkettu vuoteen 2025. Akatemia järjestää myös erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia, jotka edistävät tutkimustulosten välittymistä päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille. Kaupunkiakatemian strategiseen johtoryhmään kuuluvat Espoon ja Vantaan kaupunginjohtajat, Helsingin pormestari sekä Helsingin yliopiston ja Aalto yliopiston rehtorit.

Max Planck – University of Helsinki Centre for Inequalities in Population Health -tutkimuskeskus on strateginen panostus kansainväliseen huippututkimukseen ja nostaa entisestään Helsingin yliopiston ja pääkaupunkiseudun näkyvyyttä tieteellisen huippututkimuksen kotina. Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit rahoittavat osaltaan tutkimuskeskusta vuosina 2023–2028. Kaupunkiyhteistyö tuo väestöntutkimukseen alueellisen näkökulman ja lisää keskuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Keskus tarjoaa alueelliseen päätöksentekoon työkaluja, joiden avulla voidaan paremmin ohjata terveyserojen kaventamiseen tähtääviä toimenpiteitä ja kaupunkien hyvinvointirakenteiden kestävyttä. Tutkimuskeskus aloittaa toimintansa Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa väestötieteen yksikössä 1.7.2023.

Koulutusyhteistyö ja sopimus pohjainen T&K-yhteistyö Aalto-yliopiston, ammattikorkeakoulujen, ministeriöiden ja muiden toimijoiden kanssa

Kaupunki vahvistaa ja kehittää verkostoyhteistyötä kumppaneina toimivien oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Oppilaitokset ovat mukana hakemassa ratkaisuja kaupungin isoihin haasteisiin omassa koulutus- ja T&K&I toiminnassaan sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tehtävässään. Koulutusyhteistyön tavoitteena on kehittää yhdessä tekemisen myönteistä ilmapiiriä ja eri tahojen kohtaamisia. Tarkoitus on myös vahvistaa yhteistyötä muun muassa opiskelijoiden harjoittelun ja harjoitustöiden tekemisessä sekä vahvistaa koulutusorganisaatioiden ja kaupungin henkilöstön työelämäosaamista. Oppilaitosten lisäksi yhteistyötä rakennetaan myös tutkimuslaitosten, ministeriöiden sekä muiden paikallisten, seudullisten ja kansallisten toimijoiden kanssa.

Espoon kaupungin ja Aalto-yliopiston strategisen kumppanuuden tarkoituksena on luoda innostavaa, kokeilevaa ja yritteliästä kulttuuria Espooseen sekä edistää molempien toimijoiden strategioi-

den toteutumista. Sopimuksella syvennetään vakiintunutta ja hyviä tuloksia tuottanutta yhteistyötä. Yhteistyötä ohjaa yliopiston ja kaupunkien ylin johto, mutta korkeakoulut ja kaupungin toimialat toteuttavat suuren osan hankkeista suoraan keskenään. Keskeisiä opetus-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyhteistyön alueita ovat kaupunkiympäristö, palvelut, yhteisöt, yliopisto, kansalliset ja kansainväliset yhteistyöverkostot sekä datan hyödyntäminen. Kaupunki rahoittaa osaltaan myös kaupunkitaloustieteen professuuria, joka sijoittuu Aalto-yliopistoon.

Espoon kaupungilla on strateginen kumppanuussopimus VTT:n kanssa. Yhteistyö tuottaa konkreettisia ratkaisuja Espoon hiilineutraaliustavoitteisiin, innovaatioympäristöön ja kilpailukykyyn. Sopimuksella syvennetään jo vakiintunutta ja hyviä tuloksia tuottanutta yhteistyötä. Yhteistyö vahvistaa Espoota innovaatioympäristönä, jossa palveluja kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti.

Hyvinvointi, elinvoima ja palvelut

Hyvinvointialueen perustaminen vaikuttaa kaupungin hyvinvointityöhön ja hyvinvoinnin seurannan tietopohjaan. Tähän liittyen vuosina 2022–23 toteutetaan VM:ön digikannustinrahoituksella hanke Länsi-Uudenmaan hyvinvointitieto: asukkaiden hyvinvoinnin edistämistehtävässä tarvittavan tietopohjan ja sen ylläpidossa tarvittavien kyvykkyyksien tunnistaminen, arviointi ja kehittäminen. Vuonna 2023 valmistellaan myös seuraavaa hyvinvointiin liittyvää tiedonkeruuta. Ulkomailla syntyneiden hyvinvointitutkimus TerveMoniSuomi toteutetaan syksystä 2022 alkaen ja tiedonkeruu jatkuu keväeseen 2023. Tutkimus selvittää Suomessa asuvan ulkomaalaisväestön hyvinvointia, terveyttä sekä kokemuksia sosiaali- ja terveystalouksista. Lisäksi tietoa kerätään työllisyydestä ja työn löytämiseen liittyvistä mahdollisista esteistä sekä mahdollisista syrjäytymiskokemuksista.

Espoo osallistuu Suomen Akatemian myöntämän rahoituksen puitteissa kehittäjäkumppanina Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston Trust-M hankkeeseen, jossa tutkitaan maahanmuuttajien luottamusta kotoutumista tukevia digitaalisia palveluita kohtaan ja kehitetään ko. palveluja. Teemaan liittyen tehdään myös konsortioyhteistyönä tutkimusta maahanmuuttajien osaamiskeskuksen ja korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskuksen toiminnasta ja vaikuttavuudesta. Lisäksi vuonna 2023 toteutetaan Kuntapalvelujen laatu -tutkimus, joka tuottaa tietoa Espoo-tarinan tavoitteiden ja palveluiden toimivuuden ja laadun arviointiin ja seurantaan. Espoo yritysten toimintaympäristönä -puhelinhaastattelututkimus toteutetaan espoolaisiin ja naapurikaupunkien yrityksiin kohdentuvana. Sen tuloksia käytetään kehitettäessä elinvoimaa, elinkeino- ja yritystoiminnan edellytyksiä ja seurattaessa yrittäjyysmyönteisyyden parantumista Espoossa.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan resursointi

Kaupungilla on huomattava määrä sellaista tutkimus- ja kehittämistoimintaa, joka on merkittävää palvelutuotannon ja -toiminnan kehittämisen kannalta. Kaiken kaikkiaan Espoon kaupunki käyttää erilaiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan vuosittain omaa työtään arvion mukaan noin 200 henkilötyövuotta, joista tutkimustoiminnan osuus on noin 15 henkilötyövuotta, mikä tarkoittaa noin 13 milj. euron henkilötyöpanosta/vuosi. Suuri osa kehitystyöstä tapahtuu parantamalla omia ja työyhteisön työ- ja toimintatapoja sekä verkostomaisena yhteistyönä ulkopuolisten tahojen kanssa. Kaupungilla on lisäksi käytössä tilapäistä ja määräaikaista työvoimaa (esimerkiksi. opiskelijat, harjoittelijat, tukityöllistetyt).

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Valtuusto hyväksyi 25.10.2021 Espoo-tarinan, joka on Espoon strategia vuosille 2021–2025. Strategiaperusta sisältää vision, arvot ja toimintaperiaatteet sekä valtuustokauden tavoitteet. Espoo-tarina on kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaava strategia, jota toteutetaan vuosittain asetettavilla tulostavoitteilla, toimialatasoisilla tarinoilla ja tulosityksikkötasoisilla tavoitteilla sekä poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarina ohjaa kehityksen ja taloussuunnitelman valmistelua sekä talousarvioon liittyvien tulostavoitteiden laadintaa. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Valtuustokauden 2021–2025 tavoitteena on, että Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen. Valtuustokauden aikana toimeenpannaan TakE-ohjelma. Kaupungin resurssien käytön optimoimiseksi arvioidaan kaupunkikonserniin kuuluvat toiminnot. Kaupungin investointikyky ja -tarpeet arvioidaan ja on varauduttava sote-uudistuksen seurauksena investointikaton laskemiseen. Espoon kunnallisveroa ei nosteta sote-uudistuksen yhteydessä.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitettiin sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kesällä 2022 siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioitiin TakE-ohjelman kipukohtat. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidettiin ennallaan. Valtuusto päätti 13.6.2022 päivitetystä TakE-ohjelmasta.

Talousarvio 2023 ja -suunnitelma vuosille 2024–2025 on laadittu toteuttaen Espoo-tarinaa sekä päivitetyn Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitetasoja, linjauksia ja toimenpiteitä.

Vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2025 on laadittu sote- ja pelastustoimen uudistusta koskevan lainsäädännön sekä uuden rahoitusmallin mukaisesti. TE- palvelujen siirtoa kunnilta valtiolle ei ole huomioitu lakivalmistelun keskeneräisyydestä johtuen. Taloussuunnitelmavuosien vero- ja valtionosuustuotot ovat alustavia arvioita perustuen valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelmaan sekä 9/2022 painelaskelmiin. Siirtolaskelmat tullaan päivittämään tilinpäätöksen 2022 valmistumisen jälkeen kesällä 2023.

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

Vuosi 2022

Vuoden 2022 talousarvio laadittiin Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti. Vuoden 2022 talousarvion mukainen vuosikate oli 201 milj. euroa ja tulos 8 milj. euroa. Investointeja oli talousarviovuodelle nettona 310 milj. euroa, josta arvioitiin rahoitettavan tulorahoituksella 65 prosenttia.

Syyskuun lopun tilanteessa talouden arvioidaan toteutuvan alkuperäistä talousarviota parempana. Talousarviota laadittaessa ennusteet talouskasvusta, työllisyydestä, ansiotasosta sekä verotulojen kehityksestä olivat varsin heikkoja. Työllisyys on kohentunut ja yritysten tulosennusteet ovat parantuneet. Kuntien verotulot ovat kasvaneet huomattavasti talousarvion laadintahetkellä oletettua enemmän.

Espoon toimintakatteen alijäämän arvioidaan toteutuvan noin 6 milj. euroa talousarviota heikompana. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan noin 20 milj. euroa talousarviota heikompana, mutta muiden toimialojen osalta ennustetaan katteen alitusta mm. saaduista valtionavustuksista ja hankerahoituksesta johtuen.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet yhteensä) arvioidaan kertyvän 1 982 milj. euroa vuonna 2022, noin 122 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Työllisyyden paraneminen ja palkkatukaisut ovat parantaneet palkkatulojen kehitystä kevään ennusteista. Valtiovarainministeriö on nostanut yhteisöveron tilitysenennustetta miljardilla eurolla vuonna 2022. Kiinteistöveron tilitykset paranevat, kun suurempi osa verotuksesta valmistuu kuluvana vuonna.

Espoon rahastojen tuotot ovat vuoden 2022 osalta miinuksella. Ukrainan sodan vaikutus länsimarkkinoihin on ollut kokonaisuudessaan maltillinen ja näkynyt lähinnä raaka-aineiden hintojen nousuna. Kohonnut laaja-alainen inflaatio ja korkojen nousu on maltillistanut osakkeiden korkeita kasvuodotuksia. Markkinoilla voidaan nähdä merkittäviäkin korjausliikkeitä. Espoo rahastojen tuotot olivat syyskuun loppuun vaihdelleet -11,0 prosentin ja -0,9 prosentin välillä.

Vuoden 2022 vuosikatteen arvioidaan toteutuvan 313 milj. euron tasolla, 112 milj. euroa talousarviota parempana ja tuloksen 184 milj. euron tasolla. Tulokseen sisältyy 74 milj. euroa Koy Espoon sairaalan myyntituottoja. Investointien kokonaismääräksi arvioidaan noin 284 milj. euroa. Vuonna 2022 ei nosteta talousarviolainoja ja lisäksi vaihtuvakorkoisia lainoja on maksettu pois etuajassa hyvästä kassatilanteesta ja Espoon Sairaalan myynnistä johtuen.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys noudattaa valtuuston 24.10.2022 hyväksymää kehystä pienin tarkennuksin. Kaupunginjohtajan esitykseen on lisätty 3 milj. euroa Tapiolan urheilupuiston taseyksikön investointeihin vuodelle 2023 julkisen urheiluinfran toteuttamisedellytysten luomiseen, edistämiseen ja hankintaan. Lisäksi Elinvoimainen Espoo ohjelman vuoden 2022 käyttämätön 100 000 euron määräraha on lisätty vuodelle 2023, Espoon houkuttelevuusohjelman toteuttamiseen on varattu 200 000 euroa ja lisäksi Enter Espoon avustusta on kasvatettu 200 000 euroa. Lisäksi on tarkennettu Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin yhteensä 1 milj. euron varaus ja Sarastia järjestelmän jatkokehittämiseen sekä JoTo järjestelmän käyttöönnoton tukemiseen 1 milj. euron varaus.

Toimialojen talousarviot ovat Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasojen mukaiset. Toimintamenojen perusuran mukainen kasvu päivitettiin väestönkasvuennusteella ja uusimmalla peruspalvelujen hintaindeksillä (3.8 prosenttia). Lisäksi kehyksiin sisällytettiin lukuisia erityiseriä ja sote- uudistukseen liittyviä muutuskustannuksia. Nämä nostivat toimintamenojen kasvua. Päivitetyn TakE ohjelman tuottavuustoimenpiteet ja -tavoitteet on jaettu vuosille 2021–2025. Tuottavuustoimenpiteiden euromääräiset tavoitteet on vähennetty toimialan peruskasvurasta vuosilta 2021–2025.

Osana Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttamista jatketaan palvelujen tuottavuuden ja vaikuttavuuden kehittämistä käyttäen Patu 2.0 projektissa valmistunutta uutta, asiakasnäkökulmasta tehtyä palvelutuotevalikoimaa. Johtamisen ja talouden tietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöönnoton myötä vanhat palvelutuotteet poistuvat ja uudet palvelutuotteet otetaan käyttöön. Näiden osalta aikasarja alkaa vuodesta 2022.

Verorahoitus

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutus verorahoitukseen

Vuonna 2023 kuntien rahoitukseen tehdään Suomen historian suurin muutos hyvinvointialueiden käynnistymisen yhteydessä. Uudistuksen rahoitusmallissa koko maan siirtyvien sotepalvelujen ja pelastustoimen nettokustannukset täytyy tulla katetuksi kunnilta siirrettävillä tuloilla. Nettokustannuksia kattamaan siirretään VM 9/2022 siirtolaskelman mukaan kuntien valtionosuudesta 70 prosenttia, veroperustemuutosten korvauksista 70 prosenttia, kolmannes kuntien yhteisöveron jakoosuudesta eli 11,25 prosenttiyksikköä ja kaikkien kuntien kunnallisverontuotosta 12,64 veroprosenttiyksikköä.

Yksittäisen kunnan osalta siirrettävien tulojen ja menojen suhteet vaihtelevat merkittävästi. Valtio korvaa 60 prosenttia siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta valtionosuusjärjestelmään lisättävällä pysyvällä muutosrajoittimella. Lisäksi muutoksen vaikutusta kuntien talouden tasapainoon rajataan maksimissaan +/- 60 euroon/asukas vuoden 2027 loppuun mennessä valtionosuusjärjestelmään lisättävällä siirtymätasauksella.

Valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelmien perusteella Espoosta siirtyisi hyvinvointialueen rahoitukseen 144 milj. euroa tuloja enemmän kuin menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia, noin 85 milj. euroa. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtionosuusjärjestelmää, eikä sitä koroteta väestönkasvu tai indeksiperusteisesti. Lisäksi Espoon talouden tasapainon muutosta rajataan siirtymätasauksella, joka on vuonna 2023 102 eur / asukas. Siirtymätasaus pienenee vuosittain ja on vuodesta 2027 alkaen 32 eur/asukas.

Siirtolaskelmat 9/2022 perustuvat kuntien sote- ja pelastustoimen nettomenojen tilinpäätöstietoihin 2021 sekä 2022 talousarviotiedon keskiarvoon. Lopullinen siirtolaskelma tehdään kesällä 2023 tilinpäätöksen 2022 valmistuttua. Mikäli kaikkien kuntien sote- ja pelastustoimen menot kasvavat nopeammin kuin kunnilta siirrettävät tulot, erotus katetaan leikkaamalla peruspalvelujen valtionosuutta kaikilta kunnilta eur/ asukas periaatteella. Mikäli yksittäisen kunnan sote- ja pelastustoimen menot kasvavat talousarviossa arvioitua enemmän, kunnan muutosta rajaavia elementtejä pienennetään ja päinvastoin. Korjaukset tehdään vuosien 2024–2025 valtionosuuteen. Siten talousarvion valtionosuusarviot taloussuunnitelmavuosille tulevat muuttumaan vielä kesällä 2023.

Verorahoitus

Talousarvion kunnallis- ja yhteisöveron kehitysarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen oletuksiin. Talousarvion verotuloarvioissa on huomioitu uusi rahoitusmalli, valtuuston 24.10.2022 päättämät kiinteistöveroprosentit sekä Suomen kuntaliiton ylläpitämässä veroennustekehikossa esitetyt arviot verotulojen kehityksestä.

Vuonna 2023 verotuloja arvioidaan tilitettävän yhteensä 865 milj. euroa, joka on -51 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022.

Espoon uusi tuloveroprosentti on 5,36, jolla arvioidaan kertyvän kunnallisverontuottoa 580 milj. euroa, -60 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 kertymään sisältyy vielä verotuloja vuoden 2022 korkeammalla veroprosentilla. Kunnallisveron tuotto laskee vielä -13,8 prosentilla 500 milj. euroon vuonna 2024, kun vuoden 2022 veroprosentin vaikutukset poistuvat. Vuoden 2025 kasvuksi arvioidaan 4 prosenttia.

Kuntaryhmän uusi yhteisöveron jako-osuus on 23,9 prosenttia yhteisöveron tuotosta. Jako-osuus sisältää 1,5 prosenttiyksikön korotuksen kompensoimaan valtion päätöstä varhaiskasvatusmaksun alentamisesta. Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 145 milj. euroa, noin -15 prosenttia vähemmän kuin 2022. Tilitys sisältää vielä vuoden 2022 korkeamman veroprosentin tilityksiä.

Vuonna 2024 kertymän arvioidaan laskevan noin – 7 prosentilla 135 milj. euroon, kun vuoden 2022 verovaikutukset poistuvat.

Kiinteistöveroarvio perustuu valtuuston 24.10.2022 päättämiin kiinteistöveroprosentteihin ja verohallinnon tilastoihin sekä rakentamisennusteisiin. Kiinteistövero arvioidaan kertyvän 140 milj. euroa, -1,4 prosenttia vähemmän kuin 2022. Kiinteistöverotilitykset ovat aiempina vuosina sisältäneet paljon edellisen verovuoden tilityksiä, vuonna 2022 verottaja on korjannut prosessia ja kiinteistöverotilitykset sisältävät pääasiassa ko. vuoden verot.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen on valtion talousarviossa noin 2,7 mrd. euroa ja veroperustemuutoksiin 0,9 mrd. euroa vuonna 2022. Valtionosuudet laskevat vuodesta 2022 5,2 mrd. eurolla ja veroperustemuutostenkorvaukset -1,8 mrd. eurolla sote- ja pelastustoimen palvelujen järjestämistä vastuun siirtyessä hyvinvointialueille.

Taloussuunnitelmien valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön 19.9.2022 julkaisemassa siirto- ja painelaskelmassa esitettyihin kuntakohtaisiin arvioihin. Laskelman mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus vuodelle 2023 on 207,8 milj. euroa ja veromenetysten kompensatit 30,7 milj. euroa, muutosrajoitin 85,2 milj. euroa ja siirtymätasaus 30,4 milj. euroa, yhteensä 353,8 milj. euroa. VM painelaskelman mukaa valtionosuudet yhteensä ovat vuonna 2024 358,3 milj. euroa ja vuonna 2025 365 milj. euroa.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä pienenee vuonna 2023 -36 prosenttia vuoden 2022 tasoon nähden, vuonna 2024 muutos on – 7 prosenttia ja vuonna 2025 noin 3 prosenttia. Vuosien 2024–2025 valtionosuudet tarkentuvat vuoden 2022 tilinpäätösten ja valtion siirtolaskelmien valmistuttua.

Tuloslaskelma

Vuoden 2023 taloussuunnitelman tuloslaskelman toimintatulot ja menot sekä verotulot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2022 taloussuunnitelmaan tai ennusteeseen nähden sote- ja pelastustoimen uudistuksesta johtuen.

Toimintatuotot laskevat vuoden 2022 taloussuunnitelmasta -20 prosenttia, vertailukelpoisesti muutos on noin 6,9 prosenttia. Toimintamenot laskevat vuoden 2022 taloussuunnitelmasta -38 prosenttia, vertailukelpoisesti kasvu on noin 9,8 prosenttia. Kasvussa on huomioitu palvelutarpeen kasvu, yleinen kustannuskehitys sisältäen palkkatarkistuksen, eläkemaksujen nousu, lainsäädännön muutokset, toimitilakustannusten kasvu ja varaukset palkkaohjelmaan sekä yleiseen varautumiseen. Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman mukaisten, vuodelle 2023 kohdistettujen tuottavuustoimenpiteiden vaikutukset.

Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä pienenee vuoden 2022 - 1,7 miljardista eurosta -890 miljoonaan euroon. Toimintakatteen alijäämän kasvu on vertailukelpoisesti noin 8,8 prosenttia.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä pienenee vuonna 2023 noin -36 prosenttia vuoden 2022 ennusteeseen nähden, vuonna 2024 muutos on -7 prosenttia ja vuonna 2025 noin 3 prosenttia.

Rahoitustuotot koostuvat rahastojen tuotoista ja osinkotuotoista, rahoitustuottoja on arvioitu vuodelle 2023 20,8 milj. euroa, sote- ja pelastustoimen uudistuksen yhteydessä HUS peruspääoman korkotuotto poistuu.

Korkotason nousu vaikuttaa hitaasti Espoossa, koska nykyisestä lainakannasta 87 prosenttia on kiinteäkorkoista. Talousarvion korkokustannukset on laskettu olettaen, että korkotaso on noin 3,5 prosenttia. Vuonna 2023 korkokustannuksiksi oletetaan 10,5 milj. euroa ja taloussuunnitelmakauden lopussa 945 milj. euron tasolle nousevasta lainakannasta 15 milj. euroa.

Vuonna 2023 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 352,6 milj. euroa, vuonna 2024 vuoden 2022 verotuloaikautukset poistuttua vuosikate laskee 237,5 milj. euroon ja vuonna 2025 230 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2023 tulos on noin 157 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2024 noin 38 milj. euroa ja vuonna 2024 noin 32 milj. euroa. Vuosien 2024–2025 luvut ovat alustavia arvioita.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kaupungin johtoryhmälle ja kaupunginhallitukselle kuukausittain ja valtuustolle osavuosikatsausten rytmissä.

Investoinnit

Vuoteen 2031 ulottuvassa ohjelmassa investointien kokonaismäärä on yhteensä 2,1 mrd. euroa, keskimäärin 230 milj. euroa vuodessa. Ohjelmasta on poistettu Sote- ja pelastustoimen investoinnit sekä osakkeista ja osuuksista vuonna 2022 myydyin Espoon Sairaalan rahoitusvastikkeiden osuus. Kokonaismäärään lukeutuvat myös vuokra- ja leasing sekä projektityhtiömallilla hankittavat pitkäaikaiset toimitilat. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman linjauksen mukaisesti kaupungin investointitasoa on laskettu hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla. Ohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä ovat mm. toimitilainvestointien laajuuden m²/oppilas tai m²/henkilö vähentäminen, tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutuksen jatkaminen sekä standardoitu rakentaminen ja kalustaminen. Lisäksi infra-investointien laajuutta ja laatua pienennetään 10 prosenttia sekä uusien ja merkittävien alueiden avaamisen ajoitusta ja priorisointia tehdään siten, että kaupungin kokonaistaloudellisuus kaupunkirakenteen ja palveluverkon toteuttamisen kannalta paranee.

Investointiohjelma on valmisteltu siten, että kaupungin investoinnit ovat noin 1,84 mrd. euroa ja vuokra-, leasing- ja projektityhtiökohteita ajoittuu kaudelle 2023–2031 yhteensä 210 milj. euroa. Vuonna 2023 kaupungin bruttoinvestoinnit ovat 320 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 316 milj. euroa.

Kaupungin investointiohjelma on edelleen vahvasti etupainotteinen ja investointitaso korkea vuosina 2023-2024. Tämän jälkeen investointitasoa lasketaan suunnitelman mukaisesti. Panostukset Koulut kuntoon -ohjelman toteuttamiseen ja loppuun saattamiseen mittavalla toimitilainvestointiohjelmalla, kaupunkirakenteen kehittämiseen länsimetron kehityskäytävällä sekä Raide-Jokerin valmistuminen ja Kaupunkiradan rakentamisen aloitus painottuvat ohjelmakauden alkupuolelle ja pitävät investoinnit yli 300 milj. euron tasolla vielä seuraavan 2 vuoden ajan. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden mukaisesti investointitasoa lasketaan, joka näkyy investointitason laskuna siten, että vuonna 2031 investointien määrä on noin 160 milj. euroa.

Toimitilarakentamisen keskeisenä tavoitteena on saada koulut kuntoon ja varmistaa, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätäväistöjen lukumäärä on nolla. Kaupunki ja sen omistamat kiinteistöyhtiöt toteuttavat palvelutilojen investointeja vuoteen 2031 mennessä yhteensä noin 400 milj. eurolla. Lisäksi kaupunki hankkii koulu- ja päiväkotitilaa sekä muita palvelutiloja vuokra-, leasing- ja projektityhtiömallilla.

Kaupungin infrastruktuurin kehittämiseen investoidaan vuonna 2023 yhteensä 99 milj. euroa ja kaikkiaan noin 613 milj. euroa seuraavan 9 vuoden aikana. Investoinnit sisältävät Raide-Jokerin, Kaupunkiradan, Metron kehityskäytävän osittain maankäyttösopimuksilla rahoitettavan rakentamisen, aluekeskusten kehittämistä sekä kaupunkirakenteen kehittämiseen liittyvät liikenneväylähankkeet.

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2023 noin 497 milj. eurolla ja kauden 2023–2032 aikana yhteensä noin 3,8 mrd. eurolla, keskimäärin 375 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestoinnit vuonna 2023 ovat 492 milj. euroa. Länsimetron II-vaiheen valmistuminen sekä Sote- ja pelastustoimen uudistus laskee konsernin investointitasoa aiemmista vuosista. Konserniyhteisöjen investoinneista merkittävimmät kohdistuvat tytäryhtiöiden kautta toteutettaviin koulu- ja palvelutilainvestointeihin, Espoon Asunnot Oy:n hankkeisiin sekä HSY-kuntayhtymän investointeihin. Lisäksi uusien ja kehittyvien alueiden pysäköintilaitoksiin liityntäpysäköintipaikkoineen investoidaan kaupungin pysäköintiyhtiöiden kautta. Useissa pysäköintiratkaisuissa kaupunki toimii yhtiöiden perustajana, rakenuttajana ja alkuvaiheen rahoittajana, mutta luopuu omistuksista alueiden rakentuessa ja myy valtaosan pysäköintipaikoista alueen kiinteistöille.

Rahoituslaskelma

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat talousarviovuonna noin 316 milj. euroa ja investointien tulorahoitusprosentti 111. Vuosina 2023–2025 peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioidua lisätuottoa on talousarviossa varattu käytettäväksi rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Mikäli tulorahoitus riittää investointien rahoitukseen, rahaston tuottoa ei käytetä.

Korkeasta investointitasosta johtuen toiminnan ja investointien rahavirta on kokonaisuudessaan 50 milj. euroa negatiivinen koko taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2023 rahavirta on positiivinen korkeampien verotulojen myötä mutta kääntyy negatiiviseksi vuonna 2024. Investoinneista pystytään rahoittamaan tulorahoituksella kauden lopulla 93 prosenttia.

Kaupunki antolainaa vuonna 2023 44 milj. euroa omistamilleen Espoon koulu- ja päiväkotikiinteistöt Koy:lle sekä muille kiinteistöyhtiöille, joiden taseisiin toteutetaan koulujen tai muiden palvelutilojen peruskorjaus- tai uudisrakennushankkeita. Jatkovuosina yhtiöiden lainan lyhennykset kääntävät antolainauksen rahavirran positiiviseksi. Kaupunkikonsernille on kokonaistaloudellisesti edullisempaa nostaa lainaa kaupungille ja antolainata edelleen tytäryhtiöille.

Kaupungin lainakanta laskee 5 milj. euroa vuonna 2023 mutta kasvaa vielä taloussuunnitelmakaudella yhteensä 55 milj. eurolla. Toimintamenot kasvavat palvelutarpeen lisääntyessä ja kustannustason noustessa, Koulut kuntoon- ohjelman toteuttaminen jatkuu ja kaupungin kestävä kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja on tehtävä etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyynti- ja sopimuskorvaustuotot sekä verotulot kertyvät. Länsimetro ja sen jatke Kivenlahteen, Raidejokeri sekä kaupunkiradan rakentaminen Leppävaarasta Kaukalahteen mahdollistavat kaupunkirakenteen tiivistymisen ratojen varteen ja luovat uusia mahdollisuuksia niin yritysten, palvelujen kuin asuntojen sijoittumiseen.

Etupainoinen rakentaminen on lisännyt kaupungin taloudellista riskiä ja kasvattanut konsernin oikaistun lainakannan (pl. Espoon Asunnot, HSY ja Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus) 2,96 mrd. euron tasolle vuonna 2022. Vuonna 2023 konsernin oikaistu lainamäärä laskee Sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutuksesta 2,75 mrd. euroon ja kääntyy vuoden 2024 jälkeen laskuun investointitason laskiessa. Lainamäärän kääntäminen laskuun edellyttää Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaista kehitystä siten, että nettomenojen kasvua saadaan hillittyä ja investointiohjelmia toteutetaan ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Koko konsernin lainakanta nousee 4,3 mrd. tasolle, jonka jälkeen kääntyy hitaaseen laskuun.

Henkilöstö

Espoo-tarinan mukaisesti kaupungin johtaminen perustuu myönteiseen, ihmisiin luottavaan ihmis- käsitykseen. Työyhteisöt tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä hyvinvoivan henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla, laadukkaalla ja vastuullisella johtamisella sekä edis-

tämällä kaupungin työntekijöiden ammatillista kehittymistä ylläpidetään edellytyksiä toiminnan asukas- ja asiakaslähtöisyydelle ja samalla varmistetaan, että arki sujuu. Espoo tunnetaan hyvänä työnantajana. Se edesauttaa kaupunkia myös osaavan henkilöstön saatavuudessa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa 1.1.2023. Hyvinvointialueelle siirtyy noin 5 000 Espoon kaupungin nykyistä työntekijää. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan, minkä lisäksi henkilöstöä siirtyy jonkin verran myös kasvun ja oppimisen toimialalta, kaupunkiympäristön toimialalta sekä konsernihallinnosta. Muutoksen jälkeen kaupungin palveluksessa on vuoden 2023 alussa noin 10 400 työntekijää, joista yli kolme neljäsosaa työskentelee kasvun ja oppimisen toimialalla.

Espoon väestönkasvu jatkuu ja tämä asettaa paineita kaupungin palvelujen järjestämiselle. Espoon väestönkasvusta merkittävä osuus muodostuu vieraskielisen väestön määrän kasvusta. Kaupungin palveluista erityisesti varhaiskasvatukseen ja opetukseen tarvitaan yhä enemmän henkilöstöä asiakasmäärän lisääntyessä. Riittävän henkilöstömäärän palkkaamisessa näille aloille on kuitenkin suuria haasteita, koska osaavaa työvoimaa ei ole työmarkkinoilla tarvetta vastaavasti. Tämän johdosta on syksyllä 2022 kaupungissa käynnistetty Työvoiman saatavuus -ohjelma ajalle 2022-2025. Ohjelman mukaisilla toimenpiteillä pyritään parantamaan työvoiman saatavuutta kaupungin tarjoamiin tehtäviin niin lyhyellä kuin pitkällä, vuoteen 2030 ulottuvalla aikajänteellä.

Samalla jatketaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden toteuttamista. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että uutta henkilöstöä palkataan pääsääntöisesti vain kuntalaisille tarjottaviin peruspalveluihin.

Henkilöstön hyvinvoinnista on tärkeää huolehtia muutosten ja henkilöstön saatavuushaasteiden keskellä. Tärkeänä kehittämisen osa-alueena tulevana vuosina onkin organisaation muutostilanteiden tuki sekä henkilöstökoulutusohjelma, jossa painopisteinä ovat muun muassa digitaaliset taidot sekä erilaisten työtapojen hallinta.

Henkilöstökokemusta johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista sekä työnantajan suosittelemisestä seurataan Kunta 10 -tutkimuksella, jonka vuoden 2022 syksyllä kerätyt tulokset ovat käytettävissä vuoden 2023 toimintaa suunniteltaessa. Vuoden kuluessa henkilöstön työhyvinvointia seurataan lisäksi kaupungin omalla henkilöstökokemuksen mittaustyökalulla, työfiilismittarilla.

Kaupungin esihenkilöille tarjotaan säännöllistä valmennusta ja konsultointia johtamistyöhön. Kaupungin osaamista edistetään myös Aalto-yliopiston vetämällä Executive MBA-koulutuksella. Lisäksi tarjotaan valmennuksia ja työkaluja suorituksen, osaamisen ja työkyvyn seurantaan ja kehittämiseen arjen työssä.

Sukupuolittainen budjetointi 2023

Elinvoiman tulosalue, kirjastopalvelut

Espoon kaupunginkirjasto toteutti asiantuntijakumppaninsa Ekvälitan kanssa selvityksen 2021-2022 sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta kirjastopalveluissa.

Vuonna 2023 toteutetaan koko Espoon kaupunginkirjaston henkilökunnalle tasa-arvokoulutus, johon integroidaan myös turvallisen tilan periaatteiden jalkauttaminen. Koulutuksen yhteydessä kerätään henkilökunnan näkemyksiä siitä, miten sukupuolinäkökulma huomioidaan työssä. Koulutus on osa sukupuolittietoista budjetointia, johon liittyviä toimenpiteitä otetaan huomioon talousarvon ja käyttösuunnitelman valmistelussa tulevina vuosina.

Kasvun ja oppimisen toimiala (KOTO), Espoon aineistopankin ja lukiokoulutuksen kuva-aineiston nykytilan kartoitus

Uusi Espoo.fi -verkkosivusto ja Espoon uusi graafinen ilme on edellyttänyt lukiokoulutuksen kuva-aineiston perusteellista läpikäymistä. Lukiokoulutuksessa uusitaan erilaisia oppaita ja esitteitä vuosittain. Tämän työn myötä on havahduttu lukiokoulutuksen kuvapankin yksipuolisuuteen sukupuolineutraaliuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Viestinnässä käytetyllä kuvastolla vahvistetaan tarinaa kaupungista ja kaupunkilaisista. Lukiokuvastolla on suuri merkitys siinä, minkälaista mielikuvaa rakennamme ja vahvistamme lukio-opiskelijoista. Kuvastolla voidaan joko edistää tai rajoittaa vieraskielisten opiskelijoiden sekä tyttöjen ja poikien hakeutumista lukio- opintoihin esimerkiksi.

Kasvun ja oppimisen toimiala, Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Syksyllä 2021 aloitettiin hankkeen 1-vaihe, jolla tuotettiin lukiokoulutuksen aineistopankkiin uutta sukupuolineutraaliutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kuvamateriaalia. Kehityshankkeen pilotti tehtiin yhteistyössä Leppävaaran lukion kanssa.

Vuonna 2022 lukiokoulutuksen ajankohtais- ja markkinointiviestinnässä kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota kuvien ja videoiden monipuolisuuteen. Konkreettisina toimenpiteinä kehitimme muun muassa kutsutekstiä, jolla opiskelijoita pyydetään malleiksi. Kuvauksissa puolestaan luotiin kuvaustilanteita, joissa erilaiset nuoret esiintyvät tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Lopputuotoksina kuvauskäytäntöjen pienet muutokset näkyvät aiempaa monipuolisempana kuvamateriaalina nuorista ja lukio-opiskelusta.

Vuonna 2023 aiomme jatkaa kuvauksia siten, että kuvamaailma loisi kaikenlaisille nuorille mielikuvan siitä, että lukiokoulutuksesta jokainen voi löytää oman paikkansa ja opinpolkunsu. Hankkeen 2-vaiheessa vuonna 2023 tullaan lukiokoulutuksen kirjallista viestintää ja oppimateriaaleja tarkastelemaan sukupuolineutraaliuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Edellä esitetty on edellyttänyt resurssien uudelleen kohdentamista.

Osallistuva budjetointi

Espoo-tarinassa asukkaiden aktiivinen osallistuminen palveluiden kehittämiseen on kirjattu yhdeksi arvoksi ja toimintaperiaatteeksi. Tapahtumien yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelma edistää yhteisöllisyyttä, paikallisten aktiviteettien lisääntymistä eri puolilla Espoota sekä lisää ja monipuolistaa osallistavaa asukas- ja kumppanuustoimintaa, Toimialat ja tulosyksiköt kehittävät oman toimintansa asiakasosallisuutta osana linjaorganisaationsa toimintaa. Tavoitteena on, että toimialat ottavat käyttöön osallistuvan budjetoinnin menetelmiä osoittamalla osan toimintaansa varatuista määrärahoista asukkaiden päätettäväksi.

TULOSLASKELMA

Yhdistetty tuloslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt. Toimintatuotoissa ja -menoissa mukana kaupungin sisäiset erät. Toimintakate ja siitä alaspäin ulkoisia, tilinpäätöksen mukaisia eriä.

Tuloslaskelma (1000 €)		TP 2021	ENN 9/2022*	TA 2023	2024	2025
Varsinainen toiminta						
Toimintatulot	+	911 498	884 822	707 203	712 943	726 073
Valmistus omaan käyttöön	+	12 325	13 722	13 012	12 887	12 887
Toimintamenot	-	-2 473 997	-2 585 122	-1 610 297	-1 643 231	-1 694 611
Toimintakate	=	-1 550 174	-1 686 578	-890 082	-917 401	-955 651
Verotulot	+	1 711 154	1 817 000	865 000	777 000	804 000
Valtionosuudet	+	58 836	68 242	210 498	215 929	225 899
Veroperustemuutosten kompensatio	+	80 169	95 981	30 721	31 762	33 228
Muutosrajoitin	+			85 195	85 195	85 195
Siirtymätasaus	+			30 355	25 421	20 675
Käyttökate	=	299 985	294 645	331 687	217 906	213 346
Rahoitustulot ja -menot		82 450	17 953	20 927	19 561	16 689
Korkotulot	+	15 270	15 471	15 641	16 664	15 953
Muut rahoitustulot	+	79 534	20 850	20 819	20 788	20 712
Korkomenot	-	-9 149	-8 375	-10 533	-12 891	-14 976
Muut rahoitusmenot	-	-3 205	-9 993	-5 000	-5 000	-5 000
Vuosikate	=	382 435	312 598	352 614	237 467	230 035
Suunnitelmapoistot	-	-188 200	-195 030	-195 087	-199 219	-197 450
Arvonlantumiset	-	-1 965	-3 454	0	0	0
Satunnaiset tulot / menot	+	0	73 955	0	0	0
Tilikauden tulos	=	192 270	188 069	157 526	38 248	32 585
Poistoeron lisäys (-)	-	-232	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Poistoeron vähennys (+)	+	0	5 015	5 015	5 015	5 015
Rahastojen/varausten lisäys	-	0	0	0	0	0
Rahastojen/varausten vähennys	+	14 995	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	=	207 033	193 084	162 541	43 263	37 600

* ENN = ennuste vuoden lopun tilanteesta

Tunnuslukuja	TP 2021	ENN 9/2022*	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot/-menot %	36,8	34,2	43,9	43,4	42,8
Vuosikate poistoista %	203,2	160,3	180,7	119,2	116,5
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	1 287	1 033	1 150	763	727
Asukkaat 31.12.	297 132	302 700	306 700	311 400	316 200
kasvu	4 336	5 568	4 000	4 700	4 800
kasvu -%	1,5 %	1,9 %	1,3 %	1,5 %	1,5 %

RAHOITUSLASKELMA

Yhdistetty rahoituslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt.

Rahoituslaskelma (1000 €)		TP 2021	ENN 9/2022*	TA 2023	2024	2025
Varsinainen toiminta ja investoinnit						
Tulorahoitus						
Vuosikate	+	382 435	312 598	352 614	237 467	230 035
T ulorahoituksen korjauserät	+/-	-58 506	-41 400	-79 979	-80 908	-82 632
Yhteensä	=	323 929	271 198	272 634	156 559	147 403
Investoinnit						
Investointimenot	-	-318 201	-283 698	-320 220	-300 777	-249 793
Rahoitusosuudet investointeihin	+	33 798	2 787	4 340	4 340	3 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot	+	63 771	42 700	61 300	62 260	64 060
Rahastojen käyttö investointeihin	+	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Investoinnit netto	=	-205 632	-223 211	-239 580	-219 177	-167 233
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto		118 297	47 987	33 054	-62 618	-19 830
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-	-37 000	-35 250	-43 750	-4 400	0
Antolainasaamisten vähennys	+	5 104	7 322	10 514	14 879	15 856
Antolainojen nettomuutos	=	-31 896	-27 928	-33 236	10 479	15 856
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	0	48 000	106 000	68 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-71 791	-149 177	-52 902	-51 813	-61 914
TA-lainojen nettomuutos	=	-71 791	-149 177	-4 902	54 187	6 086
Muut maksuvalmiuden muutokset		-14 417	-3 301	1 259	-1 983	-1 882
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	193	-132 419	-3 825	65	231
Tunnuslukuja						
Investointien tulorahoitus %		134,5	111,3	111,6	80,1	93,4
Lainakanta 31.12		1 038 678	889 501	884 599	938 786	944 872
Lainat euroa/asukas 31.12		3 496	2 939	2 884	3 015	2 988

Talousarvio 2023 (1000 €)

	Peruskaupunki	Tilapalvelut	LUP	Liikelaitokset yhteensä	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Taseyksiköt yhteensä	Espoon kaupunki YHT.	Sisäiset erät	Espoon kaupunki ilman sis.eriä
Toimintatulot	373 265	287 930	0	287 930	7 510	38 000	65	433	46 008	707 203	-345 076	362 127
Valmistus omaan käyttöön	12 912	100	0	100	0	0	0	0	0	13 012		13 012
Toimintamenot	-1 423 093	-184 180	0	-184 180	-402	-1 794	-268	-560	-3 024	-1 610 297	345 076	-1 265 221
Toimintakate	-1 036 916	103 850	0	103 850	7 108	36 206	-203	-127	42 984	-890 082	0	-890 082
Verotulot	865 000									865 000		865 000
Valtionosuudet	210 498									210 498		210 498
Veroperustemuutosten kompens	30 721									30 721		30 721
Muutosrajoitin	85 195									85 195		85 195
Siirtymätasaus	30 355									30 355		30 355
Rahoitustulot ja - menot												
Korkotulot	15 921	0	0	0	0	0	0	260	260	16 181	-540	15 641
Muut rahoitustulot	29 058	0	0	0	0	0	0	20 179	20 179	49 237	-28 418	20 819
Peruspääoman korko	0	-28 418	0	-28 418	0	0	0	0	0	-28 418	28 418	0
Kunnalle maksetut korkomenot	0	-190	0	-190	0	-350	0	0	-350	-540	540	0
Korkomenot	-10 533	0	0	0	0	0	0	0	0	-10 533	0	-10 533
Muut rahoitusmenot	-1 000	0	0	0	0	0	0	-4 000	-4 000	-5 000	0	-5 000
Vuosikate	218 299	75 242	0	75 242	7 108	35 856	-203	16 312	59 073	352 614	0	352 614
Poistot ja arvonalentumiset	-106 070	-56 347	0	-56 347	-6 004	-26 666	0	0	-32 670	-195 087		-195 087
Satunnaiset menot ja tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Tilikauden tulos	112 229	18 895	0	18 895	1 103	9 190	-203	16 312	26 402	157 526	0	157 526
Poistoeron lisäys (-)	-15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	-15 000		-15 000
Poistoeron vähennys (+)	0	5 015	0	5 015	0	0	0	0	0	5 015		5 015
Rahastojen/varausten lisäys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Rahastojen/varausten vähennys	15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	15 000		15 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	112 229	23 910	0	23 910	1 103	9 190	-203	16 312	26 402	162 541	0	162 541

Talousarvio 2023 (1000 €)

	Peruskaupunki	Tilapalvelut	LUP	Liikelaitokset yhteensä	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Taseyksiköt yhteensä	Espoon kaupunki YHT.	Sisäiset erät	Espoon kaupunki ilman sis.erää
Vuosikate	218 299	75 242	0	75 242	7 108	35 856	-203	16 312	59 073	352 614	0	352 614
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	-34 900	-2 200	0	-2 200	-2 700	-20 000	0	0	-22 700	-59 800	-20 179	-79 979
Tulorahoitus	183 399	73 042	0	73 042	4 407	15 856	-203	16 312	36 372	292 813	-20 179	272 634
Investointimenot	-158 187	-135 263	0	-135 263	-4 100	-18 370	-4 300	0	-26 770	-320 220	0	-320 220
Rahoitusosuudet investointeihin	4 340	0	0	0	0	0	0	0	0	4 340	0	4 340
Pysyvien vastaavien luovutustulot	36 400	2 200	0	2 200	2 700	20 000	0	0	22 700	61 300	0	61 300
Rahastojen käyttö investointeihin	15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	15 000	0	15 000
Nettoinvestoinnit	-102 447	-133 063	0	-133 063	-1 400	1 630	-4 300	0	-4 070	-239 580	0	-239 580
Nettokassavirta	80 952	-60 021	0	-60 021	3 007	17 486	-4 503	16 312	32 302	53 233	-20 179	33 054
Antolainasaamisten lisäykset	-43 750	0	0	0	0	0	0	0	0	-43 750	0	-43 750
Antolainasaamisten vähennykset	10 414	0	0	0	0	0	0	100	100	10 514	0	10 514
Antolainauksen muutokset	-33 336	0	0	0	0	0	0	100	100	-33 236	0	-33 236
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	48 000	0	0	0	0	0	0	0	0	48 000	0	48 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-52 902	0	0	0	0	0	0	0	0	-52 902	0	-52 902
Lyhytaikaisten lainojen lis. kunn	0	61 353	0	61 353	0	-23 084	4 503	0	-18 581	42 772	-42 772	0
Lainakannan muutokset	-4 902	61 353	0	61 353	0	-23 084	4 503	0	-18 581	37 870	-42 772	-4 902
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	-15000	-15000	-15000	15000	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 332	0	-1 332	-3 007	5 598	0	0	2 591	1 259	0	1 259
Rahoituksen nettokassavirta	-38 238	60 021	0	60 021	-3 007	-17 486	4 503	-14 900	-30 890	-9 107	-27 772	-36 879
Rahavarojen muutos	42 714	0	0	0	0	0	0	1 412	1 412	44 126	-47 951	-3 825

Peruskaupunki:

Tuloslaskelma (1000 €)	TP 2021	ENN 2022*	TA 2023	2024	2025
Varsinainen toiminta					
Toimintatulot	+ 518 390	483 063	373 265	380 839	386 162
Valmistus omaan käyttöön	11 816	13 622	12 912	12 787	12 787
Toimintamenot	- 2 237 744	-2 332 631	-1 423 093	-1 459 636	-1 501 636
Toimintakate	= -1 707 538	-1 835 946	-1 036 916	-1 066 010	-1 102 687
Verotulot	+ 1 711 154	1 817 000	865 000	777 000	804 000
Valtionosuudet	+ 58 836	68 242	210 498	215 929	225 899
Veroperustemuutosten kompensaaio	+ 80 169	95 981	30 721	31 762	33 228
Muutosrajoitin	+		85 195	85 195	85 195
Siirtymätasaus	+		30 355	25 421	20 675
Käyttökate	= 142 621	145 277	184 853	69 297	66 310
Rahoitustulot ja -menot	37 679	36 274	33 446	32 111	29 315
Korkotulot muilta	+ 14 615	15 617	15 921	16 944	16 233
Korkotulot liikelaitoksilta	+ 0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	+ 4 141	4 478	640	640	640
Peruspääoman korko liikelaitoksilta	+ 28 418	28 418	28 418	28 418	28 418
Korkomenot muille	- 9 322	-10 307	-10 533	-12 891	-14 976
Muut rahoitusmenot	- 173	-1 932	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	= 180 300	181 551	218 299	101 408	95 625
Suunnitelmapoistot	- 99 279	-104 353	-106 070	-107 976	-107 400
Tilikauden tulos	= 81 021	77 198	112 229	-6 568	-11 775
Poistoeron muutos	- 9 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen/varausten vähennys	+ 15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	= 86 268	77 198	112 229	-6 568	-11 775

* ENN = ennuste vuoden lopun tilanteesta

Rahoituslaskelma (1000 €)	TP 2021	ENN 2022*	TA 2023	2024	2025
Tulorahoitus					
Vuosikate	+ 180 300	181 551	218 299	101 408	95 625
Tulorahoituksen korjaukset	+/- -38 830	-27 100	-34 900	-35 800	-39 500
Yhteensä	= 141 470	154 451	183 399	65 608	56 125
Investoinnit					
Investointimenot	- 207 470	-157 411	-158 187	-164 563	-161 633
Rahoitusosuudet investointeihin	+ 32 093	2 715	4 340	4 340	3 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot	+ 36 386	28 400	36 400	37 300	41 000
Rahastojen käyttö investointeihin	+ 15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto	17 479	43 155	80 952	-42 315	-46 008
Rahoitustoiminta					
Antolainasaamisten lisäys	- 37 000	-35 000	-43 750	-4 400	0
Antolainasaamisten vähennys	+ 5 104	6 872	10 414	14 779	15 756
Antolainojen muutokset	= -31 896	-28 128	-33 336	10 379	15 756
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+ 0	0	48 000	106 000	68 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 71 791	-149 177	-52 902	-51 813	-61 914
Lainakannan muutokset	= -71 791	-149 177	-4 902	54 187	6 086
Muut maksuvalmiuden muutokset	= -4 086	0	0	500	500
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/- -90 294	-134 150	42 714	22 751	-23 666
Peruskaupungin tunnuslukuja					
Toimintatulot/-menot %	23,2	20,7	26,2	26,1	25,7
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	607	600	712	326	302

ESPOO-KONSERNIN TALOUS

Espoo-konserni		
Espoon kaupunki		
<p>KUNTAYHTYMÄT (9)</p> <p>Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia Eteva kuntayhtymä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä Kärkulla Samkommun Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola Uudenmaan liitto Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä</p>	<p>TYTÄRYHTEISÖT (25 + 3)</p> <p>Enter Espoo Oy Espoon Asunnot Oy Espoo Catering Oy Espoon Elä ja Asu Oy KOy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo KOy Espoon keskuskeittiö KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitalat KOy Espoon Kaupinkallio KOy Espoon Sotekiinteistöt KOy Espoon Suviniityn Pysäköinti II KOy Finnoon Pysäköinti I KOy Jousenpuiston Pysäköinti KOy Matinkylän lukio KOy Matinkylän uimahalli KOy Opinmäen Kampus KOy Otaniemen tiedeasunnot KOy Sokinsuonkuja 4 KOy Soukan Puotitalo KOy Tapiolan Kulttuuriauukio KOy Tapiolan Stadion KOy Tapiolan Urheilupuiston pysäköinti Leppävaaran Pysäköinti Oy Länsimetro Oy Suurpellon Markkinointi Oy Weegee Oy</p> <p>SÄÄTIÖT</p> <p>EMMA-taidemuseosäätiö Espoon kaupunginteatterisäätiö Helinä Rautavaaran etnograafisen museon säätiö</p>	<p>OSAKKUUSYHTEISÖT (21)</p> <p>Asunto Oy Raijalax KOy Espoon Asematori KOy Espoon Kulttuuriparkki KOy Espoon Niittykummun Metro-pysäköinti KOy Espoon Terminaali KOy Merenpauhu KOy Merenselkä KOy Soukan Liiketalo KOy Soukan Pienteollisuustalo KOy Suviniityn Pysäköinti I Laurea-ammattikorkeakoulu Oy Metropolia Ammatti-korkeakoulu Oy Nuuksiokeskus Oy Otahalli Oy Papinniityn Paikoitus Oy Suurpellon jätehuolto Oy Tapiolan Harjoitusareena Oy Tapiolan Keskuspysäköinti Oy Tapiolan Keskustavalvomo Oy Tapiolan Teollisuustalo Oy Valurinkujan Paikoitus Oy</p>

Konserniin yhdistellään emoyhteisö Espoon kaupunki ja tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Kuntayhtymät on yhdistelty omistusosuu- den mukaan. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy muodostaa alakonsernin, johon kuuluu viisi tytäryhteisöä ja 13 osakkuusyhteisöä. Myös muilla konserniyhteisöillä on omistuksia muista yhtiöistä.

Yleistä konsernista

Kunnan toiminta on kuntalaissa määritelty siten, että kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kuntalain taloussäännösten tarkoituksena on edistää muun muassa toiminnan suunnitelmallisuutta sekä korostaa konserninäkökulmaa. Lain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Konsernilla tarkoitetaan Espoon kaupunkia emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöjä, joissa Espoon kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa kirjanpito-laissa tarkoitettu määräysvalta. Kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistellään konserniin omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös konserniyritysten omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyrityksen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Valtuusto määrittelee merkittävimmille konserniyhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan pohjalta taloussuunnitteluprosessin yhteydessä. Konserniyhteisöille asetetut tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallituksen konsernijaostolle sekä osavuosi-katsausten yhteydessä myös valtuustolle. Vuonna 2023 tulostavoitteita on asetettu Espoon Asunnot Oy:lle, Espoo Catering Oy:lle, Enter Espoo Oy:lle, Länsimetro Oy:lle, Espoon kaupunginteatterille, Espoon modernin taiteen museo EMMA:lle, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnialle, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle.

Riskienhallinta Espoo-konsernissa

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytys Espoo-konsernissa. Kaupunkikonsernin riskienhallintaa kehitetään yhä koordinoitummaksi toiminnaksi.

Espoo-konsernin riskienhallintaa tehdään käytännön tasolla muun muassa osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Kaupungin tytäryhteisöt ovat veloitettuja ottamaan omassa riskienhallinnassaan huomioon kaupunginhallituksen päättämän riskienhallintapolitiikan. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Riskienhallinnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu pääsääntöisesti Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esimerkiksi johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Konsernirakenteen muutokset taloussuunnitelmakaudella 2023–2025

Hyvinvointialueuudistuksella tulee olemaan vaikutusta kaupungin konsernirakenteeseen. Sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavien kuntayhtymien HUS, Eteva, Kårkulla ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän palvelut siirtyvät jatkossa hyvinvointialueiden järjestettäväksi ja kuntayhtymät tullaan purkamaan.

Kiinteistö Oy Espoon Sairaala -nimisen yhtiön koko osakekanta myytiin vuonna 2022. Sairaalan osakekannan myyminen ja tilojen vuokraaminen yhtiön uudelta omistajalta liittyvät hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanoon ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen perustamiseen ja ovat valtuuston hyväksymän Taloudellisesti kestävä Espoo (Take) -ohjelman mukaisia toimia.

Kaupungin tavoitteena on luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin toiminnassa. Vuonna 2022 luovuttiin joidenkin asunto-osakeyhtiöiden osakkeista, sillä näiden yhtiöiden huoneistot olivat toimineet ryhmäperhepäiväkoteina, mutta niiden toiminta on lakkautettu eikä kaupungilla ole huoneistoille enää tarvetta.

Tulevina vuosina tullaan tarkastelemaan myös pysäköintiyhtiöitä ja tästä esimerkkinä Finnooseen päätettiin perustaa Kiinteistö Oy Finnoonsillan Parkki -niminen pysäköintiyhtiö yhdessä Sato-Pysäköinti Oy:n, Skanska Talonrakennus Oy:n ja Espoon Asunnot Oy:n kanssa. Pysäköintiyhtiön on tarkoitus toteuttaa Hannuksessa sijaitsevaan kortteliin pysäköintilaitos ja hallinnoida pysäköintilaitosta sen toteuttamisen jälkeen.

Konsernin taloudellinen asema vuonna 2021

Espoo-konsernin tulot vuonna 2021 olivat 3,3 mrd. euroa ja menot 2,8 mrd. euroa. Toimintatuotot olivat 1 313 milj. euroa ja toimintakulut 2 780 milj. euroa. Toimintakate oli -1 462 milj. euroa. Toimintatuotot kattoivat 47 prosenttia toimintakuluista.

Vuosikate oli 495 milj. euroa eli 60 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikate asukasta kohden oli 1 665 euroa. Rahoitustuotot ja kulut yhteensä oli 45 milj. euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 334 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 161 milj. euroa, joka oli 57 milj. euroa edellisvuotta parempi. Merkittävimpiä syitä ylijäämävyyteen tulokseen olivat kaupungin saamat koronatuotot, yhteisöveron jako-osuuden korotus ja Take-ohjelman toteuttaminen.

Kaupunkikonsernin bruttoinvestoinnit olivat 560 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 35 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 526 milj. euroa eli 174 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulo-rahoituksella 94,2 prosenttia. Konsernityhtiöistä eniten investointeja toteuttivat Espoon Asunnot Oy (103 milj. euroa), Länsimetro Oy (91 milj. euroa valtionavustusosuus vähennettynä) ja KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat (20 milj. euroa). Kuntayhtymistä bruttoinvestointeja puolestaan eniten toteuttivat HSY (Espoon osuus 53 milj. euroa) ja HUS (Espoon osuus 44 milj. euroa).

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli 208 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 457 milj. euroa. Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 8 075 milj. euroa eli se kasvoi vuodessa 378 milj. euroa.

Taseen vastaavaa puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 896 milj. euroa eli ne kasvoivat 196 milj. euroa vuodessa. Suurin keskeneräinen hanke vuonna 2021 oli Länsimetron II-vaihe.

Konsernin omavaraisuusaste oli 36,6 prosenttia, eli se kasvoi 0,4 prosenttiyksikköä vuodessa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Oma pääoma oli vuoden lopussa 2 868 milj. euroa eli 163 milj. euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tilikauden 2021 ylijäämä oli 177 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 520 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 15 200 euroa.

Konsernin 10 vuoden tulossennuste

Kaupungin talousarvion yhteyteen on koottu ennuste Espoo-konsernin taloudellisesta kehityksestä seuraavan 10 vuoden aikana. Ennuste perustuu kaupungin ja konserniyhtiöiden talousarvioletietoihin sekä kaupungin ja yhtiöiden pidemmän aikavälin kehitysarvioihin, joissa on muun muassa ennakoitu merkittävien investointien valmistumisen vaikutuksia talouteen.

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat muun muassa verotuksellisista syistä pääosin enintään nol-latulosta. Tytäryhtiöiden lopulliseen tulokseen vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanhennosten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja muun muassa poisto-oikaisuksista, jossa tytäryhtiöiden poistoajat oikaistaan kaupungin poistoajojen mukaiseksi sekä tiettyjen konserniyhtiöiden sekä kuntayhtymien alijäämäisistä budjeteista.

TULOS-LASKELMA

Milj. euroa	TP 2020	TP 2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Toimintatuotot	1 179	1 313	1 277	780	796	823	821	840	864	879	876	870	880
Toimintakulut	-2 601	-2 779	-2 897	-1 587	-1 631	-1 685	-1 717	-1 748	-1 777	-1 808	-1 839	-1 872	-1 905
	0												
Toimintakate	-1 421	-1 462	-1 620	-807	-835	-862	-896	-908	-913	-928	-963	-1 001	-1 025
Verotulot	1 605	1 711	1 817	865	777	804	822	840	859	878	898	920	942
Valtionosuudet	267	201	231	425	428	437	445	449	444	451	459	463	468
Rahoitustuotot ja -kulut	-17	45	-27	-43	-44	-49	-43	-40	-39	-37	-34	-31	-31
Vuosikate	435	495	401	440	326	330	328	341	351	364	359	350	354
Poistot ja arvonalentumiset	-331	-334	-356	-364	-373	-377	-379	-384	-388	-392	-363	-366	-379
Satunnaiset erät	0	0	74	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	104	161	119	76	-46	-46	-50	-43	-37	-28	-4	-15	-24

TULOS-LASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,7 %	47,2 %	44,1 %	49,1 %	48,8 %	48,8 %	47,8 %	48,0 %	48,6 %	48,6 %	47,6 %	46,5 %	46,2 %
Vuosikate/Poistot, %	119,1 %	148,2 %	112,7 %	120,9 %	87,6 %	87,7 %	86,7 %	88,7 %	90,4 %	92,9 %	99,0 %	95,8 %	93,6 %
Vuosikate, euroa/asukas	1143	1665	1325	1431	1045	1043	1021	1047	1063	1089	1060	1021	1015

Ennustekauden merkittävimmät muutokset ajoittuvat vuoteen 2023, kun sote- ja pelastustoimen uudistus astuu voimaan. Tällöin uudelle hyvinvointialueelle siirtyy kuntayhtymistä HUS, Eteva, Kärkulla Samkommun sekä Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Lisäksi kaupungin sote-palvelut ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyvät hyvinvointialueelle. Konsernin rahoitusra-kenteessa tapahtuu myös merkittävä muutos, kun verotuloja leikataan ja valtionosuusrahoitusta lisätään. Vuoden 2023 tammikuulle ja oikaisuihin tilittyy vielä veroja korkeammalla prosentilla, joka nostaa vuoden 2023 verotulokertymää. Vastaava oikaisu tehdään seuraavana vuonna, joka pienentää verotuloja vuonna 2024.

Sote-uudistuksen myötä konsernin toimintatuotot laskevat vuonna 2023 noin 500 milj. eurolla. Ennustekauden aikana kaupungin tuottoja lisää eniten Länsimetron infrakorvausten kasvu,

jonka vaikutus nostaa tuottoja vuodesta 2023 alkaen. Espoo-konsernin tytäryhtiöiden toimintatuotot ja niiden kasvu vuosina 2023–2032 muodostuu suurimmaksi osaksi Espoon Asunnot Oy:n osuudesta. Uudiskohteita valmistuu vuosittain ja tämä vaikuttaa vuokratulojen kasvuun. HSL:n osalta kuntaosuudet sekä lipputulot kasvavat matkustajamäärien lisääntymisen seurauksena.

Espoo-konsernin toimintakulut laskevat Sote-uudistuksen myötä vuonna 2023 noin 1,3 miljardilla eurolla HUS:n ja kaupungin sote- ja pelastustoimenpalveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle. Menot kasvavat vuosina 2024–2032 lisääntyvän palvelutarpeen seurauksena.

Konsernin vuosikatteen ennustetaan olevan 440 milj. euroa vuonna 2023. Sote-uudistuksen siirtymävaiheen ja verotulokertymän oikaisun jälkeen vuonna 2024 vuosikate on noin 326 milj. euroa. Vuodesta 2025 lähtien vuosikatteen ennustetaan pysyvän noin 330–360 milj. euron tuntumassa. Poistojen ennustetaan kasvavan vuoteen 2029 asti. Ennustekauden alkupuolella poistojen kasvu on voimakasta, mitä selittää kaupungin ja isojen kuntayhtymien voimakas etupainotteinen investointiohjelma, länsimetron toisen vaiheen valmistuminen ja liikennöinnin aloitus sekä Espoon Asuntojen investoinnit asuntotuotannon kasvattamiseksi.

Espoo-konsernin tuloksen ennustetaan olevan vuonna 2023 noin 76 milj. euroa voitollinen. Vuoden 2023 tulokseen vaikuttaa sote-uudistukseen liittyvät korkeammat verotilitykset. Vuodesta 2024 vuoteen 2029 tulos on selvästi tappiollinen verotulojen laskun ja poistojen kasvun myötä. Tulos pysyy selvästi alijäämäisenä poistojen ollessa selvästi vuosikatetta suuremmat. Ennustekauden loppupuolella tulos lähenee nolaa ollen kuitenkin alijäämäinen.

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta on vuonna 2023 noin -50 milj. euroa. Investointeja rahoitetaan ottamalla noin 179 milj. euroa lainaa. Lyhennysten jälkeen lainakanta kasvaa noin 9 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirta on alijäämäinen myös vuosina 2024–2027. Investointitason laskiessa vuosina 2028–2032 toiminnan ja investointien rahavirta on ylijäämäinen. Toiminnan ja investointien rahavirran alijäämä on kuitenkin noin 0,1 mrd. euroa koko ennustekauden aikana eli vuosina 2023–2032.

Investoinnit

Taloussuunnitelman investointiosassa ja liikelaitosten ja taseyksiköiden talousarvioissa esitetään ne investointisuunnitelmat, joista valtuusto päättää taloussuunnitelman yhteydessä. Alla olevassa tekstissä on käsitelty koko Espoo-konsernin investointiohjelmaa ja investointien rahoitusta, koska hyvin merkittävä osa toimitila- ja infrarakentamisesta toteutetaan tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien taseisiin, vaikka niiden rahoitus pitkällä aikavälillä hoidetaan kaupungin verorahoituksella.

Konsernin investointiohjelma jatkuu mittavana, joskin länsimetron toisen vaiheen valmistumisen myötä edellisvuosia pienempänä. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2023 noin 497 milj. eurolla ja kauden 2023–2032 aikana yhteensä noin 3,8 mrd. eurolla, keskimäärin 375 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestoinnit vuonna 2023 ovat 492 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Keskeisenä tavoitteena on Koulut kuntoon -ohjelma, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Länsimetron asemaseutujen kehittäminen, Raide-Jokerin ja kaupunkiradan toteuttaminen sekä uusien päivähoitilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti. Helsingin seudun

ympäristöpalvelut -kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Kunnallistekniikan rakentamisessa korostuu Länsimetron rakentamiseen liittyvä kaupunkirakenteen kehittäminen metrokäytävän varrella. Rakentamisen painopiste on siirtynyt metron II-vaiheen vaikutusalueelle. Panostus joukkoliikenteen ratahankkeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisen alkaessa.

Toimitilainvestointeja toteutetaan palveluverkon kehittämisen tavoitteiden mukaisesti siten, että kasvavan väestön palvelutarpeeseen voidaan vastata. TaKE -ohjelman tavoitteiden mukaisesti palvelutuotannon tilankäyttöä tehostetaan, toimitilainvestointien laajuutta muun muassa m²/oppilas tai m²/henkilö vähennetään ja tilojen rakennuskustannuksia alennetaan muun muassa jatkamalla tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutusta sekä standardoitua rakentamista ja kalustamista hyödyntäen.

Toimitilarakentamisessa tärkeitä kohteita ovat teknisen peruskorjauksen tarpeessa olevat sekä sisäilmaongelmista kärsivät palvelutilat. Kaupunki varautuu laajalla investointiohjelmalla korjaamaan palvelutiloissa, erityisesti kouluissa ja päiväkodeissa havaitut ennakoimattomat sisäilmaongelmat.

Suurimpia konsernin investointiohjelman sisältyviä rakennushankkeita ovat:

- **Länsimetron** toisen vaiheen investoinnit jatkuvat lähivuosina Kivenlahden, Kaitaan ja Finnoon liityntäpysäköintilaitosten sekä Kivenlahden läntisen sisäänkäynnin rakentamisen osalta.

Länsimetron vastikerahoitteisista käytönaikaisista investoinneista suurimpia ovat palorullaovien kehityshanke, metron kapasiteetti -hanke, WLAN-tukiasemien päivitys ja VIRVE 2.0 -hanke. Palorullaovista käynnistettiin syksyllä 2022 selvitystyö, jonka perusteella tehdään myöhemmin toteutuspäätös. Metron kapasiteetti -hanke on suunnittelu- ja hyväksyntävaiheessa, ja sen on tarkoitus edetä hankintoihin vuoden 2023 aikana ja toteutukseen vuonna 2024.

- **Espoon Asunnot Oy:n** Investoinnit kohdistuvat pääosin asuntotuotantoon. Uudiskohteiden rakennusaika on keskimäärin 20 kuukautta, jolloin asuntotuotannon kasvattaminen heijastuu useampaan tilikauteen. Vuonna 2023 asuntotuotanto laskee alle 400 asuntoon. Kiinteistökanan ikääntyessä peruskorjausten määrää pyritään vuosittain kasvattamaan nykyisestä tasosta. Investointien ennustetaan kasvavan vuosina 2025–2026.

- **HSY:** Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen pudottaa vesihuollon investointien tason lähemmäksi pitkän aikavälin normaalia. Toisaalta viime vuosina jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin ovat olleet suuret ja tämä on nostanut myös HSY:n vesihuollon investointeja näiltä osin (kaupunkilähtöiset investoinnit). Jäsenkuntien investoinnit näyttävät säilyvän korkealla tasolla myös suunnitelmakaudella. Erityisesti jos jäsenkuntien suuret raidehankkeet lähtevät liikkeelle ennakoidulla tavalla, pitävät nämä liitännäishankkeineen vesihuollon investoinnit 10 vuoden investointiohjelmalla korkeammalla tasolla.

- **Elinkaarimallilla peruskorjattavat koulut.** Elinkaarikoulujen neljännessä erässä toteutetaan Kirstin, Viherlaakson, Tuomarilan ja Laajalahden koulujen peruskorjaus- ja laajennusurakat vuosina 2019-2023. Neljännän erän viimeinen hanke, Laajalahden koulu, valmistuu vuonna 2023.

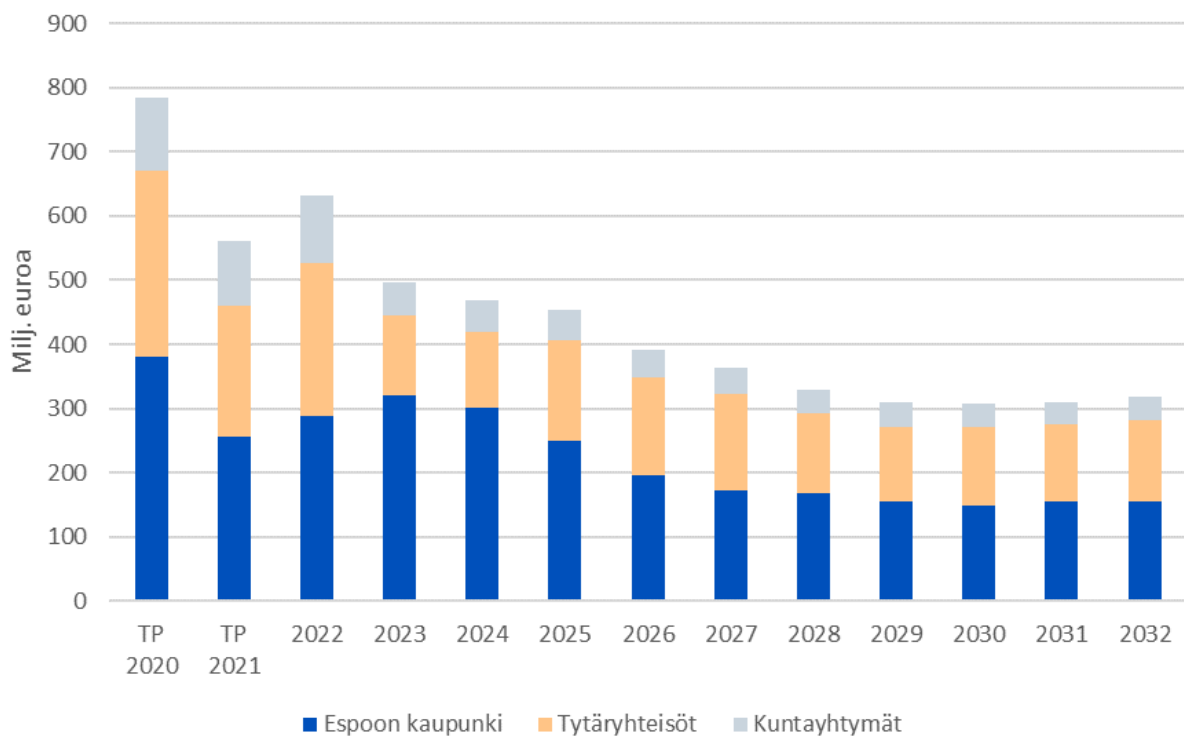
- **Vuokra-, leasing- ja projektiyhtiömalleilla** hankittavat palvelutilat. Kaupunki hankkii useita toimitiloja pitkäaikaisilla vuokra- tai palvelusopimuksilla. Projektiyhtiömallilla toteutetaan 5 uuden koulun ja 3 päiväkodin rakentaminen. Tilat valmistuvat portaittain vuosina 2022-2024.

• **Liikenneväyliä ja katuja** rakennetaan laaditun investointiohjelman mukaisesti. Suunnitelma-kaudelle ajoitettuja rakennushankkeita ovat muun muassa Turun- ja Vihdintie. Metron II-vaiheen asemaseutujen ympärille rakennetaan metron liityntäliikenteen ja kaupunkirakenteen kehittymisen edellyttämää kunnallistekniikkaa. Kasvavalla Kurttilan alueella kehitetään alueen infraa. Tapiolan urheilupuiston infrarakentaminen alkaa vuonna 2023.

• **Raide-Jokeri** on valmistumassa ja tuo uuden raideyhteyden Espooseen ja kytkee toisiinsa Länsimetron sekä ranta- ja kehäradat mahdollistaen sujuvan raideyhteyden muun muassa lentoasemalle. Hankkeen kustannusarvio on yhteensä 386 milj. euroa, josta Espoon kaupungin osuus on 118 milj. euroa (MAKU 11/2018). Valtionapu tuo hankkeelle 27 milj. euroa tuloja.

• **Kaupunkirata** on Espoon, Kauniaisten ja Väyläviraston yhteinen hanke, jossa rakennetaan uusi raidepari Leppävaarasta Kauklahteen. Tavoitteena on lisätä lähiliikenteenvälityskykyä, lisätä kapasiteettia sekä parantaa junaliikenteen täsmällisyyttä ja toimintaedellytyksiä rakentamalla lähiliikenteelle kokonaan omat raiteet. Ratahankkeen yhteydessä toteutetaan Espoon kaupungin omia erillishankkeita, kuten Rantaradanbaana kevyelle liikenteelle sekä uusia yli- ja alikulkuja radan yhteyteen. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 275 milj. euroa (vuoden 2019 kustannustaso, MAKU 130), joka jakautuu 50 prosenttia valtiolle, 40 prosenttia Espoolle ja 10 prosenttia Kauniaisille. Hankkeen rakentamiselle tullaan hakemaan EU tukea.

Bruttoinvestoinnit

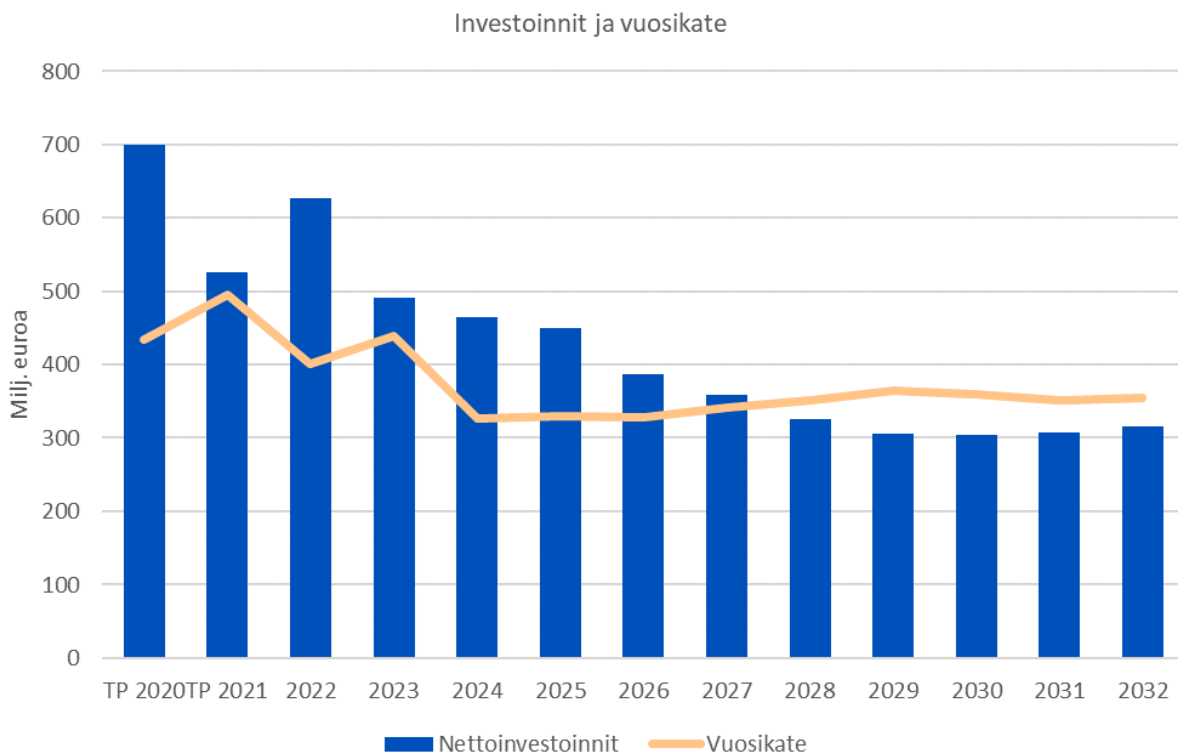
Espoo-konsernin investointiohjelma on etupainotteinen. Konsernin kokonaisinvestoinnit ovat 497 milj. euroa vuonna 2023 ja 469 milj. euroa vuonna 2024. Vuosina 2025–2032 kokonaisinvestoinnit ovat 450 milj. euron ja 310 milj. euron välillä. Kaupungin investointiohjelma on samansuuntainen. Vuosina 2023–2024 kaupungin vuosittaiset investoinnit ovat noin 300 milj. euroa ja vuonna 2025 noin 250 milj. euroa. Vuosina 2026–2032 kaupungin investoinnit ovat alle 200 miljoonaa vuodessa. Espoon tytäryhtiöissä investointitarve laskee huomattavasti vuodesta 2023 alkaen kun länsimetron toinen vaihe on valmistunut. Sote uudistuksen jälkeen vuodesta

2023 lähtien kuntayhtymien investoinnit laskevat noin 50 milj. eurolla HUS:n poistumisen myötä. Espoon osuus kuntayhtymien investoinneista on vuonna 2023 noin 52 milj. euroa.

Investointien rahoitus

Konsernitarkastelun lisäksi suunnitelmakauden investointien rahoitusta on tarkasteltu kaupungin sekä niiden tytäryhtiöiden osalta, joiden investoinnit rahoitetaan pääosin lainarahoituksella ja ovat verorahoituksella katettavia. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla, mutta pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan eli asuntojen vuokratuloilla. Kuntayhtymien (muun muassa HSY, HSL) investoinnit rahoitetaan yhtymien tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla yhtymien rahoitusstrategian mukaisesti. Konsernin euro-määräisesti isoimmat vastuut liittyvät suuriin investointihankkeisiin.

Kaupungin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman keskeisiä tavoitteita on investointien määrän vähentäminen ja rajaaminen taloudellisesti kestäväälle tasolle. Ohjelman yhteydessä kaupungin nettoinvestoinneille määritelty investointikatto on keskimäärin 250 milj. euroa vuodessa seuraavan 10 vuoden aikana. Investointikatto ei mahdollista uusia palvelutilojen yhtiöhankeita, vuokrahankeita tms. Jos jokin hanke päätetään tehdä yhtiöhankeena tai muuna taseen ulkopuolisena hankkeena, vähentää se vastaavasti kaupungin investointien enimmäismäärää. Uudet pysäköintiyhtiöt on rajattu kattotarkastelun ulkopuolelle. Kaupunki rakennuttaa ja rahoittaa pysäköintiyhtiöiden alkuvaiheen, mutta luopuu pääosin omistuksesta alueen rakentuessa. Kaupungin omistukseen jää metron liityntäpysäköintipaikkoja sekä vähäisissä määrin muita velvoitepaikkoja.

Konsernin vuoden 2023 nettoinvestoinneista noin 90 prosenttia rahoitetaan tulorahoituksella. Loput investoinneista rahoitetaan lainarahoituksella. Meneillään olevista mittavista rakennushankkeista huolimatta tulorahoituksen osuus on melko korkea, jota selittää sote-uudistuksen seurauksena syntyvä korkeamman veroprosentin verotulotilitys, joka kohdistuu vuodelle 2023.

Vuosina 2024–2025 investointien tulo-rahoitusprosentti on noin 70 prosenttia. Jatkovuosina investointitason laskiessa tulo-rahoitusosuus nousee ja ylittää 100 prosenttia vuonna 2028. Tulo-rahoituksen ylittäessä 100 prosenttia ei lisälainan otolle investointien rahoitukseen ole enää tarvetta.

milj. euroa	TP 2021	ENN 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Investoinnit												
Konserni	560	632	497	469	454	391	363	330	310	308	311	319
Rahoitus												
Konsernin vuosikate	495	401	440	326	330	328	341	351	364	359	350	354
Rahoitusosuudet	35	5	5	3	4	4	4	4	4	4	4	4
Rahastojen purku	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Lainakannan muutos	234	-6	9	55	30	-40	-64	-113	-120	-107	-91	-101
Konsernin lainakannan kehitys												
Konsernilainat	4 520	4 394	4 245	4 308	4 346	4 314	4 259	4 154	4 041	3 943	3 860	3 766
-euroa / asukas	15 200	14 521	13 808	13 803	13 719	13 419	13 087	12 590	12 085	11 633	11 239	10 795
Oikaistut konsernilainat *)	3 171	2 958	2 746	2 752	2 715	2 611	2 497	2 342	2 185	2 042	1 915	1 784
-euroa / asukas	10 665	9 775	8 933	8 818	8 569	8 122	7 672	7 100	6 535	6 025	5 578	5 112

*) Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla ja pitkällä aikavälillä omalla tulo-rahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa tulo-rahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Länsimetron lainoista on huomioitu Espoon vastuulla olevat lainat.

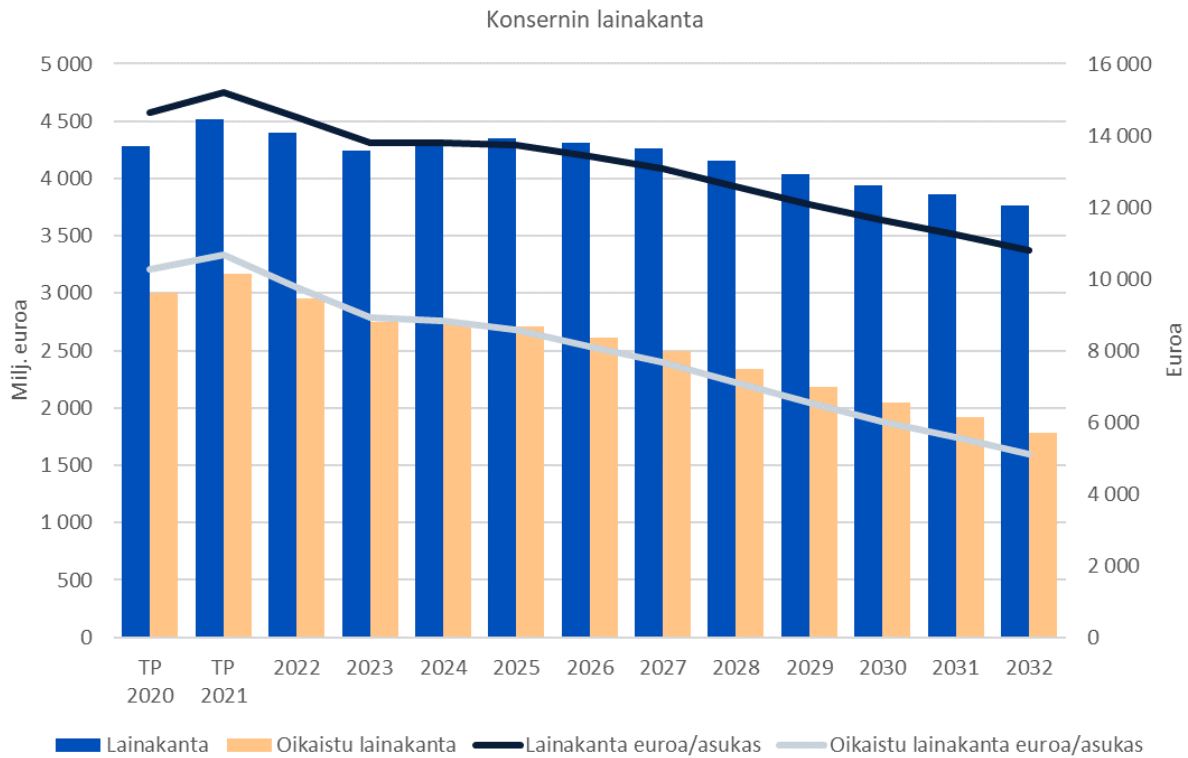
Taloussuunnitelmakirjan lopussa olevassa investointiliitteessä on esitetty kaupungin sekä tytäryhtiöiden kautta toteutettavien merkittävien investointien ajoitukset ja kustannusarviot. Liitteen lopussa on selvityskohdeluettelo, johon on merkitty sellaisia hankkeita, joiden tarkemmasta sisällöstä, sijoituspaikasta, ajoituksesta, toteutustavasta, kustannuksista tai rahoituksesta ei ole riittävästi tietoa, jotta ne voitaisiin sisällyttää investointiohjelmaan.

Konsernilainat

Sote- ja pelastustoimen uudistus vaikuttaa konsernilainojen määrään vuonna 2023, kun HUS:n ja muiden siirtyvien kuntayhtymien lainat poistuvat Espoo-konsernista. Näiden poistuminen laskee konsernin lainakantaa 166 milj. eurolla.

Suurin osa Espoo-konsernin lainakannasta koostuu kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n, Espoon Koulu- ja päiväkotitilat Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta. Siitäkin huolimatta, että osa kuntayhtymistä poistuu Espoo-konsernista, konsernin lainakanta kasvaa suuren investointiohjelman myötä 13 milj. euroa vuonna 2023. Konsernin lainakanta on vuonna 2023 noin 4 525 milj. euroa, joka on 13 808 euroa asukasta kohden. Lainakanta on sote-uudistuksen jälkeen korkeimmillaan vuonna 2025, jolloin se on 4 346 milj. euroa, joka on 13 719 euroa asukasta kohden. Vuonna 2026 lainakanta kääntyy hitaaseen laskuun ja ennustekauden lopussa vuonna 2032 se on 3 766 milj. euroa, joka on 10 795 euroa asukasta kohden.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla sekä Länsimetron Oy:n Helsingin osuus) vuonna 2023 on 2 746 milj. euroa. Ennustekauden aikana oikaistu lainakanta on korkeimmillaan vuonna 2024, jolloin se on 2 752 milj. euroa. Ennustekauden lopulla vuonna 2032 se tulee olemaan 1 784 milj. euroa, joka on 5 112 euroa asukasta kohden. Konsernin oikaistu lainakanta kääntyy laskuun vuonna 2025.

Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Konserniyhteisö	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri
Espon Asunnot Oy	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suosittelemuus on +40
Espon Asunnot Oy	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus 400 vuodessa, kunnes asunto-ohjelmasta päätetään uudestaan	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo
Espon Asunnot Oy	Yhtiö toteuttaa toimenpiteitä Espoo-tarinan ja Kestävä Espoo-ohjelman ilmastotavoitteiden tukemiseksi	- Yhtiö kokoaa ilmastotiekartan 2023 aikana - Energiatohokkuuden nykyisen tason ja kiinteistökannan suorituskyvyn ylläpitäminen: Kiinteistöjen keskimääräinen lämpöindeksi 41,0 kWh/m ³
Espon Asunnot Oy	Yhtiö osallistuu aktiivisesti asunnottomuuden vähentämiseen	Espoolaisille asunnottomille tarjottujen asuntojen määrä kasvaa suhteessa vuoteen 2022, esimerkiksi ATSO-hankkeen kautta.

Espoo Catering Oy	Tuottavuus nousee vähintään 3 % / vuosi säilyttäen ruuan laadukkaan tason.	Henkilöstökustannukset / tuotetut annokset Kilon keittiössä
Espoo Catering Oy	Aterioiden laatu säilyy vakaana ja hinnoittelu toimii kilpailukykyisesti ja liiketaloudellisin periaattein	Hinnat ovat kilpailukykyiset muihin toimijoihin vertailtaessa
Espoo Catering Oy	Yhtiön toiminta on sidosyksikkönä kilpailukykyistä ja markkinaehtoista niin, että yhtiö tuottaa pääsääntöisesti hyvin maltillista voittoa	Liiketulos
Espoo Catering Oy	Tilaja-asiakkaiden antama yleisarvosana nousee vuodesta 2022 ja päivittäinen asiakaspalautemäärä on saatu nousuun.	Asiakastyytyväisyyskysely ja asiakaspalautteen lukumäärä
Espoo Catering Oy	Vastuullisuus toteutuu mitattuna kaikilla kestävän kehityksen ulottuvuuksilla. Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen vastuu otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.	<p>- Sosiaalinen vastuu todennetaan henkilöstön tyytyväisyysmittauksessa. Henkilöstöstä >50 % on tyytyväisiä työhönsä tai työnantajansa.</p> <p>- Ruoan hävikki-% vähintään -1 prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman.</p> <p>- Osallistuminen kahteen yhteiskunnallisesti merkittävään ympäristöhankkeeseen (esim. energian säästöviikko, hävikkiviikko) ja kahteen työllisyshankkeeseen (esim. Oske ja Espoon työllistämiprojektit).</p>
Enter Espoo Oy	Rakentaa kestäväää kasvua houkuttelemalla kansainvälisiä yrityksiä Espooseen	<p>Yhtiön avulla 12 onnistunutta ja merkittävää kansainvälistä yritysprojektia, jotka muodostuvat</p> <p>a) asettuneiden yritysten määrästä,</p> <p>b) investointien kpl-määrästä kasvu-yritykseen tai</p> <p>c) yhteistyöprojektien määrästä toimijoiden ja yrityksen välillä</p>
Enter Espoo Oy	Kasvattaa Espoon tunnettuutta yritysten, matkailijoiden ja vierailijoiden keskuudessa	<p>Haettujen ja voitettujen kongressien määrä</p> <p>Visit Espoon digikanavien näyttökerrat henkilöille yhteensä 9 900 000 kertaa</p>

Enter Espoo Oy	Houkuttelee matkailuinvestointeja Espooseen	Asettuneiden matkailuyritysten määrä (3 kpl)
Länsimetro Oy	Metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti.	LM2-hankkeen kustannusennuste ≤ 1 159 milj. euroa
Länsimetro Oy	Metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti.	Sujuva käyttöönotto ja suunnitelmallinen omaisuuden hallinta
Länsimetro Oy	Riskienhallinnasta ja realistisesta aikataulu- ja kustannustoteutumasta raportoidaan tiiviisti ja avoimesti omistajalle sekä mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa.	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Museon käyntimäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2022
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	Toiminnan omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2022
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen mittauksen tasolla.
Espoon Kaupunginteatteri	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Teatterin käyntimäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2022
Espoon Kaupunginteatteri	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen.	Toiminnan omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2022. Ansaintamallin ja suunnitelman laadinta tavoitteeseen pääsemiseksi.
Espoon Kaupunginteatteri	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen mittauksen tasolla.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Talous on tasapainossa ja tuottavuus kasvaa	- Kumulatiivinen toimintakate. Toimintakate on vähintään yhtä suuri kuin poistot - Kumulatiivinen kokonaistulos 0e (2020–2023)
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Toisen asteen tutkinnon suorittaneet sijoittuvat työelämään tai jatko-opintoihin	Ammatillisen perustutkinnon ja lukiotutkinnon Omniassa suorittaneiden työelämään tai jatko-opintoihin osuus vähintään 75 %

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Toisen asteen tutkintokoulutuksesta eronneiden määrä vähenee	Ammatillisen perustutkinnon ja aikuiskoulutuksen tutkintokoulutuksen eronneiden osuus enintään 10 %
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Ammatillisen koulutuksen arvostus kasvaa	Espoon, Kirkkonummen ja Kauniainen järjestämästä suomenkielisestä perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen hakeutujien osuus kaikista perusopetuksen päättäneistä 28 %
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Tuottavuuden nousu koko tarkastelukaudella yhteensä vähintään 5 % vuosien 2015–2019 keskiarvoon verrattuna	<ul style="list-style-type: none"> - Tuottavuusohjelman laatiminen ja toimeenpano sisältäen tuottavuusmittarien päivittämisen sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi jäsenkuntien taloustilanteet huomioon ottaen - Matkustajakilometrikustannus (infarakulujen kanssa ja ilman)
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Kuntakohtaiset subventio-osuudet tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 50 % kuntakohtaisista kokonaiskustannuksista	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelman laatiminen kuntakohtaisen subventio-osuuden saattamiseksi - Kuntaosuuksien tarkastelu kuntakohtaisesti vuosittain ja keskipitkän aikavälin (5–7 vuotta) ennusteilla - Joukkoliikenteen infra- ja operointikustannusten kumulatiivisen kehityksen tarkastelu kuntakohtaisesti ja koko HSL-alueen osalta vähintään suurten infrahankkeiden suunnitteluvaiheessa päivitettävillä pitkän aikavälin ennusteilla, jotka tukevat jäsenkuntien hankekohtaista päätöksentekoa
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Joukkoliikenteen toimivuuden parantaminen ja vastuullisuus	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelman laatiminen pandemian liikkumiseen aiheuttamiin muutoksiin sopeutumiseksi - Alueittainen asiakas- ja asukastyytyväisyys vuosittain - Joukkoliikenteen co2-päästöt vuoteen 2025 mennessä vähintään -90 % verrattuna vuoden 2010 tasoon
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %	<ul style="list-style-type: none"> - Tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja mittareiden tarkentaminen - Tuottavuusohjelman toimeenpano, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman

		<p>mitoitus sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi niin, että tarvetta vesihuollon tariffien reaalisille hinnankorotuksille pystytään hillitsemään</p> <p>- Toimintamenot euroa/asukas</p>
<p>Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)</p>	<p>Ympäristövastuullisuuden lisääminen</p>	<p>- Tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja mittareiden tarkentaminen</p> <p>- Tuottavuusohjelman toimeenpano, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman mitoitus sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi niin, että tarvetta vesihuollon tariffien reaalisille hinnankorotuksille pystytään hillitsemään</p> <p>- Toimintamenot euroa/asukas</p>
<p>Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)</p>	<p>Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen</p>	<p>- Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain</p> <p>- Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä, tavoitetaso 2023: enintään 19 %</p>

KÄYTTÖTALOUSOSA

YLEISHALLINTO

YLEISHALLINTO

1 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	118 892	122 110	97 792	101 618	103 423
Valmistus omaan käyttöön	1 106	300	125	0	0
Toimintamenot	-316 930	-333 853	-309 017	-321 980	-335 030
Toimintakate	-196 933	-211 443	-211 100	-220 362	-231 607
Suunnitelmapoistot	-12 736	-15 111	-14 812	-15 406	-13 757
Tilikauden tulos	-210 535	-226 554	-225 912	-235 768	-245 364
Menot euroa/asukas	1 067	1 103	1 008	1 034	1 060

Toimintamenot tehtäväalueittain vuosina 2021 - 2025

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
YLEISHALLINTO	316 930	333 853	309 017	321 980	335 030
Valtuusto	1 589	1 579	1 700	1 741	1 807
Tarkastusltk ja tilintarkastus	603	893	921	942	966
Kaupunginhallitus	8 483	10 784	18 245	19 217	19 882
Verustoimi	7 826	7 451	3 609	3 697	3 802
Elinvoiman tulosalue	147 933	159 543	167 878	176 264	185 126
Konsernihallinto	121 897	125 091	108 737	111 182	114 117
Sisäinen tarkastus	520	643	471	487	505
Muu yleishallinto	28 078	27 867	7 455	8 449	8 826

Yleishallinto sisältää valtuuston, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen, kaupunginhallituksen, elinvoiman, konsernihallinnon ja sisäisen tarkastuksen määrärahat sekä valtiolle maksettavat verotuskustannukset. Muun yleishallinnon määrärahat sisältävät eri yhteisöjen jäsenmaksuja, maksuosuuksia ja avustuksia sekä vaalien kustannukset.

Sote- ja pelastustoimen siirtyminen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle vähentää yleishallinnon tuloja ja menoja. Suurimmat vaikutukset näkyvät konsernihallinnon toiminnassa. Muun yleishallinnon kustannuksiin sisältynyt Espoon maksuosuus pelastustoimen kustannuksista poistuu ja verottajalle maksettavat verotuskustannukset laskevat, kun verotuloista suurin osa siirtyy valtionverotukseen.

1 YLEISHALLINTO (Yleishallinnon (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus sekä elinvoiman tulosalue) toimintakate on sitova.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	109 740	109 187	85 300	87 756	89 391
Valmistus omaan käyttöön	1 106	300	125	0	0
Toimintamenot	-168 394	-173 416	-140 217	-144 773	-148 939
Toimintakate	-57 548	-63 929	-54 792	-57 017	-59 548
Suunnitelmapoistot	-10 144	-11 832	-11 346	-12 000	-10 770
Tilikauden tulos	-68 558	-75 761	-66 138	-69 017	-70 318
Menot euroa/asukas	567	573	457	465	471

Investoinnit

911 Aineettomat hyödykkeet

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	23 094	1 140	840	840	0
Menot	-33 923	-13 400	-11 535	-11 800	-7 400
Netto	-10 829	-12 260	-10 695	-10 960	-7 400

949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 415	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
Netto	-1 415	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416

951 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-4 580	-7 843	-7 578	-6 380	-6 370
Netto	-4 580	-7 843	-7 578	-6 380	-6 370

961 Osakkeet ja osuudet

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	84	0	0	0	0
Menot	0	-200	-200	-200	-200
Netto	84	-200	-200	-200	-200

Aineettomaan omaisuuteen on budjetoitu keskitetysti kaupungin IT-järjestelmien kehityksen ja niiden hankinnan investointimäärärahat ja tuloihin Evaka 3.0.

Liikunnan perusparannusraha käytetään liikunta- ja ulkoiluapaikkojen perusparantamiseen.

Kone ja kalustoinvestoinnit sisältävät logistiikan auto- ja konehankinnat. Tietohallinto investoi sekä ICT-infran elinkaaren mukaisiin uusintoihin mukaan lukien tietoliikennelaitteet. Kulttuuri ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen sekä teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen. Liikunta lähiliikuntapaikkojen ulkoliikuntavälineistöön sekä uusien ja peruskorjattavien tilojen ensikertaiseen kalustamiseen ja liikuntapaikkojen välineistöön.

Osakkeissa ja osuuksissa on varauduttu olemassa olevien tai perustettavien yhtiöiden osake-merkintöihin.

11 VALTUUSTO JA TARKASTUSTOIMI

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	4	4			
Toimintamenot	-2 192	-2 473	-2 621	-2 683	-2 773
Toimintakate	-2 188	-2 469	-2 621	-2 683	-2 773
Suunnitelmapoistot	-70	0			
Tilikauden tulos	-2 258	-2 469	-2 621	-2 683	-2 773
Menot euroa/asukas	7	8	9	9	9

111 VALTUUSTO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	4	4			
Toimintamenot	-1 589	-1 579	-1 700	-1 741	-1 807
Toimintakate	-1 585	-1 575	-1 700	-1 741	-1 807
Suunnitelmapoistot	-70	0			
Tilikauden tulos	-1 655	-1 575	-1 700	-1 741	-1 807
Menot euroa/asukas	5	5	6	6	6

Määrärahasa on varauduttu valtuuston toiminnasta aiheutuviin menoihin, jotka muodostuvat pääasiassa valtuutettujen vuosi- ja kokouspalkkioista, sisäisistä it-palvelukustannuksista, valtuustotalon toimitilavuokrasta sekä valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta.

112 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	0	0			
Toimintamenot	-603	-893	-921	-942	-966
Toimintakate	-603	-893	-921	-942	-966
Tilikauden tulos	-603	-893	-921	-942	-966
Menot euroa/asukas	2	3	3	3	3

Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tehtäviin kuuluu arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä sitä, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja toimii lakisääteisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä sekä huolehtii sidonnaisuusilmoitusten toimittamisesta valtuustolle tiedoksi vuosittain.

Tilintarkastajan on tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

12 KAUPUNGINHALLITUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	118 888	122 106	97 792	101 618	103 423
Valmistus omaan käyttöön	1 106	300	125	0	0
Toimintamenot	-314 738	-331 380	-306 395	-319 296	-332 258
Toimintakate	-194 745	-208 974	-208 479	-217 678	-228 834
Suunnitelmapoistot	-12 666	-15 111	-14 812	-15 406	-13 757
Tilikauden tulos	-208 277	-224 085	-223 291	-233 085	-242 592
Menot euroa/asukas	1 059	1 095	999	1 025	1 051

Kaupunginhallituksen määrärahat sisältävät tehtäväalueiden 121 kaupunginhallitus, 123 verotustoimi, 124 elinvoiman tulosalue, 125 konsernihallinto sekä 129 muu yleishallinto toimintatulot ja -menot.

121 KAUPUNGINHALLITUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	686	57	212	210	193
Toimintamenot	-8 483	-10 784	-18 245	-19 217	-19 882
Toimintakate	-7 797	-10 728	-18 033	-19 007	-19 689
Tilikauden tulos	-7 797	-10 728	-18 033	-19 007	-19 689
Menot euroa/asukas	29	36	59	62	63

Tehtäväalue sisältää kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen ja kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien toimintamenot, nuorisovaltuuston kokouspalkkiot, kaupunginjohtajan käyttömenot sekä valtuustokauden mittaisten poikkihallinnollisten kestävä Espoo, elinvoimainen Espoo ja Tapahtumien yhteisöllinen Espoo kehitysohjelmien menot.

Tehtäväalue sisältää myös kaupunkitasoisesti keskitettyjä henkilöstöön liittyviä määrärahoja. Varaukset ovat maahanmuuttajien rekrytointimallin edistämiseen ja kesätyöntekijöiden

palkkaukseen, kehitysvammaisten sekä autismin kirjon henkilöiden työllistämiseen. Lisäksi on keskitetty varaus palkkaohjelmalle vuosille 2023-2025.

Tehtäväalueella on lisäksi määrärahat seuraaviin henkilöstöetuihin: työsuhdematkalippu, liikunta- ja kulttuurietu, lounasetu, stipendikukkaro ja henkilöstöneuvoston toiminta. Mukana on myös muita strategisen henkilöstöjohtamiseen varattuja määrärahoja käynnissä oleviin johtamisen kehittämisohjelmiin.

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen on varattu myös keskitetysti määrärahoja kotoutumispalveluille, joilla varaudutaan omarahoitusosuuksiin. Osa avustuspäätöksistä saadaan kesken vuotta tai rahoituspäätöstä ei ole saatu talousarvion valmistelua tehtäessä.

123 VEROTUSTOIMI

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintamenot	-7 826	-7 451	-3 609	-3 697	-3 802
Toimintakate	-7 826	-7 451	-3 609	-3 697	-3 802
Tilikauden tulos	-7 826	-7 451	-3 609	-3 697	-3 802
Menot euroa/asukas	26	25	12	12	12

Tehtäväalue sisältää valtiolle maksettavat verotuskustannukset, jotka ovat korvaus verohallinnon tekemistä verotuksen valmisteluun, veronkantoon ja verojen tilittämiseen liittyvistä tehtävistä. Verotuskustannukset laskevat edellisvuodesta kun suuri osa verotuloista siirtyy valtionverotukseen.

124 ELINVOIMAN TULOSALUE

Elinvoiman tulosalue vastaa kaupungin elinvoiman, kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamisesta sekä edistää kuntalaisten ja asiakkaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Elinvoiman tulosalue muodostuu kolmesta tulosityksiköistä: elinkeino ja työllisyys, liikunta ja urheilu sekä kulttuuri.

Tulosalueen toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Elinvoiman tulosalueella on vuodelle 2023 kolme painopisteteemaa. Nämä teemalliset kokonaisuudet kulkevat Espoon kaupunkitasoisten tavoitteiden rinnalla. Vuoden 2023 toimintaympäristöön vaikuttavat voimakkaasti maailmanpoliittinen tilanne, energian hintakehitys ja talouden haasteet. Lisäksi kansallisesti kuntien toimintaan heijastuu myös hyvinvointialueen muodostamiseen liittyvät rajapintayhteistyöt.

1. Pandemia-ajan negatiivisten vaikutusten korjaaminen ja kääntäminen nousuun. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on mieluisa harrastus. Lisäksi tavoitteena on yleisö- ja yhteistyön avulla lisätä aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kuntalaisten hyvinvointia tuetaan kulttuurin ja liikunnan keinoin.

2. Työllisyyden edistäminen. Työllisyyden edistämässä painopisteinä ovat vieraskielisten ja erityisesti Ukrainasta saapuneiden pakolaisten työllistäminen sekä nuorten saaminen työelämään. Pitkäaikaistyöttömyyden hoitoa kehitetään yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. TyöllisyysEspoon toimintaa kehitetään siten, että se toimii mahdollisimman hyvin muuttuneessa tilanteessa.
3. Yritysten ja innovaatioyhteisön kasvun tuki. Elinvoiman tulosalue tukee yrityksiä ja innovaatioyhteisöjen kasvua yhdessä Aallon ja VTT:n kanssa innovaatiotarinaa hyödyntäen. Tähän liittyen vahvistetaan myös osaajien pitämiseen ja houkutteluun liittyviä tukielementtejä.

Elinvoiman tulosalue on aktiivisesti mukana kaupungin poikkihallinnollisissa ohjelmissa.

Tulosalueella ei ole omaa esikuntaa, tulosalueen yksiköiden tukipalvelut henkilöstön, talouden, juridiikan, ICT:n ja muiden tukipalveluiden osalta saadaan konsernihallinnon vastaavista yksiköistä. Toimintatapoja ja -prosesseja tullaan kehittämään edelleen talousarviovuonna 2023.

Elinvoiman tulosalueen palvelutuotanto, toiminnan kehittäminen ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman edistyminen kuvataan tulosityksiköittäin alla.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	9 151	12 922	12 492	13 862	14 032
Toimintamenot	-147 933	-159 543	-167 878	-176 264	-185 126
Toimintakate	-138 782	-146 621	-155 386	-162 402	-171 094
Suunnitelmapoistot	-2 592	-3 279	-3 466	-3 406	-2 987
Tilikauden tulos	-141 374	-149 900	-158 853	-165 808	-174 081
Menot euroa/asukas	498	527	547	566	585

Elinvoiman tulosalueen tulot koostuvat valtion työllistämistuista, hankkeille myönnettyistä ulkoisista rahoitusosuuksista, kulttuuritapahtumien lippu- ja pääsymaksuista sekä uimahalli- ja liikuntatilojen asiakasmaksuista.

Toimintamenot kasvavat 11,6 milj. euroa (7,4 prosenttia) vertailukelpoiseen talousarvioon 2022 (huomioitu työllisyyspalvelujen soite-exit).

Henkilöstömenot kasvavat 2,3 milj. euroa. Kasvuun vaikuttaa muun muassa kevään palkkaratkaisu, eläkemenoperusteisen eläkemaksun tasausmaksumuutos, palkkatukimäärärahan lisäys ja volyymin kasvu. Avustukset kasvavat 3,2 milj. euroa, josta työmarkkinatuen kuntaosuuden lisäys on 2,8 milj. euroa. Toimitilavuokrat kasvavat 1,2 milj. euroa johtuen uusista tiloista ja tilojen kokovuotistamisista. Lisäksi menoja kasvattaa osaamiskeskusten ja Talent Espoo omarahoitusosuudet, energia- ja materiaalikustannusten nousu, Suomen harrastamisen malli pysyväksi toiminnaksi ja Kulttuurikurkkauksen ja Kulps -toiminnan laajentuminen.

Henkilöstö

Tulosalueen yhteenlaskettu oma henkilöstö on talousarviovuoden alussa noin 680 henkeä.

Talousarviovuonna 2023 tulosalueen henkilöstön kehittymistä tuetaan monin tavoin. Näitä toimia ovat muun muassa henkilöstön ja esihenkilöiden koulutukset, työn suunnittelun

osallistaminen ja palvelumuotoilu. Henkilöstön johtamisen perustana ovat hyvä johtaminen ja esihenkilötyö. Tulosalueen yksiköt ovat kukin laatineet johtamissopimukset Espoon johtamisen mallin mukaisesti.

124 Elinvoiman tulosalue (pois lukien C23 kulttuuri ja C24 liikunta)

Elinvoiman tulosalue pois lukien kulttuuri ja liikunta on sitova. Sisältää elinvoiman tulosalueen yhteiset menot sekä elinkeino ja työllisyys -tulosyksikön.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	3 153	3 614	2 578	2 578	2 578
Toimintamenot	-47 086	-46 470	-47 623	-49 462	-51 525
Toimintakate	-43 932	-42 856	-45 045	-46 884	-48 947
Tilikauden tulos	-43 932	-42 856	-45 045	-46 884	-48 947
Menot euroa/asukas	158	154	155	159	163

Toimintatulot koostuvat valtion työllistämistuista ja rahoitusosuuksista maahanmuuttajien osaa-miskeskustoimintoihin sekä Talent Espoo toimenpideohjelmaan. Tuloissa on huomioitu vain jo myönnettyt rahoituspäätökset, jotka päättyvät kesken vuotta. Uudet rahoituspäätökset saadaan vuoden 2023 aikana. Tulojen laskuun vaikuttaa myös kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen vastuun siirtyminen hyvinvointialueelle.

Toimintamenot kasvavat vertailukelpoiseen talousarvioon (sote-exit) 4,8 milj. euroa (11 prosenttia). Henkilöstömenot ovat 11,9 milj. euroa, joka sisältää määrärahat kaupungin palkkatuki-työpaikkoihin 4,5 milj. euroa. Palkkatuen määrärahaa on lisätty edellisvuodesta 0,2 milj. euroa. Ulkoiset palvelujen ostot 1,5 milj. euroa sisältää elinkeino- ja työllistämistä edistävien palvelujen hankinnat.

Avustusten osuus on 32,6 milj. euroa, josta kunnan osarahoittamaan työmarkkinatukeen on varattu 27,5 milj. euroa, kasvua 2,8 milj. euroa edellisvuoteen (ennuste vuonna 2022 on 29 milj. euroa). Lisäksi määrärahat sisältävät muun muassa yritysten taloudellisen tuen työllistämiseen, avustukset kaupungin elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn edistämiseen sekä rahoitusosuuden Enter Espoon toimintaan.

C20 ELINKEINO JA TYÖLLISYYS -TULOSYKSIKÖ

Elinkeino ja työllisyys -tulosyksikön tehtävänä on vastata kaupungin elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kehittämisestä ja siihen liittyvistä kumppanuuksista, innovaatioekosysteemeistä, tapahtumatoiminnoista ja kaupunkimarkkinoinnista, työllisyyspalveluiden järjestämisestä ja niiden kehittämisestä sekä työnhakijoiden että työnantajien näkökulmasta, ja yrityspalveluiden verkostomaisesta kehittämisestä ja koordinoinnista. Lisäksi tulosyksikkö vastaa vastuisiinsa liittyvästä seutuyhteistyöstä, kaupunkitason linjauksista, kehittämisestä ja edunvalvonnasta.

Tulosyksikköön kuuluu kaksi palvelualueita, elinkeinopalvelut ja työllisyyspalvelut.

Elinkeinopalvelut vastaa kaupungin ja sen kumppaneiden yrityspalveluita tuottavan verkoston toiminnan koordinoimisesta ja kehittämisestä, yritystoiminnan ja yrittäjyyden edellytysten kehittämisestä, kaupungin kansainvälisiin osaajiin liittyvän veto- ja pitovoiman kehittämisestä sekä

innovaatioekosysteemin kehittämisestä. Lisäksi elinkeinopalveluiden tehtävänä on vastata elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn linjausten valmistelusta, elinkeinopolitiikasta sekä sen, maapolitiikan ja kaavoituksen yhteensovittamisesta.

Työllisyyspalvelut vastaa työllisyyspalveluiden järjestämisestä osana valtakunnallista työllisyyspalveluiden kuntakokeilua ja siihen kuuluvista noin 18 000 espoolaisen työnhakijapalveluista sekä julkisista yritys- ja työvoimapalveluista. Kokeilussa kehitetään lisäksi palveluja, jotka tukevat työnhakijan työllistymistä sekä palvelumalleja, joissa asiakkaan tilanne ja palveluntarve huomioidaan yksilöllisesti. Työllisyyspalvelut -palvelualue vastaa lisäksi muun muassa työllisyysasioiden linjausten valmistelusta ja toimeenpanon ohjauksesta, työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta, palkkatukityöllistämisestä ja velvoitetyöllistämisestä kaupungille.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Vuonna 2023 jatketaan TE-palvelujen pysyvän siirron valmistelua kaupunkitasoisesti TE2024-ohjelman kautta. Vuoden 2023 aikana pysyvien rakenteiden lainsäädäntö hyväksyttäneen eduskunnassa ja siten edetään päätöksissä työllisyysalueista, tulevasta organisaatiosta ja valtion henkilöstön siirtymisestä. Vuoden 2022 aikana aloitettu Espoon elinkeino- ja työllisyyspoliittisten painopisteiden määrittelytyö valmistuu vuoden 2023 aikana. Elinkeino- ja työllisyyspoliittisten painopisteiden avulla kirkastetaan tulosityksikön toiminnan kärkiä ja tarkennetaan kaupungin rooleja ja vastuita elinkeino- ja työllisyystoiminnassa.

Työllisyyspalveluissa vuoden 2023 aikana on keskeistä uuden palvelumallin (Poma) mukaisen asiakastyön ja -ohjausprosessien vakiinnuttaminen osaksi työllisyyden kuntakokeilua. Aikaisempaa määrämuotoisemman asiakasprosessin haltuunotto organisaation tasolla edellyttää myös henkilöstön osaamisen kehittämistä, mukaan lukien uusien työntekijöiden perehdytys. Asiakastyytyväisyyttä kehitetään tavoitteellisesti osana Elinvoimainen Espoo -ohjelmaa. Lisäksi keskeinen kehittämiskohde on työnantajien, mukaan lukien kaupunki työnantajana, ja kuntakokeilun asiakkaiden entistä parempi kohtaannon edistäminen työelämälähtöisten ratkaisujen, muun muassa osaamisen kehittämisen polut, työelämässä tapahtuvan oppimisen ja pätevyytymisen tukemisen, palkkaukseen liittyvien tukien käytön edistämisen ja rekrytointien edistämisen messujen ja muiden tapahtumien avulla. Hyvinvointialueen ja työllisyyspalvelujen yhteistyötä vahvistetaan rakenteellisen yhdyspintatyöskentelyn kautta, ja sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvien asiakasprosessien jatkuvuus ja sujuvuus varmistetaan myös hyvinvointialue-muutoksen jälkeen.

Espoon työllisyyspalveluiden asiakkaista 55 prosenttia on vieraskielisiä. Kotouttamisohjelman mukaisesti työllisyyttä edistetään asiakaslähtöisillä palveluilla. Osaamiskeskuspalveluja tarjotaan vähintään 1 000 työttömälle espoolaiselle maahanmuuttajalle. Kuntakokeilun vieraskielisten asiakkaiden ohjaamista Espoon omien osaamiskeskusten palvelujen piiriin priorisoidaan kärkipalveluina.

Espoon roolia vakiinnutetaan Suomessa jo asuvien ja ulkomailta saapuvien kansainvälisten osaajien saattamisessa yhteen espoolaisten yritysten ja työelämän kanssa. Tietoisuutta tarjolla olevista palveluista vahvistetaan kansainvälisten osaajien ja heitä rekrytoivien työnantajien keskuudessa. Kansainvälisten espoolaisten osaajien osallisuutta vahvistavien palvelukonseptien ja tapahtumien kehittämistä jatketaan osana tulosityksikön elinkeino- ja työllisyystoimintaa. Elinkeinopalveluiden Talent Espoo tiimi kohentaa työmarkkinoiden kohtaantoa kansainvälisten asiantuntijoiden ja työnantajien välillä sekä pyrkii yhteistyössä seudun korkeakoulujen kanssa edistämään sitä, että ulkomaiset tutkinto-opiskelijat voivat jatkossa jäädä aiempaa suuremmassa määrin vastaamaan Espoon työnantajien työvoimatarpeisiin. Kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaa vahvistavia toimenpiteitä tehostetaan muun muassa yhdessä Aalto-yliopiston, VTT:n ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

Elinkeinopalveluiden koordinoima Business Espoo -yrityspalveluverkostoa (Espoon kaupunki, Enter Espoo Oy, Helsingin seudun kauppakamari, YritysEspoo, Espoon yrittäjät ry, Omnian yrityspalvelut, TE-yrityspalvelut) kehitetään yhteisen palvelulupauksen ”parhaat palvelut yrityksille yhdestä osoitteesta” pohjalta. Verkoston tavoitteena on koota yritysasiakkaiden palvelutarjoama ja sen edelleen kehittäminen. Keskeisenä kehittämisen kohteena elinkeinopalveluissa on yritysasiakastiedon koostaminen ja parempi hyödyntäminen. Lisäksi elinkeinopalveluissa on tavoitteena kehittää rahoitettavien kumppaniorganisaatioiden kanssa tehtävää yhteistyötä, asettaa tavoitteita ja johdonmukaistaa yhteistyöhön liittyviä sopimus- ja rahoitusmalleja.

Elinkeino ja työllisyys -tulosityksiköstä rahoitetaan Enter Espoo Oy:n toimintaa. Enter Espoon toiminnan tavoitteena on kansainvälisten yritysten, investointien ja vierailijoiden houkuttelu Espooseen. Yritysten houkuttelu- ja sijoittumispalveluita vahvistetaan kaupunkiorganisaation ja Enter Espoo Oy:n yhteistyönä, tavoitteena asettuneiden yritysten ja uusien työpaikkojen määrän kasvu. Espoolaista matkailuelinkeinoa tuetaan lähimatkailumarkkinoinnin lisäksi kansainvälisellä matkailumarkkinoinnilla. Kaupungin elämyksellisyyttä ja vetovoimaa lisätään Rantaraittia ja muita lähiluontokohteita kehittämällä.

Yhteistyössä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa kehitetään kaupungin yritys- ja innovaatioekosysteemeitä. Innovaatioekosysteemien kehittämällä tavoitellaan kaupungille kestävästä kasvua ja positiivisia vaikutuksia elinvoimaisuudelle ja kilpailukyvyille. Espoon elinvoimaisuutta, veto- ja pitovoimaa sekä tulosityksikön palveluiden tunnettuutta vahvistetaan myös laadukkaalla kaupunkimarkkinoinnilla. Kaupunkimarkkinointia tehdään verkostomaisesti yhdessä asukkaiden, yhteisöjen, korkeakoulujen, oppilaitosten, yritysten ja muiden kumppanien kanssa.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Elinkeino ja työllisyys -tulosityksikön TakE-toimenpiteet liittyvät TE24 rakenneuudistuksen laadukkaaseen valmisteluun ja palvelujen hallittuun siirtoon kaupungille, työttömien terveystalvareiden ja kuntoutus-/eläkeväylien edistämiseen työkykyhankkeen kautta, elinkeino- ja työllisyyspoliittisten painopisteiden määrittelyyn sekä säästövapaiden määrän pienentämiseen ja matka- ja vieraanvarauskustannusten tehostamiseen.

Työllisyyden hoidon TakE-toimenpiteillä tavoitellaan kunnan työttömyysturvan maksuosuuden vähentämistä työllisyysastetta nostamalla, osaavan työvoiman tarjonnan parantamisella ja kaupungin työvoimatarpeisiin vastaamisella sekä palvelujen tarjonnan ja saatavuuden parantamisella. Toiminnassa kehitetään työnhakijoiden osaamista ja ohjataan heitä sopiviin palveluihin sekä tarjotaan osaavaa työvoimaa työnantajien tarpeisiin. Lisäksi keskitytään niihin toimintoihin, joissa tarvitaan viranomaistyötä ja tehostetaan asiakasohjausta ostopalveluihin. Osaamiskeskustoiminnan avulla parannetaan maahanmuuttajien työllistymistä yrityksiin. Työkykyhankkeen tavoitteena on, että asiakkaita siirtyisi kuntoutukseen ja eläkkeelle. Prosessit ovat pitkiä, joten tulokset näkyvät viiveellä.

Henkilöstö

Elinkeino ja työllisyys -tulosityksikössä henkilöstömäärä on kasvanut vuoden 2022 aikana ja ennuste on yhteensä 130 työntekijää, joista työllistettyjä 15. Tämän lisäksi työllisyyspalveluissa on työnjohdollinen vastuu noin 90 henkilöstä, jotka ovat TE-toimistojen palveluksessa. Henkilöstön kasvu vuoden 2022 aikana johtuu suurimmaksi osaksi kaupungin vastuulle valtiolta (lähinnä TE-toimisto ja ELY-keskus) siirtyvistä tehtävistä ja työllisyyden hoidon lainsäädännöllisistä muutoksista. Työllisyyspalveluista siirtyy kuusi henkilöä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Vuoden 2023–2024 henkilöstömäärän ennustetaan kasvavan maltillisesti. Tuleva TE24 palvelurakennemuutos tuo mukanaan merkittäviä henkilöstövaikutuksia, kun kaupungin vastuu elinkeino- ja työllisyyspalveluista kasvaa. Palvelurakennemuutoksella tulee olemaan vaikutuksia sekä henkilöstön määrään palveluissa että hallinnollisten tukipalveluiden tarpeeseen. Arviota ei tässä vaiheessa voida tehdä tarkkaan, ennen kuin laki ja tuleva järjestämisvastuualue on vahvistettu sekä siirtävistä tehtävistä ja henkilöstömäärästä tiedetään enemmän. Palveluiden varmistamiseksi määräaikaisena kokeilun johdosta olevan henkilöstön jatkuvuudesta ja pysyvyydestä tulee pitää huolta.

C23 KULTTUURILAUTAKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kulttuurin tulosityksikkö vastaa kaupungin kulttuuritarjonnasta ja kulttuurisesta profiilista sekä tulosityksikön vastuulla olevien vapaa-ajan palveluiden tuottamisesta. Kulttuurin tulosityksikön ja sen palvelualueiden tehtävänä on vahvistaa myönteistä kaupunkikuvaa ja ohjata kulttuurin hankkeita ja tapahtumia. Lisäksi tulosityksikön tehtäviin kuuluu alueellisten kulttuuripalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden koordinointi sekä kuntalaisten tiedonhankinnan, itsensä kehittämisen ja harrastustoiminnan mahdollistaminen.

Tulosityksikköön kuuluu viisi palvelualueita, jotka ovat kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri, tapahtuma- ja kulttuuripalvelut ja kulttuurin yhteyspalvelut. Lisäksi tulosityksikkö koordinoi yhteistä viestintää ja markkinointia, vastaa strategia- ja arviointityöstä sekä valmistelee kulttuurilautakunnan alaiset avustukset sekä yhteistyöperiaatteet kumppaneiden kanssa.

Palvelualueista kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri ja tapahtuma- ja kulttuuripalvelut kuuluvat taloushallinnollisesti samaan nettobudjettiin. Kaupunginkirjasto, kulttuurin yhteyspalvelut ja m. avustukset ja viestintä ovat bruttobudjetoituja.

Kulttuurin tulosityksikön kärkitavoitteet vuonna 2023 ovat:

- Tuotetaan ja tuetaan vetovoimaisia palveluita ja kulttuurisisältöjä.
- Mahdollistetaan alueellinen, fyysinen, kulttuurinen ja taloudellinen saavutettavuus.
- Tehdään moninaisuus näkyväksi sisällöissä ja rakenteissa.
- Pyritään toiminnan ja talouden tasapainoon (Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelma).

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Kulttuurin tulosityksikön Take- ohjelman toimenpiteiden taloudellinen vaikutus tulosityksikön talousarvioon on reilu 0,4 milj. euroa, josta tulotavoitteen nostaminen on noin 0,1 milj. euroa.

Kulttuurin yhteyspalveluiden tuottavuutta parannetaan jatkuvalla arvioinnilla asiakatarpeista, palvelutuotannon tavoista sekä panostamalla työhyvinvointiin. Toiminnan tehokkuutta edistetään digitalisaatiolla, joka vahvistaa tuottavuutta ja asiakkaan saamaa hyvää palvelukokemusta. Sähköisen avustusasioinnin saattaminen kokonaan valmiiksi mahdollisimman pikaisesti parantaisi merkittävästi asiantuntijatyön työpanoksen ja resurssien oikeaa kohdentamista.

Kaupunginkirjaston organisaatiouudistuksen myötä kirjaston budjetista rahoitettujen määräaikaisten työntekijöiden määrää vähennetään. Kirjastoauton palvelukonseptia on muutettu. Yhdestä kirjastoautosta luovutaan ja jatkossa Posti kuljettaa aineistoja päiväkoodille ja

palvelutaloihin. Säästöt syntyvät kirjastoautoiminnan vähäisemmästä tilan tarpeesta ja henkilöstöressurssien säästöstä.

Kaupunginmuseo vähentää ulkoisten palveluiden ostoja. Nettobudjetissa olevan kaupunginmuseon tulostavoite nousee vuosittain ja siihen pyritään vastamaan lippuhintojen ja palvelumaksujen korotusten avulla. Uusia maksullisia verkkopalvelutuotteita kehitetään. Museon omien tuotteiden lisäämiseksi kiinnitetään huomiota yritys- ja ryhmäpalveluiden tuotteistamiseen. Työntekijöitä veloitetaan pitämään säästövapaat pois.

Kaupunginorkesterin toimintatuloja pyritään kasvattamaan sekä hintoja nostamalla että ulosmyytävillä esiintymisillä. Henkilöstön osalta säästetään sijaiskuluissa, ja vierailijoiden ym. asi-
antuntijapalkkioiden osalta toteutetaan suunnitellut säästöt.

Suunniteltujen toimenpiteiden mukaisesti tapahtuma- ja kulttuuripalveluiden lippu- ja pääsymaksujen tulotavoitetta nostetaan. Henkilöstökuluja säästyy aukioloaikoja vähentämällä sekä suunnitelmat säästövapaiden pitämiseksi on tehty. Jäsenmaksuja ja verkostoja puretaan.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	TA 2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C 23 KULTTUURILAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	228	236	231	236	2,2 %	235	234
Htv	173,2	195,9	192	195,9	2,0 %	195	194,2
Kirjastopalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 148 469	23 978 443	23 978 443	24 494 592	2,2 %		
- suorite: aukiolotunti	59 927	75 000	75 000	75 000	0,0 %	70 000	65 000
- yksikkökustannus e/tunti	336,22	319,71	319,71	326,59	2,2 %		
- suorite: käynti	2 309 532	4 600 000	4 600 000	4 600 000	0,0 %	4 600 000	4 600 000
- yksikkökustannus e/käynti	8,72	5,21	5,21	5,32	2,2 %		
Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	18 574 932	19 106 469	19 106 469	20 058 879	5,0 %		
- suorite: asiakas	520 336	546 113	529 441	631 450	19,3 %	632 250	703 470
- yksikkökustannus e/asiakas	35,70	34,99	36,09	31,77	-12,0 %		
C233 KULTTUURI, NETTO							
Henkilöstömäärä	134	145	140	145	3,6 %	146	143
Htv	99,9	114,5	110	114,5	4,1 %	115,3	113
Kulttuurin olo/-tilapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 228 179	9 152 582	9 632 748	9 771 566	1,4 %		
- suorite: aukiolotunti	5 559	12 740	12 740	14 610	14,7 %	14 610	14 610
- yksikkökustannus e/tunti	1480,15	718,41	756,10	668,83	-11,5 %		
Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 359 090	9 007 506	9 345 340	9 927 963	6,2 %		
- suorite: palveltu asiakas	116 285	288 450	288 450	311 450	8,0 %	318 950	321 950
	71,88	31,23	32,40	31,88	-1,6 %		

Vuoden 2023 tunnuslukuja vertaillaan vuoden 2022 ennusteeseen.

Kirjastopalveluiden kokonaiskustannusten muutokseen vaikuttavin tekijä on Lippulaivan kirjaston kokovuotistaminen. Palvelutuotteen kokonaiskustannuksissa näkyvät palkkasopimusratkaisun vaikutukset sekä yleisen hintatason muutosten lisäksi toimitilavuokrien ja siivouksen toimintakulujen kasvu. Suoritemäärän ennakoidaan palautuvan pandemiaa edeltävälle tasolle. Yksikkökustannuksessa maltillinen kasvu noin 2 prosenttia.

Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto

Yhdenvertaisuuden lisäämiseksi palveluita tuotetaan eri asukasryhmille. Tavoitteelliset kulttuurin ja taiteen toimintamallit tavoittavat lapset, nuoret, perheet, ikäihmiset sekä taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevat asukkaat.

Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuetaan ammatillisia taideyhteisöjä ja taiteilijoita. Palvelutuotteen kokonaiskustannukseen vaikuttavat palkkasopimusratkaisu, palveluiden ostojen yleinen hintatason muutos sekä Suomen Harrastamisen mallin mukaisen harrastustoiminnan määrärahat. Kohdattujen asiakkaiden suorit määrä kasvaa. Ta 2022 ja Enn 2022 suorit määrissä pandemian aiheuttamia vaikutuksia. Yksikkökustannus laskee 12 prosenttia.

Kulttuurin olo-/tilapalvelut

Kulttuurisisältöjä tarjoavat avoimet tilat ovat käytettävissä kaikille asiakkaille. Erityisvarustellut tilat mahdollistavat laadukkaiden ja monipuolisten taide- ja kulttuuripalveluiden toteuttamisen. Olo-/tilapalveluja toteuttavat Näyttelykeskus WeeGee, Espoon kaupungin museo (sen museotilat), Espoon kulttuurikeskus, lastenkulttuurikeskus Aurora. Palvelutuotteen kokonaiskustannuksiin vaikuttavat palkkasopimusratkaisu, palveluiden ostojen yleisen hintatason muutos sekä toimitilavuokrien muutokset. Palveluverkon osalta aukiolotuntien ennakoitaan palautuvan pandemiaa edeltävälle tasolle. Yksikkökustannus laskee 11,5 %. Enn 2022 pitää huomioida nettobudjetoinnin mahdollistamat vaikutukset yksikkökustannukseen.

Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto

Kohdennettuja kulttuuripalveluja toteuttavat Tapiola Sinfonietta, Espoon kaupungin museon kohdennetut asiakaspalvelut, Sellosali, Kannusali sekä Tapahtuma- ja kulttuuripalveluiden Kaupunkitapahtumat yhdessä kuntalaisten kanssa. Palvelutuotteen kokonaiskustannuksiin vaikuttavat palkkasopimusratkaisu, määräaikainen vakanssi, asiantuntijapalveluostojen yleisen hintatason muutos, tukipalveluiden sekä toimitilavuokrien muutokset. Suorit määrän ennakoitaan palautuvan pandemiaa edeltävälle tasolle. Yksikkökustannus laskee vuoden 2022 ennusteeseen nähden 1,6 prosenttia.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	2 198	1 797	2 402	2 422	2 442
Toimintamenot	-55 311	-61 276	-64 426	-67 269	-70 254
Toimintakate	-53 112	-59 480	-62 024	-64 847	-67 812
Suunnitelmapoistot	-564	-779	-1 066	-1 106	-787
Tilikauden tulos	-53 677	-60 258	-63 091	-65 953	-68 599
Menot euroa/asukas	186	202	210	216	222

Tulosityksikön toimintatulot kasvavat edelliseen vuoteen verrattuna 0,6 milj. euroa. Kasvu sisältää 0,5 milj. euroa Suomen harrastamisen mallin avustuksen saatua määrärahaa sekä tulosityksikön tulotavoitetta nostetaan lippu- ja pääsymaksujen osalta 0,1 milj. euroa.

Tulosityksikön toimintamenot kasvavat noin 5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Merkittävimmät tekijät ovat kevään palkkasopimusratkaisu, Suomen harrastamisen mallin määrärahat sekä Lippulaivan kirjaston kokovuotistamisen kustannukset.

Henkilöstö

Henkilöstötarpeiden muutoksia arvioidaan ja ennakoitaan systemaattisesti suhteessa toimintaympäristön muutoksiin. Digitalisoitumisen edistämisen haasteet toteutuvat henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeina niin oman substanssityön kuin uusien työvälineiden hallinnan ja

työtapojen kehittämisen osalta. Viestinnän ja markkinoinnin osalta, joilla kulttuurin alueella on suuri merkitys, someviestinnän painottuminen vahvistuu entisestään.

Vuosien 2023–2025 aikana kulttuurin henkilöstömäärä tulee kasvamaan maltillisesti.

Koneet ja kalusto

95150 Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-711	-2 097	-1 298	-380	-350
Netto	-711	-2 097	-1 298	-380	-350

Kone- ja kalustoinvestoinnit sisältää Lippulaivan kirjaston ensikertaisen kalustamisen kokovuotistamiseen 0,2 milj. euroa. Teknisen kaluston täydentämisen ja uusimisen määräraha on noin 1,1 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuodet 2024–2025 sisältävät määrärahat teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen.

KULTTUURIN TULOYSKSIKKÖ

KULTTUURI, brutto

Tulosyksikön johto, kehittäminen, viestintä, kulttuurin yhteyspalvelut ja avustukset sekä kaupunginkirjasto muodostavat bruttobudjetoidun tulosyksikön.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	936	950	1 450	1 450	1 450
Toimintamenot	-39 110	-43 556	-45 185	-47 257	-48 962
Toimintakate	-38 174	-42 606	-43 735	-45 807	-47 512
Suunnitelmapoistot	-168	-367	-578	-572	-316
Tilikauden tulos	-38 341	-42 973	-44 314	-46 379	-47 827
Menot euroa/asukas	132	144	147	152	155

C231 KULTTUURIN ESIKUNTA

Sisältää tulosyksikön hallinnon, kehittämisen ja viestinnän sekä yhteyspalveluiden ja avustusten määrärahat.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kulttuurin tulosyksikön johto, kehittäminen ja viestintä vastaa strategia- ja arviointityöstä ja koordinoi tulosyksikön yhteistä viestintää ja markkinointia. Kulttuurin tulosyksikössä edistetään yhdenvertaisuutta luomalla ja toimeenpanemalla yhteiset turvallisemman tilan periaatteet sekä kouluttamalla henkilökuntaa vähemmistöjen inklusiivisuuden edistämiseen. Koulutusta toteutetaan yhteistyössä muun muassa Pride Helsinki -yhteisö ry:n kanssa sukupuolen- ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta.

Kulttuurin yhteisen KulttuuriEspoo-viestinnän ja -markkinoinnin painopisteinä ovat inklusiivisuuden ja saavutettavuuden edistäminen sekä moninaisuuden huomioiminen. Keskeisenä päämääränä on jatkaa viestinnän ja markkinoinnin keinoin korona-re-start-työtä houkuttelemalla ihmisiä jälleen kulttuuripalveluiden pariin. Tavoitteena on viestinnän ja markkinoinnin keinoin vahvistaa Espoon kaupungin imagoa ainutlaatuisena, elinvoimaisena kulttuurikaupunkina sekä lisätä asukasosallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuurin yhteyspalvelut vastaa avustuksin tuettujen taide- ja kulttuuriyhteisöjen kehittämis- ja kumppanuustyöstä, yhteistyöstä ammattitaiteen edustajien ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Se vastaa taiteen perusopetuksen kokonaisuudesta ja koordinoi Kulttuurin edistämisen- palveluita. Lisäksi se vastaa kulttuurilautakunnan avustuksiin liittyvästä valmistelusta, tulosyksikkötasoisesta strategiatyöstä ja kulttuuripolitiikkaan liittyvästä suunnittelusta.

Määrärahalisäykset kohdistuvat lasten ja nuorten kulttuurikasvatus- ja harrastustoimintaan, kaupungin pitovoiman vahvistamiseen sekä taide- ja kulttuuriyhteisöjen uusiutumiseen.

Jokaisella lapsella tulee olla oikeus taiteeseen ja kulttuuriin. Tällä hetkellä lasten oikeus säännölliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen toteutuu varhaiskasvatuksessa satunnaisesti. Kulttuurikasvatusmalli Kulttuurikurkkaus on toiminut kunnallisissa päiväkodeissa ja nyt toimintamallia laajennetaan yksityisiin päiväkoteihin ja perhepäivähoitoon määrärahalisäyksen turvin.

Kulttuuri- ja liikuntapolku KULPS tavoittaa esi- ja peruskouluikäiset lapset Espoossa. Uuden määrärahan tuella kulttuuripalvelut ulotetaan jatkossa toisen asteen ammatilliseen koulutukseen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	160	0	500	500	500
Toimintamenot	-19 165	-19 805	-20 928	-21 616	-22 261
Toimintakate	-19 004	-19 805	-20 428	-21 116	-21 761
Suunnitelmapoistot	2	-13	-14	-14	0
Tilikauden tulos	-19 003	-19 818	-20 442	-21 130	-21 761
Menot euroa/asukas	64	65	68	69	70

C232 KAUPUNGINKIRJASTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kirjastolain mukaan kunnallisen kirjaston tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Maksuttomuus on keskeinen yhdenvertaisuutta luova tekijä.

Espoon kaupunginkirjastossa on laadittu selvitys palveluiden asiakasvaikuttavuudesta. Selvitys on osa kirjaston strategiatyötä, jonka tavoitteena on kirjaston tehtävän kirkastaminen ja palveluiden tarkasteleminen toimintaympäristön muutosten näkökulmasta. Kehittämissuunnitelmassa linjataan myös, miten Helmet-yhteistyö ja kansallinen e-Kirjasto nivotaan Espoon kaupunginkirjaston kirjastopalveluihin.

Espoonlahden uusi aluekirjasto Lippulaiva avattiin 31.3.2022. Uuden kirjaston ajatuksena on mahdollistaa asukkaiden kohtaamiset ja yhteisöllisyys erilaisten tilojen avulla, joiden kehittämisen on jatkunut avaamisen jälkeen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	776	950	950	950	950
Toimintamenot	-19 946	-23 751	-24 257	-25 641	-26 701
Toimintakate	-19 169	-22 801	-23 307	-24 691	-25 751
Suunnitelmapoistot	-169	-353	-564	-558	-316
Tilikauden tulos	-19 339	-23 155	-23 871	-25 249	-26 066
Menot euroa/asukas	67	78	79	82	84

C233 KULTTUURI, netto

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut, kaupunginmuseumo ja kaupunginorkesteri muodostavat kulttuurin nettobudjetoidun yksikön.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	1 262	847	952	972	992
Toimintamenot	-16 201	-17 720	-19 241	-20 012	-21 292
Toimintakate	-14 939	-16 873	-18 289	-19 040	-20 300
Suunnitelmapoistot	-397	-412	-488	-535	-472
Tilikauden tulos	-15 335	-17 285	-18 777	-19 575	-20 772
Menot euroa/asukas	55	59	63	64	67

Nettobudjetoidun kulttuurin palvelualueiden toimintakate on sitova.

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut vastaavat kaupungin kulttuuritalojen toiminnasta, varustelusta ja ohjelmistosta. Toimipisteitä ovat Lasten kulttuurikeskus Aurora Järvenperässä, Kannusali Espoon keskuksessa, Espoon kulttuurikeskus ja Näyttelykeskus WeeGee Tapiolassa sekä Sellosali Leppävaarassa. Toimipisteissä tuotetaan ensisijaisesti ammattimaista kulttuuritarjontaa laajoille kohderyhmille. Lisäksi se vastaa alueellisesta kulttuurityöstä ja kulttuurin tapahtumayhteistyöstä tuottaen ja koordinoiden kaupungin suurtapahtumat.

Vetovoimaisuutta edistetään tarjoamalla espoolaisille ammattimaisia sisältöjä ja tapahtumia, jotka ovat omassa lajissaan kiinnostavia paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti. Moninaisuutta edistetään huomioimalla erilaiset yleisöt: eri-ikäiset kävijät, eri genreistä kiinnostuneet ja eri kieliryhmät. Teemme yhteistyötä moninaisuutta lisäävien kumppaneiden kanssa ja lisäämme henkilöstön osaamista kouluttautumalla.

KulttuuriTapiola-projekti valmistelee ja toteuttaa Espoon kulttuurikeskuksen teatterin ja Kulttuuriaukion suunnittelua yhteistyössä arkkitehtien, käyttäjien ja Tilapalveluiden kanssa. Yhteisöpalveluiden, asiakaspolkujen ja toimintakonseptin kehitystyötä suunnitellaan käyttäjien kanssa

työpajoissa palvelumuotoilua hyödyntäen. Yhdessä Kaupunkisuunnittelukeskuksen kanssa osallistetaan espoolaiset Espoon kulttuurikeskuksen ja sen ympäristön suunnitteluun.

Kaupunkitapahtumat-tiimi tuottaa vetovoimaisia, saavutettavia ja maksuttomia, kaupungin omia suurtapahtumia. Tapahtumatyön prosesseja kehitetään poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Espoon kaupunginmuseo on kulttuuriperinnön oppimis- ja osaamiskeskus, joka luo Espoo-identiteettiä tuottamalla espoolaista kulttuuriperintöä yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Kaupunginmuseo vastaa viiden museon toiminnasta ja kahdesta erillisestä kokoelmatilasta, joiden ylläpitäminen vie suurimman osan museon käyttötaloudesta. Museo tuottaa lisäksi suuren määrän asiantuntijapalveluita vuosittain, joista erityisesti lakisääteiset alueellisen vastuumuseon kulttuuriympäristön viranomaistehtävät palvelevat kaupunkiympäristön toimialaa. KAMUn kokoelmatyö on lakisääteinen ja kansainvälisten sopimusten perusteella määrittyvä perusta toiminnalle (Museolaki, ICOM Museum Definition).

Tapiola Sinfonietta on Suomen johtava kamariorkesteri, joka tuottaa korkealaatuisia orkesterikonsertteja ja monitaiteisia produktioita kaikenikäisille yleisöille paikallisesti sekä laajemmin kotimaisilla ja kansainvälisillä vierailuilla sekä verkkosisältöjen välityksellä. Monipuolinen yleisötyö tavoittaa espoolaisia ympäri kaupunkia. Yleisötyöllä edistetään alueellista, fyysistä ja kulttuurista saavutettavuutta sekä moninaisuutta. Varsinaisen konserttitoiminnan ytimessä on vetovoimaisten kulttuuripalveluiden tekeminen laadukkaiden sisältöjen kautta. Toimintaa kehitetään pitkällä tähtäimellä kestävä kehityksen ja taloudellisen tasapainon periaatteiden mukaisesti. Erityisenä tavoitteena on edelleen koronapandemian jälkeisen yleisösuhteen palauttaminen ja kävijämäärien sekä lipputulosten nostaminen kohti pandemiaa edeltävää tasoa.

C24 LIIKUNTALAUTAKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Seuratoimintaa kohdannut koronan tuoma takaisku on palautumassa pandemiaa edeltävälle tasolle. Lisäksi olosuhteet ovat kehittyneet ja esimerkiksi Matinkylän jääurheilukeskus ja uusi uimahalli ovat luoneet uusia harrastamisen mahdollisuuksia. Myös tekonurmet ovat kysytyjä ja niiden suosio lähiliikuntapaikkoina on kasvanut.

Tulosityksikön henkilöstömäärä ei ole enää kasvanut, vaikka liikunta- ja ulkoliikuntapaikat ovat kaupungin kasvun myötä lisääntyneet. Tiukkenevan taloustilanteen vuoksi tekemistä on tehostettu, työnkuvia laajennettu ja muutettu. Lisäksi palveluissa hyödynnetään kumppanuuksia aikaisempaa enemmän strategisten palvelujen tuottamisessa. Osaamista ja työhyvinvointia kehitetään työtehtäviä laajentamalla.

Liikunta ja urheilu- tulosityksikölle on myönnetty EU – hankerahoitusta kaksivuotiselle hankkeelle Modernizing sport to foster a new active generation. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 474 000 euroa ja EU:n osuus 381 000 euroa. Hanke on tärkeä, koska se mahdollistaa e-urheilun, seurayhteistyön ja digitaalisen kulttuurin kehittämisen.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

TaKe –ohjelman tavoite on valtuustokauden aikana yhteensä 3,1 milj. euroa. Tavoite toteutetaan noin 1,4 miljoonan euron säästöillä ja 1,7 milj. euron maksutulosten lisäyksillä. Tavoite toteutetaan viiden vuoden aikana. Palvelutaso pysyy muutoksista huolimatta entisellä tasolla.

Maksutuloja kerätään aikaisempaa enemmän uimahallilipuista, liikuntatilojen vuokrista, kentistä sekä merellisistä palveluista. Sopeutus rakentuu töiden uudelleenjärjestelyillä henkilöstösäästöinä, ostopalvelujen, koulutusten ja seminaarien vähentämisellä. Lisäksi ohjelmassa on laaja työhyvinvointiin panostaminen.

Vuonna 2023 uusia Take-toimenpiteitä ei aloiteta. Vuosina 2021 ja 2022 alkaneita Take-toimenpiteitä jatketaan suunnitelmien mukaisesti. Koronasta toipuminen on alkanut. Seuratoiminoissa ja ohjatussa liikunnassa tapahtunut osallistujamäärien pudotus on jo osin korjaantunut. Syksy 2022 ja kevät 2023 tulevat asian näyttämään.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	TA 2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C24 LIIKUNTALAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	157	156	160	156	-2,5 %	155	155
Htv	135,8	122,9	126,1	122,9	-2,5 %	122,1	122,1
Uimahallipalvelut, omana toimintana							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 428 070	11 771 795	11 657 180	11 811 140	1,3 %	0	0
- suorite: kävijät	507 533	1 423 000	1 100 000	1 400 000	27,3 %	1 100 000	1 100 000
- yksikkökustannus e/kävijä	14,64	8,27	10,60	8,44	-20,4 %	0	0
Uimahallipalvelut, ostopalveluna							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 832 665	2 113 259	2 049 745	2 150 061	4,9 %	0	0
- suorite: kävijät	101 986	220 000	180 000	220 000	22,2 %	220 000	220 000
- yksikkökustannus e/kävijä	17,97	9,61	11,39	9,77	-14,2 %	0	0
Omat liikuntahallit ja urheilupuistot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 469 714	18 004 563	17 872 223	20 726 691	16,0 %	0	0
- suorite: aukiolotunnit	128 535	140 000	168 446	171 000	1,5 %	178 000	179 000
- yksikkökustannus e/aukiolotunti	135,91	128,60	106,10	121,21	14,2 %	0	0
Mannerulkoilu ja liikuntapaikkojen kunnossapito ja merelliset ulkoilupalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 066 993	6 081 079	6 075 251	6 553 330	7,9 %	0	0
Pääsääntöisesti alle 20-vuotiaille tytöille ja pojille kohdennetut avustukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 219 257	1 773 601	2 370 991	1 774 296	-25,2 %	0	0
- suorite: harrastajat	38 300	45 000	41 400	45 000	8,7 %	45 000	45 000
- yksikkökustannus e/harrastaja	84,05	39,41	57,27	39,43	-31,2 %	0	0
Muut palvelutuotteet	9 519 943	12 053 590	11 772 497	12 813 482	8,8 %		
Lautakunta yhteensä	45 536 642	51 797 887	51 797 887	55 829 000			

Uimahallien kävijämäärien arvioidaan palaavan normaaliksi. Kävijämäärää nostaa myös keväällä 2022 avattu Matinkylän uimahalli.

Omien liikuntahallien ja urheilupuistojen-palvelutuotteen kustannuksia nostaa uusien liikuntatilojen vuokratkustannukset. Uusien liikuntatilojen myötä myös suoritemäärien arvioidaan kasvavan. Materiaalikustannusten nousun yhteydessä mannerulkoilun ja merellisen ulkoilun kustannukset nousevat.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	3 799	7 512	7 512	8 862	9 012
Toimintamenot	-45 537	-51 798	-55 829	-59 533	-63 347
Toimintakate	-41 737	-44 286	-48 317	-50 671	-54 335
Suunnitelmapoistot	-2 028	-2 500	-2 400	-2 300	-2 200
Tilikauden tulos	-43 765	-46 786	-50 717	-52 971	-56 535
Menot euroa/asukas	153	171	182	191	200

Talousarvion menot kasvavat n. 4 milj. euroa (7,9 prosenttia) edellisvuoteen, josta perusuran (peruspalveluhintaindeksin ja väestönmuutos) mukainen kasvu on 5,4 prosenttia. Menojen kasvuun vaikuttavat Leiki ja liiku -käyttövuorojen maksut sekä siihen liittyvä kumppanuus Espoon telineaitureiden kanssa sekä toimitilojen- ja siivouskustannusten kasvu. Varauduttu on myös materiaali-, polttoaineiden ja energiakustannusten nousuun sekä seuroille myönnettävien vuokra-avustusten kasvuun. Uusien (vuonna 2023 käyttöön otettavien toimitilojen) toimitilavuokrien ja vuonna 2022 käyttöön otettujen uusien toimitilavuokrien kokovuotistamiskustannukset ovat yhteensä 1,5 milj. euroa.

Elinkeinon tulosityksiköstä siirrettiin liikunnalle määrärahaa Finlandia Trophyn, Susijengin ja Tenniksen Davis Cup:n menoihin yhteensä 0,2 milj. euroa. Nuorten EM-kisojen yleisurheiluvälineiden hankintaan on varattu 0,2 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman (Take) mukaiset säästötoimenpiteet on otettu vuoden 2023 talousarviossa ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelmissa huomioon.

Tulot pysyvät edellisvuoden tasolla ja ne koostuvat pääosin asiakasmaksutuloista, kuten uimahalli- ja liikuntatilojen asiakasmaksuista. Loput Take-ohjelman mukaisista tulojen lisäyksistä on keskitetty vuodelle 2024.

Investoinnit

949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 415	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
Netto	-1 415	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416

Liikuntalautakunnan perusparannusraha käytetään liikunta- ja ulkoilupaikkojen perusparantamiseen. Niitä ovat mm. kenttien aidat ja valot, tekonurmien uusiminen, kuntoratojen kunnostus, kuntoportaat, saariston keittokatokset, uimarantojen kunnostus yms.

95151 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 525	-1 103	-1 680	-1 500	-2 420
Netto	-1 525	-1 103	-1 680	-1 500	-2 420

Koneet ja kalusto -määrärahalla varaudutaan mm. lähiliikuntapaikkojen ulkoliikuntavälineiden sekä uusien ja peruskorjattavien tilojen ensikertaiseen kalustamiseen ja liikuntapaikkojen välineistöön.

Määrärahoilla varaudutaan myös tekojääohjelman toteuttamiseen hankkimalla kylmäenergia-laitteistoja sekä muun muassa venesatamien laitureiden uusiminen, saariston työvene, venesatamien septilaitteet sekä ongelmajätekontit, jääkiekkokaukalot, latukone sekä ulkokuntosalit.

C241 LIIKUNNAN JA URHEILUN TULOSYKSIKKÖ

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Liikunta ja Urheilu tulosyksikön valtuustokauden ja vuositason tavoitteet perustuvat Espoo tariinaan sekä Espoo Liikkuu 2030 ohjelmaan.

Lasten ja nuorten harrastamahdollisuuksien monipuolistaminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa jatkuu. Seurayhteistyössä tähdätään liikunnan arvostuksen nostamiseen yhteisillä ponnistuksilla markkinoinnin, viestinnän ja tapahtumien keinoin. Seuroja kannustetaan ja ohjataan auditoimaan lasten ja nuorten urheilun tähtiseura laatutekijät (täyttää myös eurooppalaisen Sports Club for Health-ohjelman periaatteet). Lisäksi käymme seurojen kanssa keskusteluja siitä, miten harrastamisen hinnan kasvu voitaisiin Espoossa pysäyttää.

Liikunnan ja urheilun yhteistyötapahtumat ovat koronan jälkeen palanneet ennalleen. Lähivuodet näyttävät Espoossa suurten urheilutapahtumien järjestämipaikkana. Lajien kirjo pyritään pitämään laajana, jotta ne puhuttelevat mahdollisimman monia espoolaisia. Huippu-urheilutapahtumista taitoluistelu, yleisurheilu, koripallo ja tennis on löytänyt Espoosta ”kotipaikkansa”. Espolaiset seurat ja lajiliitot ovat olleet aktiivisia hakemaan urheilukilpailuja Espooseen, tällä hetkellä haussa on jo suur tapahtuma vuodelle 2027. Leppävaaran ja Tapiolan urheilupuistojen olosuhteita kehitetään yhä paremmiksi myös suurten urheilutapahtumien järjestämipaikoksi. Lisäksi lasten ja nuorten sekä koko perheiden liikunnan ja urheilun tapahtumien toteuttaminen on käynnistynyt ja vuonna 2023 niissä saadaan liikutettua tuhansia espoolaisia.

Markkinoinnissa ja viestinnässä keskitytään Espoo liikkuu 2030 –strategian mukaisesti painopisteisiin sekä koronakadokkaiden takaisin saamiseen harrastusten pariin yhdessä seurojen kanssa. Etenkin lapset ja nuoret sekä seniorit ovat keskiössä ja näitä ryhmiä tavoitellaan aktiivisesti eri kanavissa.

Talous

Tehtäväalue sisältää lautakunnan, tukipalveluiden, kehittämisen sekä viestinnän ja markkinoinnin määrärahat.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	0	0			
Toimintamenot	-1 874	-3 462	-3 673	-3 983	-4 061
Toimintakate	-1 874	-3 462	-3 673	-3 983	-4 061
Tilikauden tulos	-1 874	-3 462	-3 673	-3 983	-4 061
Menot euroa/asukas	6	11	12	13	13

Henkilöstö

Liikunnan ja Urheilun tulosityksikön toimintaympäristön keskeiset muutokset ovat uusien kohteiden valmistuminen, digitalisaatio, seuratoiminnan kehittäminen, oman ja ostopalvelutoiminnan jatkuva arviointi sekä koronan tuomat vaikutukset eri palvelualueille. Henkilöstömäärä ei kasva.

Toiminnan tehostaminen edellyttää toiminnan muutoksia ja resurssien uudelleen suuntaamista, kun toimintoja yhdistetään ja henkilöstöresursseihin sisältyviä riskejä vähennetään. Henkilöstöresurssien arvioinnissa hyödynnetään lähtövaihtuvuutta esimerkiksi eläkepoistumaa. Eläkepoistumaan pitää varautua myös hiljaisen tiedon siirtämisellä.

Asukkaiden sekä palvelujen määrän kasvu aiheuttavat jatkuvaa painetta resurssien riittävyteen. Toimintaympäristön muutoksiin vastataan osaamista jakamalla ja yhdessä tekemisellä sekä kiinnittämällä huomio henkilöstön digitaalisiin taitoihin. Uusien tehtävien ja vapautuvien vakanssien osaamisprofiilit suunnitellaan osaamistarpeita vastaaviksi.

Liikunnanohjaajien ja uimavalvojen saatavuus on vaikeutunut. Tämä vaikuttaa myös ostopalvelujen laajentamiseen ja sen myötä palvelujen kehittämiseen.

C242 OLOSUHDEPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Liikuntapaikkojen valvontaa suoritetaan yhteistyössä urheiluseurojen kanssa. Uusissa ja peruskorjatuissa tiloissa siirrytään ns. omavalvontaan.

Urheiluseurojen ja muiden yhteisöjen liikuntapaikkarakentamista hyödynnetään myös kaupungin tarvitsemien tilojen osalta. Esimerkkeinä Logen ry:n Leppävaaran Kameleontti liikuntahalli ja Jääurheilun Tuki ry:n Matinkylän jääurheilukeskus. Myös hiekkapintaisten pallokenttien muuttamista tekonurmipintaisteksi tehdään kumppanuudella urheiluseurojen kanssa. Satamissa tehdään kumppanuussopimuksia huonokuntoisten laitureiden uusimisessa.

Espoonlahden nurmialueelle ulkokuntosalin yhteyteen rakennetaan 3 tenniskenttää. Espoonlahden uimahallin peruskorjaus ja laajennus alkaa aikaisintaan kesällä 2023. Tapiolan uimahallin peruskorjaushanke alkaa alkuvuodesta 2023 ja valmistuu alustavien suunnitelmien mukaan 2025 keväällä.

Leppävaaran yleisurheilustadionin perusparantaminen valmistuu keväällä 2023 ja uudet suorituspaiikat otetaan käyttöön alkukesästä. Leppävaaran urheilupuistoa muokataan yleisurheilukilpailuja varten. Heinäkuussa järjestetään nuorten yleisurheilun EM-kilpailut.

Kameleonten liikuntahalli valmistuu Leppävaaran urheilupuiston yhteyteen keväällä/kesällä 2023.

Ulkoilureittejä kehitetään yhteistyössä kaupunkitekniikan keskuksen kanssa. Lähiliikuntaolosuhteita kehitetään rakentamalla uusia ulkokuntosaleja. Kuntoportaiden suunnittelu ja rakentaminen etenee suunnitelmien mukaisesti (kuntoportaati/vuosi).

Saariston reittiliikennettä kehitetään edelleen ja pyritään löytämään uusia saarikohteita. Reittien aikatauluja muutetaan mm. siten, että ulkoilusaarissa voi viettää aikaa pitempään. Uusi reitti ns. Fillarireitti Otaniemestä Kivenlahteen toteutetaan myös vuonna 2023-

Satamien huonokuntoisten laitureiden uusimista jatketaan, tavoitteena uusia vähintään kaksi laituria vuosittain. Otsolahteen rakennetaan Espoon ensimmäinen eko-laituri täysin kierrätettävästä materiaalista. Venekerhojen kanssa tehtävillä kumppanuussopimuksilla edistetään laitureiden uusimista. Saariston metallisia huoltolaitureita puretaan niiden huonon kunnon vuoksi. Huoltolaitureiden tilalle rakennetaan peräpoijupaikkoja, kalliokiinnityspaikkoja ja mammutti ponttoonilaitureita.

Klobbenin uimarannan ravintolan rakentaminen aloitetaan vuonna 2023. Laurinlahden uimarannalle avataan uusi talviuintikohde.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	3 760	7 409	7 409	8 759	8 909
Toimintamenot	-35 673	-40 382	-43 609	-46 441	-50 061
Toimintakate	-31 914	-32 974	-36 200	-37 683	-41 153
Suunnitelmapoistot	-2 028	-2 500	-2 400	-2 300	-2 200
Tilikauden tulos	-33 942	-35 474	-38 600	-39 983	-43 353
Menot euroa/asukas	120	133	142	149	158

C243 LIIKUNTAPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Seurat ovat toteuttaneet liikuntarakentamista kaupungin myötävaikutuksella. Liikuntatilojen vuokra-avustus seuroille on tällä hetkellä jo alle 30 prosenttia toteutuneista vuokratukustuksista. Vuokra-avustuksen suhteellinen pieneneminen lisää eriarvoisuutta ja se on uhka kumppanuusmallien lisäämiselle. Matinkylän jääurheilukeskus ja Kameleonttien valmistuminen tulevat merkittävästi vaikuttamaan nykyiseen vuokratukeen. Tämä tulee aiheuttamaan suuria taloudellisia vaikeuksia kaikille vuokratukea saaville seuroille. Myös energiakriisillä voi olla arvaamattomia vaikutuksia.

Koulujen liikuntatilojen ilt- ja viikonloppuaikojen omavalvontaa siirretään edelleen urheiluseuroille kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Omavalvontaa on avattu myös kouluille, joissa on samanaikaisesti sekä liikuntasalin että luokkien iltakäyttöä ja toimintaa pitää laajentaa edelleen. Uudet koulut suunnitellaan omavalvonta huomioiden.

Ohjattua liikuntaa toteutetaan pääsääntöisesti senioreille vahvasti kumppanuuksin ja yhteistyötä hyödyntäen. Erityisryhmien liikuntaa tarjotaan myös yhteistyössä monien eri yhdistysten ja liikuntaseurojen kanssa. Liikuntalautakunta myöntää vuosittain liikuntatoiminta-avustusta erityisryhmille.

Terveytensä kannalta liian vähän liikkuville annetaan liikuntaneuvontaa terveysasemilla. Espoon kaupungin henkilöstölle suunnattuja liikuntaryhmiä toteutetaan ostopalveluna myös virtuaalisina mahdollistaen osallistumisen kaikille työkäisille. Espoonlahden uimahallin tuleva peruskorjaus aiheuttaa voimakkaan tilapuutteen ohjattujen liikuntaryhmien järjestämiselle alueella.

Lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrasteliikuntaryhmiä lisätään alueelliset tarpeet huomioiden. Alakoululaisten WAU-kerhoja järjestetään pääasiallisesti kouluilla heti koulupäivän jälkeen. Tavoitteena on 100 kerhoa. KULPS-liikuntapolku tarjoaa esikoululaisista kymppiluokkalaisille mahdollisuuden tutustua eri liikuntalajeihin ja -paikkoihin. KULPS-liikuntapolku

toteutetaan espoolaisten urheiluseurojen ja liikunta-alan yritysten kanssa. Koululaisten loma-aikojen liikuntatarjonnassa painotetaan avointa toimintaa lapsille, nuorille ja perheille. Koulujen uimaopetusta järjestetään esiopetusoppilaista alakoulujen neljäsluokkalaisiin asti, turvaten tekniikkaryhmät viidennellä ja kuudennella luokalla.

Alakouluihin (3–6 lk.) pyritään samaan 10 harrasteryhmää ja tavoitteena saada 120 käyntiä / vko. Keskiviikon harrasteiltapäivän tarjontaa on tehostettu yläkouluilla 7–9-luokkien oppilaille. Laadun tarkkailua nostettu, sekä kouluja ja seuroja aktivoitu toiminnan mainostamiseen. Tavoitteena nostaa kävijämäärät 1 000 kävijää / viikko.

Varjona toiminnan järjestämiselle on seuroilta tulleen palautteen mukaan ohjaajapula.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	40	104	104	104	104
Toimintamenot	-7 989	-7 954	-8 547	-9 109	-9 225
Toimintakate	-7 950	-7 851	-8 444	-9 006	-9 122
Tilikauden tulos	-7 950	-7 851	-8 444	-9 006	-9 122
Menot euroa/asukas	27	26	28	29	29

125 KONSERNIHALLINTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Konsernihallinnon tehtävänä on johtaa, ohjata, valvoa ja tukea koko kaupunkikonsernia kaupunginjohtajan johdolla. Konsernihallinto ohjaa Espoo-tarinan kaupunkitasoista valmistelua, toimeenpanoa sekä kehittämistä, edistää hyvää hallintoa, päätöksentekoa, yhtenäisiä toimintatapoja, kaupungin elinvoimaisuutta ja kestävästä kehitystä sekä asukkaiden ja asiakkaidensa hyvinvointia. Konsernihallinto vastaa keskitetyistä julkishallinnon asiointipalveluista ja kaupungin sisäisistä palveluista.

Sote- ja pelastustoimen uudistus aiheuttaa muutoksia myös konsernihallinnossa. Keväällä 2022 selvitettiin kaikkien tuki- ja hallintopalvelujen osalta sote- ja pelastustoimelle tehdyn työn osuus sekä käytiin läpi kaikki hankinta- ja ICT- sopimukset, jotka tulee siirtää kokonaan tai osittain Länsi-Uudenmaa hyvinvointialueelle. Konsernihallinnon tuki- ja hallintopalveluista siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen 90 henkilöä.

Kaupungin omistajapolitiikka tuodaan loppuvuodesta 2022 päätöksentekoon ja vuonna 2023 keskitytään omistajapolitiikan toimeenpanoon. Sen kautta vahvistetaan konsernin johtamista yhtenäisillä periaatteilla.

Henkilöstöyksikön toiminta painottuu kaupunkitasoisten haasteiden tukemiseen ja ratkaisuun. Keskeisimpinä ovat työvoiman saatavuuden turvaaminen ja Kotouttamisohjelman HR-toimenpiteiden toimeenpano sekä henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpano. Tavoitteena on myös automatisoida laajojen käyttäjäryhmien henkilöstöjohtamisen prosesseja, tiedon laadun ja HR-raportoinnin kehittäminen, käytössä olevien HR- ja palkkajärjestelmien jatkokehittäminen sekä varautuminen tulevaisuuden digihaasteisiin.

Työterveyspalvelujen tavoitteena on kuroa kiinni korona-aikana siirtynyttä hoitovelkaa erityisesti työpaikkaselvityksissä sekä muussa organisaatioiden tukemiseksi tehtävässä työssä. Mielen-terveyden palveluita kehitetään vastaamaan lisääntyneeseen tarpeeseen sekä työntekijöiden että työpaikkojen palveluissa. Käyttöön otetaan sähköiset terveystarkastukset.

Kestävä Espoo -kehitysohjelman toimenpiteillä ja projekteilla toteutetaan vaikuttavia ilmastoratkaisuja sekä edistetään kestävää kehitystä. Innovatiivisilla ratkaisuilla parannetaan kaupunkiyhteisön kestävyyttä laajassa yhteistyössä yritysten, tutkimuslaitosten ja muiden kehittäjäkumppaneiden kanssa. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen mukainen ilmastotyö kootaan tiekartaksi ja EU-mission mukaiseksi kaupunkien ilmastositoumukseksi yhdessä Espoo-yhteisön kanssa. Projekti- ja kehittämistyöllä etsitään ratkaisuja asukkaiden kestäväan arkeen ja elämäntapaan, energiaan, liikkumiseen, alueiden kehittämiseen ja kiertotalouteen. YK:n kestäväan kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG) mukaisesti Espoota kehitetään sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävästi. Espoon kestäväan kehityksen työ on kansainvälisesti vetovoimaista edelläkävijyyttä.

Kansainvälisyys ja maahanmuutto -vastuualue vastaa maahanmuuttoasioiden, kotouttamispolitiikan sekä kansainvälisen toiminnan strategisesta suunnittelusta ja toimeenpanon ohjauksesta. Maahanmuuttoasioiden ja kotoutumisen tukemisen suhteen vuonna 2023 toiminnan keskiössä on valtuuston 13.6.2022 hyväksymän kotouttamisohjelman 2022–2025 toimeenpano. Kansainvälisellä toiminnalla edistetään Espoo-tarinan tavoitteita toteuttavaa ja mahdollistavaa yhteistyötä erityisesti Euroopassa (EU-vaikuttaminen, Eurocities-kaupunkiverkosto). Kansainvälisten vierailujen kehittämisprojekti 2023 luo Espoolle Take-ohjelman mukaisia maksullisia vierailupaketteja sekä konseptoi Espoo-tarinan kärkiä esitteleviä vierailukokonaisuuksia.

Tutkimus ja tietotuotanto kehittää strategiaindikaattoreiden ja toimintaympäristön tilan raportointia tukemaan entistä paremmin johtamista nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

ICT-infrapalveluissa toteutetaan perustietotekniikkakilpailutuksen mahdollista laajaa palvelutransitiota. ICT-toiminnan kehityspainopisteenä ovat erityisesti digikehitysohjausryhmätoiminta ja ICT-esiselvitysmallin vakiinnuttaminen ICT-hankinta- ja projektitoiminnan tueksi ja projektien sujuvamman läpiviennin varmistamiseksi.

Vaikuttavuudella ja tiedolla johtamisen sekä datan hyödyntämisen kehittämistä jatketaan kaupunkitasoisesti. Uutena projektina käynnistyy Suomen Akatemian rahoituksella Trust-M hanke, jossa tutkitaan maahanmuuttajien luottamusta kotoutumista tukevia digitaalisia palveluita kohtaan ja kehitetään ko. palveluja, kehittäjäkumppanina Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto ja Tampereen yliopisto.

Vuosi 2023 on asiointipalvelujen uuden toimintamallin mukainen ensimmäinen vuosi. Sähköisen asioinnin ja osallistumismahdollisuuksien lisääminen on paitsi espoolaisten etu, myös kustannustehokas tapa tuottaa palveluja. Se tarkoittaa henkilöstöltä halua ja kykyä oppia monikanavaista asiointipalvelua ja tulevista pois tiskien takaa asiakkaan tueksi. Digituen lisäksi tulevan vuoden toiminnassa painottuvat Hello Espoo -infon eli maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalvelujen vakiinnuttaminen osaksi kaupungin toimintaa sekä rakentaa Espoo-tarinan ja uudistuvan lainsäädännön mukaisesti työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille, erityisesti kotiäideille, alkuvaiheen kotoutumista tukevia palveluita.

Hankintakeskus valmisteleekin hankintojen kategoriajohtamisen malliin siirtymistä sekä keskitetyn neuvontapalvelun käynnistämistä.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman toimeenpano on konsernihallinnon keskeisimpiä vastuutehtäviä. Keskeistä vuonna 2023 on uuden Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden (JoTo) käyttöönotto ja henkilöstön kouluttaminen. Kehittäminen jatkuu taloussuunnittelun, analytiikan, kustannuslaskennan ja tavoitehallinnan osalta.

Ruokapalveluissa siirretään koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstöaterioiden maksaminen mobiilimaksuvälineelle, poistaen käytöstä ruokalipukkeet kevään 2023 aikana. Espoon keskusvarastotoiminta päätetään vuoden 2022 lopussa, ja vuoden 2023 alusta lähtien toimialat tilaavat suoraan toimittajilta.

Konserniyhteisöille on asetettu TakE-tavoitteita, joilla mm. pienennetään yhteisöjen taloudellista riippuvuutta kaupungista, tuloutetaan yhteisöihin kertyneitä ylijäämiä tai omaisuuksia kaupungille. Kaikkien konserniomistusten tarpeellisuus arvioidaan. Kaupungin omistajapolitiikka tuodaan loppuvuodesta 2022 päätöksentekoon ja vuonna 2023 keskitytään omistajapolitiikan toimeenpanoon. Sen kautta vahvistetaan konsernin johtamista yhtenäisillä periaatteilla.

Laajassa henkilöstöjohtamisen kehittämisprojektissa, Henkilöstöjohtamisen muutosmatka, uudistetaan ja nykyaikaistetaan Espoon HR ja sen asiakkailleen tuottamat käytännöt. Muutosmatka sisältää mm. suorituksen, osaamisen ja työkyvyn hallinnan kehittämistä sekä HR-digiratkaisukokonaisuuden käyttöönoton. Arkkitehtuurikartoitusten ja järjestelmäkohtaisten esiselvitysten pohjalta käynnistetään tarvittavia kilpailutuksia ja mahdollisia vaiheittaisia käyttöönottoja vuonna 2023. Sarastia365 HR- ja palkkajärjestelmän toiminnallisuuksien vuoksi palkanlaskentaa ja HR-tieto-yksikköä joudutaan lisäresursoimaan.

Kaupungille toteutetaan sähköinen asiointi- ja osallisuusalue ja palveluhallinnan ratkaisu OmaEspoo. Hyvinvointialueen käynnistymiseen 1.1.2023 liittyvät uudistukset vaativat aikaa käynnistyä. Jotta palveluprosessit ovat varmasti kypsiä OmaEspoon toteuttamiselle, toteuttamisen aikataulua voidaan arvioida uudelleen vuoden 2023 lopulla.

Asiointipalveluissa vuonna 2022 tehtyä toimintamuutosta vakiinnutetaan. Asiointipisteet tarjoavat neuvontaa, digitukea sekä kassa- ja myyntipalveluja, Espoo-infot ja liikkuva palvelu suppeampaa palvelua. Digtuen palvelumallin mukaista toimintaa jatketaan.

Digitaalisen viestinnän kehittämisen ja koordinoinnin, erityisesti uudistuneella espoo.fi-sivustolla, toimintamalli otetaan käyttöön. Asiakirjahallinnon palveluiden toteuttamisesta keskistetysti arvioidaan ja tehdään ehdotus palvelumallista.

Laajojen ja vaativien digikärkihankkeiden toteutuksissa on ollut haasteita. Toteutuksia ja käyttöönottoja jatketaan vuonna 2023. DigiOne-hanke jatkuu vuoden 2023 ajan eivätkä Espoon pilotit vielä käynnisty. Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä eVakan hyötytavoitetta alennettiin 2022 kasvun ja opin toimialan toimesta. JoTo:n ja OmaEspoon hyötytavoitteita on tarkistettu alaspäin sote-uudistuksesta johtuen. Kaupungin volyymit supistuvat ja hyödyt oli alun perin suunniteltu siten, että hyvinvoinnin ja terveyden toimiala oli mukana tavoitearvioissa. Tietohallinto koordinoi koulujen oppijalaitteivaihtoja toimialan muokattujen suunnitelmien mukaisesti.

Ulkoisten kumppaneiden kanssa tehtävän kehittämistyön ja ulkoisen rahoituksen toimintamalli uudistetaan. VTT:n selvityksen pohjalta toiminta organisoidaan, perustetaan vuoropuhelufoorumia ja laaditaan etenemisaskeleet kumppaneiden kanssa. Toimintamallin tarkoituksena on lisätä merkittävästi EU-rahoituksen saantoa Espoole. Espooseen suuntautuviin kansainvälisiin vierailuihin luodaan maksullisia vierailupaketteja.

Konsernihallinnon yksiköt ja vastuualueet toimivat Take-ohjelman tavoitteiden mukaisesti mm. jatkamalla suunnitelman mukaista henkilöstömäärän kasvun vähentämistä, säästövapaiden purkua, ulkoisten koulutus- ja palveluostojen sekä matkustus- ja majoituskustannusten vähentämistä.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	108 595	108 627	84 648	86 666	89 198
Valmistus omaan käyttöön	1 106	300	125	0	0
Toimintamenot	-121 897	-125 091	-108 737	-111 182	-114 117
Toimintakate	-12 196	-16 165	-23 964	-24 516	-24 919
Suunnitelmapoistot	-9 144	-10 902	-10 416	-11 070	-9 840
Tilikauden tulos	-22 206	-27 066	-34 380	-35 586	-34 759
Menot euroa/asukas	410	413	355	357	361

Konsernihallinto koostuu kolmesta yksiköstä: rahoitus ja talous, henkilöstö sekä hallinto ja kehittäminen.

Konsernihallinnon tulot muodostuvat pääosin sisäisten palvelujen tuottamisesta toimialoille 73,9 milj. euroa, joista suurimmat ovat IT-palvelut 52,3 milj. euroa, henkilöstöpalvelut 10,5 milj. euroa, talouspalvelut 4,7 milj. euroa ja logistiikkapalvelut 6,5 milj. euroa. Lisäksi saadaan ulkopuolista hankerahoitusta sekä Kelalta korvausta työterveyshuollon kustannuksiin. Ulkoisten tulojen osuus on 5,1 milj. euroa. Toimintatulot laskevat edellisvuodesta 24 milj. euroa pääosin hyvinvointialueen vaikutuksesta sisäisten palvelujen laskutukseen.

Menot koostuvat pääosin henkilöstökuluista 30,7 milj. euroa ja ulkoisista palvelujen ostoista 44,3 milj. euroa. Vuokrat 10,7 milj. euroa koostuvat toimitilavuokrista sekä pääte- ja av-laitteiden leasingvuokrista. Menot vähenevät edellisvuodesta 16,4 milj. euroa, josta suurin osa siirtyi hyvinvointialueelle siirtyneistä tukipalveluista.

Investoinnit

9111 Aineettomat investoinnit

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	23 094	1 140	840	840	0
Menot	-33 923	-13 400	-11 535	-11 800	-7 400
Netto	-10 829	-12 260	-10 695	-10 960	-7 400

Aineettomiin investointeihin on varattu noin 11,5 milj. euroa, ja tämä sisältää myös yhteistyökaupunkien (Oulu, Tampere, Turku) Evaka 3.0 tuloutuksen 0,8 milj. euroa. Aineettomat investoinnit koostuvat pääosin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa linjattujen digikärkihankkeiden investointipanostuksista erityisesti Johtamisen ja talousohjauksen järjestelmä, tietoturvapalvelut, DigiOne sekä mahdollisesti käynnistytävä Oma-Espoo.

951 Koneet ja kalusto (pl. 9515)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 345	-4 643	-4 600	-4 500	-3 600
Netto	-2 345	-4 643	-4 600	-4 500	-3 600

Logistiikan kalustoinvestoinnit ovat 3 milj. euroa. Tietohallinto investoi ICT-infran elinkaaren mukaisiin laiteuusintoihin sekä mahdollisiin uusiin kohteisiin.

Palvelutuotteet

Konsernihallinnon palvelutuotteiden suoritelmäärät laskevat taas merkittävästi, kun toimintoja siir-
tyy hyvinvointialueelle.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C182 TALOUSPALVELUT							
Henkilöstömäärä	85	79	74	54	-27,0 %	54	54
Htv	66,4	69,0	58,4	42,7	-26,9 %	42,7	42,7
P1111x009:Automatisoitu kirjaus / Kirjanpidon ylläpito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		100 746	100 499	62 259	-38,1 %		
- suorite: Liittymän kautta nostettu kirjanpitorivi		2 445 433	2 445 433	1 391 141	-43,1 %	1 460 698	1 533 733
- yksikkökustannus: €/kpl		0,04	0,04	0,04	8,9 %		
P1111x010:Automatisoitu osto / Ostotoiminnan ylläpito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		726 667	724 886	449 061	-38,1 %		
- suorite: Hyväksytty ostolasku		300 251	300 251	201 840	-32,8 %	211 932	222 529
- yksikkökustannus: €/kpl		2,42	2,41	2,22	-7,8 %		
P1111x011:Automatisoitu laskutus / Myyntitoiminnan ylläpito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		894 131	891 941	552 550	-38,1 %		
- suorite: Myyntilasku		475 711	475 711	199 798	-58,0 %	209 788	220 278
- yksikkökustannus: €/kpl		1,88	1,87	2,77	47,5 %		
P1111x012:Automatisoitu toimitusketju / Tilaamisen ylläpito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		390 005	389 049	241 013	-38,1 %		
- suorite: 2022 Loginin tilausrivi -> 2023 JoTon ostotilausrivi		225 476	225 476	123 234	-45,3 %	135 557	149 113
- yksikkökustannus: €/kpl		1,73	1,73	1,96	13,3 %		
P1111x013:Konsultointipalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		685 330	683 651	483 925	-29,2 %		
- suorite: Tunti		5 373	5 373	4 336	-19,3 %	4 553	4 781
- yksikkökustannus: €/tunti		127,54	127,23	111,60	-12,3 %		
P1111x014:Neuvontapalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		3 206 256	3 198 400	2 041 792	-36,2 %		
- suorite: Tunti		25 137	25 137	18 171	-27,7 %	19 080	20 034
- yksikkökustannus: €/tunti		127,55	127,24	112,36	-11,7 %		
P1111x016:Digiprosessien kehittäminen / Ratkaisupalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		259 534	258 898	160 385	-38,1 %		
- suorite: Tunti		2 035	2 035	1 424	-30,0 %	1 495	1 570
- yksikkökustannus: €/tunti		127,56	127,24	112,61	-11,5 %		
P1111x018:Asiakaspalvelu / Asiakasneuvonta							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		1 067 679	1 065 063	659 798	-38,1 %		
- suorite: Ratkaistu Front Office -tiketti		18 189	18 189	15 000	-17,5 %	15 750	16 538
- yksikkökustannus: €/kpl		58,70	58,55	43,99	-24,9 %		
P1111x019:Tilinpäätös / Tilinpäätöspalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		218 554	218 018	135 061	-38,1 %		
- suorite: Tunti		1 713	1 713	1 199	-30,0 %	1 259	1 322
- yksikkökustannus: €/tunti		127,56	127,25	112,61	-11,5 %		
P1111x020:Viranomaisraportit							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		49 736	49 615	30 736	-38,1 %		
- suorite: Tunti		389	389	273	-30,0 %	286	300
- yksikkökustannus: €/tunti		127,75	127,43	112,78	-11,5 %		
P1111x021:Analysointi ja raportointipalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		115 585	115 302	71 428	-38,1 %		
- suorite: Tunti		907	907	635	-30,0 %	666	700
- yksikkökustannus: €/tunti		127,48	127,17	112,54	-11,5 %		

Taloussuunnitelman uudet palvelutuotteet, jotka on otettu käyttöön 2022 kuvaavat tarkem-
min toimintaa.

Palvelutuotteet ja niiden yksikkökustannukset tulevat täsmentymään vuoden 2023 aikana JoTo-järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Palvelutuotteiden laskennassa tullaan hyödyntämään JoTo EPM:ää ja Neptonia.

Uusilla palvelutuotteilla vuodelle 2022 tehdyn ennusteen mukaan yksikköhinnat tulevat suurilta osin hieman laskemaan JoTon käyttöönoton myötä. Ennustamista hankaloittaa kuitenkin uusi järjestelmä sekä tehtävien siirtyminen hyvinvointialueelle.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C192 HENKILÖSTÖPALVELUT							
Henkilöstömäärä	112	104	108	87	-19,4 %	87	87
Htv	83,2	86	89,6	72,2	-19,4 %	72,2	72,2
HR-neuvomon erityissasiantuntemusta vaativa työ (koulutukset, viestintä, sanktitiomenpiteet, kohdennettu konsultointi)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	543 031	539 206	639 206	516 856	-19,1 %		
- suorite: Asiantuntijapalvelu kpl	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus e/kpl	543 031	539 206	639 206	516 856	-19,1 %		
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdetehtävät (Lisälaskenta, huomiointitapaukset, palvelusuhdetodistukset)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	217 212	215 682	255 682	166 742	-34,8 %		
- suorite: Tehtävien lukumäärä kpl	15 336	7 000	5 181	4 900	-5,4 %	4 900	4 900
- yksikkökustannus e/kpl	14,16	30,81	49,35	34,03	-31,0 %		
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdepalvelut (sähköposti ja puhelin)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	325 819	323 524	383 524	250 113	-34,8 %		
- suorite: Yhteydenotot kpl	15 911	15 500	15 911	12 600	-20,8 %	12 600	12 600
- yksikkökustannus e/kpl	20,48	20,87	24,10	19,85	-17,6 %		
Rekrytointi-ilmoitukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 010 608	1 119 802	1 104 802	872 319	-21,0 %		
- suorite: Rekrytointi-ilmoitukset kpl	3 882	3 000	3 000	2 100	-30,0 %	2 100	2 100
- yksikkökustannus e/ilmoitus	260,33	373,27	368,27	415,39	12,8 %		
Kaupunkitasoiset rekrytointipalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	336 869	290 773	368 267	290 773	-21,0 %		
- suorite: Asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus e/kokonaispalvelu	336 869	290 773	368 267	290 773	-21,0 %		
Kaupunkitasoiset palkanlaskennan palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	448 419	5 245 334	4 445 334	4 655 096	4,7 %		
- suorite: palkanlaskennan suoritteet/kpl	133	260 000	273 000	196 000	-28,2 %	196 000	196 000
- yksikkökustannus e/kpl	3371,57	20,17	16,28	23,75	45,9 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 447 139	4 622 029	5 075 055	4 275 329	-15,8 %		

Yleisesti niiden Henkilöstöyksikön yksiköiden, joilla palvelutuotteita on, palvelutuotteiden suorittemäärät ja kustannukset supistuvat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyvää palvelutuo-
tanta ja henkilöstöä vastaavasti.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT							
Henkilöstömäärä	38	38	36	32	-11,1 %	32	32
Htv	28,6	28,6	27,4	24,3	-11,3 %	24,3	24,3
KELA I							
Tietojen anto ja ohjaus, organisaatio (työpaikkatoiminta)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	448 419	53 521	79 147	57 940	-26,8 %		
- suorite: kpl	41 690	100	100	70	-30,0 %	70	70
- yksikkökustannus e/kpl	10,76	535,21	791,47	827,71	4,6 %		
Työpaikkaselvitys (työpaikkatoiminta)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	97 532	91 303	119 121	87 202	-26,8 %		
- suorite: selvitys/kpl	84	400	200	300	50,0 %	300	300
- yksikkökustannus e/kpl	1161,10	228,26	595,61	290,67	-51,2 %		
Työkykyarviot (yksilöön kohdistuva toiminta)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	89 958	85 843	105 055	76 905	-26,8 %		
- suorite: käynnit/kpl	404	500	450	330	-26,7 %	330	330
- yksikkökustannus e/kpl	222,67	171,69	233,46	233,05	-0,2 %		
Työterveysneuvottelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	102 332	98 636	119 268	87 310	-26,8 %		
- suorite: käynnit/kpl	1 329	1 200	1 300	975	-25,0 %	975	975
- yksikkökustannus e/kpl	77,00	82,20	91,74	89,55	-2,4 %		
Lakisääteiset määräaikaistarkastukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	79 083	70 527	96 040	70 306	-26,8 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	510	400	500	300	-40,0 %	300	300
- yksikkökustannus e/kpl	155,06	176,32	192,08	234,35	22,0 %		
Terveystarkastukset muut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	328 209	70 527	96 040	246 621	156,8 %		
- suorite: kpl	3 881	5 500	6 000	4 500	-25,0 %	4 500	4 500
- yksikkökustannus e/kpl	84,57	12,82	16,01	54,80	242,4 %		
Tietojen anto ja ohjaus yksilö							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	63 095	488 915	548 854	401 787	-26,8 %		
- suorite: selvitys/kpl	133	30 000	30 000	22 500	-25,0 %	22 500	22 500
- yksikkökustannus e/kpl	474,40	16,30	18,30	17,86	-2,4 %		
B-lausunnot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	83 396	80 077	96 649	70 752	-26,8 %		
- suorite: käynnit/kpl	855	700	800	630	-21,3 %	630	630
- yksikkökustannus e/kpl	97,54	114,40	120,81	112,30	-7,0 %		
Erikoislääkärikonsultaatiot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	170 559	163 868	187 762	137 451	-26,8 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	302	450	300	190	-36,7 %	190	190
- yksikkökustannus e/kpl	564,76	364,15	625,87	723,43	15,6 %		
Fysioterapiaostot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	98 147	119 831	143 725	105 213	-26,8 %		
- suorite: kpl	888	1 800	1 000	600	-40,0 %	600	600
- yksikkökustannus e/kpl	110,53	66,57	143,73	175,36	22,0 %		
Laboratoriotutkimukset (KELA I)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	92 817	110 490	134 384	98 375	-26,8 %		
- suorite: selvitys/kpl	13 070	20 000	15 000	12 000	-20,0 %	12 000	12 000
- yksikkökustannus e/kpl	7,10	5,52	8,96	8,20	-8,5 %		
Kuvantamistutkimukset (KELA I)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	65 288	58 230	82 124	60 119	-26,8 %		
- suorite: käynnit/kpl	233	350	250	150	-40,0 %	150	150
- yksikkökustannus e/kpl	280,21	166,37	328,50	400,79	22,0 %		
Muut Kela I							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	391 926	389 638	438 468	320 979	-26,8 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	24 927	15 000	15 000	9 800	-34,7 %	9 800	9 800
- yksikkökustannus e/kpl	15,72	25,98	29,23	32,75	12,0 %		

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT							
KELA II							
Lääkärikontaktit							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 343 357	1 251 078	1 631 754	1 194 522	-26,8 %		
- suorite: kpl	23 057	15 000	18 000	13 500	-25,0 %	13 500	13 500
- yksikkökustannus e/kpl	58,26	83,41	90,65	88,48	-2,4 %		
Hoitajakontaktit							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	127 979	107 809	159 145	116 502	-26,8 %		
- suorite: kpl	1 634	2 000	1 500	1 000	-33,3 %	1 000	1 000
- yksikkökustannus e/kpl	78,32	53,90	106,10	116,50	9,8 %		
Erikoislääkärikonsultaatiot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	109 113	88 282	136 070	99 610	-26,8 %		
- suorite: selvitys/kpl	638	350	400	340	-15,0 %	340	340
- yksikkökustannus e/kpl	171,02	252,23	340,18	292,97	-13,9 %		
Laboratoriotutkimukset (KELA II)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	223 116	282 392	330 179	241 707	-26,8 %		
- suorite: käynnit/kpl	22 271	22 000	11 000	12 000	9,1 %	12 000	12 000
- yksikkökustannus e/kpl	10,02	12,84	30,02	20,14	-32,9 %		
Kuvantamistutkimukset (KELA II)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	192 054	190 959	238 747	174 774	-26,8 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	1 543	1 300	1 200	900	-25,0 %	900	900
- yksikkökustannus e/kpl	124,47	146,89	198,96	194,19	-2,4 %		
Muut Kela II							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	160 259	133 160	180 947	132 462	-26,8 %		
- suorite: käynnit/kpl	8 641	10 000	10 000	6 000	-40,0 %	6 000	6 000
- yksikkökustannus e/kpl	18,55	13,32	18,09	22,08	22,0 %		
KELA 0							
KELA 0 palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	128 504	132 673	132 826	97 235	-26,8 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	23 057	2 900	2 900	3 000	3,4 %	3 000	3 000
- yksikkökustannus e/kpl	5,57	45,75	45,80	32,41	-29,2 %		

Palvelutuotteiden suoritelmäärät ja kustannukset supistuvat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyvää palvelutuotantoa ja henkilöstöä vastaavasti.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	muutos-%	2024	2025
C215 ASIOINTI							
Henkilöstömäärä (asiointipalvelut)							
Htv	57	54	58	55	-5,2 %	55	55
Toimipisteasiointi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 660 000	2 100 313	1 913 583	1 827 684	-4,5 %		
- suorite: asiointi kpl	128 315	160 000	150 000	140 000	-6,7 %	125 000	120 000
- yksikkökustannus e/asiointi	12,94	13,13	12,76	13,05	2,3 %		
Palvelutorikonseptin koordinointi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	960 000	1 068 471	1 052 652	1 122 158	6,6 %		
- suorite: asiakaskäynti kpl	904 656	1 500 000	1 000 000	1 200 000	20,0 %	1 200 000	1 200 000
- yksikkökustannus e/asiakaskäynti	1,06	0,71	1,05	0,94	-11,2 %		
Sähköinen asiointi(Vaihdepalvelu + cc)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	630 000	938 843	683 562	578 012	-15,4 %		
- suorite: asiointi kpl	95 876	125 000	115 000	89 000	-22,6 %	89 000	89 000
- yksikkökustannus e/asiointi	6,57	7,51	5,94	6,49	9,3 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 280 577	1 027 373	1 299 611	1 437 711	10,6 %		

Koronan aikana palvelua supistettiin ja asiointia rajattiin ja asiakkaita ohjattiin sähköisiin palvelukanaviin, mutta palvelujen kustannukset säilyivät. Tämän vuoksi yksikkökohtaiset kustannukset nousivat merkittävästi. Sote-uudistuksen ja toimipisteiden vähentämisen myötä toimipisteiden ja sähköisen asioinnin suoritelmäärät laskevat vuosina 2023–2024. Kuudesta asiointipisteestä jäljellä on kolme. Espoo-infon palvelutapahtumat ovat pitkäkestoisempia, eivätkä toimipisteiden käyntimäärät nouse enää koronaa edeltävälle tasolle.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C216 TIETOHALLINTO							
Henkilöstömäärä	57	59	51	25	-51,0 %	25	25
Htv	45,5	50,6	43,4	21,2	-51,2 %	21,2	21,2
Päätelaitepalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 039 000	11 856 407	11 761 000	7 159 000	-39,1 %		
- suorite: laitemäärä	56 763	70 625	70 625	45 329	-35,8 %	36 263	22 921
- yksikkökustannus ka € / laitemäärä	141,62	167,88	166,53	157,93	-5,2 %		
IT-järjestelmien ylläpito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	26 729 000	31 050 000	28 740 000	19 990 000	-30,4 %		
- suorite: järjestelmien ylläpitopäivä	62 500	73 085	67 648	46 624	-31,1 %	44 293	44 293
- yksikkökustannus € / ylläpitopäivä	427,66	424,85	424,85	428,75	0,9 %		
Keskitetyt IT- ja infrapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 251 000	13 791 050	13 770 000	8 568 000	-37,8 %		
- suorite:	370 000	567 103	567 103	332 790	-41,3 %	339 446	346 235
- yksikkökustannus € / IT-palvelu	25,00	24,32	24,28	25,75	6,0 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	14 630 424	13 384 000	13 079 000	7 504 000	-42,6 %		

Tietohallinnon merkittävimmät palvelutuotteet ovat päätelaitepalvelu, IT-järjestelmien ylläpito sekä keskitetyt IT- ja infrapalvelut. Toimintamalliuudistuksen myötä työasemien rahoituksessa siirrytään ostolaite -malliin ja keskitetyssä ICT-budjetissa on varauduttu vuodesta 2023 vain op-pilaslaitteiden laiteuusintoihin sekä olemassa olevan laitekannan jäljellä olevaan leasinginrahoitukseen. Keskitetyt IT- ja infra palvelutuotteen yksikköhinnat nousevat koska tekniseen tietoturvaan joudutaan panostamaan muun muassa toimintaympäristömuutoksista johtuen.

Tietohallinnon palvelutuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritteiden määrä laskee Espoolta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle kokonaan siirtyvien IT-palveluiden ja järjestelmien myötä. Tämän lisäksi Taloudellisesta Espoo -ohjelman linjauksien mukaisesti painopiste on priorisoitujen kärkihankkeiden edistämässä, jolloin muuta pienkehittämistä toteutetaan maltillisemmin.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C217 LOGISTIIKKA							
Henkilöstömäärä	17	16	18	15	-16,7 %	15	15
Htv	14	13,3	14,8	12,4	-16,2 %	12,4	12,4
Kalustonvuokrauspalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 490 000	6 033 631	5 980 000	4 903 009	-18,0 %		
- suorite: vuokrattu kalusto kpl	771	780	772	500	-35,2 %	500	500
- yksikkökustannus e/kalusto	7 121	7 735	7 746	9 806	26,6 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	10 023 164	1 332 369	1 422 303	909 599	-36,0 %		

Kalustonvuokrauspalvelu on euomääräisesti suurin logistiikan menoerä. Hyvinvointialueelle siirtyy lähes 300 leasing-henkilöautoa. Kaupungille jäävä kalusto on pääasiassa raskaita ajoneuvoja, jotka ovat kustannuksiltaan selvästi kalliimpia. Tämän takia palvelutuotteen yksikkökustannukset kasvavat huomattavasti.

Muissa palvelutuotteissa kustannusten laskua selittää kulkukeskuksen poistuminen ja muut hyvinvointialueelle siirtyvät kustannukset.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
C218 HANKINTAKESKUS							
Henkilöstömäärä	35	36	36	30	-16,7 %	30	30
Htv	29,2	29,4	30	25,0	-16,7 %	25	25
Kevyt kilpailutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	280 000	248 780	243 950	219 730	-9,9 %		
- suorite: Kevyt kilpailutus / kpl	32	40	33	30	-9,1 %	30	30
- yksikkökustannus €/kpl	8 750	6 220	7 392	7 324	-0,9 %		
Keskiraskas kilpailutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	570 000	533 100	522 750	470 850	-9,9 %		
- suorite: Keskiraskas kilpailutus / kpl	48	40	33	30	-9,1 %	30	30
- yksikkökustannus €/kpl	11 875	13 328	15 841	15 695	-0,9 %		
Raskas kilpailutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	920 000	888 500	871 250	784 750	-9,9 %		
- suorite: Raskas kilpailutus / kpl	48	40	33	30	-9,1 %	30	30
- yksikkökustannus €/kpl	19 167	22 213	26 402	26 158	-0,9 %		
Hankintojen suunnittelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 240 000	1 243 900	1 219 750	1 098 650	-9,9 %		
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus €/kpl	1 240 000	1 243 900	1 219 750	1 098 650	-9,9 %		
Toimittajahallinta							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	530 000	639 720	627 300	565 020	-9,9 %		
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus €/kpl	530 000	639 720	627 300	565 020	-9,9 %		

Suoritemäärät laskevat sote- ja pelastuslaitostoimintojen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueelle. Koronavuosista on jäänyt kilpailutusvelkaa, jota pyritään edelleen kiinniottamaan. Suoritteiden yksikkökustannukset laskevat hieman edellisestä vuodesta.

126 SISÄINEN TARKASTUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	0	0			
Toimintamenot	-520	-643	-471	-487	-505
Toimintakate	-520	-643	-471	-487	-505
Tilikauden tulos	-520	-643	-471	-487	-505
Menot euroa/asukas	2	2	2	2	2

Sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa kaupungin sisäisen valvonnan ja toiminnan tuloksellisuuden tarkastuksesta ja arvioinnista ja siihen liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

129 MUU YLEISHALLINTO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	455	500	440	880	0
Toimintamenot	-28 078	-27 867	-7 455	-8 449	-8 826
Toimintakate	-27 623	-27 367	-7 015	-7 569	-8 826
Suunnitelmapoistot	-930	-930	-930	-930	-930
Tilikauden tulos	-28 553	-28 297	-7 945	-8 500	-9 756
Menot euroa/asukas	94	92	24	27	28

Tehtäväalue sisältää eri yhteisöjen jäsenmaksut, maksuosuudet ja avustukset muun muassa seuraaville: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto, Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinajärjestö, Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Sydkustens Landskapsförbund, Laatu yhdistys, Suomen Riskienhallintayhdistys ja Svenska Finlands folkting. Määrärahat sisältävät myös hallinnon kopiointikulukorvauksen Kopiosto ry:lle sekä eläkemenoperusteiset eläkemaksut lakkautetuista toiminnoista.

Toimialojen ja tulosityksiköiden talousarvioihin sisältyvät niiden toimintaan liittyvien yhteisöjen jäsenmaksut.

Määrärahat sisältävät keskusvaalilautakunnan tulot ja menot, joka vastaa vaalien järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit, joihin valtio maksaa korvauksia. Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Vuonna 2025 on alue- ja kuntavaalit.

Pelastustoimen järjestämisestä vastaa vuoden 2023 alusta lähtien Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ja muuhun yleishallintoon sisältynyt Espoon maksuosuus pelastustoimen kustannuksista jää pois.

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Toiminnan painopisteet talousarviokaudella

Toimialan työ perustuu uuden, syksyllä 2021 käyttöön otetun organisaation yhteisten toimintamallien käyttöönottoon ja hiomiseen. Tulosityksiköt täydentävät ja tukevat toinen toisiaan tarjoten lapsille ja nuorille yhtenäisen kasvun ja oppimisen polun varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Henkilöstön hyvinvoinnista, osaamisesta ja saatavuudesta pidetään huolta. Tärkeässä roolissa on koronan aiheuttaman oppimisvajeen paikkaaminen ja kasvavan vieraskielisten osuuden huomioon ottaminen toiminnassa. Palvelusetelin käyttöönotto vakiintuu varhaiskasvatuksessa. Oppivelvollisuuden laajentaminen koskee syksystä 2022 lähtien kahta ikäluokkaa. Kustannustehokkuutta lisätään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaisesti.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa on sitouduttu kustannustason ja investointien sopeuttamiseen vastaamaan kaupungin tulotasoa jaksolla 2023–2025. Palvelutaso ja -tarjonta perustuu väestökasvun tuomaan palvelutarpeeseen, lainsäädäntöön ja ohjelman tavoitteisiin. Toiminnassa pyritään kustannusvaikuttaviin palveluratkaisuihin.

Sopeutuskohteet on määritelty ja tarvittavat toimenpiteet dokumentoitu ja aikataulutettu suunnittelu-kaudelle. Suunnitelmia tarkennetaan toiminnan edetessä. Merkittävimmät sopeutuskohteet liittyvät henkilöstö- ja kiinteistökuluihin. Taloussuunnittelu tuleville vuosille perustuu vuosittaisen mekanistisen tuottavuuskasvuvaatimuksen lisäksi taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman pitkäjänteiselle toteuttamiselle. Ohjelmaa ohjataan kokonaisvaltaisesti, jotta hallitaan sopeutuskohteiden väliset kytkökset ja päällekkäisyydet sekä ajalliset reunaehdot.

Talous

3 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	47 996	41 854	42 969	43 812	44 048
Valmistus omaan käyttöön	156	0			
Toimintamenot	-721 374	-746 513	-777 247	-799 478	-827 297
Toimintakate	-673 222	-704 659	-734 278	-755 666	-783 249
Suunnitelmapoistot	-3 405	-3 098	-3 778	-3 861	-3 838
Tilikauden tulos	-676 627	-707 756	-738 055	-759 527	-787 087
Menot euroa/asukas	2 428	2 466	2 534	2 567	2 616

Vuoden 2023 toimintatuotot ovat 43 milj. euroa ja toimintamenot 777,4 milj. euroa. Vertailussa vuoden 2022 talousarvioon on huomioitava hyvinvointialueelle siirtyvät henkilöstökustannukset sekä vuodelle 2022 myönnetty erillinen lisämääräraha. Näiden vaikutus vuoden 2022 menoihin on yhteensä 10,3 milj. euroa.

Vuoden 2023 toimintamenojen kehys kasvaa 41,2 milj. euroa eli 5,6 prosenttia vuoden 2022 vertailukelpoiseen talousarvioon verrattuna. Toimitilavuokrat kasvavat 8 milj. euroa eli 4,7 prosenttia. Sisäiset palveluostot kasvavat 5,9 milj. eurolla eli 12,4 prosenttia. Kehykseen sisältyy myös 2,4 milj. euron lisäys eläkemenoperusteiseen tasausmaksuun. Muilta osin henkilöstömenot kasvavat 20 milj. euroa eli 5,7 prosenttia, joka koostuu työehtosopimusten mukaisista korotuksista, varhaiskasvatuksen palkkajärjestelyistä ja volyymin kasvusta.

Henkilöstömäärän arvioidaan olevan vuoden 2022 tasolla. Talousarvion yhteydessä perustetaan 131 virkaa ja toimea sekä muutetaan 35 nimikettä. Perustettavista viroista ja toimista osa on olemassa olevaa toimintaa tai korvaa Seure henkilöstöpalvelujen käyttöä. Uudet virat ja toimet kohdistuvat pääosin varhaiskasvatukseen uusiin yksiköihin tai johtamisen tukemisen tehtäviin. Nimikemuutokset kohdistuvat lainsäädännön edellyttämiin varhaiskasvatuksen henkilöstörakennemuutokseen sekä DigiOnen ja JoTo:n edellyttämien tehtävien vaativuuden kasvuun. Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyvät useassa ammattiryhmässä, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstössä, koulujen avustajapalveluhenkilöstössä ja psykologeissa. Saatavuuden haasteet lisäävät vuokratyövoiman käyttöä ja määräaikaisten henkilöstön määrää. Vuoden 2024 osalta henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet pysyvät ennallaan. Vuonna 2023 psykologit ja kuraattorit siirtyvät hyvinvointialueelle.

Kasvun ja oppimisen toimialan määrälliset henkilöstöresurssit ja toiminnassa tarvittavat kriittiset osaamistarpeet varmistetaan palvelualueiden osaamisperusteisella henkilöstösuunnittelulla. Priorisoidut kehittämiskohteet ovat johtamisen ja johtamisjärjestelmän kehittäminen, henkilöstön saatavuuden varmistaminen ja systemaattinen osaamisen kehittäminen suhteessa lainsäädäntöön ja toimintaympäristön muutoksiin. Lisäksi tarkastellaan prosesseja, toimintatapoja ja nykyisten henkilöstöresurssien uudelleensuuntaamista. Tavoitteena ovat laaja-alaiset roolit ja tehtävät sekä osaamisprofiilit tehtävään nähden. Henkilöstöresurssien arvioinneissa hyödynnetään henkilöstön lähtövaihtuvuutta ja eläköitymistä. Osaamista kehitetään henkilöstön kehittämisohjelmilla, työssä oppimalla, sosiaalisissa verkostoissa, koulutusten ja valmennusten kautta tulevaisuuden ja muuttuvan työelämän tarpeisiin. Tulosityksikköjen henkilöstösuunnittelu varmistaa, että tulosityksiköillä on riittävät henkilöstöresurssit ja toiminnassa tarvittavat osaamiset vastata kuntalaisten tarpeisiin ja odotuksiin. Erityistä huomiota kiinnetään osaamisperusteiseen henkilöstösuunnitteluun ja ennakoivan henkilöstösuunnittelun toimenpiteisiin, että erityisesti työvoimapula-aloilla saadaan riittävästi henkilöstöä.

Investoinnit

953 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-3 272	-6 400	-4 179	-4 817	-2 555
Netto	-3 272	-6 400	-4 179	-4 817	-2 555

Tehtäväalueelle 953 Koneet ja kalusto on budjetoitu uusien toimitilojen ensikertainen kalustaminen. Kalustamisen määrärahat määritellään talousarviovuosina valmistuvien kohteiden neliöiden mukaan. Vuonna 2023 valmistuvia suurimpia kohteita ovat muun muassa Laajalahden koulun peruskorjaus ja laajennus, Kuitinmäen koulu (PPP-kohde), Kalajärven koulun peruskorjaus ja lisärakennus, Kilon koulu ja päiväkotit (PPP-kohde) sekä Perkkään päiväkotit.

Toimintamenot lautakunnittain vuosina 2021–2025

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA	721 374	746 513		777 247	799 478	827 297
KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA	624 861	646 580		671 855	691 086	715 505
SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA	66 391	70 744		72 724	74 567	76 618
KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTE	30 122	29 189		32 668	33 825	35 174

31 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Talous

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
Toimintatulot	40 038	34 662		34 959	35 751	35 998
Valmistus omaan käyttöön	57	0				
Toimintamenot	-624 861	-646 580		-671 855	-691 086	-715 505
Toimintakate	-584 765	-611 918		-636 896	-655 335	-679 507
Suunnitelmapoistot	-3 211	-2 792		-3 240	-3 250	-3 300
Tilikauden tulos	-587 976	-614 710		-640 136	-658 585	-682 807
Menot euroa/asukas	2 103	2 136		2 191	2 219	2 263

9531 Koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Tulot	0	0		0	0	0
Menot	-2 272	-3 640		-5 456	-7 450	-2 090
Netto	-2 272	-3 640		-5 456	-7 450	-2 090

310 LAUTAKUNTA

Talous

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
Toimintamenot	-190	-103		-220	-227	-236
Toimintakate	-190	-103		-220	-227	-236
Suunnitelmapoistot	-8	0				
Tilikauden tulos	-197	-103		-220	-227	-236
Menot euroa/asukas	1	0		1	1	1

Tehtäväalue sisältää lautakunnan määrärahat.

31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö toteuttaa osaltaan kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita. Kasvun ja oppimisen toimialan tulosityksikkönä se rakentaa osaltaan yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Tulosityksikön toiminta-ajatuksena on järjestää lapsille ja nuorille oppilaslähtöistä, korkeatasoista ja alueellisesti yhdenvertaista perusopetusta. Toiminnan lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tulosityksikkö toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja toisen asteen toimijoiden kanssa.

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö tarjoaa laadukasta opetusta esi- ja perusasteella. Laadukkaan opetuksen lähtökohta on oppilaiden hyvinvointi, kiusaamiseen ja väkivaltaan on nollatoleranssi. Toinen ratkaiseva tekijä on hyvinvoiva ja jaksava henkilöstö, jonka saatavuuden parantamiseksi tehdään toimenpiteitä. Tavoitteena ovat oppimistulokset, jotka ovat Suomen kärkitasoa käytävissä olevilla mittareilla. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten lasten oppimistuloksiin, tavoitteena on pienentää eroa kantaväestöön oppimistuloksia nostamalla. Erityisopetusta uudistetaan yhdessä koulujen kanssa niin, että entistä useampi oppilas voi käydä omaa lähikoulua tai oman alueensa koulua. Yhteistyötä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa tiivistetään tavoitteena sujuvoittaa oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta peruskouluun.

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän arvioidaan kasvavan vuoden keskiarvona noin 228 oppilasta (+0,7 prosenttia) vuodesta 2022. Kasvu painottuu yläkoululaisiin. Äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien oppilaiden määrä vähenee ja muita kieliä puhuvien oppilaiden määrä kasvaa voimakkaasti.

Opetuksen kehittäminen

Opetuksen kehittämisessä varmistetaan perusopetuksen opetussuunnitelmien ajantasaisuus kansalliset normimuutokset huomioiden. Samalla tuetaan opetushenkilöstön opetussuunnitelmaosaaamista järjestämällä osaamisen kehittämisen tilaisuuksia. Tuetaan koulu yhteisöjen osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä OPS-agentti- ja kehittäjäopettajatoiminnalla. Osaamisen kehittämisessä tärkeinä osaamisalueina ovat kieli- ja kulttuuritietoinen opetus, inklusiiviset toimintatavat sekä digipedagogiikan kehittäminen.

Tieto- ja viestintäteknikka

Tieto- ja viestintäteknologian määräraha sisältää peruskoulujen tietoliikenne-, tietojärjestelmä-, ylläpito- ja tukipalvelukustannukset, tietotekniikkalaitteiden leasing-vuokrat sekä opetushenkilöstön täydennyskoulutuksesta aiheutuvat menot.

Koulujen toimintakulttuuria ja opetushenkilöstön osaamista kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti ja kehitetään oppimisen pilvipalveluiden pedagogista käyttöä.

Oppilaiden käytössä olevien digilaitteiden määrää pyritään edelleen tasavertaistamaan lisäämällä edullisempien päätelaitteiden määrää. Tavoitteena on saavuttaa kaikkien perusopetuksen koulujen osalta laitteiden määrässä suhdeluku 1,5 oppilasta / päätelaite. Uusitaan noin 6 000 oppilaskäytössä olevaa päätelaitetta.

Oppimistilojen esitystekniikkaa uusitaan elinkaarivaihdoin. Varaudutaan koulujen muuttoihin ja niistä koituihin muuttokustannuksiin sekä uusien koulujen varustamiseen nykyaikaisella AV-tekniikalla.

Ohjelmoinnin, robotiikan ja uusien teknologioiden sekä niihin liittyen maker-tekemisen osaamista edistetään. Mediataitojen osaamista vahvistetaan muun muassa Mediapajan keinoin.

Oppimisen kolmiportainen tuki

Erityisen tuen piirissä opiskelee lukuvuonna 2022–2023 yhteensä 3 005 oppilasta, joista 1 402 oppilasta opiskelee integroituneena yleisopetuksen luokassa. Tuki järjestetään oppilaan tarpeen mukaan joko yleisopetuksen ryhmässä tai erityisluokassa tai näitä joustavasti yhdistellen. Oppilaan tarvitsema erityinen tuki pyritään järjestämään entistä useammin omassa koulussa tai omalla alueella. Näin oppilas käy mahdollisuuksien mukaan koulua omassa sosiaalisessa ympäristössään ja koulumatkan pituus pysyy kohtuullisena. Tilauskuljetuksissa (koulutaksi) on siirrytty vuoden 2022 alusta aluepohjaiseen hinnoitteluun, jossa Espoo on jaettu neljään alueeseen. Alueen sisäiset kuljetukset ovat edullisempia kuin aluerajan ylittävät kuljetukset. Koulunkäynti omassa koulussa tai omalla alueella mahdollistaa monelle erityisoppilaalle koulumatkan kulkemisen itsenäisesti tai julkisen liikennettä käyttäen tilauskuljetuksen sijaan. Myös tämä tukee ajatusta järjestää erityinen tuki oppilaan asuinpaikan lähellä. Erityisopetuksen uutta toimintamallia kehitetään yhdessä koulujen kanssa.

Monikulttuuriset opetuspalvelut sekä kansainvälinen opetus

Suomenkielisessä perusopetuksessa opiskelee elokuussa 2022 8 218 vieraskielistä oppilasta, mikä on 27,4 prosenttia kokonaisoppilasmäärästä ja yli 1 000 oppilasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Vieraskielisten oppilaiden määrän kasvun ennakoidaan jatkuvan vahvana myös vuonna 2023. Oman äidinkielen opetusta järjestetään 1. luokasta alkaen 40 eri kielellä yhteensä noin 5 000 oppilaalle. Osa opetuksesta toteutetaan etäopetuksena.

Oman äidinkielen opetuksesta saadaan erillistä valtionosuutta pidettyjen tuntien mukaan. Katso-musaineiden opetusta tehostetaan laajentamalla etäopetusta, jotta oppilaiden kuljetustarve toiseen kouluun oman uskonnon tunneille vähenisi. Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden tukemista tehostetaan tarjoamalla samanaikaisopetusta omalla äidinkielellä. Yhteistyötä maahanmuuttajahuoltajien kanssa vahvistetaan kulttuuriohjaajien avulla.

Maahanmuuttajien valmistavaa opetusta järjestetään entistä useammin oppilaan omassa lähikoulussa, jolloin oppilas pääsee heti mukaan lähikoulun sosiaaliseen ympäristöön ja siirtyminen yleisopetuksen ryhmään tapahtuu sujuvasti.

Englanninkielistä opetusta järjestetään kahdessa, kaksikielistä (suomi - englanti) opetusta seitsemässä ja ruotsinkielistä kielikylypyopetusta viidessä opetuspisteessä. Aloittavan ryhmän minimikoko on 18 oppilasta.

Iltapäivätoiminta

Perusopetuksen iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2022–2023 yhteensä noin 4 500 oppilasta. Iltapäivätoiminta järjestetään koulujen tiloissa. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajat saavat koulujen tilat käyttöönsä korvauksetta.

Iltapäivätoiminnan järjestämisperiaatteita uudistettiin syksystä 2022 alkaen huomioiden hankintalaki sekä taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman linjaukset palvelujen hankintatavoista. Toiminta järjestetään pääosin ulkopuolisten palveluntuottajien toimesta ostopalveluna ja pieneltä osin avustettuna toimintana. Lisäksi osassa kouluista iltapäivätoiminta järjestetään koulun omana toimintana. Talousarvioehdotus sisältää iltapäivätoiminnan kaikille paikkaa hakeneille, sekä 1. ja 2. luokan oppilaille, että sitä vanhemmille erityisen tuen oppilaille.

Lukuvuonna 2022–2023 kehitysvammaisten ja autististen lasten aamu- ja iltapäivähoitoon osallistuu 254 oppilaista. Hoitoa toteutetaan 12 koululla. Loma-ajan hoitoa on toteutettu keskitetysti, vuonna 2022 kesällä loma-ajan hoitoa oli 9 eri koululla ja siihen osallistui yhteensä 174 oppilasta. Yhdessä vammaispalvelujen kanssa tavoitellaan ratkaisua, jossa toiminta jatkuisi nykyiseen tapaan myös vammaispalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon henkilöstö siirtyy vuoden 2023 alusta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tavoitteena on, että opiskeluhoollon palvelut jatkuvat siirtymävaiheen yli sujuvasti ilman katkoksia. Toimivat palvelut varmistetaan hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyörakenteilla.

Syrjäytymisen ehkäisyyn pyritään panostamaan entistä varhemmin yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelun keinoin sekä opinto-ohjausta tehostamalla. Harrastustoimintaa peruskouluissa lisätään harrastamisen Suomen mallin avulla. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi yläkoulussa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) sekä työelämäpainotteista opetusta (TEPPO).

Poikkeusoloista aiheutuneen oppimis- ja hyvinvointivajeen paikkaamista jatketaan. Tähän on haettu valtiolta erityisavustusta. Mahdollisesti saatava valtionavustus on käytettävissä kesään 2024 saakka.

Kehittämishankkeet

Vuonna 2023 on perusopetuksessa käynnissä useita valtionavustuksilla toteutettavia kehittämishankkeita, joista merkittävimmät ovat koulutuksellisen tasa-arvon edistämisen ja koronapandemian vaikutusten tasaamisen hankkeet. Kaikkien hankkeiden yhteenlaskettu budjetoitu kustannus on 7,0 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Tärkeimpiä vuonna 2023 toteutuvia toimenpiteitä ovat yleinen henkilöstösäästö, kouluyksiköiden koon kasvattaminen, väistötiloista luopuminen, ICT-laiteiden yksikköhinnan pienentäminen sekä pienistä kouluyksiköistä luopuminen. Edellä mainittujen toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu valtuustokauden loppuun asti.

Palvelutuotteet

Yleisopetuksessa ja erityisopetuksessa yksikköhinnat kasvavat noin 4,5 prosenttia vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna. Yksikköhinnat kasvavat volyymin kasvun, henkilöstökustannusten, vuokrien ja palveluostojen kasvun myötä. Maahanmuuttaja- ja valmistavan koulutuksen ja yläkoululaisten suoritelmäärät kasvavat.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS							
Henkilöstömäärä	3 568	3 518	3 568	3 508	-1,68 %	3 458	3 408
Yleisopetus 1-9 lk							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	243 397 323	243 899 146	245 801 440	256 899 818	4,5 %	260 804 695	267 355 641
- suorite: oppilas	25 760	25 894	25 894	25 989	0,4 %	26 100	26 200
- yksikkökustannus €/oppilas	9 449	9 419	9 493	9 885	4,1 %	9 993	10 204
Erityisopetus 9v.							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	32 519 723	32 586 770	32 840 931	35 386 709	7,8 %	35 924 587	36 826 948
- suorite: oppilas	2 411	2 480	2 480	2 592	4,5 %	2 600	2 600
- yksikkökustannus €/oppilas	13 488	13 140	13 242	13 652	3,1 %	13 817	14 164
Mamu/valmistava opetus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 708 018	7 723 910	7 784 153	11 679 856	50,0 %	11 857 390	12 155 226
- suorite: oppilas	545	527	527	767	45,5 %	775	775
- yksikkökustannus €/oppilas	14 143	14 656	14 771	15 228	3,1 %	15 300	15 684
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	41 709 463	42 049 390	43 132 696	37 684 492	-12,6 %	38 257 296	39 218 251
Muut mittarit 2021-2025							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
- laskennallinen keskimääräinen ryhmä koko peruskoulu	13,2	13,8	13,8	14,1	2,2 %	14,1	14,1

Henkilöstö

Suomenkielisen perusopetuksen henkilöstömäärä elokuussa 2022 on 3 583. Vakinaisessa työsuhteessa työskentelee 2 646 henkilöä. Määräaikaisessa virka ja/tai työsuhteessa työskentelee 910 henkilöä. Tämän lisäksi suomenkielisessä perusopetuksessa työskentelee työllistämistuella työllistettyjä ja oppisopimussuhteisia opiskelijoita yhteensä 27 henkilöä. Vuonna 2023 opiskelijahuollon henkilöstö siirtyy sotealueelle. Tämä koskee 113 henkilöä suomenkielisessä perusopetuksessa.

Opiskeluhuollon henkilöstön siirtyessä hyvinvointialueelle henkilöstömäärä pienenee noin sadalla henkilöllä. Muilta osin suomenkielisen perusopetuksen henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän vuonna 2023 likimain samalla tasolla kuin vuonna 2022. Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman tavoitteita noudatetaan. Uudet virat ja toimet kohdistuvat lähinnä määräaikaisten vakinaistamiseen oppilasrakenteen muuttuessa, kun alakoululaisten määrä vähenee, ja yläkoululaisten sekä monikielisten oppilaiden määrä kasvaa. Uusien toimien avulla myös henkilöstövuokrausta vähennetään ja korvataan omalla henkilökunnalla. Tämän avulla henkilöstöä saadaan sitoutettua nykyistä paremmin.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat strategiaan, opetussuunnitelmiin ja tulostietojen tavoitteisiin. Tulosityksikön henkilöstön osaamisen kehittämisen painopisteet vuonna 2023 ovat digiosaaminen läpileikkaavana koko tulosityksikön, monikielisten lasten opetuksen osaamisen lisääminen ja kolmiportaisen tuen osaamisen lisääminen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	16 617	15 513	15 413	15 980	16 380
Toimintamenot	-325 218	-329 478	-336 706	-341 815	-350 366
Toimintakate	-308 601	-313 965	-321 293	-325 835	-333 986
Suunnitelmapoistot	-2 413	-2 792	-2 950	-2 950	-2 950
Tilikauden tulos	-311 013	-316 757	-324 243	-328 785	-336 936
Menot euroa/asukas	1 095	1 088	1 098	1 098	1 108

Opetuksen henkilöstömäärärahat kasvavat vuoteen 2022 verrattuna. Kasvu sisältää palkkatason nousun, mutta vain osin oppilasmäärän kasvun ja oppilasrakenteen muutoksen yläkoululaisten ja monikielisten oppilaiden osuuksien kasvaessa.

Edellä mainitut menojen lisäykset tasapainotetaan talousarviossa vähentämällä perusopetuksen jakotunteja, jolloin yleisopetuksen keskimääräisen ryhmäkoon arvioidaan nousevan 13,8 noin 14,1 oppilaaseen. Tarvikemäärärahat pysyvät oppilasta kohden vuoden 2022 tasolla. Avustajapalvelumäärärahoja sopeutetaan vastaavalla tavalla kuin opetuksen määrärahoja. Koulukohtaisessa budjetissa koulut saavat suunnata saamansa kokonaisresurssit oman tarveharkintansa mukaan opetukseen, avustajapalveluihin ja oppimateriaaleihin.

Tilakustannukset kasvavat noin 3,8 milj. euroa vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2023 valmistuvat Laajalahden koulu, Kalajärven koulu sekä PPP-hankkeina (Public-Private Partnership) toteutettavat Kuitinmäen koulun alakouluosa sekä Kilon koulu. Näiden valmistuessa vastaavasti luovutaan osasta väliaikaisia ja huonokuntoisia koulutiloja. Pitkän tähtäimen tavoite on kasvattaa peruskoulujen yksikkökokoja, sillä oppilaskohtaiset kustannukset ovat isossa kouluyksikössä pienemmät ja erikoisluokkatilojen käyttöaste parempi kuin pienessä koulussa.

31B TOINEN ASTE JA NUORISOPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja, ja lasten ja nuorten hyvinvointi on toiminnan keskiössä. Lisäksi se vastaa perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Koulutuspalvelujen osalta tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä ja toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista. Suomenkielisiä lukioita on 10 ja niissä on noin 6250 opiskelijaa.

Toisen asteen koulutuksen koordinointiin liittyy kaupunkitasoinen vastuu perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosityksikön koulutuspalvelualue, joka toimii yhteistyössä muun muassa Ohjaamotalon, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian ja Ammattiopisto LIVE:n kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2022 noin 3 200.

Nuori Espoo -toiminnan pohjana toimivat nuorten osallisuus, kiva tekeminen yhdessä kavereiden kanssa, aikuisten aika arjessa, sekä tuki nuorille pulmatilanteissa. Nuorisopalvelujen toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 12–17-vuotiaat nuoret. Kesätoiminnassa kohderyhmä on 9–17-vuotiaat. Ohjaamotalon palvelut kohdentuvat alle 30-vuotiaisiin nuoriin.

Nuorisopalvelut edistää NE Suuntaamo 1.2:n mukaisesti vuonna 2023 kaikessa toiminnassaan erityisesti seuraavia tavoitteita: Digitaalinen nuorisotyö, kansainvälinen nuorisotyö, kestävä nuorisotyö, nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen, nuorten osallisuus- ja vaikuttamistoiminta sekä

yhdenvertaisuustyö. Lisäksi nuorisopalvelut osallistuu aktiivisesti espoolaiseen, suomalaiseen sekä eurooppalaiseen nuorisopoliittiseen keskusteluun ja palvelujen kehittämiseen.

Lukiokoulutus

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee noin 6 250 opiskelijaa (2021: 5 900). Kaikissa lukioissa on yleislinja sekä osassa painotus tai erityinen koulutustehtävä. Etelä-Tapiolan lukio tarjoaa IB-koulutusta. Lisäksi Otaniemen ja Tapiolan lukioissa on myös erityistehtävään liittyvä kansallinen kehittämistehtävä.

Lukuvuoden 2022–2023 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi kasvun ja oppimisen lautakunta päätti 2 079, mikä on 66 prosenttia perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2020–2021: 1 977, 66 prosenttia). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,58 (2021: 7,67).

Ikäluokan kasvun johdosta aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkosakin lukiopaikkoja varataan 66 prosentille ikäluokasta. Lukioiden opiskelijamäärä kasvaa lähivuosina noin 300 opiskelijalla vuodessa.

Lukiokoulutuksen kehittämistä ohjaavat useat valtakunnalliset uudistukset. Lukiokoulutuksen lainsäädäntöä sekä opetussuunnitelmia uudistettiin vuosina 2019–2021. Lakiuudistukset velvoittavat koulutuksen järjestäjiä lisäämään oppiainerajat ylittävää opiskelua, opinto-ohjausta ja kansainvälistä toimintaa sekä toimimaan yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. Sen lisäksi laki tuo opiskelijoille oikeuden erityisopetukseen sekä yo-kokeiden rajattomaan uusimiseen.

Samaan aikaan opetussuunnitelmauudistuksen kanssa astui voimaan laajennettu oppivelvollisuus sekä maksuton toinen aste. Uudistuksen toteuttamiseen liittyy lisääntyvää hallinnollista työtä sekä kustannuksia, joiden täysimääräinen korvaaminen valtionhallinnon toimesta on epävarmaa.

Espoon lukiokoulutuksen uudistetussa visiossa 2025 painotetaan oppimista, hyvinvointia ja kotouttamista. Jälkimmäiseen tavoitteeseen liittyen lukiokoulutuksessa on käynnissä Ohjauksella onnistumisiin -hanke (0,4 milj. euroa), jossa tavoitteena on tukea maahanmuuttotaustaisten lukiolaisten ohjausta. Hankkeessa työskentelee neljä lukioihin palkattua kulttuuriohjaajaa sekä projektikoordinaattori.

Espoon lukiokoulutus on saanut vuosille 2020–2023 yhteensä 2,4 milj. euroa avustusta koronavirusepidemian vaikutusten tasoittamiseen. Syksyllä 2022 on jälleen haettavissa valtion erityisavusta, jota voidaan käyttää heinäkuuhun 2024 asti. Espoon lukiokoulutus hakee arviolta 1 milj. euroa.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut hakee yhteistyössä tulosyksikön koulutuspalvelujen, suomenkielisen perusopetuksen sekä ruotsinkielisten sivistyspalvelujen kanssa valtionavustusta koulunuorisotyön kehittämiseen vuodelle 2023. Mikäli avustusta saadaan, toiminta kohdistuu yläkouluille ja lukioihin. Koulunuorisotyön kokonaisuus johdetaan nuorisopalveluista käsin.

Nuorisopalvelut kehittää vuonna 2023 kansainvälistä nuorisotyötä akkreditoitumalla syksyn 2022 aikana. Vuoden 2023 keskeisimmät tavoitteet kansainvälisen toiminnan osalta ovat vahvistaa henkilöstön osaamista, tarjota mahdollisuus tutustua kansainväliseen toimintaan ja käynnistää kestävä nuorisotyön kehittämishanke yhteistyössä eurooppalaisten kumppaneiden kanssa.

Alueellisissa nuorisopalveluissa jatketaan seinättömien ja monikanavaisten palvelujen kehittämistä. Lisäksi kehitämme vammaisille nuorille suunnattua digitaalista pelitoimintaa ja muuta vapaa-ajantoin-
mintaa. Keskeisenä tavoitteenamme on ratkaista vuoden aikana alueellisissa nuorisopalveluissa pit-
kään jatkunut henkilöstöpula, joka vaikuttaa henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista alentavasti.
Taitojen talo Gräsan toiminnan siirtymistä vuokramäärärahoineen valmistellaan nuorisopalveluista
Elinvoiman tulosalueelle, kulttuuripalveluihin. Mahdollinen siirto tapahtuu vuoden 2023 alussa, ja
nuorisopalvelut jatkaa siitä huolimatta Gräsan tiloissa mopotoimintaa ja tukee osaltaan maksutonta
harrastustoimintaa nuorille kumppanuusrahan turvin. Muutoksella pystymme vahvistamaan nuoriso-
tilojemme henkilöstöä kahdella henkilötyövuodella.

Etsivän nuorisotyön tiimissä vahvistetaan yksilöohjauksen ja kotiin vietävän etsivän nuorisotyön to-
teuttamista. Palkkaamme uuden etsivän nuorisotyön nuorisonohjaajan yksilötyöhön ja hankimme
työparin kotiin vietäviin etsivän nuorisotyön palveluihin. Osallistumme pääkaupunkiseudun yhtei-
seen projektiin nuorten väkivaltailmiöön liittyen, ja osallistumme vakavien ja pitkittyneiden kiusaa-
mis- ja väkivaltatilanteiden ratkaisemiseksi käynnistyvään toimintaan. Toiminta keskittyy ensisijai-
sesti yläkouluihin, mutta osin myös sosiaaliseen mediaan ja nuorten vapaa-ajalle.

Nuorten työllistymistä tuetaan kesä- ja yritysseteleillä, joihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja
enintään 19 vuotta täyttävät espoolaiset. Kesäseteli-prosessin kehittämistä jatketaan.

Nuorisoyhdistyksille maksettavien avustusten määrää lisätään toimintaedellytysten parantamiseksi.
Remontista valmistunut Luukin leirikeskus osoitetaan ensisijaisesti yhdistysten käyttöön. Leiriväli-
nevuokrauskustannuksia tuetaan leirivälinelainaamo-palvelulla. Kumppanuuksia yhdistystoimijoiden
kanssa jatketaan kumppanuusrahan tuella. Yhteistyötä järjestöjen kanssa toteutetaan yhdessä laa-
ditun järjestösuunnitelman pohjalta.

Tuemme vuonna 2023 nuorisovaltuuston vaaleja erillisellä määrärahalla sekä koordinoimalla työryh-
män toimintaa, joka auttaa nuorisovaltuustovaalien onnistumisessa.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Lukiokoulutuksen Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman tavoitteita ovat tehostaminen henkilöstö-
menoista, sijaisten käytöstä, erilliskorvauksista, JoTo-projektista, DigiOne-projektista, johtokuntien
lakkauttamisesta ja matkakustannuksista sekä isompien yksiköiden hyödyntäminen. Osa tavoitteista
toteutuu vasta tulevana vuosina, mutta vuoden 2022 tehostamisvelvoite on 276 000 euroa, mikä on
kohdennettu yleisiin henkilöstömenoihin siten, että lukioille on jaettu opetusresurssia yhteensä 84
vuosiviikkotuntia vähemmän suhteessa perusuraan. Vuoden 2023 tehostamisvelvoite on 316 000
euroa, ja siitäkin suurin osa kohdistuu opetukseen.

Nuorisopalvelujen TakE-tavoitteet vuodelle 2023 ovat avustustulojen lisääminen +70 000 euroa,
matka- ja majoituskustannusten vähentäminen ja säästövapaiden purkaminen -5 000 euroa sekä
seinättömän ja monikanavaisen nuorisotyön kehittäminen -60 000 euroa.

Palvelutuotteet

Vuoden 2022 ennustettuun toteumaan verrattuna yleislukiokoulutuksen kustannukset kasvavat 11,9
prosenttia opiskelijamäärän lisääntymisen, oppivelvollisuuden laajentamisen ja toimitilavuokrien
kasvun vuoksi, mutta yksikköhinta kasvaa vähemmän kuin opiskelijamäärä. Syksyllä laajennetun
oppivelvollisuuden piirissä on kolme ikäluokkaa.

Nuorisopalvelujen toiminnan uskotaan koronavuosien jälkeen normalisoituvan, joten alueellisessa nuorisotyössä kohdattujen nuorten määrä kasvaa 34,2 prosenttia vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna, mutta yksikköhinta laskee 14,4 prosenttia.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
31B TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALVELUT							
Henkilöstömäärä	536	540	542	533	-1,66 %	543	543
Yleislukiokoulutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	43 674 659	49 466 689	48 672 805	54 480 899	11,9 %	59 755 199	62 239 312
- suorite: opiskelija	5 157	5 438	5 415	5 774	6,6 %	5 996	6 112
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 469	9 096	8 988	9 436	5,0 %	9 966	10 183
Erityislukiokoulutus, matematiikka/luonnontiede							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 553 073	1 941 816	1 910 524	2 174 608	13,8 %	2 385 132	2 484 285
- suorite: opiskelija	170	200	197	216	9,5 %	224	224
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 113	9 697	9 682	10 068	4,0 %	10 648	11 091
Erityislukiokoulutus, musiikki							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	996 274	1 016 137	1 000 686	981 607	-1,9 %	1 076 637	1 121 394
- suorite: opiskelija	102	97	102	90	-11,6 %	95	95
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 728	10 494	9 827	10 907	11,0 %	11 333	11 804
Lukiokoulutus IB							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 165 800	1 340 989	1 319 407	1 534 028	16,3 %	1 682 538	1 752 483
- suorite: opiskelija	126	136	134	150	12,2 %	150	150
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 277	9 848	9 871	10 227	3,6 %	11 217	11 683
Alueellinen nuorisotyö							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 635 659	6 593 852	6 121 970	7 033 101	14,9 %	7 714 167	8 034 939
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	84 467	159 000	120 000	161 000	34,2 %	161 000	161 000
- yksikkökustannus e/kohdattu nuori	67	41,47	51,02	43,68	-14,4 %	48	50
Ohjaamotalo							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 543 214	3 780 844	3 362 505	4 032 704	19,9 %	4 423 220	4 607 147
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	32 288	34 300	26 000	34 300	31,9 %	34 300	34 300
- yksikkökustannus e/kohdattu nuori	110	110,23	129,33	117,57	-9,1 %	129	134
Avustukset ja järjestöyhteistyö							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	800 607	1 021 723	1 075 853	1 089 785	1,3 %	1 195 317	1 245 021
- suorite: osallistumiskerrat	112 467	130 000	130 000	130 000	0,0 %	130 000	130 000
- yksikkökustannus e/osallistumiskerta	7,12	7,86	8,28	8,38	1,3 %	9	10
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	59 041 875	65 162 050	63 463 750	71 326 732	12,4 %	78 232 209	81 484 581

Henkilöstö

Lukiokoulutuksen päätoimisen opetushenkilöstön määrä vuonna 2022 on noin 380 henkilöä. Vuoden 2023 alussa opiskeluhoito (yhteensä 31 psykologia ja kuraattoria) siirtyy Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Lukiokoulutukseen esitetään kahta (2) uutta koulusihteerin ja kahta (2) uutta virka-apulaisrehtorin tehtävää tukemaan lukioiden virkarakennetta ja laadukasta johtamista. Ennusteiden mukaan opiskelijamäärä kasvaa ainakin vuoteen 2028, mutta TakE-tavoitteen mukaisesti henkilöstömäärä kasvaa opiskelijamäärää maltillisemmin.

Nuorisopalveluissa on vuonna 2022 palvelussuhteita noin 111, ja vuonna 2023 henkilöstön määrä kasvaa kahdella vakituisella henkilöllä. Etsivän nuorisotyön resursseja kohdennetaan nuorten hyvinvoinnin tukemiseen korona-ajan jälkeen.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat Espoon strategiaan, opetussuunnitelmiin ja tulostietojen tavoitteisiin. Tulosityksikön henkilöstön kehittämisen painopisteitä ovat lukiokoulutuksen osalta työssä jaksamisen edistäminen, henkilökunnan ja opiskelijoiden resilienssin vahvistaminen ja oikea-aikainen ja henkilöstön kannalta olennainen kouluttautuminen. Näillä pyritään vastaamaan tunnistettuihin toimintaympäristön muutoksiin. Osaaminen on tärkeää tunnistaa ja kaikilla on oltava mahdollisuus kehittyä. Nuorisopalveluiden osalta keskeisenä painopistealueena on kansainvälisen ja kestävästi nuorisotyön kehittäminen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	1 650	482	552	639	723
Toimintamenot	-59 014	-70 029	-74 245	-78 216	-81 468
Toimintakate	-57 364	-69 547	-73 693	-77 577	-80 745
Suunnitelmapoistot	-283	0	-290	-300	-350
Tilikauden tulos	-57 647	-69 547	-73 983	-77 877	-81 095
Menot euroa/asukas	199	231	242	251	258

Tulosityksikön menoja lisäävät toisen asteen koulutuksen osalta opiskelijamäärän 5,9 prosentin kasvusta aiheutuvat henkilöstökustannukset (1,9 milj. euroa), oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvat kustannukset (1,6 milj. euroa) sekä osittain lisätilojen vuokraamisesta johtuva toimitilavuokrien kasvu (1 milj. euroa), ja nuorisopalvelujen osalta henkilöstökustannukset (0,3 milj. euroa) sekä toimitilavuokrien kasvu (0,2 milj. euroa). Lisäksi tulosityksikön sisäisten palvelujen ostot kasvavat 0,8 milj. euroa.

314 SUOMENKIELISEN VARHAISKASVATUKSEN TULOYSYKSIKÖ

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen eheää oppimisen polkua. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatustalustoja.

Espoossa varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, palvelusetelipäiväkodeissa, ostopalvelupäiväkodeissa sekä yksityisissä päiväkodeissa, joihin lapsen huoltaja voi hakea yksityisen hoidon tukea. Tavoitteena on, että yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen.

Perhe voi saada lasten kotihoidon tukea, kun perheessä on alle 3-vuotias lapsi, joka ei ole varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tuen Espoo-lisää maksetaan 1.3.2023 alkaen 1 v 6 kk ikäisestä lapsesta. Samalla Espoo-lisän saamisen ehtoa muutetaan niin, että sitä maksetaan, vaikka nuorimman lapsen sisarukset olisivat varhaiskasvatuksessa.

Espoossa oli vuoden 2021 lopussa 19 264 varhaiskasvatukseen osallistuvaa (10 kk-6 v) suomen- ja vieraskielistä lasta. Tavoitteena on, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen jo ennen esiopetusvuotta. Kolme vuotta täyttäneiden ikäluokissa varhaiskasvatuksen osallistumisaste on jo 90 prosentin tuntumassa tai korkeampi, jolloin osallistumisasteen kasvu toteutuu erityisesti alle 3-vuotiaiden osalta.

Alle 3-vuotiaiden sekä tukea tarvitsevien ja vieraskielisten lasten määrä ja osuus kasvaa varhaiskasvatuksessa. Tämä lisää henkilöstötarvetta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa sekä yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksia, vaikka lasten kokonaismäärä ei kasvaisikaan.

Vuodesta 2022 alkaen Espooseen on tullut ukrainalaispakolaisia. Ukrainalaislasten määrän kasvuun varhaiskasvatuksessa ei ole varauduttu esitetyissä arvioissa, sitä on vaikea ennakoita.

Hallituksen talousarvioesitykseen sisältyy varhaiskasvatusmaksujen alentaminen ja yksityisen hoidon tuen tulosidonnaisen hoitolisän korotus. Niiden vaikutusta Espoon varhaiskasvatukseen ei ole mahdollista ennakoida käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on, että jokainen lapsi voi oppia, kasvaa ja kehittyä omaan parhaimpaansa ja että lapset ja heidän huoltajansa kokevat yhteisöissämme osallisuutta, turvallisuutta ja oppimisen iloa. Espoolaisessa varhaiskasvatuksessa korostuvat inklusion ja kestävän kehityksen mukaiset arvot. Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa yhtenäiset opinpolut. Tavoitteet ja kehittämisen painopisteet tarkennetaan Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta ja sen kehittäminen pohjautuvat varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetukseen opetussuunnitelmaan, jotka otettiin uudistettuna käyttöön elokuusta 2022 alkaen. Kehittämisessä painottuu vuonna 2023 lasten kolmitasoisen tuen toteuttaminen, joka tuli uutena asiana sekä varhaiskasvatussuunnitelmaan että varhaiskasvatukseen. Jatkossa varhaiskasvatuksessa sovelletaan kolmitasoista tukea, joka sisältää yleisen, tehostetun ja erityisen tuen. Lapselle annettava tuki voi sisältää lapsen tarvitsemia pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia toimenpiteitä. Lapsen saamasta tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä yleisen tuen tulkitsemis- ja avustajapalveluista tehdään hallintopäätös. Tuen uudistaminen edellyttää kunnallisella puolella henkilöstön lisäresursseja tuen tarjoamiseen ja lisääntyvän hallinnollisen työn tueksi. Yksityisen hoidon tuen yksiköissä on otettu 1.8.2022 alkaen käyttöön lasten tukemisen kuntalisät. Palveluseteliyksiköissä palvelusetelille on määriteltävä tuen mukaisia kertoimia (1,50, 2 ja 3) tuen tarpeen laajuuden perusteella. Lakimuutoksen ja tuen kuntalisien/palvelusetelin kertomien myötä oletetaan tuen tarpeiden lasten määrän kasvavan sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää uudistetaan arvioimalla ja kokeilemalla varhaiskasvatusyksiköiden johtamismalleja ja varajohtajuusjärjestelyjä. Vuoden aikana on tarkoitus päättää malleista, joiden avulla voidaan toteuttaa jaettava johtajuutta ja tukea hyvän johtajuuden toteutumista varhaiskasvatusyksiköissä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa varmistetaan kehittämällä palvelusetelin käytettävyyttä, markkinointia ja yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä. Palveluseteli on yksityisen hoidon tukea joustavampi tapa tukea yksityistä varhaiskasvatusta. Tulosidonnainen palveluseteli mahdollistaa perheille nykyistä tasavertaisemmän mahdollisuuden valita lapselleen yksityinen varhaiskasvatus kunnallisen vaihtoehdon rinnalla.

Espoon kaupunki järjestää esiopetuspalvelut sekä itse että hankkimalla niitä yksityisiltä palveluntuottajilta. Yksityisten esiopetuspalvelujen hankintamenettelyä uudistetaan yhteistyössä Espoon kaupungin hankintakeskuksen kanssa. Jatkossa suomenkielisen varhaiskasvatuksen järjestämisen esiopetuksen hankinta toteutetaan niin sanottuna dynaamisena toimittajarekisterinä. Dynaamiseen toimittajarekisteriin otetaan mukaan kaikki vähimmäis- ja soveltuvuusvaatimukset sekä palvelun kriteerit täyttävät palveluntuottajat. Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää vuosittain yksiköt, joissa esiopetusta tuotetaan.

Lasten ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään. Vuoden 2022 loppupuolella toteutetaan pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely, jonka tuloksia päästään hyödyntämään yksiköissä vuoden 2023 aikana. Kysely lähetetään sekä kunnallisen että yksityisen varhaiskasvatuksen yksiköihin.

Kehittämishankkeet

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista pedagogista kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään valtion avustuksia ja hankerahoitusta. Valtion rahoituksen osalta kehittämistoiminnan kustannukset eivät sisälly menokehykseen.

Valtion avustukset mahdollistavat huomion kiinnittämisen esimerkiksi segregaatien vaikutusten vähentämiseen sekä oppimis- ja hyvinvointierojen tasaamiseen. Lisäksi avustusten turvin voidaan tukea kehittämistyötä ja henkilöstön osaamista huomioiden varhaiskasvatuksen työvoimapula ja sen aiheuttama mahdollinen osaamisvaje. Ajankohtaista kehittämisessä on erityisesti inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen ja lapsen tuen uudistus.

Järjestelmäkehitys

Varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVakaa kehitetään yhdessä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa. Espoossa tällä hetkellä ajankohtaisia asioita lapsen tuen päätökset ja henkilökunnan läsnäolojen reaaliaikainen kirjaaminen. Myös viestintää on jatkokehitetty ja tulorekisteri-integraatio toteutetaan vuoden 2022 lopussa. Vuoden 2023 kehittämiskohteet priorisoidaan neljän kaupungin kesken syksyn aikana.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Merkittävin vuonna 2023 toteutuva toimenpide on lasten kotihoidon tuen Espoo-lisän rajaaminen alle 1,5-vuotiaisiin perheen nuorimpiin lapsiin nykyisen 2,5 vuoden iän sijaan.

Palvelutuotteet

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Vuonna 2023 kunnallisissa päiväkodeissa ennakoitaan olevan 11 728 lasta ja perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 398 lasta. Päiväkodeissa olevien lasten määrä kasvaa ja perhepäivähoidossa olevien vähenee. Kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannukset kasvavat palkankorotusten, toimitilavuokrien ja sisäisten erien kasvusta johtuen.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Yksityisen varhaiskasvatuksen (palveluseteli, yksityisen hoidon tuki, ostopalvelu) lasten kokonaismäärä kasvaa. Tavoitteena on vähitellen saada yksityisen varhaiskasvatuksen osuus toiminnasta nousuun. Vuonna 2023 muutokset lapsimäärissä toteutuvat pääosin siirtyminä järjestämismuodosta toiselle. Palvelusetelillä olevien lasten määrä kasvaa ja muissa yksityisissä palveluissa olevien määrä vähenee. Toteutuminen riippuu perheiden todellisista valinnoista ja palveluntuottajien ratkaisuista.

Palvelusetelin ja yksityisen hoidon tuen yksikkökustannukset tulevat näin ollen vaihtelevaan lähi-vuosina ja vertailutiedot yksikköhinnoina eivät anna todellista kuvaa siirtymistä johtuen. Uusien

palvelusetelipäiväkotien toiminta näkyy vähitellen kokovuotisena. Tuen järjestämiseen liittyvä muutos nostaa kustannuksia yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Lisäksi on varauduttu palvelusetelin arvon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisten korotukseen 1.8.2023 alkaen.

Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen palvelutuotteiden kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Kunnan oman toiminnan kustannuksiin sisältyvät kaikki palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset (bruttokustannukset), joista asiakasmaksu- ja muita tuloja ei ole vähennetty. Yksityisen hoidon tuen kustannuksiin sisältyy vain Espoon asiakkaille maksaman tuen ja palvelusetelillä Espoon maksaman osuuden palvelusetelin maksimiarvosta, jolloin niistä puuttuvat palveluntuottajan asiakkailta perimät asiakasmaksut.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkko kehittyi. Perusmäestä vuonna 2021 hakumenettelyllä palvelusetelipäiväkodin rakentamiselle luovutetulle Y-tontille valmistuu päiväkotivuoden 2023 loppuun mennessä ja toiselle Leppävaarasta luovutetulle tontille vuonna 2024. Lisäksi Kuurinkallioon Espoon keskukseen valmistuu myös uusi palvelusetelipäiväkotivuoden 2023 alkuvuodesta 2023 luovutetaan hakumenettelyllä yksi tontti lisää palvelusetelipäiväkotien rakentamiselle. Valmisteilla on myös muita uusia palvelusetelipäiväkoteja. Niiden sijoittuminen Espooseen ja toiminnan käynnistyminen varmistuu vuoden 2023 aikana.

Yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittaminen edellyttää 1.1.2023 alkaen lupaviranomaisen (AVI) hyväksyntää nykyisen ilmoitusmenettelyn sijaan. Päiväkotitoimintaa ei saa aloittaa tai toimintaa muuttaa olennaisesti ilman lupaviranomaisen hyväksyntää. Kuntien tehtävä on luvan hakuvaiheessa lupaviranomaisten pyynnöstä tarvittavien tarkastusten toimittaminen. Yksityinen perhepäivähoito jää jatkossakin ilmoitusmenettelyn piiriin.

Varhaiskasvatus palvelusetelillä

Palveluseteli otettiin käyttöön 1.8.2021. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen palvelusetelituottajiksi on hyväksytty 22 suomenkielistä päiväkotia (1.8.2022 tilanne). Merkittävä osa hyväksytyistä päiväkodeista on aiemmin toiminut Espoossa yksityisen hoidon tuella. Uusia palvelusetelipäiväkoteja on aloittamassa toiminnan syksyn 2022 ja vuoden 2023 aikana.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisiä seuraavasti:

Espoo-lisä lakisääteiseen hoitorahaan 31.7.2023 asti. Espoo-lisiä tarkistetaan 1.8.2023 alkaen:

<u>Varhaiskasvatus</u>	<u>Alle 3-v.</u>	<u>3–6-v.</u>
Päiväkotivuoden tai ryhmäperhepäiväkotivuoden	680 €/kk,	470 €/kk
Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasv.	330 €/kk,	200 €/kk
Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja lapsille	560 €/kk,	200 €/kk

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus, Esiopetusikäinen lapsi
kaikki varhaiskasvatusmuodot 110 €/kk

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään:

100 €/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoo maksaa yksityisen hoidon tuen sisaruslisää perheen toisesta lapsesta lukien perheille, joilla on useampi kuin yksi lapsi varhaiskasvatuksessa. Lisäksi Espoo maksaa yksityisen hoidon tuen toimipaikalle 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotuntin varhaiskasvatuksen kuntalisää.

Espoo-lisien maksamisen ja yksityisten palveluntuottajien hyväksymisen ehtona on, että palveluntuottaja järjestää sekä osa-aikaista että kokoaikaista varhaiskasvatusta. Perheen palkkaaman työ-sopimussuhteisen hoitajan työajan tulee olla yli 20 tuntia viikossa (ei sisaruslisää).

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisille päiväkodeille on 510 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi ajalta 1.8.2022 - 31.5.2023.

Ostopalvelut

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuosisopimuksella toimivia ostopalvelupäiväkoteja kannustetaan organisoi-maan toimintansa siten, että ne voisivat tulevaisuudessa siirtyä joko yksityisen hoidon tuen tai palvelusetelin piiriin. Vuonna 2023 ostopalveluissa ennakoidaan olevan 760 lasta.

Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen sekä kielen ja kulttuurin tuen palvelut

Osa lapsista tarvitsee tavanomaisen varhaiskasvatuksen lisäksi tuen palveluja ja/tai lasten kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja. Palveluihin sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopetta-jien ja kieli- ja kulttuuriopettajien sekä avustamispalvelujen henkilöstön kustannukset.

Lasten tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palveluissa lasten määrä kasvaa. Lisäksi suu-rempi osa tukea tarvitsevista lapsista tarvitsee pedagogisen tuen lisäksi hoidollisia tai rakenteel-lisia tukitoimia. Talousarviossa on lisätty resurssia lasten tuen järjestämiseen.

Esiopetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen tulee osallistua vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Valmistavan opetuksen tar-peessa oleville esiopetusikäisille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esi-opetusta järjestetään Espoon esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksymissä kunnallisissa, palve-luseteli- ja yksityisissä päiväkodeissa. Esiopetusta varaudutaan järjestämään yhteensä 2 700 lap-selle päiväkodeissa tai koulujen tiloissa. Lisäksi suomenkielinen perusopetus järjestää esiopetusta noin 400 lapselle. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskas-vatuksessa.

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada perheet, joilla on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukea voi-daan maksaa ottovanhemmille myös 3 vuotta täyttäneestä lapsesta ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut kaksi vuotta. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoi-dontuki ja harkinnanvarainen kuntalisä (Espoo-lisä).

Alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmat voivat saada myös niin sanottua joustavaa hoitorahaa työai-kansa palkattomaan lyhentämiseen. Pienten koululaisten (1–2 lk) vanhemmille työajan palkatto-masta lyhentämisestä voidaan maksaa osittaista hoitorahaa.

Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan Espoo-lisää 160 €/kk alle 1,5-vuotiaasta perheen nuorimasta lapsesta (aiemmin alle 2,5-vuotiaasta) 1.3.2023 alkaen. Samalla Espoo-lisän ehdoista poistetaan sisarusten kotona hoidon velvoite.

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää:

- Niin sanottu monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu ottop lapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi. Monikkoperheille maksetaan kunnallisena lasten kotihoidon tukena 160 euroa kuukaudessa normaalin vanhempainrahakauden jatkeeksi käytetyiltä päiviltä. Tuki maksetaan toisesta samanaikaisesti syntyneestä tai ottop lapseksi otetusta lapsesta alkaen.
- Ottovanhemmille maksetaan kotihoidon tuen Espoo-lisää 160 euroa kuukaudessa ajanjaksoilta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut 1,5 vuotta tai lapsi aloittaa koulun.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
314 SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS							
Henkilöstömäärä	2 960	2 980	2 980	3 028	1,6 %	3 066	3 081
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	42 374 695	42 506 350	47 929 198	52 316 422	9,2 %	0	0
- suorite: Lapsia	2 298	2 305	2 355	2 415	2,5 %	2 445	2 480
- yksikkökustannus e/lapsi	18 440	18 441	20 352	20 508	0,8 %	0	0
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	121 188 916	125 361 249	121 683 158	130 157 001	7,0 %	0	0
- suorite: Lapsia	9 191	9 480	9 270	9 313	0,5 %	9 376	9 470
- yksikkökustannus e/lapsi	13 186	13 244	13 127	14 563	10,9 %	0	0
Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 141 965	9 025 030	9 163 401	9 188 401	0,3 %	0	0
- suorite: Lapsia	1 376	1 480	1 480	1 530	3,4 %	1 560	1 590
- yksikkökustannus e/lapsi	5 917	6 098	6 191	6 443	4,1 %	0	0
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 691 723	2 023 620	1 973 528	1 973 528	0,0 %	0	0
- suorite: Lapsia	3 678	3 740	3 860	4 120	6,7 %	4 182	4 307
- yksikkökustannus e/lapsi	460	541	511	479	-6,3 %	0	0
Yksityisen hoidon tuki päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja lapsen kotona annettavaan varhaiskasvatukseen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	18 671 976	10 760 855	11 616 000	13 657 440	17,6 %	0	0
- suorite: Lapsia	2 039	990	1 650	1 400	-15,2 %	1 200	1 190
- yksikkökustannus e/lapsi	9 157	10 870	7 040	10 117	43,7 %	0	0
Varhaiskasvatuksen palveluseteli 1.8.2021 alkaen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 998 171	14 030 399	11 500 000	12 695 096	10,4 %	0	0
- suorite: Lapsia	1 025	1 931	1 500	1 830	22,0 %	2 100	2 287
- yksikkökustannus e/lapsi	4 876	7 266	7 667	8 447	10,2 %	0	0
Kotihoidon tuki							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 286 630	17 545 409	16 357 862	16 466 862	0,7 %	0	0
- suorite: Lapsia	3 140	3 350	3 055	3 015	-1,3 %	2 820	2 690
- yksikkökustannus e/lapsi	5 505	5 237	5 354	5 338	-0,3 %	0	0
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	214 354 076	221 252 912	220 223 147	236 454 750	7,4 %	0	0
Muut mittarit 2021-2025							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
Lapset keskimäärin vuoden aikana							
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	16 154	16 356	16 175	16 336	1,0 %	16 483	16 763
- kunnalliset päiväkodit	11 489	11 785	11 625	11 728	0,9 %	11 821	11 950
- perhepäivähoito	447	425	410	398	-2,9 %	382	366
- kerhotoiminta	274	350	200	220	10,0 %	220	220
- ostopalvelut	880	875	790	760	-3,8 %	760	750
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen	1 025	1 931	1 500	1 830	22,0 %	2 100	2 287
- yksityisen hoidon tuki	2 039	990	1 650	1 400	-15,2 %	1 200	1 190
Kotihoidon tuella olevia lapsia	3 140	3 350	3 055	3 015	-1,3 %	2 820	2 690

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen perustana on henkilöstön laaja-alainen osaaminen, jolla edistetään lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Työyhteisöjä kehitetään oppiviksi ja välittäviksi ja henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan työn ja ammattitaidon kehittämiseen.

Espoon kunnallisessa varhaiskasvatuksessa työskentelee noin 3 000 työntekijää. Kilpailu osaavasta kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä on kiristynyt. Rekrytointi on erittäin haasteellista. Rekrytointien pitkittyessä joudutaan käyttämään runsaasti henkilöstövuokrausta ja lyhytaikaisia sijaisia.

Tarvitaan aktiivista vaikuttamista koulutuspaikkojen riittävyyden edistämiseen sekä monimuotoisia rekrytointi- ja henkilöstön palkitsemistapoja. Koulutuspaikkojen ja erilaisten kouluttautumisyhtymien lisäämistä edistetään yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Tuetaan henkilöstön urapolkuja myöntämällä palkallista opintovapaata tutkintotavoitteiseen opiskeluun sekä korvataan esimerkiksi kasvatustieteen perusopintojen kustannuksia.

Hyödynnetään ukrainalaistyövoimaa ainakin avustaviin tehtäviin (ei erillistä määrärahavarausta).

Osallistutaan henkilöstön saatavuuden edistämisen ohjelmatyöhön. Ohjelmatyön osaksi varhaiskasvatukseen toivotaan palkkaohjelmaa kilpailukykyisten palkkojen varmistamiseksi.

Jatketaan vuonna 2022 aloitettua kokeilua henkilökunnan kannustuslisästä. Lisää maksetaan valituille päiväkodeille pienalueilla, joissa on korkea työttömyysaste, vieraskielisten varhaiskasvatustilaisuuksien osuus ja niiden osuus, joilla koulutustaso on perusaste tai tuntematon. Lisäkritereinä on päiväkotien henkilöstötilanne. Kaupungin johdon päätöksen mukaan lisää voidaan maksaa 31.12.2023 asti.

Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista jatketaan, mutta muutoksen toteuttamista hidastetaan osana henkilöstön saatavuuden parantamishjelmaa. Päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olevan henkilöstön kokonaismäärä kasvaa hieman uusien päiväkotien käynnistymisestä ja lapsimäärän kasvusta johtuen. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä on otettu käyttöön ja näitä tehtäviä lisätään suunnitelmallisesti varhaiskasvatusyksiköihin.

Lasten tukemiseen kohdennetaan lisäresurssina 11 tukemisen lastenhoitajan ja yksi varhaiserityiskasvatuksen koordinaattorin tehtävä.

Varhaiskasvatusyksikön johtajan tehtävä on nykyisellään kuormittava. Siihen tarvitaan laajempaa uudistamista, johtamisen tuen rakenteiden kehittämistä ja resurssin lisäämistä. Varahenkilöiden määrää lisätään yhteensä 20 työntekijällä ja perustetaan viisi toimistosihteerin tehtävää. Varahenkilöt vapauttavat varajohtajan työaika nykyistä enemmän johtamisen tukeen liittyviin tehtäviin (jaettu johtajuus) ja toimistosihteerit auttavat esihenkilöitä (N=103) muun muassa lisääntyneiden hallinnollisten rutiinien hoitamisessa.

Huolehditaan vakinaisen henkilöstön lakisääteisestä ja muusta täydennyskoulutuksesta sekä etsitään keinoja ei-kelpoisen henkilöstön varhaiskasvatusosaamisen kehittämiseksi. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	21 771	18 667	18 994	19 132	18 895
Valmistus omaan käyttöön	57	0			
Toimintamenot	-240 439	-246 970	-260 684	-270 828	-283 435
Toimintakate	-218 610	-228 303	-241 690	-251 696	-264 540
Suunnitelmapoistot	-497	0			
Tilikauden tulos	-219 107	-228 303	-241 690	-251 696	-264 540
Menot euroa/asukas	809	816	850	870	896

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion laadinnassa on otettu huomioon Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman mukaisesti asetetut vuosittaiset säästötavoitteet. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän rajaaminen 1 v 6 kk ikäisiin tuottaa säästöä, mutta TakE-ohjelman hyväksymisen yhteydessä sovittu Espoo-lisän ehdollisuuden purku lisää kustannuksia.

Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääosin asiakasmaksutuloista. Osana TakE-ohjelmaa osa-aikaisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksua korotetaan 1.8.2023 alkaen.

5-vuotiaiden 20 viikkotunnin maksuton varhaiskasvatus jatkuu vuonna 2023.

Palvelusetelin arvoa ja yksityisen varhaiskasvatuksen Espoo-lisiä tarkastetaan 1.8.2023 alkaen.

Menot kasvavat 5,9 prosenttia palkankorotusten, toimitilavuokrien, tukipalvelukulujen, uusien yksiköiden perustamisien ja toiminnallisten muutosten myötä.

Vuokratyöhön on varauduttu vuoden 2021 talousarvion tasolla. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä henkilöstön lyhytaikaisiin sijaisuuksiin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaisuuteen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Yksityisen hoidon tuki ja kotihoidon tuki sisältävät sekä lakisääteisen tuen että kuntalisten kustannukset. KELA on korottanut lakisääteistä kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea 3,5 prosentilla indeksitarkistuksen perusteella vuoden 2022 loppuun asti. Vuodelle 2023 ennakoidaan vähintään vastaavansuuruista korotusta.

Investoinnit

TakE-ohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään kasvattamalla päiväkotien yksikkökokoja ja luopumalla epätarkoituksenmukaisista ja pienistä varhaiskasvatustiloista. Näin hillitään kustannusten kasvua, lisätään tilojen käytön joustavuutta sekä toiminnan laatua. Investointien suunnittelussa otetaan huomioon koko varhaiskasvatuksen palveluverkko yksityiset varhaiskasvatuspalvelut mukaan lukien.

Vuonna 2023 valmistuu Niittykummun (Uusikummun) päiväkoti Tapiolaan. Mankkaan ja Tapiolan päiväkotien peruskorjaus valmistuvat vuoden 2023 aikana. Leppävaaraan PPP-hankkeena toteutettavat Perkkään ja Kilon päiväkodit valmistuvat loppuvuodesta 2023, ne otetaan käyttöön vuoden 2024 alkupuolella. Viherkallion päiväkodin valmistuminen Leppävaarassa siirtyy vuodelta 2023 vuoden 2024 kesään.

Vuosina 2024–2025 valmistuvat Matinkylä-Olariin Tiistilän päiväkoti ja koulu, Espoonlahteen Tähtytäjän päiväkoti ja Espoon keskukseen Hösmärinpuiston päiväkodin laajennus sekä Aarrekartan päiväkoti.

32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosityksikkö tarjoaa laadukkaita palveluja, jotka antavat espoolaisille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kehittymiseen, hyvinvointiin sekä mielekkääseen ja kestäväan arkeen ruotsin kielellä. Tulosityksikkö vastaa ruotsinkielisen kasvun ja oppimisen polun

jatkuvuudesta yhdistämällä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ruotsinkielisen työväenopiston palvelut. Lisäksi tulosityksikkö vastaa osaltaan perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteuttamisesta sekä ruotsinkielisestä nuoriso- ja kulttuuritoiminnasta, iltapäivätoiminnasta ja taiteen perusopetuksesta. Tulosityksikkö tekee yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja koulutuksen järjestäjien kanssa.

Tulosityksikössä eri toimintamuodot työskentelevät yhdessä saavuttaakseen kustannustehokkaita ratkaisuja ja muodostaakseen pohjan espoolaisten ruotsinkieliselle arjelle elämän eri vaiheissa. Toiminta tukee ja vahvistaa Espoon kaksikielistä kulttuuriperinnettä. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjoavat espoolaisille mahdollisuuden tutustua ruotsinkieliseen kulttuuriin tekemällä ruotsinkielisestä toiminnasta näkyvää ja helposti saavutettavaa. Palveluja tuotetaan moniammatillisessa yhteistyössä yhteensovittaen eri toimintoja.

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen toiminta on vakiintunutta. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät tulosityksikön strategian päivittämistä Espoo-tarinan pohjalta. Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden yhteisenä tavoitteena tuleville vuosille on turvata kaikille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille laadukas ja yhdenvertainen oppiminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella, yksiköistä ja ryhmästä riippumatta, sekä tarjota ja kehittää laadukkaita kulttuurin, nuorisotoiminnan ja vapaan sivistystyön palveluja asiakaslähtöisesti yhdessä espoolaisten kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa laadukkaan arjen luomista yhdessä pandemian jälkeisessä maailmassa. Strategiatyö on aloitettu ja se jatkuu.

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen johtajien osaamisen kehittämisellä vahvistetaan edellytyksiä arjen johtamiseen tulevaisuutta silmällä pitäen. Johtajien muutosjohtamisosaaminen on kehittynyt koronaepidemian aikana. Nyt on aika johtaa koronan jälkeistä toimintaa ja luoda laadukas arki, jonka kaikki kokevat mielekkääksi.

Lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön uudella vuosikurssilla. Tutkintokoulutukseen valmistavaa koulutusta (TUVA) kehitetään edelleen ensimmäisen vuoden kokemusten perusteella yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien ja Praktikumin kanssa.

Varhaiskasvatuksen uusia tuen muotoja seurataan ja arvioidaan ja tarvittaessa tehdään parantavia toimenpiteitä. Perusopetuksessa kaikkien oppiaineiden opetussuunnitelmaa päivitetään luokkien 1–6 osalta oppilasarvioinnin uusien kriteerien vuoksi.

EVakan kehittämistyötä jatketaan kehittämällä palvelun pedagogisia osa-alueita. Mattlidens skola ja Mattlidens gymnasium pilotoivat Digione-alustaa. Tarvittavat prosessien ja ohjeiden ym. muutokset valmistellaan Digionen käyttöönottoa varten.

Iltapäivätoiminta järjestetään omana toimintana neljässä koulussa ja ostopalveluna kuudessa koulussa. Toiminta kilpailutettiin keväällä 2022 ja uudet palveluntuottajat aloittivat toimintansa lukuvuoden 2022–2023 alussa.

Jatketaan Mattlidenin koulukeskuksen korttelin asemakaavan valmistelua sekä työtä Espoonlahdessa sijaitsevan, nykyisiä yksiköitä korvaavan Utkikens daghem -päiväkodin parissa.

Ruotsinkielisillä sivistyspalveluilla on käynnissä noin kaksikymmentä valtion rahoittamaa toiminnan kehittämishanketta eri palvelualueilla. Kehitetään muun muassa sitouttavaa koulu yhteisöä perusopetuksen luokilla 5–9 tavoitteena tukea oppilaiden yhteenkuuluvuuden tunnetta koulussa ja edistää läsnäoloa. Toimintakulttuuria kehitetään myös tuki ja inkluusio -hankkeessa, jonka tavoitteena on parantaa koulunkäynnin ja oppimisen tuen jatkuvuutta esiopetuksesta perusopetukseen monialaisessa yhteistyössä yhdessä suomenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Vastavassa varhaiskasvatuksen hankkeessa keskitytään varhaiskasvatustilain tukea koskeviin muutoksiin. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhdenvertaisuutta on tuettu valtionavustuksella jo vuosia. Näiden lisäksi käynnissä on lasten ja oppilaiden medialukutaidon, ohjelmointiosaamisen ja

digitaalisen osaamisen edistämistä Uudet lukutaidot -hankkeissa, sairaalaopetuksen konsultatiivisia palveluja koskeva hanke ja niin kutsuttu Jepe-hanke, jossa muun muassa kehitetään esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyötä. Kaupunki on myös anonut avustusta koronaviruksen (covid-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasaamiseen.

Espoon ruotsinkielisen työväenopiston toiminta on kehittynyt myönteisesti. Etäopetus, jota kehitettiin pandemian aikana, on edelleen yksi opetuksen toteuttamisvaihtoehdoista. Nykytilan säännöllinen arviointi on jatkokehitystyön perusta. Espoolaisten kiinnostus toimintaa ja kursseille osallistumista kohtaan toimivat pohjana kurssitarjonnan ja tilojen suunnittelulle. Tavoitteena on käyttää tiloja kustannustehokkaasti ja asiakasystävällisesti.

Vaikean pandemian jälkeen nuorisotoiminta on alkanut löytää jälleen muotonsa. Tarjolla on monenlaista tekemistä sekä verkossa että avoimena toimintana. Kuluneen vuoden aikana nuoret ovat jälleen voineet osallistua avoimeen nuorisotoimintaan ja käyttää UNKAN-nuorisotilaa. Ohjaajat ovat myös aloittaneet työnsä kouluissa perustamalla erilaisia ryhmiä, kuten tyttöjen ryhmiä, chillailuryhmiä ja graffitikerhoja. Nämä toiminnot ovat olleet suosittuja ja ne ovat herättäneet uutta kiinnostusta toimintaan. Tämä on hyödyksi nuorisohjaajien tulevassa työssä. Tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluu UNKAN-nuorisotilan avoimen toiminnan uudelleen käynnistäminen uudella toiminnalla, kuten graffitikerhoilla, tyttöjen kerhoilla ja peli-illoilla. Hyvin vakiintunut UNKAN-online jatkaa Discordissa. Toiminta on tavoittanut joukon nuoria, jotka eivät tavallisesti osallistuisi nuorisotoimintaan. Nuorisotoiminta on lähtenyt hiljalleen palautumaan pitkän ja vaikean pandemian jälkeen.

Espoon Ohjaamotalo tarjoaa ohjauspalveluja alle 30-vuotiaille nuorille, ja ruotsinkielisten sivistyspalveluiden nuorisohjaajilla on säännölliset työvuorot Ohjaamotalon Starttipisteessä. Espoon ruotsinkielistä etsivää nuorisotyötä hoitaa sekä Sveps/Practicum että oma etsivä nuorisohjaaja, joka työskentelee Espoon Ohjaamotalossa ja osallistuu etsivään nuorisotyöhön yhteistyössä suomenkielisten nuorisopalveluiden kanssa. Mallia, jossa kaupungilla on yksi ruotsinkielinen oma etsivä nuorisohjaaja ja yksi ostopalveluiden kautta hankittu, on pilotoitu toukokuusta 2022 lähtien. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluja ostetaan UnglInfo/Luckanilta ja ruotsinkielisiä nuorten työpajoja Sveps/Practicumilta.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjoavat ruotsinkielistä kulttuuria eri kohderyhmille, ensi sijassa lapsille, nuorille ja senioreille. Konsertteja, esityksiä ja näyttelyitä tarjotaan Tuuliniityssä, mutta myös muualla Espoossa. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut ovat mukana Kulttuurikurkkauksessa, Kulpsissa ja Kulttuuriketjussa, jotka tarjoavat taidetta ja kulttuuria Espoon päiväkodeille, kouluille ja palveluasumisen yksiköille. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa on edellytys sille, että espoolaisille voidaan tarjota kulttuurielämyksiä monipuolisesti myös ruotsiksi.

Musik institutet Kungsvägen -musiikkiopisto (MIK) tarjoaa taiteen perusopetusta ja ammattiin valmistavaa koulutusta ruotsiksi.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteiden suoritemäärä kasvaa lukion yleisopetuksessa 11 prosenttia. Perusopetuksen suoritemäärät hieman laskevat ja varhaiskasvatuksen suoritemäärät ennustetaan säilyvän nykyisellä tasolla.

Päiväkodeissa omana toimintana järjestetyssä varhaiskasvatuksessa yksikköhinnat kasvavat palkkorotusten ja sivukulujen, toimitilavuokrakustannuksien sekä sisäisten erien vaikutuksesta. Päiväkotien henkilöstömitoitus perustuu lakiin, mutta pitkällä tähtäimellä tavoitteena on tehostaa toimintaa ottamalla käyttöön isompia yksiköitä.

Yleisopetuksen 1–9 luokkien yksikköhinta kasvaa lähinnä palkankorotusten ja sivukulujen sekä sisäisten erien vaikutuksesta. Pelkästään kalenterivuodelle 2022 lisätyt määrärahat poistetaan ja vaikuttaa alentavasti yksikköhintaan. TakE-toimenpiteiden lisäksi tasapainottamistoimenpiteenä vähennetään opetuksen henkilöstökustannuksista vuositasolla 1 prosentti muun muassa vähentämällä tunteja ja suurentamalla opetusryhmiä.

Lukiokoulutuksen yksikkökustannuksen kasvu aiheutuu palkankorotuksista ja toisen asteen maksutomasta opetuksesta. TakE-toimenpiteiden lisäksi tasapainottamistoimenpiteenä opetuksen henkilöstökustannuksista vähennetään vuositasolla 2,5 prosenttia muun muassa vähentämällä kurssitarjontaa ja suurentamalla opetusryhmiä.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	882	865	879	914	4,0 %	914	914
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 251 854	5 672 442	5 683 373	6 008 382	5,7 %	0	0
- suorite: Lapsia	300	310	310	310	0,0 %	310	310
- yksikkökustannus e/lapsi	17 506	18 298	18 333	19 382	5,7 %	0	0
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 562 155	14 331 028	14 370 097	15 138 653	5,3 %	0	0
- suorite: Lapsia	1 108	1 108	1 108	1 108	0,0 %	1 108	1 108
- yksikkökustannus e/lapsi	12 240	12 934	12 969	13 663	5,3 %	0	0
Yleisopetus 1-9 lk							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	29 423 782	31 088 008	31 204 945	31 592 709	1,2 %	0	0
- suorite: Oppilas	2 895	2 881	2 881	2 831	-1,7 %	2 808	2 758
- yksikkökustannus e/oppilas	10 164	10 791	10 831	11 160	3,0 %	0	0
Yleislukio koulutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 246 871	5 771 661	5 671 661	6 758 281	19,2 %	0	0
- suorite: Opiskelija	614	636	636	707	11,2 %	748	760
- yksikkökustannus e/opiskelija	8 545	9 075	8 918	9 559	7,2 %	0	0
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 906 262	13 806 861	13 403 923	13 093 975	-2,3 %	0	0

Muut mittarit 2021-2025							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
Opetuksen muut mittarit							
- laskennallinen keskimääräinen ryhmä koko peruskoulu	13,4	13,8	13,8	14,1	2,2 %		
- laskennallinen keskimääräinen ryhmä koko lukio	18	18,2	18,2	18,5	1,6 %		
Lapset keskimäärin vuoden aikana							
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia							
- kunnalliset päiväkodit	1 408	1418	1418	1418	0,0 %	1418	1418
- perhepäivähoito	28	28	28	28	0,0 %	28	28
- ostopalvelut	40	11	11	11	0,0 %	11	11
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen	11	22	22	22		22	22
- yksityisen hoidon tuki	50	45	45	45	0,0 %	45	45
Kotihoidon tuella olevia lapsia	270	280	280	280	0,0 %	280	280

Henkilöstö

Tulosityksikön henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet pysyvät samalla tasolla. Varhaiskasvatuksessa 1.8.2018 voimaan astunut varhaiskasvatustaloussuunnitelma muuttaa henkilöstörakennetta ja nostaa pedagogisia osaamisvaatimuksia.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöpulan jatkuminen aiheuttaa sen, että ruotsinkielisten sivistyspalveluiden täytyy työnantajana arvioida ja kehittää tapoja hallita arjen työtä ja rekrytoida henkilöstöä. Innovatiiviset ratkaisut, kaupungin tukipalvelujen tuen lisääminen ja aktiivinen yhteistyö varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstöä kouluttavien yksiköiden kanssa ovat välttämättömiä. Oppilaanohjaajien, erityisluokanopettajien, erityisopettajien, matemaattisten aineiden lehtorien ja koulupsykologien puute on huomattava.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	4 848	4 042	4 360	4 431	4 473
Toimintamenot	-66 391	-70 744	-72 724	-74 567	-76 618
Toimintakate	-61 543	-66 702	-68 364	-70 136	-72 145
Suunnitelmapoistot	-37	-306	-388	-461	-388
Tilikauden tulos	-61 580	-67 008	-68 752	-70 597	-72 533
Menot euroa/asukas	223	234	237	239	242

Vuoden 2023 talousarvion tulotavoite kasvaa vajaat 0,3 milj. euroa. Kasvu liittyy iltapäivätoimintaan, kun kaupunki saa iltapäivätoiminnan kilpailuttamisen seurauksena itselleen asiakasmaksut kaikesta iltapäivätoiminnasta syksyn 2022 alusta lähtien.

Vuoden 2023 talousarviokehitys kasvaa kaupunginjohtajan alustavan esityksen mukaan 2,8 prosenttia, eli 2 milj. euroa, verrattuna vuoden 2022 tarkistettuun talousarvioon. Talousarvion menojen kasvu johtuu pääasiassa palkankorotuksista ja muuttuneista henkilösivukuluista, sisäisten palvelujen ja ruokapalvelujen hintojen noususta, tilavuokrista, lukion opiskelijamäärän kasvusta, maksuttomasta toisesta asteesta sekä iltapäivätoiminnan järjestämisen muutoksesta. Talousarvion menövähennykset liittyvät lähinnä oppilashuollon siirtymiseen hyvinvointialueelle ja yksinomaan kalenterivuodeksi 2022 myönnettyihin määräaikaisiin määrärahoihin. Talousarviovuoden aikana toteutetaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa (TakE) koskeva valtuustopäätös. Talousarviokehityksen saavuttamiseksi tarvitaan tämän lisäksi 0,1 milj. euron lisäsopeutuksia.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Tärkeimpiä vuonna 2023 toteutuvia toimenpiteitä ovat yleinen henkilöstösäästö, tilojen käytön tehostaminen sekä muutos kotihoidon kuntalisään.

Investoinnit

9532 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-231	-754	-120	-220	-440
Netto	-231	-754	-120	-220	-440

TakE-ohjelman mukaisesti palveluverkkoa kehitetään tehostamalla tilojen käyttöä, kasvattamalla yksikkökokoja ja luopumalla epätarkoituksenmukaisista ja pienistä tiloista silloin kun se on mahdollista. Näin hillitään kustannusten kasvua, lisätään tilojen käytön joustavuutta sekä toiminnan laatua.

Kungsgårdsskolan-koululle ja Kungsgårds daghem och förskolan esiopetukselle sekä 5-vuotiaiden toiminnalle otettiin käyttöön uudet tilat kesällä 2022. Tilojen kalustaminen ja tarvikkeiden täydentäminen jatkuu vuonna 2023 investointitalousarvion määrärahoilla. Jatketaan Matllidenin koulukeskuksen korttelin asemakaavan valmistelua samoin kuin työtä korvaavan, Espoonlahdessa sijaitsevan, Utkikens daghem -päiväkodin kanssa.

321 RUOTSINKIELISET SIVISTYSPALVELUT -TULOSYKSIKÖ

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut valmistelee asiat lautakunnalle ja toimeenpanee lautakunnan päätökset. Tulosityksikkö johtaa strategista työtä sekä vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen ja vapaan sivistystyön toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä sekä ruotsinkielisestä nuoris- ja kulttuurityöstä. Tulosityksikkö tuottaa yleisiä suunnittelu- ja hallintopalveluja, koordinoi eri tehtäviä ja vastaa tulosityksikön henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Tulosityksikkö vastaa kasvatuksen ja opetuksen digitarinan toimeenpanosta. Kaupunki tukee Musikinstitutet Kungsvägen -musiikkiopistoa (MIK), joka tarjoaa taiteen perusopetusta ja ammattiin valmentavaa koulutusta ruotsiksi. Yhteistyötä kehitetään siten, että useammat lapset ja nuoret voivat tutustua musiikkiopiston toimintaan.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	193	0			
Toimintamenot	-4 399	-4 628	-5 773	-5 920	-6 083
Toimintakate	-4 206	-4 628	-5 773	-5 920	-6 083
Tilikauden tulos	-4 206	-4 628	-5 773	-5 920	-6 083
Menot euroa/asukas	15	15	19	19	19

Tulosityksikön määrärahaan sisältyy lautakunnan ja hallinnon menot, taiteen perusopetus sekä ICT ja muut sisäiset hallinnolliset ostopalvelut. Taiteen perusopetuksen avustus on yhteensä 0,6 milj. euroa ja se jakaantuu toiminta-avustuksiin ja tilavuokriin. ICT:ssä panostetaan muun muassa koulujen ja päiväkotien opetusteknologian kehittämiseen. ICT:hen varataan tulosityksikössä yhteensä 2,5 milj. euroa.

322 PERUSKOULUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisiä kouluja vuosiluokille 1–4 on yksi, vuosiluokille 1–6 neljä, vuosiluokille 1–9 kolme. Pienryhmäopetusta järjestetään Finno skola -koulun vuosiluokille 1–9 sekä vuosiluokille 7–9 myös Lagstads skola -koulussa. Oppilaat voivat osallistua joustavaan perusopetukseen Mattlidens skola -koulussa. Esikouluryhmät on sijoitettu samaan tilaan tai sen läheisyyteen, jossa perusopetusta järjestetään, mikä tukee lapsen opintopolun jatkuvuutta.

Iltapäivätoimintaa järjestetään vuosiluokille 1–2 sekä erityisen tuen piirissä oleville vanhemmille oppilaille.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	1 252	988	1 288	1 345	1 377
Toimintamenot	-33 284	-34 911	-34 546	-35 298	-36 272
Toimintakate	-32 032	-33 923	-33 258	-33 953	-34 895
Suunnitelmapoistot	-25	-236	-275	-292	-159
Tilikauden tulos	-32 057	-34 159	-33 533	-34 244	-35 054
Menot euroa/asukas	112	115	113	113	115

Määräraha sisältää hallinnon, opetuksen, oppilashuollon, kouluruokailun, kiinteistöjen, koulukuljetusten ja muun toiminnan, kuten iltapäivätoiminnan avustusten, kustannukset. Oppilasmäärä laskee noin 50 oppilaalla.

323 LUKIOT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Mattlidens gymnasium -lukio on kaupungin ainoa ruotsinkielinen lukio. Lukiossa on yleislinja ja IB-linja. Lukion yleislinjan opiskelijapaikkojen määrä kasvaa edelleen perusopetuksen päättävien oppilaiden määrän kasvaessa. Lisäksi laajennetun oppivelvollisuuden myötä lukiopaikka varataan nyt 66 prosentille ikäluokasta, kun aikaisemmin osuus oli 60 prosenttia ikäluokasta. Toiseen asteen maksuton opetus kasvattaa menoja.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	247	77	77	77	77
Toimintamenot	-5 011	-5 528	-6 269	-6 552	-6 729
Toimintakate	-4 764	-5 451	-6 192	-6 475	-6 652
Tilikauden tulos	-4 764	-5 451	-6 192	-6 475	-6 652
Menot euroa/asukas	17	18	20	21	21

Määräraha sisältää hallinnon, opetuksen, oppilashuollon, kouluruokailun ja kiinteistöjen kustannukset. Opiskelijamäärä kasvaa 50 opiskelijalla.

324 RUOTSINKIELINEN VARHAISKASVATUS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa on noin 1 700 lasta. Paikoista vajaan 95 prosenttia on kunnallisia ja loput yksityisiä hoitopaikkoja. Esiopetukseen osallistuu noin 300 lasta.

Lakisääteinen kotihoidontuki ja yksityisen hoidon tuki sekä Espoon kuntalaisä maksetaan samoin perustein kuin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Myös syksyllä 2021 käyttöön otettu palveluseteli maksetaan samoin perustein kuin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Lakisääteisiin

tukiin on tehty 3,5 prosentin indeksitarkistus 1.8.2022. Lisäksi yksityisen varhaiskasvatuksen kuntalisiä sekä palvelusetelin enimmäisarvoa on tarkoitus tarkistaa vuonna 2023.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	3 032	2 848	2 866	2 880	2 890
Toimintamenot	-22 233	-24 098	-24 445	-25 064	-25 752
Toimintakate	-19 200	-21 250	-21 579	-22 184	-22 862
Suunnitelmapoistot	-12	-70	-113	-170	-213
Tilikauden tulos	-19 212	-21 320	-21 692	-22 353	-23 075
Menot euroa/asukas	75	80	80	80	81

Määräraha sisältää kunnallisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, varhaiskasvatuspalvelujen oston, palvelusetelillä tuotettavan yksityisen päiväkotitoiminnan sekä yksityisen hoidon ja kotihoidon-tuen kustannukset.

325 RUOTSINKIELINEN KULTTUURI JA NUORISO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut täydentää kaupungin kulttuuritarjontaa tarjoamalla ruotsinkielistä kulttuuria eri kohderyhmille, ensi sijassa lapsille, nuorille ja senioreille. Kulttuuritoiminta tuo näkyvyyttä kaupungin kaksikieliselle kulttuuriperinteelle ja se on avointa kaikille espoolaisille. Monet tulosyksikön kulttuurihankkeet ja -tilaisuudet voidaan toteuttaa toimivan yhteistyöverkoston ansiosta. Pitkällä tähtäimellä tiivistyvä yhteistyö kolmannen sektorin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on ratkaisevassa asemassa osallisuuden ja uusien toimintamuotojen luomisessa.

Musik institutet Kungsvägen -musiikkiopisto (MIK) tarjoaa taiteen perusopetusta ja ammattiin valmistavaa koulutusta ruotsiksi. Yhteistyötä kehitetään siten, että useammat lapset ja nuoret voivat tutustua musiikkiopiston toimintaan.

Ruotsinkielistä nuorisotoimintaa järjestetään suunnitelmallisesti eri puolilla Espoota. Tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia mielekkääseen ruotsinkieliseen vapaa-aikaan, jota suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan nuorten ehdoilla ja heidän mielenkiinnon kohteidensa mukaisesti. Toimintaa kehitetään tiiviissä yhteistyössä kaupungin suomenkielisten nuorisopalveluiden ja tulosyksikön muiden tehtäväalueiden kanssa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	4	4	4	4	4
Toimintamenot	-470	-560	-613	-629	-646
Toimintakate	-465	-556	-609	-625	-642
Tilikauden tulos	-465	-556	-609	-625	-642
Menot euroa/asukas	2	2	2	2	2

326 RUOTSINKIELINEN TYÖVÄENOPISTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Espoon ruotsinkielisen työväenopiston tehtävä suhteessa nyky-yhteiskuntaan on jatkuvan analyysin keskiössä. Analyysi, arviointitulokset ja jatkuva keskustelu eri tahojen kanssa luovat pohjan toiminnan suunnittelulle. Kurssien ja osallistujien määrä on vähintään vuoden 2022 tasolla. Toiminta suunnitellaan toteutettavaksi Espoon eri kaupunkikeskuksissa.

Espoon ruotsinkielinen työväenopisto tekee yhteistyötä tulosyksikön eri tehtävälalueiden kanssa. Onnistuneista tapahtumista sekä tulevista kursseista ja tilaisuuksista löytyy tietoa muun muassa sosiaalisesta mediasta.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	120	125	125	125	125
Toimintamenot	-995	-1 019	-1 078	-1 105	-1 136
Toimintakate	-875	-894	-953	-980	-1 011
Suunnitelmapoistot		0	0	0	-17
Tilikauden tulos	-875	-894	-953	-980	-1 028
Menot euroa/asukas	3	3	4	4	4

39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta tukee ja edistää toimialan strategista johtamista, kehittämistä, viestintää ja hyvää hallintoa sekä tuottaa toimialalle asiantuntijapalveluja kuten henkilöstö, talous- ja tilasuunnittelu- palveluita.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	3 109	3 150	3 650	3 630	3 577
Valmistus omaan käyttöön	99	0			
Toimintamenot	-30 122	-29 189	-32 668	-33 825	-35 174
Toimintakate	-26 914	-26 039	-29 018	-30 195	-31 597
Suunnitelmapoistot	-157	0	-150	-150	-150
Tilikauden tulos	-27 071	-26 039	-29 168	-30 345	-31 747
Menot euroa/asukas	101	96	107	109	111

Muuhun sivistystoimeen sisältyvät toimialajohto, toimialan esikunta ja toimialan yhteiset menot.

Talousarvio sisältää sopimuksen mukaiset määrärahat toimialan Gramex-korvauksiin sekä avustusmäärärahat Helsingin seudun kesäyliopistolle ja Västra Nylands Folkhögskolanille.

Perusopetuksen kotikuntakorvaukset Espoossa muiden kuntien oppilaista saatavat tulot sekä vastaavasti muille kunnille, valtiolle ja kuntayhtymille maksettavat kotikuntakorvaukset ovat suurin yksittäinen erä yhteisissä määrärahoissa.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

PERUSKAUPUNKI

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

SUURPELLON TASEYKSIKKÖ

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ

URHEILUPUISTON TASEYKSIKKÖ

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

- Viittä aluekeskusta kehitetään tasapuolisesti muut Espoon alueet huomioiden
- Hiilineutraalisuuden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä
- Espoon maankäyttöön liittyvien tavoitteiden ja MAL-sopimuksen toteuttaminen
- Monipuolisen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytysten luominen
- Investointiohjelman toteutuminen suunnitellusti:
 - Metron liikenteen käynnistyminen
 - Raide-Jokerin liikenteen valmistelu
 - Toimitilahankkeet
 - PPP-hankkeet
 - Infra-hankkeet
- Voimakkaan väestönkasvun tarvitsemien palveluinvestointien toteuttaminen
- Toimitilojen hyödyntäminen asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti
- Palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti.
- Toimivan yhteistyön luominen hyvinvointialueen kanssa
- Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Toimiala on sitoutunut Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaan ja siinä esitettyihin tavoitteisiin kaupunkitason, kuin toimialan ja sen omien tulosyksiköiden osalta. Kaupunkitasoisesti toimialalle näistä merkittävimpiä ovat maanluovutuksiin, digitalisaatioon ja henkilöstöön liittyvät tavoitteet joukkoliikenne mukaan lukien. Toimialan oman toiminnan kannalta etenkin investointeihin sekä käyttötalouteen liittyvät tavoitteet ovat inflaation ja markkinatilanteen vuoksi haastavat ja vaikuttavat myös kaupunkitasoisesti.

Tuottavuutta parannetaan omaa toimintaa kehittämällä. Resursseja oikein kohdistamalla ja toimintatapoja muuttamalla pystymme tarjoamaan entistä enemmän parempaa palvelua asiakkaillemme.

Tavoitteena on MAL sopimukseen liittyvien Espoon maankäyttöön ja liikenneinvestointeihin liittyvien tavoitteiden toteutuminen sekä asuntotuotannon edellyttämien kaavallisten ja kunnallisteknisten valmiuksien toteutuminen. Arvioidaan, että Espoon asukasmäärä kasvaa vuosittain 4 700 uudella asukkaalla. Väestönkasvu ja uusien asuntojen määrän kasvu edistävät kaupungin kehittymistä ja kasvua. Pandemian vaikutuksia tulevalle vuodelle on vaikeaa arvioida, mutta Ukrainan sodan jatkuminen vaikuttanee taloudellisena epävarmuutena toimialan myyntituloihin sekä myös investointihankkeiden kustannuksiin ja toimialan toimintaan.

Toimiala edistää monipuolisten ja kohtuuhintaisten asuntojen rakentamista ja tarjontaa huomioiden mm. eri väestöryhmien asuminen. Kaupunkikeskuksia ja asuntoalueita kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa.

Kaupungin toimitiloja kehitetään ja hyödynnetään monipuolisesti ja tehokkaasti. Kuntalaisille palveluita tuottavaa toimitilaverkkoa kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden ja asukkaiden kanssa. Espoon toimitilojen käyttöä tehostetaan parantamalla niiden tilatehokkuutta asiakaslähtöisesti ja luopumalla tarpeettomista toimitiloista järjestämällä hintakilpailuja, joihin yritykset ja

kuntalaiset voivat osallistua. Tavoitteena on turvalliset ja terveelliset toimitilat sekä koulujen ja päiväkotien kuntoon saaminen.

Investointi- ja vuokratukustannukset ohjaavat toimitilahankkeiden toteuttamista. Hankkeiden toteuttamisessa hyödynnetään eri toteutus- ja omistusmuotoja sekä erimuotoisia elinkaarimalleja ja kumppanuushankkeita. Kiinteistöjen hankekustannusten seurantaan panostetaan hankkeiden koko elinkaaren ajan. Energian hinnan voimakas nousu on tuonut tarpeen kehittää uusia säästökeinoja ja jopa vaikeisiin tilanteisiin varautumista.

Tuottavuuden parantamiseksi toimialan palvelujen hinnoittelua ja taksoja tarkastellaan taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman mukaisesti. Maan luovutuksessa tontit luovutetaan markkinahintaan perustuen ja hintatason varmistamiseksi järjestetään hintakilpailuja. Finnoon alueen asuntorakentamisen myötä Espoolle tulee maanmyynnistä merkittäviä tuloja seuraavina vuosina Espoon ollessa merkittävä maanomistaja alueella. Kokonaistuottavuutta ja palveluja asukkaille ja eri toimijoille kehitetään eri keinoin digitaalisuutta hyödyntäen. Sopimustekniikkaa ja erilaisia hankintatapoja hyödynnetään tuottavuuden edistämiseksi. Palveluiden järjestämisessä keskeistä on oman tuotannon, omajohtoisen tuotannon ja ostopalveluiden suhteen optimointi.

Hyvällä johtamiskulttuurilla varmistamme tehokkaan toiminnan. Muutokset toimintaympäristössä ja entistä parempien palvelujen tuottaminen monipuolistavat ja kehittävät henkilöstön työtehtäviä. Hallitsemme tuottavuutta hyvällä toiminnan suunnittelulla ja sujuvilla työjärjestelyillä. Henkilöstön osaamisen korkeaa tasoa pidetään yllä koulutuksin ja seuraamalla aktiivisesti toimialan kehitystä. Jatkamme johtamis- ja esimiestyön kehittämistä sekä tavoittelemme sairauspoissaolojen oikeansuuntaista vähenemistä.

Talous

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (ilman liikelaitoksia)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	202 038	191 734	232 504	235 409	238 691
Valmistus omaan käyttöön	10 536	12 787	12 787	12 787	12 787
Toimintamenot	-251 978	-279 096	-336 829	-338 178	-339 309
Toimintakate	-39 404	-74 575	-91 538	-89 982	-87 831
Suunnitelmapoistot	-81 769	-85 897	-87 479	-88 709	-89 804
Tilikauden tulos	-121 173	-160 472	-179 017	-178 691	-177 635
Menot euroa/asukas	848	922	1 098	1 086	1 073

Kaupunkiympäristön toimiala (ilman nettositovia tulosyksiköitä)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	180 928	176 734	217 504	220 409	223 691
Valmistus omaan käyttöön	2 539	2 787	2 787	2 787	2 787
Toimintamenot	-222 867	-254 096	-311 829	-313 178	-314 309
Toimintakate	-39 400	-74 575	-91 538	-89 982	-87 831
Suunnitelmapoistot	-81 769	-85 897	-87 479	-88 709	-89 804
Tilikauden tulos	-121 168	-160 472	-179 017	-178 691	-177 635
Menot euroa/asukas	750	839	1 017	1 006	994

Toimintamenot lautakunnittain/tulosityksittäin

	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
Kaupunkiympäristön toimiala (pl. nettoyksil	-222 867	-254 096		-311 829	-313 178	-314 309
Tekninen lautakunta (pl. nettoyksiköt)	-60 614	-61 863		-66 780	-67 176	-69 056
Kaupunkisuunnittelulautakunta	-10 350	-11 015		-11 184	-11 253	-11 362
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	-9 877	-10 265		-10 639	-10 753	-10 719
Joukkoliikenne	-129 300	-158 525		-210 254	-210 980	-210 132
Muut tekniset ja ympäristöpalvelut	-12 726	-12 428		-12 972	-13 016	-13 041

Kaupunkiympäristön toimiala (nettoyksiköt)

	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
Ulkopuoliset työt	-18 296	-15 000		-15 000	-15 000	-15 000
Rakentamisen sisäiset palvelut	-10 815	-10 000		-10 000	-10 000	-10 000

Investoinnit

954 Koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
Tulot	0	0		0	0	0
Menot	-640	-650		-650	-650	-650
Netto	-640	-650		-650	-650	-650

964 Osakkeet ja osuudet

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022				
Tulot	0	0		0	0	0
Menot	-31 342	-40 600		-46 169	-48 990	-54 956
Netto	-31 342	-40 600		-46 169	-48 990	-54 956

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kaupunkitekniikan keskuksen tulosityksikön muodostavat neljä palvelualueetta: hallinto, infrapalvelut, kaupunkimittaus- ja geotekniikka sekä investoinnit.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kaupunkitekniikan keskus turvaa kaupunkielämän perusedellytykset huolehtimalla kaupungin katujen, teiden ja muiden liikenneväylien, kunnallistekniikan ja viherympäristön toteuttamisen ohjelmoinnista, suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä hoitaa kadunpidon, pysäköinninvalvonnan ja maanmittausalan viranomais- ja palvelutehtävät. Palveluita järjestetään omana työnä, omajohtoisena työnä ja ostopalveluina. Kaupunkitekniikan keskus tekee laajaa yhteistyötä valtion, HSY:n, HSL:n sekä seudun kuntien kanssa erilaisissa liikenneverkon kehittämissankkeissa sekä yhdyskuntateknisissä ja ympäristöasioissa.

Vuosikymmenen loppuun asetettu Espoon hiilineutraaliustavoite näkyy vuosi vuodelta vahvemmin keskuksen kaikessa toiminnassa. Toimenpiteinä on jo käynnistetty uusiutuvan dieselin käyttö kalustossamme, oman kaluston sähköistäminen ja latausinfra sekä MAAS-palvelujen mahdollistaminen. Sähköbussien latausinfraa on järjestetty palveluna yhdessä Tilapalvelut-liikelaitoksen ja HSL:n kanssa, käyttöön otetun kaluston edellyttämässä aikataulussa. Toimitilaverkostoa on tiivistetty ja Tekniikantien toimistotilojen pinta-ala on jo pienentynyt neljänneksellä, henkilöstön yhteiskäytössä on sähköavusteisia polkupyöriä ja sähköautoja. Sähköisten palvelujen mahdollistaminen on vähentänyt asiakkaidemme liikkumistarpeita, korona-aika on lisännyt sähköisten palveluiden tunnettavuutta ja käyttöä. Toimistotehtävissä etätö on vakiintunut lähi-työn ohella työn tekemisen tavaksi ja se vähentää työmatkojen tarvetta ja päästöjä.

Investoinneissa painottuvat kestävät liikkumismuodot. Raide-Jokerin rakentaminen on valmistumassa ja koeajot yltävät Espoon puolelle alkukevällä 2023. Varsinainen liikennöinti käynnistyy tammikuussa 2024. Metron liikennöinti Matinkylästä Kivenlahteen käynnistyy joulukuussa 2022. Rakentaminen jatkuu metroasemien ympärillä vilkkaana asemakaavoituksen valmistumisen myötä. Kaupunkiradan Leppävaara – Kauklahti rakennussuunnittelu on käynnissä ja rakentaminen alkaa vuoden 2023 syksyllä. Bussiliikenteen sujuvuutta parannetaan lukuisilla pienillä parannustoimilla verkostoon. Maankäytön kehittyminen ja infrainvestoinnit painottuvat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa oleville alueille.

Kevyen liikenteen järjestelyjä parannetaan kaiken rakentamisen yhteydessä ja erityisesti raide-liikenneasemien läheisyydessä, kaupunkiradan jatkeen yhteydessä päästään rakentamaan Rantaradanbaanaa. Kaiken liikenteen sujuvuutta parantamalla vähennämme liikenteen päästöjä. Ulkoilureittiverkostoa ja muita virkistysaluel palveluja kehitetään ja mahdollistetaan luonto-liikkuminen mahdollisimman lähellä jokaisen espoolaisen kotiovea.

Infrainvestointien seurauksena ylläpidettävä pinta-ala kasvaa 3–5 prosenttia vuodessa. Infra-palveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään kunnossapidon määrärahoja vastaavaksi ja uudisrakentamisessa tavoitellaan elinkaarikustannustehokkuutta sekä vähäpäästöisyyttä.

Vastuullamme olevat kaupunkimittaukseen, kadunpitoon ja pysäköinninvalvontaan liittyvät viranomais-toiminnot, asiantuntija- ja asiakaspalvelut toteutamme laadukkaasti, sujuvasti ja asiakaslähtöisesti.

Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa osaltaan Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelmaa valtuuston hyväksymällä tavalla. Merkittävämpänä toimenpiteenä keskuksen henkilökuntaa vähennetään 25 hengellä ja lisäksi keskuksen tuloja lisätään tehtyjen taksakorotusten mukaisesti.

Kaikki toimintamme tukee toimialan visiota: viihtyisä, toimiva, ja turvallinen Espoo.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	71 221	57 523	52 706	52 888	53 071
Valmistus omaan käyttöön	10 403	12 700	12 700	12 700	12 700
Toimintamenot	-89 725	-86 863	-91 780	-92 176	-94 056
Toimintakate	-8 101	-16 640	-26 374	-26 588	-28 285
Suunnitelmapoistot	-81 472	-85 857	-87 479	-88 709	-89 804
Tilikauden tulos	-89 573	-102 497	-113 853	-115 297	-118 089
Menot euroa/asukas	302	287	299	296	297

Teknisen lautakunnan määrärahat ovat sitovia sekä tulojen että menojen osalta, pois lukien 415 Ulkopuoliset työt ja 418 Rakentamisen sisäiset palvelut, joiden toimintakate on sitova.

41 Tekninen lautakunta (ilman nettositovia tulosyksiköitä)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	50 112	42 523	37 706	37 888	38 071
Valmistus omaan käyttöön	2 406	2 700	2 700	2 700	2 700
Toimintamenot	-60 614	-61 863	-66 780	-67 176	-69 056
Toimintakate	-8 096	-16 640	-26 374	-26 588	-28 285
Suunnitelmapoistot	-81 472	-85 857	-87 479	-88 709	-89 804
Tilikauden tulos	-89 568	-102 497	-113 853	-115 297	-118 089
Menot euroa/asukas	204	204	218	216	218

Vuoden 2023 sitovat toimintatulot teknisen lautakunnan osalta ovat 37,7 milj. euroa ja toimintamenot 66,8 milj. euroa.

Investoinnit

9541 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-640	-650	-650	-650	-650
Netto	-640	-650	-650	-650	-650

Kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalvelut sekä investoinnit hankkivat määrärahalla mm. mittauslaitteita sekä maaperätutkimuslaitteita. Infrapalvelut hankkii työkoneita.

411 HALLINTO

Hallinnon palvelualueeseen kuuluvat kaksi palveluyksikköä: hallinto ja asiakaspalvelut sekä vi-ranomaistehävät.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualue tuottaa tehtäväalueeseen liittyviä hallinnollisia palveluja ja huolehtii kaupunkiympäristön toimialan keskitetyistä asiakaspalveluista. Asiointipalveluja kehitetään yhteistyössä kaupungin asiointiverkoston kanssa. Hyödynnetään uutta Contact center -ohjelmistoa ja asiointiportaalia asiointipalvelujen kehittämisessä.

Palvelualue huolehtii kaupungin pysäköinninvalvonnasta ja ajoneuvojen siirtolain mukaisista tehtävistä ja edesauttaa käytännön valvonnalla kaupungin pysäköintipolitiikan ja yleisten alueiden pysäköinnin toimenpideohjelman toteutumista. Espoon pysäköinninvalvonta valvoo Kauniainen kaupungin katualueita sekä yksityisiä alueita sopimusten mukaisesti. Ilmastotoimia toteutetaan mm. käyttämällä täyssähköautoja ja sähköpolkupyöriä pysäköinninvalvonnassa sekä hyödyntämällä etätyöskentelyä tehtävissä, joissa se on mahdollista.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Ohjelman linjauksia toteutetaan toiminnassa määrätietoisesti. Keskeisiä yksittäisiä alueita ovat kaupungin asiointipalveluiden kehittäminen ja pysäköintiin liittyvien tulotavoitteiden saavuttaminen. Henkilöstömäärää on sopeutettu ohjelman mukaisesti.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteteistetyt ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suorittemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suorittemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
411 HALLINTO							
Henkilöstömäärä	39	43	43	43	0,0 %	43	43
Htv	37	41	41	41	0,0 %	41	41
Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	348 552	752 398	752 398	458 164	-39,1 %		
- suorite: saapuneet kirjalliset palautteet, puhelut, käynnit, sähköpostit ym.	52 951	45 000	45 000	50 000	11,1 %	50 000	50 000
- yksikkökustannus e/kpl.	6,58	16,72	16,72	9,16	-45,2 %		
Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	1 187 969	1 477 895	1 477 895	1 093 922	-26,0 %		
- suorite: valvontasuoritteet (maksukehoitukset ja huomaukset) kpl	43 442	45 000	45 000	50 000	11,1 %	50 000	50 000
- yksikkökustannus e/kpl.	27,35	32,84	32,84	21,88	-33,4 %		
Asiantuntija- ja hallintopalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	1 704 761	1 343 707	1 343 707	8 500 914	532,6 %		
- suorite: käytetty työaika	14 029	14 029	14 029	13 898	-0,9 %	13 964	13 898
- yksikkökustannus e/h	121,52	95,78	95,78	611,65	538,6 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	2 865	2 442	2 682	2 682	2 682
Toimintamenot	-3 244	-3 574	-10 053	-10 053	-10 279
Toimintakate	-378	-1 132	-7 371	-7 371	-7 597
Suunnitelmapoistot	-1	0	-10	-10	-10
Tilikauden tulos	-379	-1 132	-7 381	-7 381	-7 607
Menot euroa/asukas	11	12	33	32	33

Kaupungin konsernihallinto on muuttanut vuodesta 2023 alkaen konsernipalveluiden laskutus- käytäntöä ja palveluiden kustannukset kohdistetaan tulosyksiköissä yhdelle palvelualueelle ja kustannuspaikalle. Konsernipalveluiden veloituksia ei enää kohdisteta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti tulosyksiköiden eri palvelualueille ja niiden yksiköille talousarviovuodesta alkaen. Tulosyksikön kaikki konsernipalveluveloitukset on keskitetty yhdelle palvelualueelle ja kustannuspaikalle ja nostaa palvelualueen toimintamenoja talousarviovuotena sekä taloussuunnittelu- kausilla.

413 INFRAPALVELUT

Infrapalvelut palvelualueen tehtävänä on turvallisen ja viihtyisän kaupungin luominen espoolai- sille hyvin hoidettujen yleisten alueiden kautta. Palvelualue huolehtii katu- ja viheralueiden kun- nossapidon järjestämisestä, joukkoliikenteen omistajaohjauksesta, kaupunkipyöräjärjestel- mästä, liikenteenohjaus- ja valaistusjärjestelyistä sekä katualueella työskentelyn hallinnoinnista ja johtotietojen jakelusta.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toiminta on jaettu neljään palveluyksikköön: katukunnossapito, viherkunnossapito, alueiden käytön hallinta sekä kaupunkiliikenne. Palvelualue järjestää yleisten alueiden kunnossapidon omana työnä, omajohtoisena työnä ja ostopalveluna hyödyntäen aina parasta ajantasaista tie- toutta toiminnan organisoimisessa.

Infrapalveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään kunnossapidon määrärahoja vastaavaksi yhteis- työssä investoinnit -palvelualueen kanssa. Kehittäminen perustuu palvelukohtaisiin ohjelmiin, joissa palveluverkot ja resurssit on tarkasteltu kaupunkitasoisesti. Edistämme asukkaiden hy- vinvointia kehittämällä viljelypalstoja sekä puisto- ja metsäalueita palvelemaan virkistys- ja ul- koilukäyttöä. Toimenpiteitä suunnitellaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Kannus- tamme asukkaita osallistumaan myös yleisillä alueilla järjestettävään talkoo- ja vapaaehtoisto- imintaan.

Palvelualueen toiminnalla varmistetaan, että liikkuminen on aina helppoa, turvallista ja matka- ajat ovat hyvin ennakoitavissa. Tilapäisten liikennejärjestelyjen haitat pyritään minimoimaan ja turvallisuus varmistamaan. Liikkumisympäristöä kehitetään siten, että kestävät liikkumistavat ovat houkuttelevia, helppokäyttöisiä ja sujuvia. Pyöräliikenteen olosuhteita kehitetään mm. pa- rantamalla opastusta, madaltamalla reunakiviä sekä parantamalla talvipyöräilyn olosuhteita. Olemme aktiivisesti mukana varmistamassa Raide-Jokerin ja Länsimetron jatkeen kunnossapi- don toimivuutta ja vastuiden tarkentamista eri toimijoiden kesken.

Tavoitteemme on parantaa palveluiden asiakastytyväisyyttä. Kehitämme sähköisiä palveluita ja työkaluja jatkuvasti. Hyödynnämme toimintaympäristön teknistä kehitystä kohdentaaksemme

toimenpiteitämme mahdollisimman tehokkaasti ja läpinäkyvästi, resursseja ja ympäristöä säästäten. Varaudumme sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen ja tulvien, lisääntymiseen. Erityisesti panostamme talveen varautumiseen, jotta pystymme hoitamaan kadut ja pyörätiet palvelulu-pausten mukaisesti.

Parannamme infraomaisuuden elinkaaren hallintaa ja tilannekuvaa uusimalla ja kehittämällä omaisuudenhallinnan rekistereitä ja työnohjaukseen uutta järjestelmää. Tällöin voimme allo-koida resurssit ja kunnossapidon toimenpiteet parhaan vaikuttavuuden tuottaviin kohteisiin. Oi-kea-aikaisin toimenpitein voidaan pidentää infran käyttöikää ja pienentää elinkaarikustannuksia.

Ilmastotoimet ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen

Sekä omassa tuotannossa että ostopalveluissa huomioidaan ympäristönäkökulmia ja minimoi-daan toiminnan aiheuttamia hiili- ja pienhiukkaspäästöjä. Keinoja ovat mm. kaluston päästövaa-timukset, uusiutuva polttoaine sekä sähkötoimisen kaluston ja työkalujen suosiminen. Katuva-laistuksessa uusimme valaisimia energiaa säästäviin malleihin määrätietoisesti. Kehitämme joukkoliikenneinfraa ja vähäpäästöisiä kulkutapamuotoja ja niiden olosuhteita vastaamaan tule-vaisuuden liikkumistarpeita.

Edistämme luonnon monimuotoisuutta ja hiilensidontaa metsien- ja niittyjen hoidolla sekä mah-dollisuuksien mukaan myös rakennetuilla viheralueilla. Kehitämme viheralueiden kunnossapi-toa kestäväen kehityksen toimintaperiaatteiden mukaisesti mm. käyttämällä ensisijaisesti tor-junta-aineettomia rikkakasvien torjuntamenetelmiä. Teemme töitä haitallisten vieraslajien torju-miseksi ja leviämisen estämiseksi vieraslajiohjelman mukaisesti.

Ehkäisemme toiminnassamme jätteen syntymistä ja edistämme kiertotaloutta mm. kierrättä-mällä kasvualustamateriaaleja, purkukohteiden kasveja, rakenteita ja varusteita tai niiden osia, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Taloudellinen kestävyys otetaan huomioon läpäisyperiaatteella kaikessa toiminnassa. Palvelut järjestetään ja tuotetaan kokonaistaloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla palvelun laatu, kaupungin resurssit ja markkinoiden kilpailutilanne huomioiden. Oman tuotannon ja ostopalve-lun kustannuksia ja palveluiden laatua seurataan ja vertaillaan säännöllisesti. Prosesseja sekä toiminnan- ja työnohjausta kehittämällä tehostetaan oman palvelutuotannon toimintaa ja palve-lukykyä.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yk-sikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pide-tään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
413 INFRAPALVELUT							
Henkilöstömäärä	236	248	248	250	0,8 %	250	250
Htv	223	241	241	245	1,7 %	245	245
Yleisten alueiden hoito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	14 411 448	15 150 632	15 150 632	14 524 126	-4,1 %		
- suorite: m ²	23 556 583	23 523 897	25 305 521	25 835 521	2,1 %	26 365 521	26 895 521
- yksikkökustannus €/m ²	0,61	0,64	0,60	0,56	-6,1 %		
Yleisten alueiden korjaus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	3 360 240	3 511 573	3 511 573	3 397 257	-3,3 %		
- suorite: m ²	23 556 583	23 523 897	25 305 521	25 835 521	2,1 %	26 365 521	26 895 521
- yksikkökustannus €/m ²	0,14	0,15	0,14	0,13	-5,2 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	17 969 379	17 901 795	17 901 795	17 778 618	-0,7 %		

Muut palvelutuotteet sisältävät pienempien toimintojen menoja, jotka on niputettu yhdeksi ryhmäksi.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	3 514	2 750	2 650	2 650	2 650
Valmistus omaan käyttöön	122	0	0	0	0
Toimintamenot	-35 750	-36 575	-35 700	-36 108	-37 269
Toimintakate	-32 114	-33 825	-33 050	-33 458	-34 619
Suunnitelmapoistot	-553	-453	-438	-404	-450
Tilikauden tulos	-32 667	-34 277	-33 488	-33 862	-35 069
Menot euroa/asukas	120	121	116	116	118

Talouden seuranta on merkittävässä asemassa, kun seurataan oman tuotannon kilpailukyvyyn kehittymistä. Palvelualueen tavoitteena on tuottaa sille toimintaohjeessa asetettuja tavoitteita mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää aktiivista toimintaympäristön ja -kentän analysointia.

Toimintojen taloudellisuutta ja vaikuttavuutta edistävät pitkällä tähtäimellä kaupungin ydintehtävää palveleviin alan valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin osallistuminen omien kehityshankkeiden ohella.

Kaupungin kasvaessa ja kehittyessä hoidettavat pinta-alat kasvavat.

415 ULKOPUOLISET TYÖT

Ulkopuolisille tehtäviä töitä ovat kaduilla ja muilla yleisillä alueilla, pääasiassa HSY:lle, toteutettavia vesi- ja viemäriverkostojen rakentamispalveluja ja muille osapuolille telekaapeleiden putkiuksia.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	18 292	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintamenot	-18 296	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Toimintakate	-4	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-4	0	0	0	0
Menot euroa/asukas	62	50	49	48	47

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova.

417 KAUPUNKIMITTAUS- JA GEOTEKNIKKAPALVELUT

Kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalvelut huolehtii maasto- ja maaperätietojen keruusta, paikkatiedon tuottamisesta, pohjarakentamiseen liittyvistä asiantuntijatehtävistä sekä kaupunkimittaukseen liittyvistä lakisääteisistä viranomaistehtävistä, rekisterien ylläpidosta ja maanalaisten johtojen sijaintitiedon hallinnasta.

Palvelualue on jakaantunut toiminnallisesti neljään yksikköön, joista kiinteistönmuodostus, paikkatieto sekä maastomittaukset tuottavat kaupunkimittauspalveluja ja geotekniikkayksikkö geotekniikkapalveluja.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualue vastaa asemakaava-alueiden kiinteistönmuodostuksesta, rekisteritietojen ylläpidosta, kiinteistöverotuksen lähtötietojen hallinnasta maapohjatietojen osalta ja muista maanmittausalan palvelutehtävistä, kuten maanalaisten johtojen näyttötoiminnasta. Lisäksi palvelualue vastaa kaavoituksen ja muun suunnittelun pohja-, opas- ja virastokartan ylläpidosta ja tuottamisesta, kaupungin pohja- ja kalliorakentamiseen liittyvistä tutkimus-, suunnittelu- ja neuvontatehtävistä sekä kokoaa ja ylläpitää maa- ja kallioperätietoihin perustuvia tietokantoja ja jakaa niissä olevia tietoja.

Digitaalinen perusaineisto mahdollistaa monipuolisen tietojen hyödyntämisen sekä tehokkaan tiedonsiirron erilaisten rajapintojen ja tiedonvälityskanavien välityksellä. Ajantasaisella aineistolla ja rekisteritiedolla suunniteltaessa saadaan välillisiä hyötyjä Espoon tavoitteeseen olla hiili-neutraali vuonna 2030. Hyötyjä saadaan esim. suunniteltaessa täydennysrakentamista, joka puolestaan mahdollistaa olemassa olevan kaupunkirakenteen hyödyntämisen, lyhentää kulkumatkoja ja tehostaa julkisen liikenteen käyttöä. Hyötyjä saadaan myös suunniteltaessa pyöräilyreitistöä ja kaupunkipyörien sijoittelua.

Pääpaino paikkatiedon ja rekisteritiedon tuottamisessa on perusaineiston täydentämisessä ja jatkuvassa ylläpidossa. Paikkatietojen keruu ja ylläpito tuottavat 3D-aineistoa mallipohjaista suunnittelua ja toteutusta varten. Hankitut laserkeilaus- ja pysty- sekä viistoilmakuva-aineistot palvelevat monipuolisesti kaupungin tarpeita ja omalta osaltaan tehostavat suunnittelua ja vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa. Kantakartan ylläpito on osa 3D-kaupunkimallin ylläpitoa. Tietoyhteistyöllä kaavoittajien kanssa pyrimme siihen, että kestävä kehityksen näkökulmat voidaan ottaa huomioon läpi kaavoitusprosessin. Uutena tietona olemme tuottaneet aineistoa uudelleen hulevesirekisteriin.

Asiakaspalvelun laatua kehitetään pitämällä rekisteri- ja paikkatietoaineistot sekä tiedot maa- ja kallioperästä ja pohjavedestä mahdollisimman kattavina, ajantasaisina, luotettavina sekä helposti käytettävänä. Maanomistajien tarpeita palvelevat viranomaistehtävät hoidamme mahdollisuuksien mukaan maanomistajien toiveiden mukaisesti mahdollistaen rakennustoiminnan ja asemakaavojen toteutumisen.

Tarjoamalla ajantasaisen tietosisällöltään riittävän kattavan ja visuaalisesti havainnollisen pohja-aineiston palvelualue mahdollistaa kaupungin kaikille toimijoille laadukkaiden digitaalisten palveluiden kehittämisen ja tehokkaan vuorovaikutuksen kuntalaisten ja virkamiesten välillä, joka osaltaan pienentää hiilidioksidipäästöjä liikkumistarpeen pienentymisen kautta. Edistämme tietoaineistojen yhteiskäyttöä ja tietojärjestelmien välisiä integraatioita, jotka mahdollistavat ja tehostavat digipalvelujen kehitystä.

Tulostavoitteisiin pyritään hyödyntämällä automaatiota ja uutta tekniikkaa. Edistetään sähköisen arkiston ja sähköisen allekirjoituksen käyttöönottoa sekä laajennetaan ja kehitetään maastotoiminnan paperittomia toimintaprosesseja. Kuntalaisille ja yrityksille tarjottavia sähköisiä palveluja kehitetään edelleen ja käyttöä tehostetaan tiedottamalla.

Asiakkaille tarjotaan maksullisia maaperä- ja kartta-aineistoja, kairaustietoja maa- ja kallioperästä ja tietoja pohjaveden pinnan tasoista. Lisäksi tarjotaan maksuttomia aineistopalveluja rajapintapalvelujen kautta.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Ohjelman toteuttaminen on osa päivittäistä toimintaa. Palvelutuotteiden tuottaminen suoritetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja asiakkailta perittävä lakisääteinen omakustannushinnoittelu pidetään kustannusten mukaisessa tasossa. Palvelutuotteiden tuottamisen resursseista henkilöstön osuus on merkittävin. Henkilöstöresurssit suunnitellaan pitkäjänteisesti.

Huolehdimme kiinteistöveron maapohjatiedon tietopalvelusta verottajalle. Korjaamme valtakunnallisen kiinteistörekisterin pinta-alatietoja ja osallistumme yhdessä rakennusvalvonnan kanssa kiinteistöveron pohjatietojen perusparannusprojektiin.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatu pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
41 TEKINEN LAUTAKUNTA							
417 KAUPUNKIMITTAUS JA GEOTEKN.							
Henkilöstömäärä	103	102	102	102	0,0 %	102	102
Htv	97	96	96	96	0,0 %	96	96
Paikkatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävät							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	1 367 214	1 514 132	1 514 132	1 457 082	-3,8 %		
- suorite: tallennetut kohteet sekä julkaisussa olevat ja toimitetut aineistot	905 887	703 500	804 500	703 500	-12,6 %	703 500	703 500
- yksikkökustannus e/kpl	1,5	2,2	1,9	2,1	10,0 %		
Kiinteistömuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	1 145 890	1 199 069	1 199 069	1 135 083	-5,3 %		
- suorite: tonttijaot ja toimitukset sekä asemapiirrosten tarkistus ja sijaintikatselmuks	2 864	2 125	2 125	2 125	0,0 %	2 125	2 125
- yksikkökustannus e/kpl	400	564	564	534	-5,3 %		
Maastomittaukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 095 616	2 311 634	2 311 634	2 127 052	-8,0 %		
- suorite: pyykitykset, rakennusvalvontamittaukset ja täydennyskartoitukset sekä johtokartoitukset ja näytöt	4 122	3 400	3 400	3 400	0,0 %	3 400	3 400
- yksikkökustannus e/kpl	508	680	680	626	-8,0 %		
Geotekniset palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 130 701	2 169 166	2 169 166	2 191 509	1,0 %		
- suorite: maastomallimittaukset, kairaukset ja asiantuntijapalvelut	438	400	400	400	0,0 %	400	400
- yksikkökustannus e/kohde	4 865	5 423	5 423	5 479	1,0 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	3 159	2 750	2 650	2 650	2 650
Valmistus omaan käyttöön	847	860	860	860	860
Toimintamenot	-6 743	-7 194	-7 021	-7 021	-7 190
Toimintakate	-2 738	-3 584	-3 511	-3 511	-3 680
Suunnitelmapoistot	-172	-121	-101	-107	-106
Tilikauden tulos	-2 909	-3 705	-3 611	-3 618	-3 786
Menot euroa/asukas	23	24	23	23	23

418 RAKENTAMISEN SISÄISET PALVELUT

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka Kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön kirjauksen kautta.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	2 818	0			
Valmistus omaan käyttöön	7 997	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	-10 815	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Toimintakate	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0
Menot euroa/asukas	36	33	33	32	32

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on nolla.

419 INVESTOINNIT

Investointien palvelualue rakennuttaa ja rakentaa Euroopan kestäväntä kaupunkia luomalla turvallista, toimivaa ja viihtyisää kaupunkiympäristöä. Tavoitteeseen päästään kehittämällä katu- ja viheralueita asukkaiden, elinkeinoelämän sekä muiden käyttäjien palvelutarpeiden mukaisesti.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Espoo on osaltaan hyväksynyt PK-seudun kasvua ohjaavan MAL-sopimuksen ja sitoutunut noudattamaan MAL-suunnitelman tavoitteita. MAL2020-2031 suunnitelman mukaan asukasmäärän kasvu osoitetaan nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikenteen kannalta kilpailukykyisille alueille. Espoon tavoite on 3300 uutta asuntoa vuodessa, joka edellyttää myös uutta infraa.

Raideliikenteen kasvava rooli Espoossa ohjaa merkittävästi rakennuttamis- ja rakentamistoimintaa. Toteutettavat kohteet keskittyvät palvelemaan parhaita joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeitä (SAVU I-II) eli metron, Kaupunkiradan sekä Raide-Jokerin ympärillä tiivistyvää kaupunkia. Raidehankkeisiin liittyvää infraa sekä toimivia yhteyksiä asemanseuduille ja ratojen varrella suunnitellaan ja toteutetaan. Pyöräilyinfraa parannetaan muiden rakentamishankkeiden yhteydessä, minkä lisäksi pyöräilyn pääreittien toteuttamisohjelman mukaisia parannuksia toteutetaan Espoon laatu- ja seutureittien osalta. Infrainvestoinneilla on tärkeä rooli sähköisen liikenteen mahdollistajana. Tämä otetaan huomioon kaikissa uudisrakennus- ja peruskunnostushankkeissa.

Infraa suunnitellaan arvostavassa vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Suunnittelu- ja rakentamishankkeiden viestintä on aktiivista, avointa ja ymmärrettävää. Asukkaiden erilaiset toiveet otetaan tasapuolisesti huomioon tavoitteisiin ja yleiseen etuun pyrkien. Kaupunkiympäristöstä kehitetään turvallista, siistiä, esteetöntä ja toimivaa. Kaikkien kulkumuotojen liikenne on sujuvaa sekä valmiissa infrassa että työmaavaiheessa.

Espoon vetovoimaisuuden ja asukkaiden viihtyvyyden lisäämiseksi Espoon virkistyskäyttömahdollisuuksia parannetaan kehittämällä Rantaraittia ja muuta ulkoilureittiverkostoa. Asukaspuistojen ja historiallisten puistojen kunnostamista jatketaan.

Investoinnit-palvelualueen palvelut järjestetään parhaalla mahdollisella tavalla yhdistämällä omaa työtä, puitesopimuspalveluita ja kilpailutusta. Ohjelmointi toteutetaan pääosin omana

työnä ja suunnittelu pääasiassa ostopalveluna. Rakentamisessa haetaan paras vaihtoehto oman työn, omajohtoisena työn ja ostopalvelun valikoimasta.

Infrapalveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään ylläpidon määrärahoja vastaavaksi ja uudisrakentamisessa tavoitellaan elinkaarikustannustehokkuutta. Parhaita suunnitteluratkaisuja haetaan yhdessä kunnossapitäjien ja käyttäjien kanssa. Kehittäminen ja uudisrakentaminen perustuvat palvelukohtaisiin ohjelmiin, joissa palvelut, palveluverkot ja resurssit on tarkasteltu asiakassegmenteittäin kaupunkitasoisesti.

Tulevaisuudessa yhä suurempi osa yleisten alueiden suunnittelusta tehdään tietomallipohjaisesti ja rakentaminen koneohjausjärjestelmiä hyödyntäen. Omaisuudenhallinnan perusrekisteriä ja suunnittelumenetelmiä kehitetään siten, että suunnitelmatieto ja rakentamisen näin rakennettu -tieto on hyödynnettävissä suoraan perusrekisterin kautta koko infran elinkaaren ajan. Näin pysytään tietomallien käytön suhteen edelläkävijöiden joukossa.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Ohjelman linjauksien toteuttamista jatketaan toiminnassa määrätietoisesti. Keskeisiä yksittäisiä alueita ovat ylijäämämaan vastaanoton taksojen korotus ja oman rakentamisen järjestely sekä varautuminen tulevien vuosien pienempään investointitasoon.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
419 INVESTOINNIT							
Henkilöstömäärä	150	167	167	160	-4,2 %	160	160
Htv	142	158	161	151	-6,1 %	151	151
Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 146 652	2 303 818	2 303 818	1 956 335	-15,1 %		
- suorite: HTV	18	17	13	13	0,0 %	13	13
- yksikkökustannus e/HTV	117 824	117 824	177 217	150 487	-15,1 %		
Suunnittelun asiantuntijapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	3 058 592	3 160 753	3 160 753	3 040 464	-3,8 %		
- suorite: HTV	41	44	41	41	0,0 %	41	41
- yksikkökustannus e/HTV	74 600	71 835	77 092	74 158	-3,8 %		
Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 009 016	2 189 577	2 189 577	2 168 810	-0,9 %		
- suorite: HTV	33	24	21	21	0,0 %	21	21
- yksikkökustannus e/HTV	60 879	91 232	104 266	103 277	-0,9 %		
Rakentamisen valvonta ja rakentaminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	3 910 043	4 132 763	4 132 763	3 806 391	-7,9 %		
- suorite: HTV	44	69	76	76	0,0 %	76	76
- yksikkökustannus e/HTV	88 865	59 895	54 378	50 084	-7,9 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	3 751 000	2 733 089	2 733 089	2 847 001	4,2 %		

Muut palvelutuotteet sisältävät pienempien toimintojen menoja, jotka on niputettu yhdeksi ryhmäksi.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	40 574	34 581	29 724	29 906	30 089
Valmistus omaan käyttöön	1 437	1 840	1 840	1 840	1 840
Toimintamenot	-14 878	-14 520	-14 006	-13 994	-14 318
Toimintakate	27 134	21 901	17 558	17 752	17 611
Suunnitelmapoistot	-80 747	-85 283	-86 932	-88 188	-89 239
Tilikauden tulos	-53 613	-63 382	-69 374	-70 436	-71 628
Menot euroa/asukas	50	48	46	45	45

43 KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisen kaupunkisuunnittelukeskuksen tehtävänä on huolehtia alueiden käytön suunnittelusta ja luoda kaavoituksen kautta edellytykset viihtyisälle, toimivalle ja turvalliselle asuin- ja elinympäristölle.

Tavoitteena on tuottaa kaupungin kehityksen turvaavia yleiskaavoja ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä kehittämis- ja liikennesuunnitelmia, jotka ovat laadullisesti korkeatasoisia, taloudellisesti edullisia ja vastaavat espoolaiselle kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia ja ovat valmiita toteutettaviksi.

Lisäksi kaupunkisuunnittelukeskus vastaa seudullisesta maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelutyöstä (MAL-sopimus) kaavoitukseen ja Espoon maankäyttöön liittyvien strategisten tavoitteiden toteutumisesta.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunnan toiminta painottuu kaavoitusohjelman mukaisten kaavoitustehtävien lisäksi ennakoimattomiin kiireellisiin asemakaavan muutoksiin, lausuntoihin ja selvityksiin, lupakäsittelyyn, yleiskaavatyön edellyttämiin tutkimuksiin ja seudulliseen yhteistyöhön maankäytön ja liikenteen suunnittelussa. Erityisesti tullaan panostamaan metron ja metroasemien lähialueiden ja metron kehyskäytävän suunnitteluun sekä turvaamaan kaupungin sitoutumisen edellyttämä asuntotuotanto.

Kaavoituksen suoritemäärät ja maankäytöllisten tavoitteiden toteutuminen edellyttävät ammattitaitoista henkilöstöä ja johtamiselta sujuvia prosesseja. Henkilöstövoimavaran riittävyys varmistetaan muutostilanteessa joustavuudella ja moniosaamisen tukemisella. Ilmastoasiantuntijan työhön vahvistetaan riittävät resurssit sisäisillä tehtäväjärjestelyillä.

Helsingin seudun kunnat ja valtio sopivat kesäkuussa uusista maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksista vuosille 2020–2031 (kh 31.8.2020). Sopimuksilla edistetään kestäviä liikennehankkeita ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa erityisesti joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilla alueilla. Jatkuvalla neljä vuotisella sopimuskaudella Espoon tavoite on kaavoittaa yhteensä 1 200 370 k-m² asuntorakentamiseen.

Tuottavuustavoitteen toteuttaminen laskee yksikön määrärahakehystä vuosille 2023–2025.

Sopimuskorotuksista aiheutuva palkkamenojen kasvu nostaa palvelutuotteiden yksikköhintoja vuonna 2023. Sisäiset palveluveloitukset nousevat vuodesta 2022.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteteistetu ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
43 KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	123	125	124	128	3,2 %	127	126
Htv	99	116	105	117	11,4 %	117	117
Asemakaava							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	5 273 852	5 419 131	5 419 131	5 528 000	2,01 %		
- suoritemäärä (kaavoitettu kerrosala)	481 369	319 000	319 000	319 000	0,00 %	319 000	319 000
- yksikkökustannus, e/suorite (kem2)	11	17	17	17,3	1,76 %		
Yleissuunnittelu ja asiantuntijapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	4 111 154	4 430 216	4 430 216	4 519 000	2,00 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika)	88 374	85 500	85 500	85 500	0,00 %	85 500	85 500
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	46,5	51,8	51,8	52,9	2,12 %		
KSK-luvat							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	964 612	1 163 429	1 163 429	1 187 000	2,03 %		
- suoritemäärä (lupien määrä)	136	131	131	131	0,00 %	131	131
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	7 090	8 880	8 880	9 060	2,03 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	563	550	590	640	690
Toimintamenot	-10 350	-11 015	-11 184	-11 253	-11 362
Toimintakate	-9 786	-10 465	-10 594	-10 613	-10 672
Suunnitelmapoistot	-87	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-9 873	-10 465	-10 594	-10 613	-10 672
Menot euroa/asukas	35	36	36	36	36

Kaupunkisuunnittelukeskukselle vuodelle 2023 annetussa raamissa vuodelle 2022 annetut kolme lisäresurssia (0,2 milj. euroa) poistuu ja eläkemenoperusteisista eläkemaksuista kohden tuu lisää 183 000 euroa. Kun palkankorotuksista arvioidaan aiheutuvan noin 0,4 milj. euron henkilöstökustannusten nousu, lähes vuoden 2022 tasolle jäävä toimintameno aiheuttaa TAKE-tavoitteen ylittävää sopeuttamistarvetta.

44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen tehtävänä on huolehtia ympäristön- ja luonnonsuojelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta sekä ympäristöterveydenhuollosta.

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskukseen sisältyy kolme palvelualueita: ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto ja rakennusvalvonta. Lisäksi keskuksen sisältyy palvelualueiden yhteinen tukipalvelut -palveluyksikkö.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus on organisaatiouudistuksessa 2021 muodostettu uusi tulosityksikkö, johon on keskitetty tehtäviä kolmesta aiemmin toimineesta eri tulosityksiköstä. Toiminnan käynnistämiseksi keskitytään erityisesti uuden tulosityksikön työyhteisön lähentämiseen ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseen. Ensimmäisinä toimintavuosina painottuvat uuden tukipalvelut palveluyksikön toiminnan käynnistäminen, yhteisen asiakasrajapinnan ja asiakastyön kehittäminen sekä eri palvelualueiden työnteon liittymäpintojen määrittely ja yhdessä tekemisen periaatteiden luonti.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	7 180	6 637	7 173	7 323	7 473
Toimintamenot	-9 877	-10 265	-10 639	-10 753	-10 719
Toimintakate	-2 698	-3 628	-3 466	-3 430	-3 246
Suunnitelmapoistot	-128	-40	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 825	-3 669	-3 466	-3 430	-3 246
Menot euroa/asukas	33	34	35	35	34

440 TUKIPALVELUT PALVELUYKSIKÖ

Tukipalvelut -palveluyksikkö vastaa ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen keskitetystä asiakaspalvelusta sekä hallinnollisista ja oikeudellisista palveluista. Tukipalvelut palveluyksikkö tukee ja on osa keskuksen eri palvelualueiden prosesseja.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tukipalvelut palveluyksikön tehtäviin kuuluvat muun muassa asiakaspalvelu ja erilaiset hallinnolliset palvelut sekä oikeudelliset palvelut. Tehtäviin kuuluvat myös lupa- ja valvontaprosesseihin sisältyvät tiedonhallinta-, rekisteri- ja arkistopalvelut sekä rakennusrasitteiden ja kiinteistöjen yhteisjärjestelypäättösten tekeminen. Lisäksi tehtäviin kuuluvat mm. Maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittaman luvattoman rakentamisen ja rakennetun ympäristön hoidon valvonta, hallinnollisten pakkokeinojen käyttäminen ja lupapäätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittely.

Tukipalvelut palveluyksikkö on organisaatiouudistuksessa 2021 muodostettu uusi eri palvelualueiden työntekijöistä koostuva palveluyksikkö. Toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämisessä keskitytään työtehtävien yhteensovittamiseen synergiaedut huomioiden. Asiakastyötä kehitetään koko keskuksen asiantuntijoiden työnteon sujuvuus huomioiden.

Muut mittarit 2021-2025							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
440 TUKIPALVELUT-PALVELUYKSIKKÖ							
Henkilöstömäärä	0	0	22	19	-13,6 %	19	19
Htv	0	0	21	18	-13,6 %	18	18

Tukipalvelut palveluyksikön palvelut ja niistä aiheutuvat kustannukset sisältyvät ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen kolmen palvelualueen palvelutuotteisiin.

Talous

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022	2023			
Toimintamenot	-697	-1 806	-1 961	-1 961	-1 900	-1 902
Toimintakate	-697	-1 806	-1 961	-1 961	-1 900	-1 902
Tilikauden tulos	-697	-1 806	-1 961	-1 961	-1 900	-1 902
Menot euroa/asukas	2	6	6	6	6	6

442 YMPÄRISTÖNSUOJELUN PALVELUALUE

Ympäristönsuojelun palvelualue toimii asiantuntijana ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista, luonnon monimuotoisuutta ja vesiluontoa koskevissa asioissa ja tarjoaa luotettavaa ympäristötietoa kaupunkiorganisaatiolle, päättäjille ja asukkaille. Ympäristönsuojelu ehkäisee ympäristön pilaantumista sekä ohjeistaa yrityksiä ja muita espoolaisia toimijoita ympäristövalvonnassa. Palvelualue tarjoaa Villa Elfviikin ympäristökasvatustalvia. Ympäristönsuojelu vaikuttaa keskeisissä verkostoissa ja edistää ympäristöasioita yhdessä kumppanien kanssa.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristönsuojelu edistää, seuraa ja raportoi kestävän energian ja ilmaston SECAP-toimintasuunnitelman ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteiden toteutumista, tuottaa hiilineutraaliustavoitteeseen liittyviä selvityksiä sekä koordinoi ilmastonmuutoksen vaikutuksia ehkäisevää ja lieventävää sopeutumistyötä.

Luonnon monimuotoisuutta ja vesiluontoa ympäristönsuojelu ylläpitää ja lisää siten, että se tuottaa monipuolisesti tietoa luonnosta ja ympäristöstä, toimii asiantuntijana kaupungin suunnitteluprosesseissa kuten kaavoituksessa, rakentamisessa, virkistysreittien suunnittelussa ja metsien hoidossa. Ympäristönsuojelu ylläpitää ja kehittää ympäristöpaikkatietoja. Ympäristönsuojelun suunnitelmallinen ohjelmatyö ja yhteistyöhankkeet tukevat luonnon- ja vesiensuojelua.

Ympäristönsuojelu ennaltaehkäisee ympäristöhaittoja luvituksen, päätösten ja tiedottamisen keinoin. Ympäristönsuojelu tarjoaa asiantuntemusta ja ohjeistaa mm. melu-, vesi-, ja ilmanlaatuasioissa sekä ympäristövahinkotilanteissa.

Villa Elfviikin luontotalo tekee ympäristökasvatusta, edistää kestävästä elämäntapaa mm. luontokoulun, luontoretkien, luontopolkujen, perus- ja vaihtuvien näyttelyiden ja tapahtumien keinoin.

Espoon kaupunki osallistuu vuosina 2018–2025 Metsähallituksen vetämään hankkeeseen, joka saa EU:n komission LIFE-rahoitusta liito-oravien suojeluun Suomessa ja Virossa. Hankkeessa on mukana 18 kumppania. Espoo on mukana osuudessa, jossa edistetään liito-oravien suojelua kaupunkiympäristössä. Espoon kaupungin osuus EU:lta saatavista tuista on kaikkiaan noin 1,0 milj. euroa. Hankkeen pääasiallinen vetovastuu on ympäristönsuojelulla.

Ympäristönsuojelu kehittää toimintaansa strategian palvelutoiminnan taloudellisuutta, tuottavuutta ja laatua koskevien tavoitteiden perusteella. Valvontasuunnitelma täydentää tuloskorttia.

Ympäristönsuojelun henkilöstö on moniammatillinen ja ikärakenteeltaan monipuolinen. Toimintaympäristön muutos ympäristöasioiden kiinnostaessa ja koskiessa yhä useampia toimijoita, ympäristöasiantuntemuksen lisääntyneen kysyntä, mm. tiiviissä kaupunkiympäristössä monimutkaistuneiden valvontatapausten ja runsastuneiden asiakasyhteydenottojen muodossa, ja jatkuvasti muuttuva ympäristölainsäädäntö edellyttävät työnkuvien kehittämistä joustaviksi ja monipuolisiksi sekä jatkuvaa asiantuntijaosaamisen ja sitä tukevan osaamisen kehittämistä.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
442 YMPÄRISTÖNSUOJELU							
Henkilöstömäärä	31	31	31	31	0,00 %	31	31
Htv	29	29	29	29	0,00 %	29	29
Ympäristötarkastus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannus	767 797	804 439	804 439	821 000	2,06 %		
- suoritemäärä (tehdyt tarkastukset)	706	756	706	756	7,08 %	756	756
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	1090	1060	1140	1 090	-4,39 %		
Ympäristökonsultointi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannus	1 583 412	1 823 958	1 823 958	1 860 000	1,98 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika)	2 009	2 030	2 009	2 030	1,05 %	2 030	2 030
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	788	899	908	916	0,88 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannus	843 053	853 992	853 992	871 000	1,99 %		

Ympäristönsuojelun neljä palvelutuotetta ovat 1) päätökset ja rekisteröinnit, 2) kannanotot, lausunnot ja tarkastukset, 3) ympäristövaikuttaminen ja 4) Villa Elfviikin kävijämäärä.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	197	100	100	145	145
Toimintamenot	-2 978	-2 977	-3 054	-3 184	-3 135
Toimintakate	-2 781	-2 877	-2 954	-3 039	-2 990
Suunnitelmapoistot	-87	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 868	-2 877	-2 954	-3 039	-2 990
Menot euroa/asukas	10	10	10	10	10

443 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE

Ympäristöterveys huolehtii Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakka- ja lääkelain mukaisista, kunnalle säädetyistä valvontatehtävistä. Lisäksi ympäristöterveys huolehtii kunnalle kuuluvista eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristöterveys toteuttaa valvontaa vuosittaisen suunnitelmansa perusteella, jonka lisäksi resursseja kohdennetaan ennalta suunnittelemaan valvontatyöhön, kuten elintarvike- ja talousvesiperäisten terveysvaarojen ja -haittaepäilyjen sekä asumisterveyden sisäilmaongelmien selvittelyyn. Valvontayksikön työn tavoitteena on ehkäistä elintarvikkeiden sekä ympäristön aiheuttamia terveyshaittoja, järjestää ympärivuorokautinen kiireellisten eläinlääkintäpalveluiden saanti, sekä huolehtia seutuyksikön alueen eläinsuojelu- ja eläintautitehtävistä sekä löytöeläinten hoidon järjestämisestä.

Ympäristöterveydenhuollon valvonnassa painotetaan valtakunnallisesti yhä enemmän ohjaus- ja koulutustyötä ja valvontaa kohdennetaan yhä enemmän vaativiin riskikohteisiin. Tähän ohjaa myös vuonna 2022 käyttöön otettu uusi valvonnan perusmaksu, joka laskutetaan vuosittain sekä elintarvike- että terveydensuojelulain mukaisesti toimijoilta. Myös toimijoiden jatkuvasti kasvava määrä alueella pakottaa valvontatyön tehokkaaseen priorisointiin. Toimintaa kehitetään mm. sisäisin auditoinnein sekä asiakaspalautteen kautta. Keskeisenä tavoitteena on ajan- tasaisen kohdetietojärjestelmän ylläpito, valvonnan toteutumisen varmistamiseksi.

Ympäristöterveydenhuolto tulee muuttumaan uusiin toimitiloihin saavuttaakseen edellytetyt Take-säästöt.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritämäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritämäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
443 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO							
Henkilöstömäärä	0	0	34	34	0,0 %	34	34
Htv	0	0	32	32	0,0 %	32	32
Ympäristöterveydenhuollon palvelutuotteet yhteensä							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 554 304	2 649 279	2 649 279	2 650 000	0,0 %		
- suorit määrä (kpl)	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus, e/suorite	2 554 304	2 649 279	2 649 279	2 650 000	0,0 %		

Ympäristöterveydenhuolto jaetaan viiteen palvelutuotteeseen: 1) Yleisen terveystarkkailun tarkkailut, 2) Yleisen terveystarkkailun muu asiantuntijatyö, 3) Eläinlääkintähuollon valvonta- tehtävät, 4) Eläinlääkintähuollon potilaat 5) Löytöelänpalvelut

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	878	1 100	1 150	1 185	1 208
Toimintamenot	-2 331	-2 420	-2 357	-2 426	-2 435
Toimintakate	-1 453	-1 320	-1 207	-1 242	-1 227
Tilikauden tulos	-1 453	-1 320	-1 207	-1 242	-1 227
Menot euroa/asukas	8	8	8	8	8

444 RAKENNUSVALVONNAN PALVELUALUE

Ympäristö- ja rakennuslautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuna rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonnan palvelualue huolehtii laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyistä viranomaistehtävistä.

Rakennusvalvonnan palvelualue valvoo rakennustoimintaa yleisen edun kannalta ja huolehtii osaltaan siitä, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään. Rakennusvalvonta vastaa mm. rakentamista koskevien lupahakemusten käsittelystä ja lupapäätöksistä, rakennustyön viranomaisvalvonnasta, rakennetun ympäristön kaupunkikuvan ohjauksesta ja valvonnasta sekä rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Rakennusvalvonta antaa muille toimialan keskuksille asiantuntija-apua osallistumalla asema-kaavoituksen ja muiden kaupungin kannalta tärkeiden hankkeiden valmisteluun niiden kitkattoman etenemisen varmistamiseksi.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toiminnassa varaudutaan kaupunkirakenteen tiivistymisestä ja entistä tehokkaammasta rakentamisesta johtuvien vaativien lupahankkeiden määrän lisääntymiseen sekä korjausrakentamisen kasvuun.

Rakennusvalvonnassa varaudutaan rakennuksen vähähiilisyyteen liittyvän lainsäädännön uudistumiseen ja vähähiilisen rakentamisen ohjaukseen. Rakennusvalvonnassa seurataan mm. rakennusten energiatehokkuuden kehittymistä sekä pyritään asiakaspalvelun, neuvonnan ja ulkoisen tiedottamisen parantamiseen.

Sähköistä lupa-asiointia kehitetään edelleen ja osallistutaan uudistuvan rakennusvalvonnan sähköisen asiointijärjestelmän kehitystyöhön toimittajan kanssa. Rakennusvalvonta osallistuu myös ”Kunnan rakennusvalvonnan sähköisen lupaprosessin edelleen kehittäminen ja prosessien automatisointi” -hankkeeseen yhdessä 22 muun kunnan kanssa. Tietomallipohjainen lupakäsittely tulee uutena toimintamallina uuden rakentamislain myötä ja se edellyttää rakennusvalvonnan prosessien ja osaamisen kehittämistä sekä koko rakennusvalvonnan henkilöstön kouluttautumista.

Rakennuslupaprosessia kehitetään myös tekemällä pientalojen sekä kerrostalojen lupaprosessin analyysi ulkopuolisen konsultin avulla. Analyysia hyödyntäen lupaprosessia kehitetään ja nopeutetaan. Kehityksessä keskitytään myös hakijan ohjaamiseen lupaprosessin kulusta ja hakijan kannalta olennaisista lupaprosessin vaiheista. Kehitys ja muutosten käytäntöön vienti edellyttää henkilöstön osallistamista ja kouluttamista.

Palvelujen saatavuuden parantamista jatketaan alueellisella toimintamallilla. Tuetaan osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä lisäämällä henkilöstön verkostoitumista ja koulutuksiin osallistumista sekä jakamalla osaamista keskuksen sisällä.

Rakentamisen ohjauksessa keskitytään rakentamisen kestävyysnäkökulman pitkäaikaisella aikavälillä. Keskeinen tavoite on rakenteiden rakennusfysikaalisen toimivuuden tarkastelu sekä korjausrakentamisessa että uudisrakennushankkeissa. Hulevesien hallintaan sekä kosteus- ja homevaurioiden estämiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja rakentamisaikaisen kosteudenhallintasuunnitelman esittämistä samoin kuin kosteudenhallintakoordinaattorin nimeämistä edellytetään.

Pääkaupunkiseudun ja muiden suurimpien kuntien rakennusvalvontojen yhteistyötä jatketaan ohjeiden ja toimintatapojen yhtenäistämiseksi ja yhteisten koulutustilaisuuksien järjestämiseksi. Osallistutaan aktiivisesti yhteisten tulkinta- ja ohjekorttien laadintaan ja tehdään tiivistä yhteistyötä Topten-kaupunkien ja PKS-alueen rakennusvalvontojen, ympäristöministeriön ja muiden keskeisten rakennusalan toimijoiden kanssa. Rakennusvalvonta osallistuu Topten käytäntöjen digitaalisen tuotanto- ja julkaisualustan kehittämishankkeeseen yhdessä muiden Topten kuntien kanssa.

Palautetta rakennusvalvonnan toiminnasta ja sen kehittämisestä kerätään jatkuvalla palautekyselyllä, joka lähetetään viikoittain lupapäätöksen saaneille ja valmistuneiden hankkeiden osallisille.

Strategian mukaan tavoitteena on joustava ja vuorovaikutteinen työkuultuuri, jossa arvostetaan yhteistyötaitoja, osaamista ja uudistumiskykyä. Rekrytoinnilla pyritään turvaamaan tulevaisuuden palvelujen, rakentamisen uusien määräysten ja erityiskohteiden vaatima henkilöstö.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023		2024	2025
				2023	muutos-%		
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
444 RAKENNUSVALVONTA							
Henkilöstömäärä	55	55	46	45	-2,2 %	45	45
Htv	52	52	43	43	-2,2 %	43	43
Rakentamisen luvat ja viranomaisvalvonta							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	3 470 765	3 426 512	3 426 512	3 495 000	2,00 %		
- suoritemäärä (saapuneet hakemukset)	1 891	1 800	1 800	1 800	0,00 %	1 800	1 800
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	1 840	1 900	1 900	1 940	2,11 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	658 080	701 117	701 117	715 000	1,98 %		

Rakennusvalvonnan kaksi palvelutuotetta ovat: 1) rakentamisen luvat ja viranomaisvalvonta ja 2) rakentamisen tietopalvelut.

Rakentamisen luvat ja viranomaisvalvonta -palvelutuote sisältää haettuihin rakentamisen lupiin liittyvän ohjauksen ja neuvonnan, lupakäsittelyn, lupapäätökset, rakennustyön aikaisen viranomaisvalvonnan, lakipalvelut, tietopalvelut ja arkistopalvelut.

Rakentamisen tietopalvelut -palvelutuote sisältää rakentamisen lakipalvelut, tietopalvelut, arkistopalvelut sekä jatkuva valvonnan ja yleisen ohjauksen ja neuvonnan niiltä osin kuin ne eivät liity haettuihin rakentamisen lupiin.

Talous

1000 EUR	TP 2021	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
		2022	2023			
Toimintatulot	6 104	5 437	5 923	5 923	5 993	6 120
Toimintamenot	-3 871	-3 061	-3 267	-3 267	-3 243	-3 246
Toimintakate	2 233	2 376	2 656	2 656	2 751	2 874
Suunnitelmapoistot	-40	-40	0	0	0	0
Tilikauden tulos	2 193	2 335	2 656	2 656	2 751	2 874
Menot euroa/asukas	13	10	11	11	10	10

46 JOUKKOLIIKENNE

Tulot ovat korvausta HSL-kuntayhtymältä Espoon kaupungin joukkoliikenneinfrastruktuurin investoinneista kuten metrosta, raitiotiestä ja bussiterminalaaleista.

Menomäärärahalla rahoitetaan Espoon asukkaille tarjottavan HSL-joukkoliikenteen järjestämisestä ja operoinnista Espoon kaupungille koituvat menot sekä Espoossa sijaitsevan metron hallinto-, hoito- ja pääomavastikkeet. Budjettiin sisältyvät myös Leppävaaran, Tapiolan ja Matinkylän liityntäpysäköinti-laitoksista sekä kaupunkipyöristä Espoon kaupungille aiheutuvat palvelutuotannon kulut. Menokehityksessä hintojen muutoksen vaikutusta on vaikea arvioida koska tilanne on epävarma.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Määrärahoilla varaudutaan ylläpitämään ja kehittämään pitkällä tähtäimellä runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä, ottaen huomioon käyttäjien liikkumistarpeet. Tapiolaan, Matinkylään, Espoonlahteen ja Leppävaaraan päättyvät bussien liityntälinjat palvelevat metron ja kaupunkiradan liityntälinjojen lisäksi myös Espoon sisäistä sekä Etelä- ja Keski-Espoon välistä poikittaista matkustamista. Poikittaiset runkolinjat 520 ja 530 aloittavat liikennöinnin elokuussa 2023. Infrastruktuuria kehitetään edelleen vastaamaan runkolinjojen tarpeita.

Espoon joukkoliikennejärjestelmässä tapahtuu suuria muutoksia tulevilla TTS-kaudella. Metron jatke ja Raide-Jokeri aloittavat liikennöinnin, jolloin myös Etelä-Espoon ja Tapiola–Leppävaaran uudet linjastokokonaisuudet otetaan käyttöön. Lisäksi määrärahoissa on varauduttu joukkoliikenteen poikkeusjärjestelyihin ja niistä aiheutuviin kustannuksiin.

Digitaalisia palveluita, kuten digitaalisia myyntikanavia ja yrityspalvelujen digitalisointia kehitetään. Lippujen ostamista ja maksamista kehitetään. IT-käyttöpalveluiden kustannusten ennakoidaan laskevan TTS-kaudella kun TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n kanssa yhteistyössä tehtävä lipputilihanke valmistuu ja lippujärjestelmää uusitaan

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman 4 milj. euron tuottavuustavoite joukkoliikenteen osalta vuoteen 2025 asti, huomioidaan jatkovuosilla HSL:n talousarvion lausuntojen yhteydessä. Joukkoliikenteen kustannusten alentaminen tämä tarkoittaa etenkin ennakoitujen kustannusten nousuvauhdin hillitsemistä.

HSL:n toimintaan kohdistuu merkittäviä taloudellisia haasteita. Kestävän talouden varmistaminen sekä matkustamisen vähentymisestä johtuvan talouskriisin hallitseminen ovat nyt keskeisessä roolissa kaikessa HSL:n toiminnassa ja yksi tärkeimmistä tavoitteista.

Toimiva ja kohtuuhintainen joukkoliikenne työ- ja asiointimatkoilla tukee myös tulevana vuosina ihmisten hyvinvointia ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Toimivan ja kohtuuhintaisen joukkoliikenteen järjestäminen taloudellisesti kestävällä tavalla edellyttää, että joukkoliikenteen matkustajamäärät saadaan palautettua nopeasti ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kehitys saadaan aikaisemmalle tasolle. Samoin palveluverkon toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan aktiivisesti ja muutetaan tarpeita tai taloudellisia realiteetteja vastaavaksi.

Joukkoliikennejärjestelmän kustannusten kasvua hillitään liikennejärjestelmä-, palvelutaso- ja linjastosuunnittelun keinoin. Kestävän talouden varmistaminen edellyttää jatkossa entistä

nopeampaa ja joustavampaa reagointia mahdollisiin muutoksiin liikkumistottumuksissa sekä uusien ratkaisujen löytämistä.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	50 441	57 000	97 403	98 598	97 755
Toimintamenot	-129 300	-158 525	-210 254	-210 980	-210 132
Toimintakate	-78 859	-101 525	-112 851	-112 382	-112 377
Tilikauden tulos	-78 859	-101 525	-112 851	-112 382	-112 377
Menot euroa/asukas	435	524	686	678	665

Investoinnit

9641 Arvopaperit

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-31 342	-40 600	-46 169	-48 990	-54 956
Netto	-31 342	-40 600	-46 169	-48 990	-54 956

461 HSL

Espoo tilaa joukkoliikenteen järjestämisen ja suunnittelun Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä (HSL), jonka toimialue kattaa Espoon, Kauniaisten, Helsingin, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Siuntion alueella liikennöitävän seudullisen ja kuntien sisäisen joukkoliikenteen. Espoon kaupunki on Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän jäsenkunta.

Muut mittarit 2021-2025							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023			
				2023	muutos-%	2024	2025
Sisäisten linjojen linjakilometrit (milj.km/vuosi)	18,347	18,378	18,343	16,764	-8,6 %	16,764	16,764
Seutulinjoiden linjakilometrit (milj.km/vuosi)	6,585	6,619	6,289	5,318	-15,4 %	5,318	5,318
Metron linjakilometrit yhteensä (milj.km/vuosi)	5,747	5,611	5,613	6,393	13,9 %	6,401	6,401
Metron linjakilometrit Espoossa (milj. km/vuosi)	1,420	1,386	1,387	1,990	43,5 %	1,992	1,992
Pika-raitio yhteensä (milj. km/vuosi)				0,763		2,220	2,298

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	50 206	56 750	97 168	98 363	97 520
Toimintamenot	-99 583	-124 389	-152 461	-154 120	-152 666
Toimintakate	-49 377	-67 639	-55 293	-55 757	-55 146
Tilikauden tulos	-49 377	-67 639	-55 293	-55 757	-55 146
Menot euroa/asukas	335	411	497	495	483

Tuloina on huomioitu HSL infrasopimuksen mukaan perittävät käyttökorvaukset kaupungin omistamasta joukkoliikenneinfrastruktuurista, jonka Espoon kaupunki laskuttaa HSL:ltä.

HSL:n jäsenkunnat maksavat kuntaosuuksina ne kustannukset, joita HSL ei voi kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Määrärahaan sisältyy menoina Espoon kuntaosuus HSL:lle, kattamaan Espoole kohdistuvaa maksuosuutta joukkoliikenteen operointi-, yleis-, ja infrakustannuksista. Menojen talousarvio on valmisteltu oletuksella, että matkustusmäärät ovat 13 % alemmat vuonna 2023 kuin vuonna 2019, mutta HSL:n lipputulokertymä vain 2,1 % alempi.

Kuntaosuuksien lisäksi määrärahalla rahoitetaan Espoon kaupungille joukkoliikenteen koordinoinnista, viranomaistehtävistä ja matkustajia palvelevien toimintojen, mm. Kampin, Matinkylän ja Tapiolan bussiterminaalien sekä Espoon aseman ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

462 LÄNSIMETRO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintamenot	-26 579	-31 261	-54 524	-53 591	-54 197
Toimintakate	-26 579	-31 261	-54 524	-53 591	-54 197
Tilikauden tulos	-26 579	-31 261	-54 524	-53 591	-54 197
Menot euroa/asukas	89	103	178	172	171

Länsimetro Oy on Espoon kaupungin tytäryhtiö. Määräraha kattaa yhtiön hallintovastikkeen, hoitovastikkeen kunnossa- ja ylläpitomenoja sekä rahoitusvastikkeen korkomenoja. Metron liikennöinnin laajentuminen Kivenlahteen ja korkotasojen nousu kasvattavat menoja talousarviovuotena ja suunnitteluvuosille verrattuna vuoden 2022 talousarvioon.

Rahoitusvastikkeeseen sisältyvä osuus Espoon vastuulla olevista Länsimetro Oy:n pitkäaikaisen lainojen lyhennyksistä on budjetoitu osakkeiden ja osuuksien määrärahaan. Lainanlyhennys nousee portaittain vuoteen 2027 saakka. Vuodesta 2023 lähtien kaikkia 1. vaiheen lainoja lyhennetään.

463 MUUT PALVELUT

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Toimintatulot	234	250	235	235	235
Toimintamenot	-3 137	-2 875	-3 269	-3 269	-3 269
Toimintakate	-2 903	-2 625	-3 034	-3 034	-3 034
Tilikauden tulos	-2 903	-2 625	-3 034	-3 034	-3 034
Menot euroa/asukas	11	9	11	10	10

Määrärahoista maksetaan Tapiolan ja Matinkylän metroasemilla sijaitsevat liityntäpysäköintilaitokset. Tämän lisäksi Espoon kaupunki pitää yllä Leppävaarassa bussiterminaalin alle sijoitettavaa liityntä-pysäköintilaitosta. Määrärahalla rahoitetaan Matinkylän liityntäpysäköinnin rahoitus- ja ylläpitomenoja, Tapiolan liityntäpysäköinnin ylläpitomenoja ja Leppävaaran liityntäpysäköinnin sisäistä toimitilavuokraa. Liityntäpysäköinnistä aiheutuvat menot eivät kuulu HSL infrasopimukseen perustuvan käyttökorvauslaskutuksen piiriin.

Määrärahalla rahoitetaan myös joukkoliikennekokonaisuuteen liittyvän kaupunkipyöräpalvelun Espoon käyttökustannukset. Tulot ovat kaupunkipyörärien maksutuloja. Kaupunkipyöräpalvelun

tuottajina ovat Espoon kaupunki ja Helsingin kaupungin Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy. Kaupunkipyöräpalvelu toteutetaan yhteistyössä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja palveluntuottajayrityksen kanssa.

49 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN ESIKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta koordinoi ja kehittää koko toimialaa koskevia yhteisiä asioita ja hankkeita. Se tuottaa hallinto-, kehittämis-, henkilöstö-, asiakirjahallinto- ja talouspalveluita tulosyksiköille ja Tilapalvelut-liikelaitokselle. Lisäksi esikunnan tehtäviin kuuluvat kaupungin maaomaisuuden hallinta, maankäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjaus, asuntotuotannon seuranta ja ohjaus, joukkoliikenteen koordinointi sekä toimialan viestinnän ja markkinoinnin linjaukset, kehittäminen, suunnittelu ja toteutus.

Toimialan esikunta ohjaa yhteistyössä konserniesikunnan kanssa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymää (HSY), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää (HSL) sekä muita konserni- ja osakkuusyhtiöitä.

Asuntoyksikkö huolehtii kunnan vastuulle kuuluvien asuntorakentamisen ohjaamisen ja rahoituksen tehtävistä. Tavoitteena on varmistaa asuntotuotannon edellyttämät kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet sekä kysyntää vastaavan ja eri elämäntilanteisiin sopivan asuntotuotannon toteutuminen. Yksikkö edistää monipuolista ja kohtuuhintaista asuntotarjontaa, tukee erilaisten väestöryhmien asumista ja osallistuu aluekeskusten ja olemassa olevien asuntoalueiden kehittämiseen. Lisäksi asuntoyksikkö myötävaikuttaa eri kaupunginosien elinvoimaisuuden ja sosiaalisen eheyden toteutumiseen sekä edistää asumisen ekologista kestävyyttä.

Tonttiyksikkö huolehtii maan saatavuudesta yhdyskuntarakentamiseen, hankkii ja luovuttaa maata sekä vastaa maankäyttö Sopimuksista. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkia asumiseen ja työpaikkarakentamiseen soveltuvaa raakamaata etenkin hyvien liikenneyhteyksien varrelta ja keskusten tuntumasta. Maanhankintaan on varattu 7 milj. euroa.

Asunto- ja työpaikkarakentamiseen luovutetaan rakentamiskelpoisia kerrostalo- ja pientalotontteja sekä yritystontteja. Asuntotontteja varataan valtion tukemaan asuntotuotantoon asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Asuntotontteja luovutetaan pääsääntöisesti julkisiin hakumenettelyihin tai hintakilpailuihin perustuen. Yritystontteja luovutetaan hakemusten perusteella ja julkisella hakumenettelyllä sekä hintakilpailulla. Tonttiyksikön tuloarvio sisältää maanmyyntivoittoa yhteensä 34,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin maaomaisuuden kehittämistoimia jatketaan, jotta luovutettavia tontteja olisi vuosittain luovutettavissa edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin. Esikunta osallistuu kaavoituksen ohjaukseen pyrkien varmistamaan toteuttamiskelpoiset ja taloudelliset kaavat. Kivenlahden metrokeskuksen toteuttaminen edellyttää olemassa olevien maantasopysäköintien korvaamista pysäköintilaitokseen. Kaupunki toteuttaa pysäköintilaitoksen osana maanvaihtoa ja rasitejärjestelyjä.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2021-2023. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2023	2022-2023 muutos-%	2024	2025
49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT							
Henkilöstömäärä	66	66	57	56	-1,8 %	56	56
Htv	62	62	54	54	0,0 %	54	54
Asiantuntija- ja hallintopalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 689 393	2 823 229	2 823 229	3 162 462	12,0 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika, htv)	23	23	23	23	-1,1 %	20	20
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	115 673	121 429	121 429	137 498	13,2 %		
Alueiden kehittäminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	505 571	1 332 857	1 332 857	1 365 743	2,5 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika, htv)	5	6	6	6	0,0 %	6	6
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	101 114	222 143	222 143	227 624	2,5 %		
Maanhankinta, maanluovutus sekä maankäytösopimukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	5 198 346	3 922 735	3 922 735	4 914 474	25,3 %		
- suoritemäärä (yhteenlaskettu kappalemäärä)	291	204	220	200	-9,1 %	200	200
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	17 864	19 229	17 831	24 572	37,8 %		
Asumisoikeusasunnot sekä ara-vuokra-asunnot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	243 259	276 000	250 000	247 000	-1,2 %		
- suoritemäärä (viranomaispäätösten ja vuokrat)	7 982	7 650	7 000	7 000	0,0 %	7 000	7 000
- yksikkökustannus e/suorite (kpl)	30	36	36	35	-1,2 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	4 087 740	4 072 684	4 072 684	3 281 996	-19,4 %		

Muiden palvelutuotteiden kokonaiskustannuksiin sisältyy toimialan yhteisiä kustannuksia sekä esikunnan tuottamien palvelujen menoja, joita ei voida kohdentaa palvelutuotteille.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	72 633	70 024	74 632	75 960	79 702
Valmistus omaan käyttöön	133	87	87	87	87
Toimintamenot	-12 726	-12 428	-12 972	-13 016	-13 041
Toimintakate	60 039	57 683	61 747	63 031	66 748
Suunnitelmapoistot	-82	0	0	0	0
Tilikauden tulos	59 957	57 683	61 747	63 031	66 748
Menot euroa/asukas	43	41	42	42	41

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA

2023–2025

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tilapalvelut-liikelaitoksen tehtävänä on hankkia ja ylläpitää kaupungin toimitiloja kustannustehokkaasti ja pitää huolta niiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Tilapalvelut-liikelaitos tarjoaa lisäksi erilaisia tilapalveluja tilojen käyttäjille.

Liikelaitoksessa on toimitilajohtamisesta, suunnittelupalveluista, rakennuttamisesta, palvelutuotannosta ja toiminnan tuki- ja kehittämispalveluista vastaavat palvelualueet.

Tilapalvelut-liikelaitos tuottaa palvelunsa joko omalla organisaatiolla tai ostopalveluna peruskaupungin muilta yksiköiltä ja liikelaitoksilta tai ulkopuolisilta yrityksiltä. Ostopalvelujen osuus vaihtelee palveluittain.

Toimitilajohtamisen palvelualue vastaa kiinteistöjohtamisesta, laatii toimitilaverkon suunnitelmia ja kehittää tilaratkaisuja, valmistele myyntikohteet, hoitaa tilojen hankintaa, vuokraa tiloja käyttäjille sekä vastaa tilojen yhteiskäytöstä ja hoitaa isännöintitehtäviä. Kiinteistönhallintayksikkö vastaa kiinteistöjen energiahallinnasta, elinkaarikohteiden ja yhtiöiden hallinnasta. Vuokrausyksikkö hoitaa lisäksi vuokralaskennan ja -laskutuksen. Kiinteistötietojen hallintoyksikkö vastaa liikelaitoksen kiinteistötietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Suunnittelupalvelut palvelualue vastaa tilasuunnittelusta, valmistele ja suunnitteluttaa kaupungin toimitilahankkeet siten, että laatu-, aikataulu- ja kustannustavoitteet toteutuvat. Palvelualueen tehtävät kattavat myös pienempien korjaus- ja muutostöiden suunnitteluttamisen, kohteisiin tehtävät kunto- ja sisäilmatutkimukset sekä tarvittavat kiinteistöjen purut. Lisäksi palvelualue toteuttaa kaupungin yhtiöiden tilaamat valmistelu- ja suunnitteluttamistehtävät osana rakennuttamisen kokonaisuutta.

Rakennuttamisen palvelualue toteuttaa kaupungin toimitilojen rakennuttamistehtävät, kustannuslaskentapalvelut sekä investointi- ja kunnossapito-ohjelman valmistelun. Palvelualue rakennuttaa kaupungin toimitilahankkeet siten, että laatu-, aikataulu- ja kustannustavoitteet toteutuvat. Lisäksi palvelualue toteuttaa kaupungin omistamien yhtiöiden tilaamat rakennuttamistehtävät.

Palvelutuotannon palvelualue tuottaa toimitilojen aula- ja turvallisuus, kiinteistönhoito-, kunnossapito- ja siivouspalveluja omana työnä tai ostopalveluna sekä vastaa näiden palvelujen laadusta. Lisäksi kaikki palvelualueet tuottavat kaupungin yksiköille käyttäjäpalveluja.

Toiminnan tuki ja kehittäminen -palvelualue vastaa liikelaitoksen tukitoiminnoista, joita ovat talous-, laki-, viestintä-, kehittämis- ja henkilöstöasiat, koulutussuunnittelu sekä toiminnan ja hankkeiden talouden seuranta. Yksikön vastuulla on myös liikelaitoksen asiakassuhteiden hoito ja niiden hallinnasta vastaaminen.

Tilapalvelut-liikelaitos kehittää toimintaansa asiakaspalvelulähtöisesti ja viestii toiminnastaan ja palveluistaan asiakkaille Espoo-tarinan sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman, Espoon kaupungin toiminnan talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelman projektien ja toimenpiteiden pohjalta.

Toiminta ja tuotanto on järjestetty mahdollisimman tehokkaasti kehitetyt prosessit huomioiden

ja tuottavuutta parannetaan osana toimintojen kehittämistä. Palvelutuotannossa lisätään hallitusti ostettujen palvelujen käyttöä ja seurataan oman ja ostotoiminnan laatua ja kustannuksia sekä kehitetään toimintaa koulutusta lisäämällä. Siivouksen hankintaa ja palveluntuottajien valvontaa kehitetään yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa niin, että toiminnassa tavoitteemme on nollatoleranssi työsuhteisiin liittyviin väärinkäytöksiin, harmaaseen talouteen ja ihmiskauppaan. Palvelutoiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä asiakasyhteistyötä, kumppanuuksia, palveluprosesseja ja tietojärjestelmiä sekä hankintoja. Liikelaitoksen kaikissa hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys ja hiilineutraaliustavoitteet.

Yhteistyötä Tilapalvelujen ja asiakkaiden välillä lisätään aktiivisesti ja erityisesti viestintää kehitetään. Asiakaspäälliköt tapaavat säännöllisesti tilojen käyttäjiä ja käytössä on kerran vuodessa toteutettava asiakastytyväisyyskysely sekä vuosittaiset kehityskokoukset ja yhteistyöhaastattelut toimialojen johdon kanssa. Myös toiminnasta saadut palautteet ja reklamaatiot hyödynnetään toimintaa kehitettäessä.

Tiloissa ilmenevät sisäilmaongelmat ovat hallinnassa sekä vastuut ja roolit selkeät Tilapalvelujen ja käyttäjien kesken. Toiminta on menettelytapaohjeen mukaista. Tilapalvelujen edustaja toimii puheenjohtajana kaupungin moniammatillisessa sisäilmaryhmässä. Tiiviistä yhteistyötä tehdään ennakoivasti työterveyspalvelujen, kouluterveydenhoidon ja ympäristöterveyden ja kanssa. Ongelmatilanteista ja korjaavista toimenpiteistä viestitään avoimesti ja kattavasti päivitettyä viestintäsuunnitelmaa noudattaen. Useissa kohteissa on jatkuva sisäilmaolosuhteiden seurantamittaus, jota hyödynnetään kohteiden ennakoivan ylläpidon edistämiseen.

Kahdeksan kaupungin sisäilmaverkosto jatkaa toimintaansa yhteisten toimintamallien ja ohjeistuksen tekemiseksi. Vuoden 2023 ohjelma jatkuu olosuhdeongelmien vähentämiseksi sekä toiminnan kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi. Verkostossa on mukana myös Sisäilmayhdistys Ry ja kehitysyhteistyötä tehdään muun muassa VTT:n, Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa.

Toimitiloja hyödynnetään monipuolisesti ja tehokkaasti tilojen yhteiskäyttöä edistämällä. Hybridityö vaikutus toimitilojen käyttöön on selvitetty ja tarpeettomista tiloista luovutaan. Toimitilojen energiataloutta ja energian säästöä tehostetaan mm. KETS-toimintasuunnitelman (Kuntien energiategohkuussopimus) avulla, uusiutuvan kaukolämmön optimointipalvelulla, kiinteistöjen etävalvonnalla ja ilmaston sädöillä energiamanagerin tavoitteita ohjaamalla.

Toimitilajohtamisen pääkehittämisalueet ovat toimitilaverkon laadinta toimialojen palvelujen järjestämisen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa, kiinteistöjen salkutuksen kehittäminen ja kohteiden PTS-suunnitelmien laadinta. Muita merkittäviä kehittämisalueita on graafisen tilahallintajärjestelmän kaupunkitasoinen hyödyntämisen laajentaminen ja toimitalostrategian valmistelu. Tarkastelujaksoa leimaavat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan aloittaminen 1.1.2023 ja ns. siirtymäjakso 2023–2025. Yhteistyö uuden ulkoisen toimitilojen vuokralaisen kanssa alkaa talousarviokauden alussa. TakE:n mukaisten kiinteistöjen myyntisalkkujen valmistelu jatkuu. Tilojen yhteiskäytön pääperiaatteiden selkeyttäminen ja operatiivisen toiminnan aloittaminen jatkuu.

Toiminnan lähivuosien tärkeimmät tavoitteet ovat rakentamisen investoinnit ja mittava korjausrakentaminen, Koulut kuntoon -tavoite, tilojen käytön tehostaminen ja toiminnan tuottavuuden parantaminen. Rakennuttamisen ja suunnittelun päätoimitilaprosessien kehittäminen jatkuu. Hankkeiden kustannusohjaukseen, toteuttamisen valvontaan sekä seurantaan panostetaan noudattamalla hankkeiden suunnittelua ohjaavia ominaistavoitteita. Hankkeissa suunnitteluohjauksella tavoitellaan hankkeiden kustannusten alentamista ja investointiohjelman toteutuksessa huomioidaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteet huomioiden hankkeiden

toiminnalliset vaatimukset.

Koulut kuntoon -ohjelmalla varmistetaan, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätäväistöjen lukumäärä on nolla vuonna 2028. Tilaohjelmassa varmistetaan toimivat väistötilat käyttäjien tarpeisiin yhteistyössä toimialojen kanssa. Sisäilmaratkaisuja haetaan kansallisesti yhdessä muiden suurien kaupunkien kanssa. Kohteiden kuntoon saattaminen toteutetaan useilla eri ohjelman toimenpiteillä. Korjausvelkaa pienennetään kunnossapitomäärärahojen tehokkaalla kohdentamisella. Ikääntyvien kohteiden käyttökunto varmistetaan kohteiden kuntoarvioinneilla ja elinkaarta jatkavilla investoinneilla. Esteettömyys otetaan huomioon hankkeiden ja korjausten suunnittelussa.

Investointi- ja vuokratukustannukset ohjaavat toimitilahankkeiden toteuttamista. Toteuttamisessa hyödynnetään eri omistusmuotoja sekä erimuotoisia toteutusmalleja kuten vuokratiloja, elinkaarimalleja ja kumppanuushankkeita. Uusia toiminta- ja toteutustapoja kehitetään hankkeiden laadun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi sekä aikataulujen nopeuttamiseksi hankkeiden koko elinkaaren kokonaistaloudellisuus huomioiden. Tilasuunnittelussa hyödynnetään jo valmiissa kohteissa saatujen kokemusten avulla.

Uudis- ja peruskorjaushankkeissa on käytössä Kuivaketju 10 -toimintamallit. Hankkeissa huomioidaan digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet kuten esimerkiksi tietomallinnus suunnittelussa, monitavoiteoptimoidut energiatehokkuusvaatimukset ja ympäristökriteerit. Kaikkiin uudishankkeisiin liitetään aktiivinen energiaohjaus ja todentamisen raportointia parannetaan. Jälkilaskentatiedot ja saatu palaute käytetään hyödyksi hankkeiden kehittämisessä.

Palvelutuotannossa jatketaan laadunseuranta- sekä olosuhdeongelmaprosessien kehittämistä. Tavoitteena on saada aikaan toimintamalli, jolla pystytään ennaltaehkäisemään ongelmien syntymistä ja varmistamaan, että prosessi toimii ongelmatilanteessa moitteettomasti. Kiinteistönhoidossa tavoitellaan myös toiminnan tehostamista, jossa tärkeimpänä tukena tullaan käyttämään henkilöstön kouluttamista. Tähän liittyvänä toimenpiteenä yhteensä 19 kiinteistönhoitajaa on aloittanut lisäkoulutuksen vuoden 2022 aikana.

Kunnossapidossa tavoitellaan edelleen toiminnan painopisteen siirtämistä vikakorjauksista ennakoiiviin vuosikorjauksiin. Tavoitteeksi on asetettu, että lähimmän viiden vuoden aikana korjauksista 70 prosenttia voidaan hoitaa suunniteltuina vuosikorjauksina ja vikakorjauksien määrä saadaan laskemaan 30 prosentin tasolle.

Palvelutuotteet

Merkittävimmät Patu-projektissa tuotetut palvelutuotteet kattavat noin 90 prosenttia tulosityksikön budjetista. Palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet on esitetty taulukossa vuosina 2021-2023. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2024-2025.

Palvelutuotteet 2021-2025 (€)							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023 2023	muutos-%	2024	2025
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS							
Henkilöstömäärä	533	533	520	456	-12,3 %	455	450
Htv	504	504	492	450	-8,4 %	448	448
Tilajohtaminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	105 251 287	114 837 805	109 915 000	100 148 463	-8,9 %		
- suorite: m2	1 170 456	1 161 493	1 162 463	1 113 475	-4,2 %	1 113 475	1 113 475
- yksikkökustannus e/m2	89,9	98,9	94,6	89,9	-4,9 %		
Toimitilojen käyttömenot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	19 401 000	21 584 911	23 000 000	24 795 450	7,8 %		
- suorite: m2	730 600	712 696	724 704	740 764	2,2 %	740 764	740 764
- yksikkökustannus e/m2	26,6	30,3	31,7	33,5	5,5 %		
Projektipalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	2 731 895	1 717 004	2 159 000	1 644 566	-23,8 %		
- suorite: m2	1 170 456	1 161 493	1 162 463	1 113 475	-4,2 %	1 113 475	1 113 475
- yksikkökustannus e/kpl	2,3	1,5	1,9	1,5	-20,5 %		
Suunnittelupalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	6 464 635	6 911 290	7 284 000	5 289 883	-27,4 %		
- suorite: m2	1 170 456	1 161 493	1 162 463	1 113 475	-4,2 %	1 113 475	1 113 475
- yksikkökustannus e/kpl	5,5	6,0	6,3	4,8	-24,2 %		
Siivous							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	17 100 000	18 433 892	18 341 759	17 159 483	-6,4 %		
- suorite: m2	823 335	861 173	851 553	727 219	-14,6 %	727 219	727 219
- yksikkökustannus e/m2	20,8	21,4	21,5	23,6	9,5 %		
Kiinteistöhoito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	9 500 000	7 573 009	8 289 907	7 803 232	-5,9 %		
- suorite: m2	999 862	971 698	888 312	892 105	0,4 %	892 105	892 105
- yksikkökustannus e/m2	9,5	7,8	9,3	8,7	-6,3 %		
Aulapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	3 443 688	6 241 061	7 260 743	4 454 880	-38,6 %		
- suorite: h	197 003	195 205	195 205	153 529	-21,3 %	153 529	153 529
- yksikkökustannus e/h	17,5	32,0	37,2	29,0	-22,0 %		
Kunnossapito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	21 217 990	22 212 372	18 300 000	22 883 523	25,0 %		
- suorite: m2	1 170 456	1 161 493	1 162 463	1 113 475	-4,2 %	1 113 475	1 113 475
- yksikkökustannus e/h	18,1	19,1	15,7	20,6	30,5 %		
Toiminnan tuki ja kehittäminen (2023 jaettu palvelualueille)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannuks	5 326 090	5 326 090	5 100 000	0	-100,0 %		
- suorite: m2	1 170 456	1 161 493	1 162 463	1 113 475	-4,2 %	1 113 475	1 113 475
- yksikkökustannus e/h	4,6	4,6	4,4	0,0	-100,0 %		
Muut mittarit 2021-2025							
Toimitilat m²							
	TP 2021	TA 2022	ENN 2022	2022-2023 2023	muutos-%	2024	2025
- oma rakennuskanta	730 600	712 696	724 704	740 764	2,2 %	740 764	740 764
- osaketilat	213 237	216 508	185 943	186 070	0,1 %	186 070	186 070
- vuokratilat	226 619	232 289	251 816	186 640	-25,9 %	186 640	186 640
Yhteensä	1 170 456	1 161 493	1 162 463	1 113 475	-4,2 %	1 113 475	1 113 475

Talous

Liikelaitoksen talouteen vaikuttaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan aloitus 1.1.2023. Vuonna 2023 liikevaihdon arvioidaan olevan 285,6 milj. euroa. Sisäisten toimitila-vuokratulojen osuus on 225,1 milj. euroa, ulkoisten vuokratuottojen 33,8 milj. euroa, sisäisten siivouspalveluiden 17,1 milj. euroa sekä sisäisten aula- ja turvallisuuspalveluiden 4,5 milj. euroa. Myyntituotot ovat 5,1 milj. euroa, joka sisältää erikseen laskutettavia käyttäjä-, suunnittelu-palveluja sekä kiinteistöjen käyttömenoja. Muut tuotot ovat 2,3 milj. euroa, joka sisältää käyttö-omaisuuden myyntivoittoja.

Sitovat tulostavoitteet vuodelle 2023

1. Liikelaitoksen vuoden 2023 tulostavoite on 18,9 milj. euroa ylijäämäinen tulos ennen varauksia.

2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointien hankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaan.

Toimintamenoihin on budjetoitu 184,2 milj. euroa. Materiaali- ja palvelujen ostot ovat 80,1 milj. euroa, josta 23,8 milj. euroa kohdistuu lämpö-, sähkö-, vesi- ja jätevesimaksuihin. Henkilöstökuluihin on budjetoitu 24,1 milj. euroa. Materiaali- ja palvelujen ostoissa on mukana sisäiset palvelujen ostot, jotka ovat 5,9 milj. euroa ja sisältävät taloushallinnon, henkilöstöpalveluiden, tietotekniikan ja muiden asiantuntijapalveluiden ostot.

Vastike- ja vuokramenojen osuus on 78,8 milj. euroa, joka sisältää sisäistä maanvuokraa 15,7 milj. euroa sekä sisäisiä autojen- ja koneiden leasingvuokria 0,9 milj. euroa. Liiketoiminnan muut menot ovat 1,1 milj. euroa.

Vuosikorjauksiin on varattu 21,8 milj. euroa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen vuoden 2023 tulostavoitteessa on huomioitu kiinteistöosakeyhtiöiden rahoitustavien rahoitusvastikeosuuksien 21,3 milj. euroa sekä TakE-ohjelman mukaisen säästötavoitteen 1,7 milj. euroa lisäksi hyvityksenä Metropolia AMK:n vuokratuki 0,8 milj. euroa, elme-maksujen siirto Tilapalvelut-liikelaitokselle 0,8 milj. euroa sekä peruspalveluindeksin muutos 2,5 prosenttia.

Liikelaitoksen tulos muodostuu ylijäämäiseksi, koska sisäisessä toimitilavuokrassa saadaan tulo Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampuksen, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinnin, Kiinteistö Oy Keskuskeittiön, Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallin ja Kiinteistö Oy Matinkylän Lukion rahoitusvastikeosuudet rahoitusvastikkeiden maksua varten. Rahoitusvastikeosuudet lainojen osalta ovat 21,3 milj. euroa, jotka kuuluvat investointimenoihin.

Investointiohjelman toteuttaminen

Vuonna 2023 on valmisteilla tai rakenteilla 5 koulua ja 7 päiväkotia sekä 8 muuta hanketta. Vuosille 2023–2025 liikevaihtoon on sisällytetty toimitilakannan muutoksesta johtuva arvioitu toimitilavuokran kasvu. Vuoden 2023 aikana tavoitteena on ottaa käyttöön 7 rakennusta.

Vuoden 2023 aikana edistetään mm. seuraavia investointihankkeita, joita ovat Tapiolan uimahalli, Sunan koulu, Hösmärinpuiston päiväkotit, Kaupunginpuutarhan puutyötyöhalli, Espoonlahden urheilupuiston tekojään huoltorakennus, Perkkäänniityn kentän huoltorakennus ja Oittaaan uimarannan pukutilat. Myös Kulttuurikeskuksen teatterin ja Espoolaistentalon suunnittelua edistetään.

Rahoitus

Peruskaupunki rahoittaa liikelaitoksen investointeja tarvittaessa korollisen kaupungin sisäisen välitystilin kautta. Suunnitelmavuosille 2023–2025 liikelaitoksen tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen ja peruskaupunki rahoittaa loppuosan välitystilin kautta. Rahoitustarve on 60 milj. euroa vuonna 2023, 39 milj. euroa vuonna 2024 ja 16,8 milj. euroa vuonna 2025.

Liikelaitos velkaantuu suhteessa kaupunkiin talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina. Velka kaupungille kasvaa vuoden 2023 212,8 milj. eurosta 235,3 milj. euroon vuoteen 2025 mennessä. Rahoitustarpeeseen vaikuttavat investointiohjelman toteutuminen sekä kaupungin tilin päätösjärjestelyt.

Henkilöstö

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan henkilöstön kanssa yhdessä. Esimiesosaamista ja johtamista kehitetään Espoon tarinan ja Suuntaamon mallien mukaisesti huomioiden verkostojohtamisen ja hybridityön johtamisen tarpeet. Suoritusta johdetaan sovittujen mittareiden ja tavoitteiden mukaan Suuntaamo-mallina käyttäen. Liikelaitoksessa toiminta on avointa, yhdenmukaista, tavoitteellista ja tiedon kulkua toimii läpi koko organisaation.

Merkittäviä toiminnan muutoksia kaudella 2023–2025 ovat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aloittamiseen liittyvä toimitilojen vuokraus uudelle ulkoiselle vuokralaiselle.

Tilapalveluissa työskenteli tilanteen 9/2022 mukaan 473 vakinaista ja 20 määräaikaista henkilöä. Henkilöstömäärään vaikuttaa kulloinkin menossa olevat rekrytoinnit. Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat, kiinteistöhoitajat, vahtimestarit, palveluesimiehet ja hankepääälliköt. TakE-tavoitteiden mukaan liikelaitoksen vakanssien vähennystavoite on 5 vakanssia/vuosi viiden vuoden aikana.

Vakituisesta henkilöstöstä on naisia 50,5 prosenttia ja miehiä 49,5 prosenttia. Tilapalveluiden vakituisen henkilöstön keski-ikä on 51,93 vuotta.

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan ja toteutetaan henkilöstösuunnitelman mukaan.

Investoinnit

Toimitilainvestointien suunnittelun lähtökohtana ovat käyttäjien tarpeet ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteet. Käyttäjiä edustavat luottamuselimet osallistuvat investointien valmisteluun. Liikelaitoksen investointiohjelmasta päätetään valtuustossa kaupungin talousarvion osana. Kaupungin koko rakentamisen omaisuuslaji on Tilapalveluilla. Maaomaisuus on kaupungin taseessa.

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS INVESTOINNIT (1 000 eur)	2023	2024	2025	2026	2027
Yleishallinto	30 416	33 500	7 793		0
Kasvun ja oppimisen toimiala	60 115	43 050	15 471	4 909	4 058
Kaupunkiympäristön toimiala	3 930	1 600			500
Muu talonrakentaminen	10 500	8 550	7 550	6 800	4 800
UUDISRAKENTAMINEN YHTEENSÄ	104 961	86 700	30 814	11 709	9 358
PERUSPARANTAMINEN	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
OSAKKEET JA OSUUDET	21 302	21 314	20 646	18 397	16 315
Investointimenot (Brutto)	135 263	117 014	60 460	39 106	34 683
Investointitulot	0	0	0	0	0
Investoinnit (Netto)	135 263	117 014	60 460	39 106	34 683

Vuonna 2023 Tilapalvelut-liikelaitoksen investointiohjelmaan sisältyvät investointimenot ovat yhteensä 135,3 milj. euroa. Toimitilainvestointien osuus on 105,0 milj. euroa, sisältäen elinkaarta jatkaviin investointeihin 5,9 milj. euroa. Perusparannukset ovat 9,0 milj. euroa ja osakkeet ja osuudet 21,3 milj. euroa. Lisäksi yhtiöhankkeet ovat 36,1 milj. euroa. Rakennusinvestoinnit kohdistuvat sekä uudisrakentamiseen että kiinteistökannan peruskorjaamiseen ja laajennukseen.

7192 UUDISRAKENTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	1 112	0	0	0	0
Menot	-56 933	-101 333	-104 961	-86 700	-30 814
Netto	-55 820	-101 333	-104 961	-86 700	-30 814

Kaikista toimitilahankkeista, myös vuokrahankkeista, päätetään valtuustossa talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä, eikä niiden valmistelussa tehdä ennen taloussuunnitelman käsittelyä kaupunkia sitovia ratkaisuja.

Toimitilojen rakentaminen painottuu sekä peruskorjaamiseen, korvaaviin uusiin tiloihin sekä uudistuotantoon. Lisäksi osassa peruskorjaushankkeita laajennetaan toimitiloja.

Kaupungin taseeseen toteutettavien rakennushankkeiden lisäksi Tilapalvelut-liikelaitos vastaa Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotikiinteistöt, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt, Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli, WeeGee Oy, Kiinteistö Oy Opinmäen kampus ja Matinkylän lukio Oy hankkeiden suunnitteluun ja rakennuttamiseen liittyvistä tehtävistä.

7192A YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-626	-20 289	-30 416	-33 500	-7 793
Netto	-626	-20 289	-30 416	-33 500	-7 793

Yleishallintoon kuuluvan Elinvoiman tulosalueen talonrakennusohjelmassa on Tapiolan uimahallin peruskorjaus, Espoonlahden uimahallin peruskorjaus, Espoonlahden urheilupuiston tekojäärädän huoltorakennus, Oittaaan uimarannan pukutila ja Leppävaaran stadion rakennuksen sisätilojen peruskorjaus. Lisäksi ohjelmassa ovat Perkaanniityn kentän sekä Kivenlahden kentän huoltorakennukset.

Espoolaisten talon tarveselvitys on valmis ja hankkeesta on käynnissä arkkitehtuurikutsukilpailu. Suunnittelulle on varattu 0,75 milj. euroa vuodelle 2023.

Kulttuurikeskuksen teatterin hankesuunnitelma on laadittu ja käsitelty kulttuurilautakunnassa ja Tila- ja asuntojaoksessa. Hankesuunnitelma on menossa kaupunginhallituksen käsittelyyn. Kulttuurikeskuksen teatterin suunnittelulle on varattu 1,0 milj. euroa vuodelle 2023.

Tapiolan stadionin ja monitoimihallin suunnittelulle on varattu 0,5 milj. euroa vuodelle 2023.

7192C KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	678	0	0	0	0
Menot	-43 840	-65 144	-60 115	-43 050	-15 471
Netto	-43 162	-65 144	-60 115	-43 050	-15 471

Kasvun ja oppimisen toimialan talonrakennusohjelma painottuu päiväkotien ja koulujen peruskorjaamiseen, laajentamiseen ja uudisrakentamiseen. Elinkaarimallilla toteutettavat kouluhankkeet on siirretty Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotikiinteistöt yhtiön toteutettavaksi.

Tilapalveluiden vuosien 2023-2027 rakentamisohjelmassa on 5 koulun peruskorjaus- ja laajennushanketta sekä uudisrakentamishanketta. Uusia kouluja rakennetaan Kalajärvelle ja Tiistilään. Peruskorjattavat koulut ovat Sunan koulu ja Laajalahden koulu. Lisäksi rakennetaan lukio ja liikuntahalli Matinkylään. Lunastettavia kouluja on kuusi. Koulujen uudisrakentamiseen ja peruskorjaukseen sisältyy aina myös koulun pihan ja liikuntakentän toteutus.

Investointiohjelman uudet päiväkotihankkeet on ajoitettu väestönkasvuennusteiden ja päivähoitokäisten lasten määrän kasvun mukaan. Rakentamisohjelmassa on 11 päiväkodin peruskorjausta ja uudishanketta. Lisäksi lunastettavia päiväkoteja on kaksi.

Suunnitelmakauden alkuvuosina valmistuu Aarrekartan, Tähystäjän ja Viherkallion tilat. Lisäksi valmistuu Tapiolan, Vallipuiston ja Mankkaan päiväkodin peruskorjaus. Suunnitelmakauden loppuvuosina toteutetaan Aamunkoiton, Niipperin ja Espoonlahden päiväkodin sekä Westends daghemin peruskorjaus. Lisäksi toteutetaan Hösmärinpuiston koulun muutos päiväkodiksi.

7192D KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-25	-2 000	-3 930	-1 600	0
Netto	-25	-2 000	-3 930	-1 600	0

Suunnitelmakaudella toteutetaan Kaupunginpuutarhan puutyöhallin rakentaminen. Suunnitelmakauden loppupuolelle ajoittuu Linja-autovarikko Mankkaan peruskorjaus.

7192E MUU TALONRAKENTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	434	0	0	0	0
Menot	-12 442	-13 900	-10 500	-8 550	-7 550
Netto	-12 008	-13 900	-10 500	-8 550	-7 550

Elinkaarta jatkaville investoinneille on varattu 5,9 milj. euroa vuodelle 2023, 5,0 milj. euroa vuodelle 2024, 4,5 milj. euroa vuosittain vuosille 2025-2026 ja 2,5 milj. euroa vuodelle 2027.

Esisuunnittelulle ja tutkimuksille on varattu 1,0 milj. euroa vuosittain vuosille 2023-2024.

Hallinnon tilatehokkuuden parantamiseen on varattu 1,0 milj. euroa vuodelle 2023.

Joukkoliikenteen pienkohteille on varattu 0,1 milj. euroa vuodelle 2023 ja 0,05 milj. euroa vuosittain vuosille 2024-2027.

Siirtokelpoisten tilojen perustuksiin ja pihatöihin on varattu 0,5 milj. euroa vuosittain vuosille 2023-2024 ja 2026-2027 sekä 1,0 milj. euroa vuodelle 2025.

Uudisrakentamisen hankkeiden takuuajan korjauksiin ja siirtyviin maksueriin on varattu 1,0 milj. euroa vuosittain vuosille 2023-2025 ja 0,75 milj. euroa vuosittain vuosille 2026-2027.

Palveluverkkoselvityksen pohjalta tehtäviin palvelutilojen muutostöihin on varattu 1,0 milj. euroa vuosille 2023-2027.

7193 PERUSPARANTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	296	0	0	0	0
Menot	-7 523	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
Netto	-7 227	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000

Suunnitelmallisella kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla varmistetaan toimitilojen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden hyvä taso, terveellinen työskentely-ympäristö sekä toimitilakiinteistöjen arvo.

Suunnitelmakaudella vuosina on käytettävissä vuosittain 9 milj. euroa perusparannuksiin. Perusparannuksia tehdään rakennusten ikääntymisen ja palvelutoiminnan kasvun sekä toiminnan kehittymisen aiheuttamien toiminnallisten muutosten vuoksi.

7196 OSAKKEET JA OSUDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	2 772	0	0	0	0
Menot	-22 793	-20 417	-21 302	-21 314	-20 646
Netto	-20 020	-20 417	-21 302	-21 314	-20 646

Toimitilahankkeiden määrärahaan sisältyvät osakeomistuksena hankittavien toimitilojen rahoitus osakkeiden ostoon tai pääomansijoituksiin sekä Tilapalvelut liikelaitoksen konserniyhtiöille maksamat, yhtiöiden rahastoimat rahoitusvastikkeet lainanlyhennyksiä varten. Yhtiöiden arvioidaan rahastoivan rahoitusvastikkeita yhteensä 21,3 milj. euroa vuonna 2023.

Yhtiöt, jotka rahastoivat rahoitusvastikkeita, ovat Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotitilat, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus, Espoon Elä ja Asu Oy, Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti, Kiinteistö Oy Keskuskeittiö, Kiinteistö Oy Matinkylän lukio sekä ja Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli.

Vuosille 2023-2025 on varauduttu rahoitusvastikkeiden nousuun, kun peruskorjattuja ja elinkaarimallilla toteutettavia kouluja valmistuvat. Summat tarkentuvat ao. yhtiöiden rahoitusjärjestelyjen pohjalta.

Vuokravastuut

Kaupunki on hankkinut toimitiloja vuokra- ja elinkaarimenettelyllä. Pitkäaikaiset toimitilojen vuokravastuut muodostavat lainanottoon verrattavia vastuita jäljellä olevan vuokran osalta. Oheiseen taulukkoon on sisällytetty kaupungin kaikki vuokravastuut vuoden 2022 lopun tilanteesta.

Vuokravastuut 31.12.2022 (1000 €)	Alv 0 %	Alv 24 %
Vuonna 2023 maksettavat	33 712	41 769
Myöhemmin maksettavat	252 098	312 591
Yhteensä	285 810	354 360
Public Private Partnership -mallin palvelumaksuvastuut	Alv 0 %	Alv 24 %
Vuonna 2023 maksettavat	10 547	13 079
Myöhemmin maksettavat	278 412	345 231
Yhteensä	288 959	358 309

SUURPELLON TASEYKSIKÖ
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2023–2025

SUURPELLON TASEYKSIKKÖ

Toiminta

Taseyksiköllä on elinaikainen tavoite: toteuttaa asumista, työpaikkoja ja palveluita uudella tavalla yhdistävä innovatiivinen asuin-, koulutus- ja työympäristö Suurpellon alueelle rahoittamalla alueen kunnallistekniikka sekä keskeiset palvelutilat alueelta perittävin maankäyttömaksuin sekä kaupungin tonttien myynneillä.

Taseyksikkö muodostaa kaupungin sisällä erillisen raportointiyksikön, mikä mahdollistaa alueen rakentamiskustannusten ja alueelta saatavien tulojen pitkän aikavälin seurannan.

Toiminnan kehittäminen ja tavoitteet

Suurpellon asuntorakentaminen jatkuu ensimmäisten kaava-alueiden lisäksi kaava-alueella 3 (Henttaanlaakso). Lisäksi asuntorakentaminen käynnistyy Suurpellon pohjoisosassa Sepänky-
län kaava-alueella. Ennen suunnitelmakauden alkua alueella asui yli 5 000 ihmistä. Asuntorakentamisen määrä on kasvanut aloitusvuosista ja on nyt yli 25 000 kem² vuodessa.

Pohjoisempien kaava-alueiden IV-V osalta kaavoitusta jatketaan pienempinä alueina. Suunnitelmakauden alkuvuosina rakennetaan alueen pääkadut eli Kyläsepäntien kaavan kadut.

Nygrannaksen kaava-alueen osalta on tavoitteena saada ensimmäinen kaava vahvistettua suunnitelmakauden aikana.

Vuoden 2023 aikana alueen keskeisimpiä toimia ovat:

- Aloituskaava-alueiden I ja II kunnallisteknisten rakennusurakoiden valmistuminen pinta-
rakenteiden osalta muun rakentamisen tahdissa.
- Ns. palvelukorttelialueen uudelleen kaavoituksen käynnistäminen yhteistyössä toteutta-
jien kanssa
- Kaava-alueen III (Henttaanlaakso) kaupungin omistaminen kortteleiden myynti ja asun-
torakentamisen jatkaminen.
- Katurakennusurakoiden loppuunsaattaminen pohjoisten alueiden pääkatujen osalta.
- Yhteistoiminnan kehittäminen edelleen alueen asukkaiden, rakennuttajien, rakentajien,
yrittäjien, palvelutuottajien sekä muiden sidosryhmien välillä.
- Palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten edistäminen ja käyttöönoton jatkaminen
alueellisten palveluiden näkökulmasta.

Suunnitelmakauden tavoitteet

- Kaava-alueiden I ja II osalta keskustan palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten
vahvistaminen
- Kaava-alueiden IV ja V pääkatujen käyttöönotto.
- Nygrannaksen keskialueen asemakaavan vahvistaminen.
- Suurpellon pohjoisten alueiden kaavoitus sekä katu- ja asuntorakentaminen

Henkilöstö

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

Talous ja investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät maanmyyntivoitoista, pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista ja maankäyttösopimusmaksuista, joita tuloutetaan toteutuneiden investointien tahdissa taseyksikön liikevaihtoon. Kulut liittyvät operatiiviseen johtamiseen sekä kaupungin yksiköiltä ostettaviin palveluihin, kuten kaavoituksen, kunnallistekniikan suunnittelun ja taloushallintopalvelujen kustannuksiin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investoinnit rahoitetaan saadulla tulorahoituksella. Sitovuustaso on omaisuuslaji. Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa alueen kunnallistekniikan rakentamisen ja Tilapalvelut-liikelaitos rakennukset.

Suunnitelmakauden kunnallistekniikkainvestoinnit ovat kaava-alueiden I, II ja III kunnallistekniset urakat pintarakenteiden osalta, Suurpellon pohjoisosan kunnallistekninen suunnittelu sekä pääkadun ja ensimmäisten pienempien katujen rakentaminen. Suunnitelmakauden loppupuolella on tarkasteltava uudelleen tarvittavien kiinteistöinvestointien ajoittuminen.

Kaupungin ja taseyksikön välisen yhdystilin saldo on koko suunnitelmakauden positiivinen Suurpellon hyväksi.

Investoinnit

SUURPELTO												
INVESTOINTISUUNNITELMA 2023-2031 1000 eur	Hankkeen kok.kust.	Ennen 2022	Ennuste 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Kaavan I ja II infrastruktuuri	52 901	50 201	500	500	500	700	500	0	0	0	0	0
Kaavan III infrastruktuuri	6 975	5 775	300	300	300	300	0	0	0	0	0	0
Kaavojen IV ja V infrastruktuuri	26 176	7 476	6 500	3 200	1 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kaavan VI ja VII (Nygrannas) infrastruktuuri	226	26	0	100	100	0	0	0	0	0	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHT.	120 827	98 027	7 300	4 100	1 900	3 000	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ	17 090	17 090	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	148 288	125 488	7 300	4 100	1 900	3 000	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2023–2025

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ

Toiminta

Tavoitteena on turvata Tapiola - Otaniemi - Keilaniemi -alueen Espoo-strategiassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteutumisedellytykset alueelta kerättävin tuloin.

Toiminnan kehittäminen ja tavoitteet

Tapiola - Otaniemi - Keilaniemi -aluetta kehitetään tieteen, taiteen, talouden ja liikunnan monipuolisena keskittymänä sekä puutarhamaisena asuinalueena.

Länsimetron ja Raide-Jokerin toteuttaminen luovat alueen kehittämislle erinomaiset lähtökohdat. Aalto-yliopiston toiminnan kehittyminen on alueen merkittävä voimatekijä.

Taseyksikön tärkeimmät kehittämiskohteet ovat:

- Tapiolan keskuksen perusteellinen uudistaminen metroaseman tuntumassa.
- Tapiolan arvokkaan kulttuurisen keskuksen uudistaminen ja elävöittäminen.
- Kehä I:n uudistaminen välillä Kalevalantie - Länsiväylä ja siihen liittyvä maankäytön kehittäminen.
- Otaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi opetukseen ja tutkimukseen pohjautuvaksi kaupunginosaksi metroon ja Raide-Jokeriin tukeutuen.
- Keilaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi kaupunginosaksi metroon ja Raide-Jokeriin tukeutuen.
- Uusien asuntojen rakentaminen alueelle.
- Jousenpuiston asuntoalueen kehittäminen.

Suunnitelmakauden tavoitteet

- Tapiolan keskuksen uudistaminen ja kehittäminen etenevät sekä metroaseman että Kulttuurialueen ympäristössä.
- Keilaniemen kehittäminen entistä voimakkaammaksi ja monipuolisemmaksi toimitila-alueeksi etenee.
- Otaniemen keskustan, Kivimiehen alueen sekä Maarin alueen uudistaminen etenevät.
- Maarinsolmun ympäristön kehittäminen etenee
- Kehä I:n uudistaminen Hagalundinkalliolla ja Maarinsolmussa etenevät.
- Uusien asuntojen rakentaminen jatkuu Tapiolassa ja Jousenpuistossa ja käynnistyy Keilaniemessä ja Otaniemessä.
- Kaupunkirakenteen vahvistamiseen keskitytään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Henkilöstö

Tapiolan kehittämisprojektin projektinjohtajat toimivat kaupunkiympäristön toimialan esikunnan alaisuudessa.

Talous ja investoinnit

Tulot ovat kaupungin luovuttamien kiinteistöjen myyntivoittoja, pitkäaikaisten vuokrasopimusten vuokratuloja tai maankäyttösopimustuloja. Tulojen aikataulu riippuu siitä, milloin asemakaavat tulevat voimaan. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji.

Kunnallistekniikka

Alueen kehittämistoiminta on metron toteuttamisen ja Raide-Jokerin toteuttamispäätöksen myötä jatkuvasti voimistunut. Maankäyttöä tehostetaan Raide-Jokerin pysäkkien ympäristössä.

Kaupungin ja LähiTapiolan välisestä Merituulentien ja sen ympäristön toteuttamista koskevasta sopimuksesta (allekirjoitettu 17.6.2014) ja lisäsopimuksesta (allekirjoitettu 10.5.2017) on toteuttamatta enää kaksi asuinrakennusta. Ne valmistuvat vuonna 2024.

Entisen Vesiputoustaalon tontille on rakenteilla Feenix-asuinkortteli. Keskuksen länsiosaan on rakenteilla asuntoja ja lisäksi toimitiloja Merituulentien päälle perustuen 20.4.2021 allekirjoitettuun kaupungin ja YIT Suomi Oy:n väliseen kokonaissopimukseen. Satakielenrinteen alueen asemakaava hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2021, mutta korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vielä käsiteltävänä valituslupahakemus.

Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 uusista lähtökohdista kulttuurikeskuksen kehittämiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen uusi esityssali ja peruskorjausta selvitetään pitemmällä tähtäimellä. Laajennuksen hankesuunnitelma on tulossa käsitteilyyn syksyllä 2022. Kulttuuriauktion ympäristön kaavamuutoksen laadinta on käynnistetty. Kaava-alueeseen sisältyvät kulttuurikeskuksen laajennuksen lisäksi kaupungin omistamat Tapiolan Urheilutalon ja Kaupinkallion pysäköintitalon tontit sekä KOy Kulttuuriauquio ja suojeltavat Tapiontori ja Keskustorni.

Kaupungin omistamien KOy Kulttuuriauktion ja Tapiolan Urheilutalon kehittämistä jatketaan annetun suunnitteluvaramuksen pohjalta tavoitteena monipuolinen ja elävä toimisto- ja liikekiinteistö osana Tapiolan kulttuurista keskusta.

Tapiolan keskuksen tuntumassa jatkuu asuintalojen rakentaminen Tuuliniityn alueelle. Ahertajankulmassa vuonna 2016 käynnistynyt asuntorakentaminen jatkuu. Weegee-talon ympäristöä kehitetään elävämmäksi ja viihtyisämmäksi. Pohjois-Tapiolassa yritystontteja on muuttumassa asuinkäyttöön.

Keilaniemessä jatkuu Keilaniemenranta-hankkeen toteuttaminen keväällä tehdyn kaupungin ja Regenero Oy:n välisen 20.5.2019 allekirjoitetun kokonaissopimuksen pohjalta. Kaupunginhallitus hyväksyi 5.9.2022 em. kokonaissopimuksen vastuiden ja velvoitteiden siirtämisen Regenero Oy:ltä Keilaniemen kiinteistökehitys Strike Ky:lle, jonka omistavat Regenero Oy:n omistajien YIT:n ja HGR:n lisäksi Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. Strikelle on Regenerolta siirtymässä myös vireillä olevien Keilaniemen yleisen kalliopysäköintilaitoksen ja Raide-Jokerin päätepysäkin viereisen Valokeila-toimisto/hotellihankkeen toteuttaminen. Kalliopysäköintilaitoksella luodaan edellytykset Keilaniemen kehittämiseksi entistä voimakkaammaksi

toimitila-alueeksi, jossa on myös asumista ja palveluja. Kalliopysäköintilaitoksen ensimmäisen vaiheen (1600 autopaiikkaa) rakentaminen on tavoitteena saada käyntiin keväällä 2023.

Keilaniemessä on vireillä useita muitakin hankkeita, mm.: SRV:n asuintornit ja NCC:n toimisto/asuintorni tunnelin ja metroaseman vieressä, AB Invest As:n toimisto- ja hotellihanke Keilarannassa, Varman puurakenteinen toimistotalo Keilaniemen eteläisen sisääntulon vieressä.

Valtuusto hyväksyi Maarinsolmun eritasoliittymän mahdollistavan asemakaavan elokuussa 2022. Tavoitteena on käynnistää eritasoliittymän rakennussuunnittelu vuoden 2022 lopussa.

Otaniemen kehittäminen jatkuu voimakkaana. Keskukseen ollaan rakentamassa uusia tiloja yliopistolle. Otaniemen keskuksen kehittäminen jatkuu Biologin ja Meritekniikan kortteleissa Senaatti-kiinteistöjen ja Aalto-yliopiston vuonna 2022 ratkaistun arkkitehtuurikilpailun voittajaehdotuksen pohjalta. Kemistin kortteliin laadittu asemakaavanmuutos tulee käsittelyyn vuoden lopussa. Kortteliin tulee opiskelijoiden talo, tutkimustiloja ja asuntoja. Valtuusto hyväksyi elokuussa 2022 Otakaaren varteen asemakaavan, joka mahdollistaa merkittävän määrän uusia opiskelija-asuntoja. Samassa yhteydessä sovittiin Senaatti-kiinteistöjen kanssa 1970-luvun alusta voimassa olleen valtion ja kaupungin välisen Otaniemi-sopimuksen päättämisestä. Merkittävä kehittämiskohde on Kivimies-kortteli, jonka eteläosaan kaavoitetaan runsaasti asuntoja. Entisen Poliisiopiston tontin läntiseen osaan suunnitellaan paloasemaa ja opiskelija-asuntoja. Technopolis Oyj:n uuden Innopoli 4:n toinen vaihe on rakenteilla ja kolmatta vaihetta suunnitellaan, päävuokralaiseksi tulee VTT.

Jousenpuiston alueella on valmiina kahdeksan asuinrakennusta ja kolme on rakenteilla. Viimeiset kaksi asuintonttia on myyty ja niiden rakentaminen käynnistyy vuoden 2022 lopussa ja vuoden 2023 alussa. Kaikki alueen asuntojen pysäköintipaikat on jo toteutettu metroaseman päälle rakennettuun pysäköintilaitokseen (KOy Jousenpuiston pysäköinti).

Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan asemakaava on hyväksytty ja on tulossa voimaan.

Osakkeet ja osuudet

Taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvat Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeisiin, joilla rahoitetaan Espoon kaupungin osuus yhtiön investointien lainanlyhennyksistä sekä sijoituksiin Kiinteistö Oy Jousenpuiston vapaan oman pääoman rahastoon.

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy on rakennuttanut Tapiolankeskuksen pysäköintilaitoksen ja maanalaisen keskuspysäköinnin ja niiden yhteydessä liiketiloja palvelevat huolto- ja varastotilat sekä yhteisväestönsuojan. Pysäköintipaikat ovat asemakaavojen ja rakennuslupien vaatimia velvoitepaikkoja, joiden osakkeista Espoon kaupunki omistaa suoraan 24 prosenttia. Laitos otettiin käyttöön keväällä 2016.

Kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Jousenpuiston pysäköinnin eli kaikki 770 osaketta. Yhtiö on rahoittanut pysäköintilaitoksen rakentamisen kaupungin takaamalla lainalla. Laitos otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa. Laitoksessa on 789 pysäköintipaikkaa.

Peruskaupunki rahoittaa taseyksikön investointeja tarvittaessa korollisen välitystilin kautta. Taseyksikön välitystili painui negatiiviseksi vuonna 2015. Välitystilin saldo pysyy negatiivisena suunnitelmavuosien ajan.

Investoinnit

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ												
Investointisuunnitelma 2023-2031	Hankkeen	Ennen	Ennuste									
	kok.kust.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET												
Tapiolan keskusta	238 782	214 582	3 950	4 950	6 500	6 500	2 300	0	0	0	0	0
Tapiolaukio	3 045	1 845	400	800								
Itätuulenkoulu	7 790	690	100	2 000	3 000	2 000						
Länsituuli	4 456	956	500	1 000		1 000	1 000					
Länsireuna - Tuultenristi	1 150	0	100	500	150	200	200					
Merituulentie välillä Pohjantie-Koivumankkaan tie	2 331	431	1 900									
Kulttuuriauukio ja ympäristö	1 800	0				800	1 000					
Tapiolan keskustan julkiset alueet	11 231	10 281	250	250	250	100	100					
Ahertajankulma	1 007	307		100	100	500						
Tuuliniitty	3 977	1 977			1 500	500						
Satakielenrinne	2 900	0			1 500	1 400						
Vesiputoustalo	1 915	915	700	300								
Jousenpuisto ja urheilupuisto	15 092	14 992	0	100	100	0	0	0	0	0	0	0
Otaniemi ja Keilaniemi	185 996	153 676	3 700	4 520	3 100	11 000	9 500	0	0	0	500	0
Keilaniemi	118 451	117 151	100	100	100	500					500	
Maarinsolmun eritasoliittymä	21 508	1 408	100	1 000	1 000	9 000	9 000					
Keilaniemen liikennejärjestelyt	13 101	11 101	1 000	1 000								
Keilaniemen rampit Länsiväylälle	2 118	2 018	100									
Keilaniemenranta	5 389	589	1 000	300	1 500	1 500	500					
Raide-Jokeriin liittyvät hankkeet	8 160	7 640	400	120								
Otaniemen liikennejärjestelyt	7 759	4 259	1 000	2 000	500							
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHT	441 665	385 045	7 650	9 570	9 700	17 500	11 800	0	0	0	500	0
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	4 285	4 285	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAKENNUKSET	7 591	7 591	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OSAKKEET JA OSUDET												
Tapiolan keskus pysäköinti Oy	48 905	21 745	4 580	4 880	4 200	4 200	3 300	1 800	1 200	1 000	1 000	1 000
Koy Jousenpuiston pysäköinti	39 132	20 092	3 920	3 920	3 400	3 000	3 000	1 800				
OSAKKEET JA OSUDET YHTEENSÄ	92 460	46 260	8 500	8 800	7 600	7 200	6 300	3 600	1 200	1 000	1 000	1 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	546 001	443 181	16 150	18 370	17 300	24 700	18 100	3 600	1 200	1 000	1 500	1 000

URHEILUPIUSTON TASEYKSIKÖ
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2023–2025

URHEILUUISTON TASEYKSIKKÖ

Toiminta

Taseyksikön tehtävänä on Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan ja erityisesti jalkapallostadion - hankkeen kehittäminen kaupunginhallituksen 17.6.2019 tekemän päätöksen pohjalta. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin vuonna 2021. Kaavasta valitettiin. Valitus on hylätty ja kaava vahvistui 30.9.2022.

Stadionin ja sen alapuolisen pysäköintilaitoksen toteuttamiseksi on perustettu yhtiöt KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti.

Taseyksikön tulot muodostuvat maanmyyntituloista ja maanvuokratuloista. Alue on kokonaisuudessaan kaupungin omistuksessa. Vuodelle 2023 on budjetoitu vain maanvuokratuloja. Maanmyyntitulojen kertymisen edellytyksenä on infrarakentamisen toteutuminen. Menot liittyvät alueen infran toteuttamiseen.

Kunnallistekniikka

Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan asemakaava on hyväksytty ja tuli voimaan juuri talousarvion valmisteluajan loppuessa. Siksi taseyksikölle laaditaan investointisuunnitelma vasta vuoden 2024 taloussuunnitteluprosessin yhteydessä. Vuodelle 2023 on tarpeen varata kunnallistekniikan yleissuunnitteluun sekä alueen infran toteuttamisen aloittamiseen 4,3 milj. euroa.

Osakkeet ja osuudet

Taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvat KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnin rahoitusvastikkeisiin, joilla rahoitetaan yhtiön investointien lainanlyhennykset. Yhtiöt ovat tehneet vähäisiä investointeja suunnitteluratkaisujen edelleen kehittämiseksi.

Tuloslaskelma

Urheilupuiston taseyksikkö

1000 EUR	Muutettu TA			Ennuste 9/2022	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022					
Liikevaihto	65	65	65	65	65	65	65
Materiaalit ja palvelut	-105	-265	-265	-265	-268	-268	-268
Palvelujen ostot	-105	-265	-265	-265	-268	-268	-268
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-40	-200	-200	-200	-203	-203	-203
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0			
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-40	-200	-200	-200	-203	-203	-203
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-40	-200	-200	-200	-203	-203	-203
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-40	-200	-200	-200	-203	-203	-203

TULOSLASKELMAOSA

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosassa on peruskaupungin toimintatulot ja -menot, joihin sisältyvät myös sisäiset erät. Liikelaitosten ja muiden erillisten taseyksiköiden toimintatulot ja -menot eivät sisälly talousarvion tuloslaskelmaosaan.

Taloussuunnitelman perusteluosan lopussa olevat tuloslaskelmat sisältävät peruskaupungin lisäksi liikelaitokset ja erilliset taseyksiköt ja ovat siten taloussuunnitelman arvio tilinpäätöksen mukaisesta tuloslaskelmasta.

Tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Koska liikelaitokset ja taseyksiköt vaikuttavat oleellisesti peruskaupungin lukuihin, on taloussuunnitelman tunnusluvut laskettu yleisperusteluissa olevasta koko kaupungin tuloslaskelmasta.

Verorahoitus on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien yhteismäärä. Verorahoitus yhteensä pienenee sote- ja pelastustoimen uudistuksen myötä vuonna 2023 36 prosenttia vuoden 2022 ennusteeseen nähden. Vuonna 2024 muutos on – 7 prosenttia ja vuonna 2025 kasvu noin 3 prosenttia. Uudistuksesta johtuen verorahoitusarviot sisältävät paljon epävarmuutta.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2023 arvioidaan 580 milj. euroa, joka on 60 prosenttia vähemmän kuin ennuste 2022. Kunnallisveron veroprosentti on 5,36. Vuoden 2023 kertymään sisältyy vielä koko joulukuun 2022 tilitys sekä oikaisu vuodelle 2022 korkeammalla veroprosentilla. Kunnallisveron tuotto laskee vielä -13,8 prosentilla 500 milj. euroon vuonna 2024, kun vuoden 2022 veroprosentin vaikutukset poistuvat. Vuoden 2025 kasvuksi arvioidaan 4 prosenttia. Tuloarviot perustuvat valtiovarainministeriön ja kuntaliiton syyskuun ennusteisiin.

Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 145 milj. euroa, noin 15 prosenttia vähemmän kuin 2022. Tilitys sisältää vielä vuoden 2022 korkeamman veroprosentin tilityksiä. Vuonna 2024 kertymään arvioidaan laskevan noin 7 prosentilla 135 milj. euroon, kun vuoden 2022 verovaikutukset poistuvat. Vuoden 2025 kasvuksi arvioidaan 3,7 prosenttia. Koko kuntaryhmän uusi yhteisöveron jako-osuus on 23,9 prosenttia yhteisöveron tuotosta. Jako-osuus sisältää 1,5 prosenttiyksikön korotuksen kompensoimaan valtion päätöstä varhaiskasvatusmaksun alentamisesta. Arviot perustuvat valtiovarainministeriön ennusteeseen yhteisöveron kasvusta.

Kiinteistöveroarviot perustuvat valtuuston päätökseen veroprosenteista. Kiinteistövero arvioidaan kertyvän 140 milj. euroa, -1,4 prosenttia vähemmän kuin 2022. Verohallinnon arvion mukaan aiempaa pienempi osuus verovuoden 2022 kiinteistöveroista kertyy vuoden 2023 puolella, joka nostaa vuoden 2022 kertymiä mutta laskee vuoden 2023 tuottoa. Kokonaisuudessaan kiinteistöveron tuotto jatkaa kasvua vuosina 2022-2025. Vuosina 2024-2025 kiinteistöveron arvioidaan kasvavan 1,4 prosenttia vuosittain.

Käyttötalouden valtionosuudet vuodelle 2023 perustuvat valtiovarainministeriön 19.9.2022 julkaisemassa Sote siirto- ja painelaskelmassa esitettyihin kuntakohtaisiin arvioihin sekä arviointiin opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudesta. Laskelmien mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus vuodelle 2023 on 207,8 milj. euroa ja veromenetysten kompensatiot 30,7 milj. euroa, muutosrajoitin 85,2 milj. euroa ja siirtymätasaus 30,4 milj. euroa, yhteensä 356,8 milj. euroa. VM painelaskelman mukaa valtionosuudet yhteensä ovat vuonna 2024 358,3 milj. euroa ja vuonna 2025 365 milj. euroa. Valtionosuusrahoitus kasvaa huomattavasti sote- ja pelastustoimen uudistuksessa. Valtionosuusjärjestelmän perusteet muuttuvat ja järjestelmään tulee kiinteäksi osaksi muutosrajoihin ja siirtymäkauden ajaksi siirtymätasaus, joilla tasataan kuntien siirtävien menojen ja tulojen epätasapainoa.

Vuosikate osoittaa peruskaupungin pitkäaikaisten menojen kattamiseen käytettävissä olevan osuuden peruskaupungin toiminnan tuloksesta. Espoon kaupungin rakenne on sellainen, että investointien rahoitukseen kertyvä vuosikate näkyy pääosin liikelaitosten, taseyksiköiden ja rahastojen tuloslaskelmissa. Peruskaupungin vuosikatteen muodostuu 218 milj. euroa vuonna 2023. Vuosina 2024-2025 vuosikate laskee sote- ja pelastustoimen uudistuksen verovaikutusten (verohännät) poistuttua.

Peruskaupungin tilikauden tulos vuonna 2023 on 112 milj. euroa mutta kääntyy jatkuvuutena alijäämäiseksi.

Peruskaupungin vuosikatteen sekä tuloksen tulkinta on vaikeaa johtuen kaupungin ja konsernin organisaatio- ja laskentarakenteesta. Rakenteellisten asioiden lisäksi peruskaupungin tunnuslukujen kehitykseen vaikuttavat kaupungin omistamat osakeyhtiöt, joiden taseissa on yhä kasvava osa kaupungin käytössä olevista toimitiloista. Tilojen vuokratustannukset näkyvät toimialojen menoissa. Talousohjauksen keskeisenä välineenä toimii peruskaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden muodostama kokonaisuus sekä kaikki yhteisöt muodostava Espoo-konserni.

PERUSKAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma (1000 €)	TP 2021	ENN 2022*	TA 2023	2024	2025	
Varsinainen toiminta						
Toimintatulot	+	518 390	483 063	373 265	380 839	386 162
Valmistus omaan käyttöön		11 816	13 622	12 912	12 787	12 787
Toimintamenot	-	-2 237 744	-2 332 631	-1 423 093	-1 459 636	-1 501 636
Toimintakate	=	-1 707 538	-1 835 946	-1 036 916	-1 066 010	-1 102 687
Verotulot	+	1 711 154	1 817 000	865 000	777 000	804 000
Valtionosuudet	+	58 836	68 242	210 498	215 929	225 899
Veroperustemuutosten kompensatio	+	80 169	95 981	30 721	31 762	33 228
Muutosrajoitin	+			85 195	85 195	85 195
Siirtymätasaus	+			30 355	25 421	20 675
Käyttökate	=	142 621	145 277	184 853	69 297	66 310
Rahoitustulot ja -menot		37 679	36 274	33 446	32 111	29 315
Korkotulot muilta	+	14 615	15 617	15 921	16 944	16 233
Korkotulot liikelaitoksilta	+	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	+	4 141	4 478	640	640	640
Peruspääoman korko liikelaitoksilta	+	28 418	28 418	28 418	28 418	28 418
Korkomenot muille	-	-9 322	-10 307	-10 533	-12 891	-14 976
Muut rahoitusmenot	-	-173	-1 932	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	=	180 300	181 551	218 299	101 408	95 625
Suunnitelmapoistot	-	-99 279	-104 353	-106 070	-107 976	-107 400
Tilikauden tulos	=	81 021	77 198	112 229	-6 568	-11 775
Poistoeron muutos		-9 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen/varausten vähennys	+	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	=	86 268	77 198	112 229	-6 568	-11 775

* ENN = ennuste vuoden lopun tilanteesta

81 VEROT JA VALTIONOSUUDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	1 850 158	1 858 883	1 221 769	1 135 307	1 168 997
Menot	0	0	0	0	0
Netto	1 850 158	1 858 883	1 221 769	1 135 307	1 168 997

811 VEROTULOT

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	1 711 154	1 702 500	865 000	777 000	804 000
Menot	0	0	0	0	0
Netto	1 711 154	1 702 500	865 000	777 000	804 000

	TP 2021	ENN 2022	TA 2023	2024	2025
Verotulot (milj. €)					
Ansiotulon vero	1 375,0	1 475,0	580,0	500,0	520,0
Yhteisövero	203,1	200,0	145,0	135,0	140,0
Kiinteistövero	133,1	142,0	140,0	142,0	144,0
Yhteensä	1 711,2	1 817,0	865,0	777,0	804,0
Verotulon muutos-%					
Ansiotulon vero	1,3 %	7,3 %	-60,7 %	-13,8 %	4,0 %
Yhteisövero	49,1 %	-1,5 %	-27,5 %	-6,9 %	3,7 %
Kiinteistövero	18,5 %	6,7 %	-1,4 %	1,4 %	1,4 %
Muutos-% yhteensä	6,6 %	6,2 %	-52,4 %	-10,2 %	3,5 %

	TP 2021	ENN 2022	TA 2023	2024	2025
Veroprosentit					
Tulovero	18,00	18,00	5,36	5,36	5,36
Kiinteistövero					
- yleinen	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00
- vakituiset asuinrakennukset	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
- muut asuinrakennukset	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00
- voimalaitosrakennukset	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00
- yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0
- rakentamaton rakennuspaikka	3,93	4,43	4,43	4,43	4,43

813 VALTIONOSUUEDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	139 004	156 383	356 769	358 307	364 997
Menot	0	0	0	0	0
Netto	139 004	156 383	356 769	358 307	364 997

82 RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	47 175	46 345	44 979	46 002	45 291
Menot	-9 321	-12 852	-11 533	-13 891	-15 976
Netto	37 854	33 493	33 446	32 111	29 315

821 ja 823 KORKOTULOT JA -MENOT

Korkotulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle annetun lainan koroista sekä liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista.

Korkomenot koostuvat pääosin talousarviolainoista maksettavista koroista. Korkomenojen nousu johtuu kasvavasta lainamäärästä ja korkotason noususta.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	14 615	15 567	16 461	17 484	16 773
Menot	-9 177	-11 852	-10 533	-12 891	-14 976
Netto	5 438	3 715	5 928	4 593	1 797

824 ja 825 MUUT RAHOITUSTULOT JA -MENOT

Rahoitustulot koostuvat rahastojen ja kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuloista, verontilityskoroista, osinkotuloista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista. Rahoitusmenot koostuvat verontilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoitomenoista.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	32 559	30 778	28 518	28 518	28 518
Menot	-144	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto	32 416	29 778	27 518	27 518	27 518

RAHASTOJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA

Rahastot -osa käsittää kaupungin rahastot. Investointirahasto on erityiskatteinen rahasto. Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto, Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto sekä vahinkorahasto ovat kirjanpidossa eriytetty erillisiksi taseyksiköiksi.

Rahastojen osalta suurin osa sijoituksista on sijoitusrahastoissa eri omaisuuslajeissa. Tämän vuoksi sijoitusten tuotot eivät vuosittain kokonaisuudessaan realisoidu kirjanpitoon, eikä kirjanpito anna oikeaa kuvaa rahastojen sijoitusten kehittymisestä. Kirjanpidollisen tuloksen lisäksi rahastoja seurataan kuukausittain markkina-arvostettuina. Sijoitusten kunkin raportointiajankohdan markkina-arvon perusteella lasketaan ja analysoidaan sijoitusten kehitystä.

Investointirahasto (erityiskatteinen)

	TOT 2021	ENN 2022	TA 2023	2024	2025
Rahastopääoma 1.1.	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	0	0	0	0	0
Oma pääoma yhteensä 31.12	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779

Investointirahaston tarkoituksena on turvata kaupungin kehittämisen edellyttämä maanhankinta, kaupunkirakenteen kehittämisestä aiheutuvien kynnysinvestointien toteuttaminen ja taloudellisten vaikutusten tasaaminen sekä valtuuston hyväksymän investointiohjelman ja investointien käyttöönoton toteuttaminen kaupungin talouden tasapainoa vaarantamatta.

Erillisinä taseyksikköinä olevat rahastot

Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

	TOT 2021	ENN 2022	TA 2023	2024	2025
Rahastopääoma 1.1.	450 928	460 849	490 804	506 510	515 627
Rahastopääoman lisäykset	9 920	29 955	15 706	9 117	8 766
Rahaston purku	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahaston yli-/alijäämä	69 488	6 996	14 940	14 940	14 940
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	107 347	146 880	123 171	113 994	105 168
Rahastopääoma 31.12.	460 849	490 804	506 510	515 627	524 393
Oma pääoma yhteensä 31.12	637 684	644 680	644 620	644 560	644 500

Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastoon on rahastoitu vuonna 2006 energiayhtiön myynnistä saadut tulot. Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointien rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Rahastolla on kaupunginhallituksen hyväksymät sijoitusperiaatteet ja sille on kilpailutettu kolme täyden valtakirjan varainhoitajaa ja tämän lisäksi rahoituksen vastuualue hoitaa pääsääntöisesti vaihtoehtoisia sijoituksia. Rahasto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa ja konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikön rahoituksen vastuualue hallinnoi rahastoa ja koordinoi varainhoitajien toimintaa. Rahaston oma pääoma oli vuoden 2021 lopussa 637,7 milj. euroa ja markkina-arvo 31.8.2022 oli noin 683,5 milj. euroa. Vuoden 2022 alusta elokuun loppuun rahaston tuotto oli -7,2 prosenttia.

Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena. Rahaston säännön mukaan rahastoa kartutetaan – kaupungin tilinpäätöksen sen salliessa – sen tuotolla vuosittain valtuuston päätöksen mukaisesti. Rahaston tuottoa voidaan käyttää säännön mukaisesti peruspalvelu- ja maanhankintainvestointeihin.

Talousarviossa rahaston tulos sisältää varovaisuuden periaatteen mukaisesti arvioitavissa olevat korko- ja muut rahoitustulot sekä varainhoitopalkkioiden palautukset. Sijoitustoiminnan ensisijainen lähtökohta on pääoman reaaliarvon säilyttäminen pitkällä aikavälillä inflaatio huomioon ottaen. Vuotuinen tuoton vaihtelu voi kuitenkin markkinoiden kehityksestä riippuen olla suurta.

Taloussuunnitelmaan on merkitty rahaston tuoton käyttöä 15,0 milj. euroa vuosille 2022 - 2025. Rahaston pääomaa ei vähennetä ja mikäli verorahoitus jatkossa riittää investointien rahoitukseen, rahastoa ei pureta. Rahastopääomaa on suunniteltu kartutettavan inflaatio verran vuosittain, jotta rahaston reaalinen ostovoima saadaan säilytettyä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2022	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022				
Materiaalit ja palvelut	-56	-50	-60	-60	-60	-60
Palvelujen ostot	-56	-50	-60	-60	-60	-60
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-56	-50	-60	-60	-60	-60
Rahoitustuotot ja -kulut	69 544	15 225	7 056	15 000	15 000	15 000
Korkotuotot	225	225	56			
Muut rahoitustuotot	72 018	19 000	15 000	19 000	19 000	19 000
Muut rahoituskulut	-2 699	-4 000	-8 000	-4 000	-4 000	-4 000
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	69 488	15 175	6 996	14 940	14 940	14 940
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	69 488	15 175	6 996	14 940	14 940	14 940
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 488	15 175	6 996	14 940	14 940	14 940

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2022	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022				
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-56	-50	-60	-60	-60	-60
Rahoitustuotot ja -kulut	69 544	15 225	7 056	15 000	15 000	15 000
	69 488	15 175	6 996	14 940	14 940	14 940
Toiminnan ja investointien rahavirta	69 488	15 175	6 996	14 940	14 940	14 940
Rahoituksen rahavirta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoma	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahoituksen rahavirta	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahavarojen muutos	54 488	175	-8 004	-60	-60	-60

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

	TOT 2021	ENN 2022	TA 2023	2024	2025
Rahastopääoma 1.1.	52 989	54 749	55 465	56 025	56 585
Rahastopääoman lisäykset	667	1 760	716	560	560
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	1 760	716	560	560	560
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	0	0	0	0	0
Oma pääoma yhteensä 31.12	55 415	56 131	56 691	57 251	57 811

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona.

Hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston käytöstä. Hankkeiden tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin. Tarvittaessa voidaan rahaston varoja käyttää kaupungin omaan maksuosuuteen, kun Espoo-tarinaa toteuttaviin toimenpiteisiin haetaan ulkoista rahoitusta kansallisista lähteistä ja EU-ohjelmista.

Rahaston tuoton muodostavat sijoitustuotot ja lainanannosta saatavat korkotuotot. Rahaston oma pääoma vuoden 2021 lopussa oli yhteensä 55,4 milj. euroa. Rahaston pääomasta oli sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin ja 12,7 milj. euroa oli lainattu Koy Otaniemen Tiedesunnoille. Rahastosijoituksissa pääomaa oli 27,3 milj. euroa. Rahastosijoitusten markkina-arvo 31.8.2022 oli 32,3 milj. euroa.

Rahasto omistaa entisen Poliisiopiston kiinteistön, joka on vuokrattu HOAS Oy:lle, AYY:lle ja Neste Oyj:lle. Nesteen vuokraamalle tontille on kaavoitettu paloasema ja asuntorakentamista.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedesunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2021 lopussa 12,7 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli 31.12.2020 yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apporttina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Tuloslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA			Ennuste 9/2022	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022					
Liikevaihto	196	200	200	200	200	200	200
Materiaalit ja palvelut	-2	0					
Palvelujen ostot	-2	0					
Liiketoiminnan muut kulut	-157	0					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	37	200	200	200	200	200	200
Rahoitustuotot ja -kulut	1 722	515	516	360	360	360	
Korkotuotot	483	485	316	260	260	260	
Muut rahoitustuotot	1 501	30	200	100	100	100	
Muut rahoituskulut	-261	0					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 760	715	716	560	560	560	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 760	715	716	560	560	560	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 760	715	716	560	560	560	

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022	9/2022			
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	37	200	200	200	200	200
Rahoitustuotot ja -kulut	1 722	515	516	360	360	360
Tulorahoituksen korjauserät	157	0	0	0	0	0
	1 917	715	716	560	560	560
Investointien rahavirta						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-157					
	-157	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 760	715	716	560	560	560
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten vähennys muilta		100	200	100	100	100
	0	100	200	100	100	100
Rahoituksen rahavirta	0	100	200	100	100	100
Rahavarojen muutos	1 760	815	916	660	660	660

Espoon kaupungin vahinkorahasto

	TOT 2021	ENN 2022	TA 2023	2024	2025
Rahastopääoma 1.1.	5 131	5 131	5 131	5 131	5 131
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	1 963	662	812	781	705
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 448	5 411	6 073	6 885	7 666
Oma pääoma yhteensä 31.12	10 542	11 204	12 016	12 797	13 502

Kaupungin vahinkorahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin omaisuutta tai kaupungin vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa, siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun.

Rahaston tuloja ovat takausprovisioista saatu tuotto, rahaston varoille saatu korko tai muu tuotto, suoritetuista vahingoista takaisinperityt korvaukset sekä omaisuuden ja toiminnan vakuutusmaksuperusteista johdetut sisäiset maksut, joiden perusteet vahvistetaan talousarvion laatimista koskevien ohjeiden antamisen yhteydessä.

Vahinkokertymä vaihtelee eri vuosina. Tätä ei ole mahdollista ennakoida vuositasolla etukäteen. Vahinkorahaston talousarvioon on kuitenkin huomioitu arvion tekohetkellä tiedossa olleiden sattuneiden vahinkojen kuluja (jotka maksetaan rahastosta vasta, kun vahingon selvittely on kokonaan valmis, usein vahinkotapahtumaa seuraavana tai sitä seuraavana vuonna) sekä varauduttu siihen, että korvattavia vahinkoja sattuu keskimäärin yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina.

Vahinkorahaston tuottamat korvaustilastot tukevat kaupungin riskienhallintatyötä. Vahinkorahasto toimii tehokkaana vahinkoriskien kustannusten tasaajana niin, että kaupungin ja toimialojen vuosibudjettia ja -suunnitelmia ei vaaranneta odottamattomien vahinkotapahtumien vuoksi. Yhdessä vahinkoriskien hallinnan ja oikein mitoitettujen vakuutusratkaisujen kanssa pyritään löytämään kaupungin vahinkoriskien kustannusoptimi.

Vahinkorahaston 4 §:n määrittelemien rahastotulojen ja menojen tulee olla tasapainossa.

Rahaston varat on sijoitettu kaupunginjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti tuottavasti ja turvallisesti sekä siten, että varat ovat tarvittaessa tarkoitukseensa käytettävissä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2022	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022				
Liiketoiminnan muut tuotot	210	228	228	233	233	233
Materiaalit ja palvelut	-1	0				
Palvelujen ostot	-1	0				
Liiketoiminnan muut kulut	-139	-720	-720	-500	-500	-500
Liikelylijäämä (-alijäämä)	70	-492	-492	-267	-267	-267
Rahoitustuotot ja -kulut	1 892	1 207	1 154	1 079	1 048	972
Korkotuotot	90	90	22			
Muut rahoitustuotot	1 803	1 117	1 132	1 079	1 048	972
Muut rahoituskulut	-1	0				
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 963	715	662	812	781	705
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 963	715	662	812	781	705
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 963	715	662	812	781	705

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2022	TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022				
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	70	-492	-492	-267	-267	-267
Rahoitustuotot ja -kulut	1 892	1 207	1 154	1 079	1 048	972
	1 963	715	662	812	781	705
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 963	715	662	812	781	705
Rahavarojen muutos	1 963	715	662	812	781	705

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää Espoon peruskaupungin investoinnit omaisuuslajeittain. Liikelaitosten ja taseyksiköiden investoinnit käsitellään kunkin yksikön suunnitelmien yhteydessä.

Kaupunkikonsernin investointien kokonaisuutta on tarkasteltu talousarviokirjan konsernia käsittelevässä osassa. Investointiliitteellä on esitetty kaupungin investointiohjelma vuoteen 2031 asti.

Peruskaupungin investoinnit

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	33 258	4 940	4 340	4 340	3 500
Menot	-207 470	-160 000	-158 187	-164 563	-161 633
Netto	-174 213	-155 060	-153 847	-160 223	-158 133

Vuonna 2023 peruskaupungin investointiosan bruttomenot ovat yhteensä 158 milj. euroa. Valtionosuudet sekä muut rahoitusosuudet huomioiden peruskaupungin nettoinvestointimenot vuonna 2023 ovat 154 milj. euroa ja vuosina 2023–2025 keskimäärin 157 milj. euroa. Investointitaso laskee aiemmista vuosista suurten hankkeiden kuten Raide-Jokerin rakennustöiden valmistuessa. Jatkovuosina investointitasoa nostaa kaupunkiradan rakentamisen alkaminen sekä Länsimetro Oy:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden kasvu.

Omaisuuslajeittain

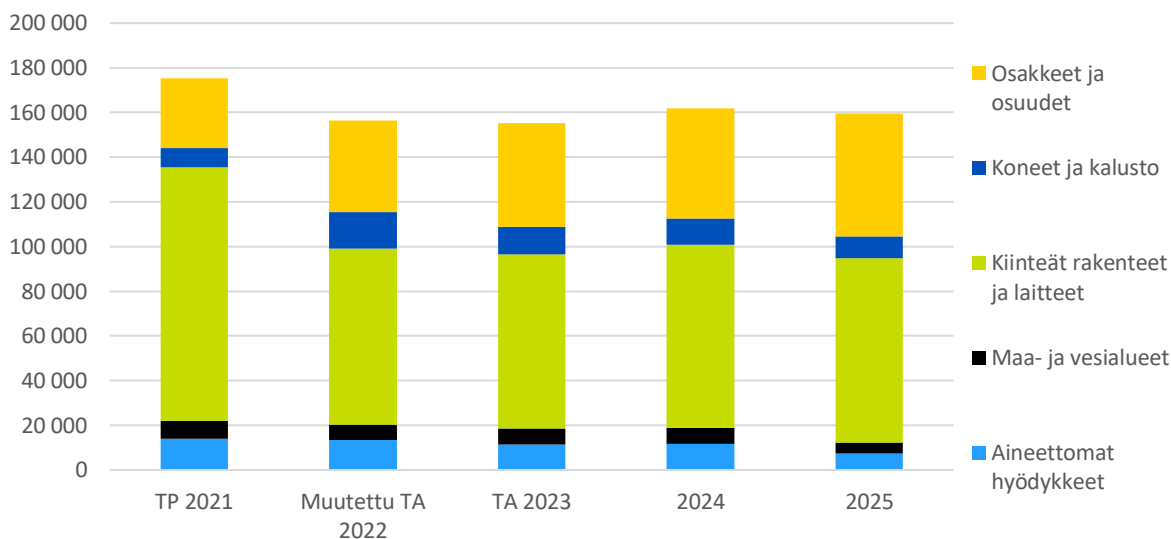
1 000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Aineettomat hyödykkeet	-33 923	-13 400	-11 535	-11 800	-7 400
Maa- ja vesialueet	-7 827	-7 000	-7 000	-7 000	-5 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-125 689	-82 297	-80 876	-84 726	-84 502
Koneet ja kalusto	-8 689	-16 503	-12 407	-11 847	-9 575
Osakkeet ja osuudet	-31 342	-40 800	-46 369	-49 190	-55 156
Investointimenot	-207 470	-160 000	-158 187	-164 563	-161 633
Rahoitusosuudet	32 093	3 640	2 840	2 840	2 000
Käyttöomaisuuden myynti	1 165	1 300	1 500	1 500	1 500
Investointitulot	33 258	4 940	4 340	4 340	3 500
Nettoinvestoinnit	-174 213	-155 060	-153 847	-160 223	-158 133

Investoinnit kaupunkirakenteen kehitykseen jatkuvat metron II-vaiheen asemaseuduilla ja joukkoliikenteen parantamiseen kaupunkiradan Leppävaara – Kauklahti rakentamisen alkaessa. Investoinneissa painottuvat kestävätkä liikkumismuodot.

Kaupunkirakenteen kehitys mahdollistaa maanjalostuksesta saatavia sopimus- ja myyntituloja, joilla peruskaupungin investointeja rahoitetaan vuosina 2023–2025 keskimäärin 64 milj. eurolla vuodessa.

Osakkeiden ja osuuksien osuus investointiohjelmassa kasvaa edelleen tulevina vuosina. Vuodesta 2016 alkaen osakkeista on maksettu Länsimetro Oy:n rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen osuus Espoon vastuulla olevista lainoista. Lainanlyhennykset kasvavat portaittain kun laina-ajan alun lyhennysvapaaat päättyvät. Maksettavien lainanlyhennysten määrä nousee 55 milj. euroon vuonna 2025.

Peruskaupungin nettoinvestoinnit vuosina 2023-2025

91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	23 094	1 140	840	840	0
Menot	-33 923	-13 400	-11 535	-11 800	-7 400
Netto	-10 829	-12 260	-10 695	-10 960	-7 400

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy pitkävaikutteisten tietojärjestelmien määrittely-, hankinta- ja käyttöönottokustannukset sekä laajat tietojärjestelmien muutos- ja kehittämistyöt. Vuoteen 2021 asti tulo- ja menoarvioihin sisältyi myös Länsimetron valtionavustukset, jotka kanavoitiin metroyhtiölle kaupungin talousarvion investointiosan kautta.

911 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	23 094	1 140	840	840	0
Menot	-33 923	-13 400	-11 535	-11 800	-7 400
Netto	-10 829	-12 260	-10 695	-10 960	-7 400

Tietohallinto vastaa keskitetysti toimialojen IT-järjestelmien kehityksestä ja hankinnasta kaupungin toimintamallin mukaisesti. IT-järjestelmien kehittämisellä tähdätään toiminnan tehostamiseen sekä sähköisen asiointin ja digitalisaation edistämiseen. Toimialojen IT-kehitystarpeisiin on varattu vuodelle 2023 aineettomiin investointeihin 11,5 milj. euroa. Vuoden 2023 investoinnit koostuvat pääosin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa linjattujen digikärkihankkeiden investointipanostuksista, joista suurimpia ovat Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmä, tietoturvapalvelut sekä DigiOne.

92 MAA- JA VESIALUEET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	1 081	1 300	1 500	1 500	1 500
Menot	-7 827	-7 000	-7 000	-7 000	-5 000
Netto	-6 746	-5 700	-5 500	-5 500	-3 500

Maanhankinnan tavoitteena on hankkia asunto- ja työpaikkarakentamista palvelevaa raakamaata sekä asemakaavan toteuttamiseksi tarvittavia yleisiä alueita. Maanhankinnan lisäksi määrärahoja käytetään tonttien myyntikuntoon saattamisen edellyttämiin investointeihin. Maankäyttö sopimusten hyvityksenä vastaanotetut maa-alueet kirjataan samaan tapaan maanostoksi kuin rahalla maksettavat kaupat.

Merkittävät ja strategisesti tärkeät maanhankinnat ja niiden rahoitus käsitellään tapauskohtaisesti erikseen.

Peruskaupungin maanmyyntituloksi arvioidaan 36,4 milj. euroa vuonna 2023. Tästä hankintahinnan osuus 1,5 milj. euroa sisältyy investointituloihin ja myyntivoiton osuus 34,9 milj. euroa tonttipalvelujen toimintatuloihin. Yleinen talouskehitys ja suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti tonttikauppoihin ja maanmyyntituloihin.

94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET (94 Tekninen lautakunta, pl. 949)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	8 998	2 500	2 000	2 000	2 000
Menot	-124 274	-80 881	-79 460	-83 310	-83 086
Netto	-115 276	-78 381	-77 460	-81 310	-81 086

Peruskaupungin nettoinvestoinnit kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin ovat vuosina 2022–2031 keskimäärin 59,0 milj. euroa vuodessa. Tästä kunnallistekniikan sopimus- ja projektirakentamiseen, jossa saadaan tontinmyynti- ja vuokratuloilla sekä maankäyttömaksuilla investointeja vastaavat tai suuremmat tulot, investoidaan suunnitelmakaudella keskimäärin 24,0 milj. euroa vuodessa. Tapiolan ja Suurpellon taseyksiköt investoivat lisäksi omiin taseisiinsa keskimäärin 7,2 milj. euroa vuodessa. Suunnitelmakaudella rakentamisen painopisteinä ovat mm. Länsimetron toisen vaiheen asemien ympäristön maankäytön kehittämiseen liittyvä kunnallistekniikka, Kaupunkiradan jatke ja siihen liittyvä kunnallistekniikka sekä muiden uusien alueiden ja täydentävän kunnallistekniikan rakentaminen.

Investointituloihin on budjetoitu kunnallistekniikan rakentamiseen saatavia avustuksia.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden määrärahat vuosina 2023–2027

1000 EUR	2023	2024	2025	2026	2027
Liikenneväylät	-26 940	-29 190	-31 160	-22 360	-16 660
Alueellinen kunnallistekniikka	-14 620	-14 670	-13 676	-13 670	-13 720
Liikuntarakenteet	-950	-950	-950	-950	-950
Kunnallistekninen huolto	-700	-300	-450	-150	-150
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-34 950	-36 900	-35 550	-22 650	-21 300
Suunnittelu	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Rakentaminen yhteensä	-79 460	-83 310	-83 086	-61 080	-54 080

941 LIIKENNEVÄYLÄT

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Tulot	7 645	500	0	0	0
Menot	-55 969	-22 400	-26 940	-29 190	-31 160
Netto	-48 324	-21 900	-26 940	-29 190	-31 160

Tehtäväalue pitää sisällään Väyläviraston ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä toteutettavat maantiet (AA), kaupunkirakenteen kannalta merkittävimmät pääkadut (AB) sekä joukkoliikenteen hankkeet (AC), jolla parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä vanhoilla väylillä tai rakennetaan uusia joukkoliikenneväyliä.

Kävelyn ja pyöräilyn erillisellä määrärahalla (AD) rakennetaan uusia kevyen liikenteen yhteyksiä ja parannetaan vanhoja, mm. laatureittimenetelmällä. Liikenneväylien perusparantamisen määrärahat (AE) sijoitetaan väylästä uudelleenpäälystämiseen ja rakenteelliseen perusparantamiseen.

Hankkeiden tarkempi ajoitus on esitetty talousarvion lopussa olevalla liitteellä.

Maantiet (AA)

Väyläviraston ja ELY-keskuksen kanssa yhteistyönä rakennettavat kohteet on ajoitettu mm. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ) mukaisesti.

Turuntiellä parannetaan Lähderannantien-Karaniityntien risteystä.

Kauklahdenväylän muuttamista yleisestä tiestä kaduksi valmistellaan yhteistyössä kaupunkisuunnittelukeskuksen ja ELY-keskuksen kanssa. Parantamistoimenpiteitä toteutetaan maankäytön kehittymisen edellyttämässä järjestyksessä. Suunnitelmakaudella parannetaan Lambro-Lasihytti -osuus.

Vihdintie on Valtion maantie, joka on samalla Kalajärven aluekeskuksen tärkein joukkoliikenne- ja ajoneuvoyhteys Helsingin suuntaan. Valtio rakentaa suunnitelmakaudella kevyen liikenteen alikulun Kortesmäkeen osana KUHA-projektia. Espoo ja Valtio tutkivat yhdessä mahdollisuuksia parantaa Niipperintien ja Vihdintien risteystä, joka mahdollistaisi myös Kortesmäen alueen kaavavarannon hyödyntämisen.

Nupurintie on Valtion maantie, joka toimii alueellisena kokoojaväylänä ja rinnakkaisreitteinä Turunväylälle välillä Kehä III - Kirkkonummen raja. Nupurintielle rakennetaan Karhuniityn koulukeskusta palveleva kiertoliittymä Karhuniityntien / Gumbörentien liittymään ja kevyen

liikenteen alikulku sekä Valtion kanssa yhteishankkeena kevyen liikenteen väylä Nupurintien varteen välille Brobackantie - Kirkkonummen raja.

Pääkadut (AB)

Espoonväylä on Espoon tavoitetieverkon mukainen pääkatu. Espoonväylän Suomenoja-Puolarintie välinen osuus on valmistunut 2021.

Espoonväylälle rakennetaan uusi linjaus välille Puolarintie - Hösmärintie, joka poistaa läpiajoliikenteen nykyiseltä Finnoontieltä, joka on lukuisine tonttiliittymineen kokoojakatumainen ja ruuhkautuva sekä liikenneturvallisuudeltaan vaarallinen. Rakentamisen mahdollistava asemakaavan laatiminen ja asemakaavamuutos ovat vireillä.

Puolarintie välillä Friisinkalliontie-Ylismäentie on eteläisen Espoon viimeisimpiä rakentamattomia pääkatuyhteyksiä. Yhteyden rakentaminen yhdistää Espoonväylän ja Kehä II:n, mahdollistaa Holmanpuiston asemakaavan toteuttamisen sekä vähentää merkittävästi Kuitinmäen läpiajoliikennettä Kuunkadulla. Rakentamisen mahdollistava asemakaavan laatiminen ja asemakaavamuutos ovat vireillä.

Joukkoliikenteen hankkeet (AC)

Raide-Jokeri tuo uuden raideyhteyden Espooseen ja kytkee toisiinsa Länsimetron sekä ranta- ja kehäradat mahdollistaen sujuvan raideyhteyden muun muassa lentoasemalle. Raide-Jokeri korvaa nykyisen runkobussilinjan 550, jonka siirtäminen raiteille mahdollistaa kasvavien matkustajamäärien kuljettamisen tulevaisuudessa.

Kaupunkiradan jatkamisen hankkeeseen kuuluvat lisäraiteet Leppävaaran ja Kaukalahden välillä, asemat, liityntäpysäköinti, Espoon keskukseen sijoittuva matkakeskus, kevyen liikenteen järjestelyt sekä melusuojaukset. Kevyen liikenteen liityntäpysäköinnin olosuhteita parannetaan läpi koko suunnitelmakauden.

Joukkoliikenteen hankkeisiin sisältyvät lisäksi informaatiojärjestelmän ja liikennevaloetuisuuksien kehittäminen sekä joukkoliikenteen erilliskohteiden rakentaminen erillisen, HSL:n kanssa yhteistyössä laadittavan toteutusohjelman mukaan.

Erilliset kevyen liikenteen väylät (AD)

Kevyen liikenteen väylien rakentamisella parannetaan kevyen liikenteen turvallisuutta ja edistetään pyöräilyolosuhteita Espoon pääpyöräilyreittien kehittämisen erillishankkeiden toteuttamisohjelman mukaisesti. Määrärahalla rakennetaan uusia kevyen liikenteen yhteyksiä ja parannetaan vanhoja, mm. laatureittimenetelmällä.

Mikäli valtion kanssa päästään sopimukseen Nupurin kevyenliikenteen väylien hankkeen kustannusjaosta ja valtio osallistuu hankkeen rahoitukseen, lisätään investointimäärärahoihin Espoon osuus hankkeen kustannuksista.

Liikenneväylien perusparantaminen (AE)

Katu- ja muun verkoston rakentamiseen sijoitetaan vuosittain 90-40 milj. euroa. Tämän sijoituksen eli infraomaisuuden arvon säilyttäminen edellyttää myös huomattavaa panostusta perusparantamiseen. Espoon kaupungilla on noin 1 900 km kunnossapidettäviä liikenneväyliä, joita hoidetaan suunnitelmakaudella kulutuskerroksia uusimalla ja katujen sekä siltojen

rakenteita parantamalla. Lisäksi rakennetaan ja uusitaan liikenteen ohjauslaitteita ja täydennetään katuvalaistusta sekä parannetaan liikenneturvallisuutta. 2017 tehtyjen korjausvelkaselvitysten perusteella korjausvelan nousun katkaiseminen edellyttää noin 5 milj. euron vuosittaista perusparantamisen määrärahaa.

942 ALUEELLINEN KUNNALLISTEKNIikka

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	533	2 000	2 000	2 000	2 000
Menot	-13 689	-14 100	-14 620	-14 670	-13 676
Netto	-13 157	-12 100	-12 620	-12 670	-11 676

Alueellisen kunnallistekniikan hankeryhmän sisäinen jako esitetään talousarviossa ohjeellisesti noudatettavaksi. Alueellisen kunnallistekniikan rakentamisen painopisteet perustuvat mm. uusien pientaloalueiden kunnallistekniikan ohjelmointiin, asunto-ohjelmaan, Espoon Asuntojen tuotantosuunnitelmaan, toimitilahankkeiden ajoitusuunnitelmaan, KTP-ohjelmaan sekä muihin selvityksiin. Tekninen lautakunta käsittelee alueellisen kunnallistekniikan rakentamiskohteet joulukuun kokouksessaan.

Alueellisen kunnallistekniikan kohteita ovat:

Urheilupuistojen kunnallistekniikka (BG), jolla toteutetaan urheilupuistoissa urheilun suorituspaikkoihin liittymätöntä kunnallistekniikka, kuten pysäköintialueita, viherrakentamista ja käytäviä

VAV (Vanhojen alueiden vesihuolto; BI), jolla rakennetaan vesihuoltoa asemakaavan ulkopuolisille alueille silloin kun rakentamista ei kustanna HSY

KTP (Kaavoitetut, Tiivistyvät Pientaloalueet; BJ), joilla rakennetaan vanhojen alueiden katuverkkoa asemakaavoituksen edellyttämään kuntoon

Peruskunnallistekniikka (BK), joka sisältää asemakaavan mukaisten katujen, aukioiden ym. rakentamisen

Kotiseudun ulkoilupolut (BN), jolla rakennetaan ulkoilureittien yleissuunnitelman mukaista ulkoilureittiverkostoa

Puistojen ja raittien rakentaminen (BO), jota käytetään puistojen ja raittien uusinvestointeihin

Puistojen ja raittien perusparantaminen (BP), jota käytetään mm. leikkivälineiden uusimiseen ja kasvillisuuden perusparannuksiin

Ympäristön erityiskohteet (BR), jota käytetään kaupungin luonnonympäristön parantamiseen, ympäristökeskuksen esittämiin kohteisiin; esimerkiksi luontopolkuihin sekä virtavesikohteiden ennallistamiseen

Tulvasuojelun (BS) määräraha käytetään hulevesi- ja merivesitulvia vähentäviin, erillisiin toimenpiteisiin, kuten viivästysaltaisen rakentamiseen ja uomien perusparantamiseen

943 LIIKUNTARAKENTEET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	100	0	0	0	0
Menot	-1 010	-1 931	-950	-950	-950
Netto	-910	-1 931	-950	-950	-950

Määräraha sisältää urheilupuistojen ja -keskusten, venesatamien sekä perusliikuntapaikkojen rakentamista ja parantamista. Kohteet toteutetaan mahdollisuuksien mukaan Liikunta- ja nuorisolautakunnan esityksen mukaan. Seuraavia kohteita ovat Leppävaaran urheilupuisto vuosina 2022-24 ja Matinkylän urheilupuisto 2023

944 KUNNALLISTEKNINEN HUOLTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-298	-200	-700	-300	-450
Netto	-298	-200	-700	-300	-450

Kunnallisteknisen huollon määrärahalla rahoitetaan kunnossapidon toimintaedellytysten ylläpitämiseksi ja parantamiseksi toteutettavia tukikohtien, sillojen, läjitysalueiden ja lumen vastaanottopaikkojen rakentamis- ja kunnostustöitä.

946 KUNNALLISTEKNIIKAN SUUNNITTELU

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 709	-1 500	-1 300	-1 300	-1 300
Netto	-1 709	-1 500	-1 300	-1 300	-1 300

Määrärahaan sisältyvät taloussuunnitelman kohteet, joille ei ole talousarviovuonna rakentamisrahoitusta. Määrärahaa käytetään investointeihin liittyvään yleissuunnitteluun, esiselvityksiin, maaperätutkimuksiin sekä pienehköjen kohteiden katu-, puisto- ja rakennussuunnitteluun.

948 KUNNALLISTEKNIIKAN SOPIMUSRAKENTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	721	0	0	0	0
Menot	-51 599	-40 750	-34 950	-36 900	-35 550
Netto	-50 878	-40 750	-34 950	-36 900	-35 550

Tehtäväalueen hankkeet ovat sellaisia, joiden rahoittajana on yksityinen kumppani maankäyttö- tai kunnallistekniikkasopimuksen kautta tai hankkeesta saadaan kaupungille merkittäviä maanmyynti- tai vuokratuloja. Tehtäväalueen hankkeiden arvioitu pitkän aikavälin nettovaikutus kaupungin tulokseen on nolla tai positiivinen.

Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen (HA)

Kunnallistekniikan sopimusrakentamisessa "tilaajana" toimii sopimuskumppani ja kaupunkitekniikan keskus toteuttaa sopimuksen mukaiset velvoitteet sopimuksessa mainitun korvauksen puitteissa. Kunkin maankäyttösopimuksen tultua voimaan sopimuskorvaus laskutetaan maksuehtojen mukaisesti tasetilille. Kun sopimuskorvauksen kohteena oleva kohde voidaan rakentaa, tasetililtä tuloutetaan vastaava summa rakentamiskohteen rahoitukseen.

Suunnitelmakautena kunnallistekniikan sopimusrakentamisen kohteet sisältävät alueita mm. Kerasta, Leppävaarasta, Finnoosta, Espoonlahdesta ja Niittykummusta.

Usein sopimustuloilla voidaan kattaa vain osa sopimuskohteen edellyttämästä kunnallistekniikasta, jolloin rakentamiseen joudutaan osoittamaan rahoitusta myös peruskunnallistekniikan määrärahoista.

Kunnallistekniikan projektirakentaminen (HC)

Espoon keskuksen projektikohteet, jotka rahoitetaan maanmyynti- ja vuokratuloilla. Suunnitelmakauden kohteita ovat mm. Kylänraitti, Virastokeskuksen parantaminen, Suvelan lähiöohjelma sekä Kulmakorven kehittäminen.

Pohjois-Espoon pientaloalueet, joita toteutetaan asemakaavoituksen etenemisen mukaan. Vahvistettuja asemakaavoja on jo muun muassa Viiskorven alueella sekä Kortesmässä.

METROASEMIEN YMPÄRISTÖN MAANKÄYTÖN KEHITTÄMINEN (HG)

Matinkylän ja Niittykummun metroasemien vaatima kunnallistekniikka sisältää asemien ympäristöön kohdistuvat katu-, puisto ja vesihuoltotyöt. Niittykummun metrokeskuksen ympäristön kaavoitus on edennyt hyvin ja kunnallistekniikan rakentaminen on lähtenyt hyvin käyntiin.

Espoonlahden ja Kivenlahden metrokeskuksille on varattu kummallekin oma määrärahasa vuosille 2023-27. Metrokeskuksille varatuilla määrärahoilla on tarkoitus rakentaa ja parantaa asemaseutujen infra, liityntäpyöräpysäköintimahdollisuuksia sekä liityntäliikenneyhteyksiä.

FINNOO-PROJEKTI (HI)

Vuonna 2011 perustettu projektialue, jolla asukasmäärätavoite on noin 20 000 uutta asukasta ja lisäksi 4 000–6 000 työpaikkaa. Espoon kaupunki on alueen suurin maanomistaja. Laaja alue tulee rakentumaan vaiheittain. Alueen eteläosa eli puhdistamon alue, pienvenesatama ja merikorttelit edellyttävät monia esirakennusvaiheita. Rakentaminen on alkanut tulevan Finnoon metroaseman ympäristöstä 2016. Alueen osayleiskaavoitus, asemakaavoitus sekä kunnallistekniikan suunnittelu ovat käynnissä.

LEPPÄVAARA- PROJEKTI (HK)

Leppävaaraprojekti kehittää Leppävaaran aluetta yhtenä Espoon vetovoimaisimmista kaupunkikeskuksista.

Suunnittelukaudella mahdollistetaan täydennysrakentamista muun muassa Puustellinkallioon ja Säterinkallioon sekä parannetaan Leppävaaran keskustan toimivuutta, kaupunkikuvallista ilmettä ja liikennejärjestelyjä.

SAUNALAHTI-KURTTILAN PROJEKTIKOHEET (HM)

Saunalahti-Kurttilan alue on osin aikaisemmin rakennettua aluetta, jonne on kaavoitettu runsaasti täydennysrakentamista, joka edellyttää olemassa olevan infran massiivista perusparantamista ja uudelleenrakentamista. Saunalahden alueella infraa viimeistellään asuntorakentamisen mahdollistamassa tahdissa. Kurttilassa rakennetaan uutta infraa olemassa olevan asutuksen lomaan asuntorakentamisen tarpeiden mukaan kaavoituksen ja rahoitustason mahdollistamassa tahdissa.

949 LIIKUNTAPAikkojen perusparantaminen (Liikuntalautakunta)

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 415	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
Netto	-1 415	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416

Tehtäväalueen määrärahaa käyttää liikuntalautakunta ulkoiluliikuntapaikkoihin, venesatamiin, saariin ym. pieniin kunnostuksiin ja korjauksiin.

95 KONEET JA KALUSTO

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2023	2024	2025
	TP 2021	2022			
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-8 689	-16 503	-12 407	-11 847	-9 575
Netto	-8 689	-16 503	-12 407	-11 847	-9 575

Koneiden ja kaluston hankintaan varatut rahat esitetään käyttötalousosassa toimialojen ja asianomaisen lautakunnan kohdalla sekä investointiliitteellä. Määrärahoilla tehdään yli 10 000 euron hankintahintaisia poistonalaisia hankintoja. Toimitilojen ensikertainen kalustaminen luetaan myös poistonalaiseksi hankinnaksi, silloin kun sen hankintahinta on yli 10 000 euroa.

Määrärahat sisältävät toimitilahankkeiden ensikertaisen varustelun ja kalustamisen (sisältäen opetus- ja oppimisteknologian) lisäksi yksittäisiä poistonalaisia hankintoja, kuten esimerkiksi tieto- ja viestintäteknikan hankinnat, lähi- ja kuituverkot, logistiikan kaluston sekä liikunta- ja kulttuuripalvelujen laite- ja kalustohankinnat.

Toimitilahankkeista vuonna 2023 varaudutaan kalustamaan ja varustamaan useita koulu- ja päiväkotitiloja, muun muassa Laajalahden koulun peruskorjaus ja laajennus, Kuitinmäen koulu (PPP-kohde), Kalajärven koulun peruskorjaus ja lisärakennus, Kilon koulu ja päiväkotito (PPP-kohde) sekä Perkkaan päiväkotito. Lisäksi investoidaan muun muassa kuituverkkoon, tv-laitteisiin, mittaus-, tutkimus- ja erikoistyökoneisiin sekä toimialojen muihin kalustohankintoihin.

96 OSAKKEET JA OSUUDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	84	0	0	0	0
Menot	-31 342	-40 800	-46 369	-49 190	-55 156
Netto	-31 258	-40 800	-46 369	-49 190	-55 156

Osakkeet ja osuudet sisältää varaukset osakkeiden merkintään sekä vuodesta 2016 alkaen Länsimetro Oy:lle maksettavaan rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen osuuden.

961 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	84	0	0	0	0
Menot	0	-200	-200	-200	-200
Netto	84	-200	-200	-200	-200

Yleishallinnon osakkeissa ja osuuksissa on varauduttu osakkeiden merkintään olemassa oleville tai perustettaville yhtiöille.

964 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-31 342	-40 600	-46 169	-48 990	-54 956
Netto	-31 342	-40 600	-46 169	-48 990	-54 956

Määräraha kattaa Länsimetro Oy:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennyksen osuuden sekä Espoon sijoitukset Turun Tunnin Juna Oy:hyn ja Kiinteistö Oy Finnoonsillan Parkkiin sekä perustettavaan Djupsundsbackenin alueen toiseen pysäköintilaitokseen Finnoossa.

Länsimetro Oy:n lainanlyhennys kasvaa suunnitelmakaudella portaittain sen mukaan, kun nostettujen lainojen lyhennysvapaat päättyvät. Vuodelle 2023 on varattu 40,9 milj. euroa.

Espoo on varatunut Turun Tunnin Juna Oy:n osakkeiden merkintään ja pääomittamiseen enintään 10,25 milj. euron rahoitussitoumuksella siten, että kustannukset jaksottuvat vuosille 2020–2024. Talousarviovuodelle on varattu 3,5 milj. euroa.

Espoon tarkoituksena on rahoittaa omistusosuuttansa vastaava osuus Kiinteistö Oy Finnoonsillan Parkin rahoituksesta siten, että rahoitettavat menot ja kulut ilman arvonlisäveroa rahoitetaan oman pääoman ehtoisin sijoituksin (SVOP-rahastosijoituksena). Talousarviovuodelle on varattu 1,3 milj. euroa.

RAHOITUSOSA

RAHOITUSOSA

Peruskaupungin rahoitusosa kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyden pääoma- ja investointimenoihin sekä rahoitusjäämän ja sen käytön tai rahoitustarpeen ja sen kattamisen.

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulo-rahoitus muodostuu vuosikatteesta, satunnaisista eristä sekä tulo-rahoituksen korjauseristä. Tulo-rahoituksen korjauserät vastaavat käyttöomaisuuden myynnistä, lähinnä maaomaisuuden myynnistä, saatua myyntivoiton osuutta, joka sisältyy käyttötalouden toimintatuloihin.

Investointimenot ja -tulot sisältävät vain peruskaupungin investoinnit. Rahoitusosuudet koostuvat lähinnä valtiolta saatavista rahoitusosuuksista. Pysyvien vastaavien luovutustuloissa on myös toimintatuloihin sisältyvät käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka vastaavat tulo-rahoituksen korjauseriä.

Taloussuunnitelman perusteluosan lopussa on esitetty laskelmat, johon sisältyvät myös liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden rahavirtoihin vaikuttavat erät.

PERUSKAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma (1000 €)		TP 2021	ENN 2022*	TA 2023	2024	2025
Tulo-rahoitus						
Vuosikate	+	180 300	181 551	218 299	101 408	95 625
Tulo-rahoituksen korjauserät	+/-	-38 830	-27 100	-34 900	-35 800	-39 500
Yhteensä	=	141 470	154 451	183 399	65 608	56 125
Investoinnit						
Investointimenot	-	-207 470	-157 411	-158 187	-164 563	-161 633
Rahoitusosuudet investointeihin	+	32 093	2 715	4 340	4 340	3 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot	+	36 386	28 400	36 400	37 300	41 000
Rahastojen käyttö investointeihin	+	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto		17 479	43 155	80 952	-42 315	-46 008
Rahoitustoiminta						
Antolainasaamisten lisäys	-	-37 000	-35 000	-43 750	-4 400	0
Antolainasaamisten vähennys	+	5 104	6 872	10 414	14 779	15 756
Antolainojen muutokset	=	-31 896	-28 128	-33 336	10 379	15 756
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	0	48 000	106 000	68 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-71 791	-149 177	-52 902	-51 813	-61 914
Lainakannan muutokset	=	-71 791	-149 177	-4 902	54 187	6 086
Muut maksuvalmiuden muutokset	=	-4 086	0	0	500	500
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	-90 294	-134 150	42 714	22 751	-23 666

Vuonna 2023 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on 43 milj. euroa positiivinen. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa varataan käytettäväksi investointien rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Lisäksi rahoitustarpeen kattamiseen nostetaan uutta pitkäaikaista lainaa 48 milj. euroa vuonna 2023. Tällä katetaan myös liikelaitosten ja taseyksiköiden rahoitustarpeet, jotka on esitetty yhdistetyssä rahoituslaskelmassa yleisperustelujen lopussa olevassa taulukossa. Lyhennykset huomioiden

kaupungin pitkäaikainen lainakanta vähenee 5 milj. euroa vuonna 2023 mutta kasvaa yhteensä 55 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella.

87 ANTOLAINAT

Espoon kaupungin antolainoilla rahoitetaan suunnitelmakaudella Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen elinkaarimallilla toteutettavia kouluhankkeita sekä Matinkylän lukion rakentamista. Lainojen lyhennykset ovat aiempina vuosina kaupungin tytäryhtiöille myönnettyjen lainojen lyhennyksiä.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	5 104	6 872	10 414	14 779	15 756
Menot	-37 000	-38 912	-43 750	-4 400	0
Netto	-31 896	-32 040	-33 336	10 379	15 756

88 TALOUSARVIOLAINAT

Suunnitelmakauden lainanotto on yhteensä 222 milj. euroa ja lyhennykset 167 milj. euroa.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Tulot	0	220 000	48 000	106 000	68 000
Menot	-71 791	-71 327	-52 902	-51 813	-61 914
Netto	-71 791	148 673	-4 902	54 187	6 086

LIITTEET

- Liite 1 TALOUSARVION SITOVUUS JA SEURANTA SEKÄ
NOUDATTAMISTA KOSKEVAT OHJEET**
- Liite 2 INVESTOINNIT HANKKEITTAIN VUOSINA 2023 - 2031**
- Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2031
 - Toimitilahankkeet ja yhtiökohteet 2023-2031
 - Espoon lähivuosien asuntohankkeet 2023-2025

TALOUSARVION SITOVUUS JA SEURANTA SEKÄ NOUDATTAMISTA KOSKEVAT OHJEET

1 TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä Espoo-tarinaa (= Espoon strategia) perustuvat kuntalain edellyttämät toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet, määrärahat ja tuloarviot sekä nettobudjetoitujen tulosyksiköiden toimintakatteet. Liikelaitosten tavoitteet ovat liikelaitosten suunnitelmateksteissä. Näistä voidaan poiketa vain valtuuston päätöksin tai valtuuston jäljempänä sitovien määrärahojen yhteydessä päättämin valtuutuksin. Sitovia erityisperusteluita käytetään tarkentamaan toimintaa sekä menoja ja tuloja. Talousarvion toteuttamiseen tarvittavasta viranhaltijoiden päätösvallasta on säännökset hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Tässä asiakirjassa annettavat ohjeet perustuvat edellä mainittuihin säädöksiin.

Lautakuntien ja johtokuntien sekä toimialojen, tulosyksiköiden ja liikelaitosten johtajien on huolehdittava, että tulostavoitteet toteutetaan määrärahojen puitteissa eikä muutoksia talousarvioon tarvita. Tämän toteuttamiseksi käyttösuunnitelmia on tarvittaessa tarkistettava.

Mahdollisista valtuustoon nähden sitovien määrärahojen, tuloarvioiden tai tavoitteiden tarkistus- tarpeista on ilmoitettava konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikölle heti kun poikkeamia havaitaan. Kaupunginjohtaja esittelee sitovuuteen liittyvät talousarviomuutokset.

Johtamisen ja talousohjauksen (JoTo) tietojärjestelmäkokonaisuus otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana. JoTon käyttöönoton yhteydessä yhtenäistetään talouden- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien organisaatorakenteet sekä sisäisen laskennan rakenteita. Uudistusten vaikutukset talousarvion sitovuussääntöihin- ja tasoihin hyväksytetään valtuustolla vuoden 2023 aikana.

1.1 SITOVAT MÄÄRÄRAHAT

Käyttötalousoosan sitovuustaso

1	Yleishallinto, pl. 112 ja 124 (toimintakate sitova)
112	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
124	Elinvoiman tulosalue (pl. C23, C24)
C23	Kulttuurilautakunta, kulttuuri brutto (pl. C233)
C233	Kulttuuri, netto (toimintakate sitova)
C24	Liikuntalautakunta
31	Kasvun ja oppimisen lautakunta
32	Svenska rum -lautakunta
39	Kasvun ja oppimisen toimialan yhteiset
41	Tekninen lautakunta (pl. 415 ja 418)
415	Ulkopuoliset työt (toimintakate sitova)

418	Rakentamisen sisäiset palvelut (toimintakate sitova)
43	Kaupunkisuunnittelulautakunta
44	Ympäristö- ja rakennuslautakunta
46	Joukkoliikenne
49	Muut tekniset ja ympäristöpalvelut

Talousarviokirjan taulukoissa valtuustoon nähden sitovat erät on esitetty tummennettuna.

Talousarviokirjassa esitetään raha- ja tunnuslukutietoja sitovaa tasoa alemmilla tasoilla. Nämä tiedot eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Talousarviokirjassa esitetyt palvelutuotteiden suorittemäärät ja yksikkökustannukset eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuustaso

81	Verot ja valtionosuudet
82	Rahoitustulot ja -menot

Investointiosan sitovuustaso

Peruskaupungin investointiosan pääsitovuustaso on kaksinumeroinen omaisuuslaji. Poikkeamat pääsitovuustasosta on ilmaistu alla olevan määrärahan kohdalla erikseen. Omaisuuslajien 91 Aineettomat hyödykkeet ja 95 Koneet ja kalusto sitovat määrärahat on ilmoitettu käyttötalousosassa asianomaisen lautakunnan yhteydessä sekä investointiosan liitteellä.

Aineettomat hyödykkeet

911	Yleishallinto
-----	---------------

Aineelliset hyödykkeet

92	Maa- ja vesialueet
94	Kiinteät rakenteet ja laitteet (pl. 949)
949	Liikuntapaikkojen perusparantaminen

Koneet ja kalusto

951	Yleishallinto (pl.9515)
95150	Kulttuurilautakunta
95151	Liikuntalautakunta
9531	Kasvun ja oppimisen lautakunta
9532	Svenska rum -lautakunta
9541	Tekninen lautakunta

Osakkeet ja osuudet

961	Yleishallinto
963	Kasvun ja oppimisen toimiala
964	Kaupunkiympäristön toimiala

Liikelaitokset

Valtuusto päättää liikelaitosten investoinneista ja niiden rahoituksesta. Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen (7192) nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain.

Taseyksiköt

Valtuusto päättää taseyksiköiden investoinneista ja niiden rahoituksesta. Sitovuustaso on omaisuuslaji.

Rahoitusosan sitovuustaso

87	Antolainat
88	Talousarviolainat

1.2 SITOVAT MÄÄRÄYKSET

Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä sellaisia siirtoja käyttötalous- ja investointiosan välillä, jotka liittyvät muun muassa kiinteän omaisuuden myyntitulojen, vuosi- ja peruskorjausmäärärahojen välisen jakosuhteen, koneiden ja kaluston, ICT-järjestelmien, suunnittelukustannusten tai muiden sellaisten poistonalaisten hankintojen sekä pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuksien kirjanpidon edellyttämään oikeellisuuteen.

Silloin kun toimintaan saadaan merkittävää ulkopuolista rahoitusta, joka ei sisälly talousarvion tuloihin, voidaan kaupunginhallituksen päätöksellä korottaa menoja ulkopuolisia tuloja vastaavalla määrällä. Menettely edellyttää talousarvion tulojen vastaavaa korottamista. Toimintaan liittyvien menojen ja tulojen seuranta on järjestettävä kaupungin kirjanpidossa.

Toimialajohtajalla on oikeus tehdä toimialansa sitovien määrärahojen välillä vähäisiä siirtoja, joilla varmistetaan Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutuminen ja jotka eivät aiheuta lisämäärärahan tarvetta. Toimialajohtaja voi vastaavin edellytyksin tehdä toimialansa sisällä toiminnan uudelleen järjestämisestä aiheutuvia määrärahojen siirtoja. Kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä vastaavia siirtoja yleishallinnon määrärahoista (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) ja yleishallintoon keskitetyistä budjetoiduista määrärahoista siirtoja toimialoille.

Kaikki talousarvion esitettävät muutokset valmistellaan yhteistyössä konsernihallinnon rahoitus- ja talous-yksikön kanssa.

Käyttötalousosa

1. Valtuuston hyväksymä talousarvio ja taloussuunnitelma sitoo kaupungin toimialoja, toimielimiä ja tulosityksiköitä.

Valtuustoon nähden sitovia ovat Espoo-tarinan tavoitteisiin perustuvat tulostavoitteet, liikelaitosten sitovat tavoitteet sekä talousarviokirjaan sisältyvät edellä todetut määrärahat, tuloarviot, nettositovien yksiköiden toimintakatteet ja erityisperustelut. Valtuustolle ja kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta seurantaan koskevien ohjeiden mukaisesti.

2. Lautakunnat voivat hyväksyä tulosityksiköilleen myös muita omaan toimintaansa liittyviä tavoitteita, joita lautakunnat seuraavat.

Lautakuntien on huolehdittava, että kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

3. Avustuksen myöntämisen ehdoksi tulee asettaa toimialan tavoitteisiin ja avustuksen saajan toimintaan ja edellytyksiin liittyvät toiminnalliset velvoitteet. Kaupungille tulee varata mahdollisuus tarkastaa avustusta saavien yhteisöjen toimintaa ja taloutta.

Avustuksen myöntäjän tulee selvittää etukäteen avustettavan yhteisön taloudellinen tilanne ja seurata avustuksen myöntämisen jälkeen avustuksen käyttöä. Kaupungilla tulee olla mahdollisuus avustusta saavan yhteisön hallinnon ja tilien tarkastamiseen.

Avustettavien yhteisöjen omarahoitusosuuden ja myönnettävän avustuksen suhteeseen on kiinnitettävä huomiota. Avustusta ei myönnetä, jos yhteisön taloudellinen tila on niin heikko, ettei toiminnan jatkamiselle tai avustuskohteen toteuttamiselle ole edellytyksiä.

Suuret avustukset on maksettava useassa erässä tilikauden aikana.
4. Kaupunkia eri yhteisöissä edustavien tulee valvoa kaupungin toiminnallisia ja taloudellisia etuja sekä ottaa huomioon kaupungin asettamat tavoitteet ja mahdollisesti erikseen antamat toimintaohjeet.
- 5.. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa siten, että niitä saa kulloinkin olla käytössä enintään 300 milj. euroa.

Investointiosia

1. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.
2. Mikäli omaisuuslajin 94 Kiinteät rakenteet ja laitteet tehtäväalueen *941 Liikenneväylät* rakentamiskohteet on nimetty investointiosan liitteellä hankkeittain, voidaan uusiksi rakentamiskohteiksi ottaa vain ne nimetyt hankkeet, joille talousarviossa on osoitettu rahoitus. Valtuusto päättää muiden kohteiden ottamisesta työkohteiksi tai hankkeen rakentamatta jättämisestä. Jos määrärahaa ei ole yksilöity hankkeittain, päättää lautakunta toteutettavista työkohteista.

Mikäli nimettyjen hankkeiden määrärahan käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Mikäli hankkeen kustannusarvio ylittää taloussuunnitelmassa olevan määrärahan hankkeen kustannusarvion nousun takia, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta hankkeilta, joiden rakentamiskustannuksissa syntyy vastaavasti kokonaissästöä verrattuna voimassa olevaan investointiohjelmaan.

Mikäli hankkeen lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muista hankkeista säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.
3. Kaupunginhallitus voi lisätä tehtäväalueen 948 HA Kunnallistekniikan sopimuskenttäminen määrärahaa, mikäli tuloarviota korotetaan vastaavasti.

4. Alueellisen kunnallistekniikan (942) määrärahan hankeryhmittäisen jaon muuttamisesta päättää tekninen lautakunta.

Tilapalvelut -liikelaitos

1. Espoon Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen (7192) investointiliitteellä nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot vuosittain päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Kesken vuoden tulevista uusista hankkeista valtuusto päättää erikseen. Jos määrärahaa ei ole yksilöity hankkeittain, päättää liikelaitoksen johtokunta toteutettavista työkohteista. Hankkeiden säästyviä määrärahoja voidaan käyttää liitteessä nimettyjen hankkeiden mahdollisiin kustannusarvion ylityksiin talousarviovuoden aikana. Mikäli nimettyjen hankkeiden määrärahan käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Mikäli hankkeen kustannusarvio ylittää taloussuunnitelmassa olevan määrärahan hankkeen kustannusarvion nousun takia, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta hankkeilta, joiden rakentamiskustannuksissa syntyy vastaavasti kokonaissäästöä verrattuna voimassa olevaan investointiohjelmaan. Mikäli hankkeen lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muista hankkeista säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.

Kaupunkiympäristön toimialajohtajalla on oikeus siirtää/kohdentaa Tilapalvelut liikelaitoksen uudisrakentamisen hankkeilta tai perusparannuksista talousarviovuonna mahdollisesti käyttämättä jäävää määrärahaa äkillisten kosteus- ja sisäilma-
korjausten aiheuttamiin hankkeisiin. Tehdyistä muutoksista raportoidaan osana talousarvion seurantaa.

Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.

2. Hanke- tai rakennussuunnitelmia voidaan tehdä vain niiden hankkeiden osalta, jotka sisältyvät investointiosan liitteelle. Kaupunkiympäristön toimialajohtajan päätöksellä voidaan määrärahojen puitteissa perustellusta syystä suunnitella myös muita hankkeita.

Hankesuunnitelma on laadittava kaikista uudisrakennushankkeista sekä sellaisista peruskorjaushankkeista, joiden käyttötarkoitus muuttuu korjauksen yhteydessä. Hankesuunnitelmaa ei tarvitse laatia peruskorjaushankkeista, joiden kustannusarvio ei ylitä 1 milj. euroa ja jotka rahoitetaan tehtävälueen 7193 Perusparantaminen määrärahallalla.

3. Osto-, leasing- ja vuokramenettelyllä tai kiinteistöyhtiönä hankittaviksi suunniteltujen toimitilojen ottamisesta investointiohjelmaan päättää kaupunginhallitus ja valtuusto. Kaikista toimitilojen rahoitussopimusten suunnittelusta ja kilpailutuksesta vastaa konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikkö.

Selvityskohteina ovat rakentamishankkeet siirretään toteuttamisvaiheessa Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen hankkeiksi sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta. Myös selvityskohteissa olevien vuokra-
leasing ym. kaupungin taseen ulkopuolisten hankkeiden hankintapäätöksiä

voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta.

Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunnalla on oikeus tehdä sopimuksia tilojen hankinnasta silloin, kun tilan huoneistoala ei ylitä 300 m²:ä eikä hankinta aiheuta lisäämäärärahan tarvetta talousarvioon ja -suunnitelmaan.

2 TALOUSARVION SEURANTA

Tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sekä toiminnan seurannan tavoitteena on antaa päättäjille sekä toiminnan johtamisesta eri tasoilla vastaaville riittävä ja ajantasainen tieto asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, määrärahojen riittävydestä ja tulojen toteutumisesta. Seurannan tulee antaa riittävät pohjatiedot korjaavien toimenpiteiden tekemiseen.

Talousarvion toteuttamista seuraavat viranhaltijat, toimialat, lautakunnat, johtokunnat, kaupunginhallitus sekä valtuusto. Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi kuntalain edellyttämien toiminnallisten ja taloudellisten tulostavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta.

Kuntalaki edellyttää, että poikkeamat talousarvion sitovissa määrärahoissa, tuloarvioissa ja toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa viedään valtuuston käsiteltäviksi tilikauden aikana. Jos talousarvion määrärahat ja tavoitteet ovat yhteen sopimattomat, asianomaisen toimielimen ja toimialan on valmisteltava määrärahan tai tavoitteen muutosehdotus. Tiedossa olevat muutokset tulee valmistella siten, että valtuusto ehtii käsitellä ne etukäteen ja ennen tilikauden päätymistä. Kaupunginjohtaja esittelee nämä asiat kaupunginhallitukselle.

Toiminnan ja talouden osavuosisikatsausten sisältöä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on raportoinnin nopeuttaminen, analysoinnin laadun parantaminen, toiminnan ja määrärahojen kytkennän parantaminen, visuaalisuuden kehittäminen ja poikkeamien raportointi siten, että se tukee paremmin ylintä johtoa päätöksenteossa.

Kuukausiraportit

Kaupungin johtoryhmä käsittelee kuukausittain toiminnan ja talouden keskeisimmät tiedot. Kuukausiraportti käsitellään kaupunginhallituksessa kuukausittain (pl. osavuokatsausten raportointikuukaudet)

Kuukausiraportti sisältää keskeiset tiedot toimintaympäristön kehityksestä, ennusteen ja analyysin talousarvion käyttötalouden ja investointien toteutumisesta, poikkeamista, poikkeamien syistä sekä mahdollisista korjaustoimenpiteistä.

Osavuosisikatsaukset ja tilinpäätöksen ennakkotieto

Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle laaditaan huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta kuukausiraporttia laajempi osavuosisikatsaus. Osavuosisikatsaus sisältää laajemman analyysin tulostavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta. Lokakuun osavuosisikatsauksen perusteella viedään tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat sekä

määrärahojen muutosesitykset valtuuston käsiteltäviksi. Osavuosikatsausten liitteenä on konserniraportti. Palvelutuotteiden suoritelmien ja yksikkökustannusten kehityksestä raportoidaan heinäkuun osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Tilikauden lopun tilanteesta laaditaan kaupunginhallitukselle ja valtuustolle ennakkotietoa tilinpäätöksestä. Ennakkotiedon tavoitteena on antaa keskeinen informaatio kaupungin tilikauden toteutumisesta. Varsinainen tilinpäätös valmistellaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi maaliskuussa.

Lautakuntien ja johtokuntien raportointi

Lautakunnille ja johtokunnille laaditaan oman tehtäväalueensa raportit huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta. Näiden raporttien lisäksi lautakuntien ja johtokuntien tulee säännöllisesti käsitellä määrärahojen ja tuloarvioiden, tulostavoitteiden ja niihin olennaisesti vaikuttavien toimintojen kehittymistä ja toteutumista. Käsitelyyn tulee tapahtua heinäkuun ja lokakuun tilanteiden lisäksi vähintään kerran keväällä. Raporteissa käsitellään myös tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Raportit tuodaan lautakuntien ja johtokuntien käsittelyyn omana lista-asianaan.

Espoo-tarinan toteutumisen seuranta

Espoo-tarinassa on määritelty kaupungin visio, toiminta-ajatus, päämäärät ja valtuustokauden tavoitteet. Espoo-tarinan perusteella valtuusto hyväksyy taloussuunnitelman yhteydessä kuntalain tarkoittamat toiminnalliset ja taloudelliset talousarviovuotta koskevat tulostavoitteet.

Espoo-tarina on hyväksytty valtuustokaudeksi. Vuosittain taloussuunnitteluprosessin käynnistämisen yhteydessä arvioidaan sen toteutumista. Tarvittaessa valtuusto tarkistaa valtuustokauden tavoitteita kehyspäätöksen yhteydessä. Vuosittaisten tulostavoitteiden ja tavoitteiden seuranta tapahtuu osana toiminnan ja talouden seurantaa.

Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelma Take

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman toteutumisesta ja vaikutuksista raportoidaan valtuustolle heinäkuun osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Ohjelmassa asetetut linjaukset ja toimenpiteet ohjaavat kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, resurssointia ja päätöksenteon valmistelua aina vuoteen 2025 saakka. Ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet sisällytetään talouskehukseen ja taloussuunnitelmiin 2023–2025. Päätökset tehdään normaalin päätöksentekoprosessin mukaisesti. Ohjelman vaikutusta tarkastellaan vuosittain kehysvalmistelun yhteydessä, myös tulopuolta. Ohjelman toteutuksen tarkistuspiste on 31.7.2024 osavuosikatsauksen yhteydessä, jolloin arvioidaan ohjelman linjausten ja toimenpiteiden vaikutusta käyttömenojen ja investointien kehitykseen, tuloarvioitusten kehitystä sekä tarvittavia toimenpiteitä.

Investointien seuranta

Investointiosassa määrärahojen ja tuloarvioiden seurantataso on sama kuin talousarvion sitovuustaso. Määrärahojen lisäksi seurataan valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman

toteutumista kokonaisuutena. Seurantaporttien yhteydessä raportoidaan hankekohtaisesti investointisuunnitelman olennaisista poikkeamista, joita ennakoidaan tapahtuvan vuoden aikana. Päättyessään erikseen nimetyistä hankkeista valtuusto päättää myös niiden kokonaiskustannusarvioista. Näissä tapahtuneista muutoksista on raportoitava seurannan yhteydessä.

3 TALOUSARVION NOUDATTAMISTA KOSKEVAT OHJEET

3.1 KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAADINTA JA TARKISTAMINEN

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toiminta-ohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetty määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä.

Käyttösuunnitelmat laaditaan valtuuston 7.12.2022 hyväksymän vuoden 2023 talousarvion mukaisiksi siten, että tulostavoitteiden toteutuminen varmistetaan. Samalla tarkistetaan määrärahojen ja tuloarvioiden jako tulosityksiköille. Käyttösuunnitelma tehdään sekä käyttötalouden toiminnasta että investoinneista. Käyttösuunnitelmien laadinnan ohjeistusta tarkennetaan JoTo-järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Lautakuntapäätöksistä tulee lähettää tiedot konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikköön.

Talousarviovuoden aikana tarvittavat määrärahojen siirrot tehtäväalueelta toiselle (kolminumerotaso) on vietävä lautakuntien päätettäväksi.

Määrärahojen jaossa kirjanpidon tileille on noudatettava laskentatunnistekartan tiliohjeistusta sekä talouspalveluiden asiasta antamaa erillistä ohjeistusta.

3.2 HENKILÖSTÖ, PALKAT JA TYÖLLISTÄMINEN

Palkat ja vakanssimuutokset

Kaikki henkilöstömenoihin tarkoitetut rahat sisältyvät käyttötalouden määrärahoihin. Toiminta ja talous tulee järjestää niin, että em. kustannukset voidaan hoitaa yksiköille talousarviossa ja/tai käyttösuunnitelmassa osoitetuilla määrärahoilla. Kaupunginhallitus käsittelee vuoden 2023 aikana perustettavien vakanssien perustamiset ja lakkauttamiset sekä päätäntävaltaansa kuuluvat vakanssimuutokset valtuuston talousarviopäätöksen jälkeen joulukuussa tai tarvittaessa vuoden 2023 aikana.

Työllistäminen

Työllisyyden kuntakokeilun myötä kaupungin työllisyyspalvelujen kohderyhmänä ovat kaikki espoolaiset alle 30-vuotiaat työttömät työnhakijat, kaikki vieraskieliset ja maahanmuuttajat sekä kaikki työttömät työnhakijat, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmänä ovat yritykset, joille työllisyyspalvelut tarjoavat rekrytointipalvelujaan.

Kaupungin elinvoiman tulosalueen elinkeino- ja työllisyyspalvelut vastaa työllisyysasioiden linjausten valmistelusta ja toimeenpanon ohjauksesta. Työllisyyspalvelut vastaa työllisyyden kuntakokeilun toiminnasta sekä TE24 rakenneuudistuksen valmistelusta ja koordinoi työllisyysasioita.

Työllisyyden hoitoon kohdennettuja määrärahoja sisältyy elinvoima tulosalueen talousarvioon. Määrärahat sisältävät kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen sekä monialaisen työllisyyspalvelun eli TYP-toiminnan kaupungin osuuden, työllisyyden kuntakokeilun asiakasohjauksen, palkkatuetun- ja veloitetyöllistämisen kaupungin toimialoille, välityömarkkinoiden ja yritysten taloudellisen tuen työttömien työllistämiseen, yrityspalvelujen rekrytointipalvelut, työllistämishankkeiden rahoitusosuudet, erilaisten työllistämistä edistävien palvelujen hankinnat sekä työllisyyspalvelujen yhteiset kustannukset.

Kaupungin palkkatukityöpaikkoja järjestetään kaupungin toimialoilla sekä liikelaitoksissa ja ne on kohdennettu työllisyyden kuntakokeilun asiakkaille. Työllisyyspalvelut antaa ohjeet näiden tukien käytöstä sekä seuraa määrärahojen käyttöä ja työllistämistulojen kertymistä.

Palkkatuetun- ja veloitetyöllistämiseen varattujen menojen käyttö edellyttää, että työllistämisen perustuu hyväksytyihin työllisyyden kuntakokeilun laatimiin työllistymissuunnitelmiin ja työvoimaviranomaisten palkkatukipäätöksiin.

3.3 OHJEITA ERÄIDEN TOIMINTAMENOJEN KÄYTÖSTÄ

Kaupunginhallituksen määräraha

Kaupunginjohtaja päättää tehtäväalueen 121 Kaupunginhallitus määrärahan käytöstä. Kaupungin johdon käyttö- ja edustusvarat jaetaan käyttösuunnitelmien laadinnan yhteydessä. Kaupunginjohtaja päättää valtuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajien järjestämistä edustustilaisuuksista.

Virkamatkat

Valtuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen sekä kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien ja niiden jäsenten virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus. Kiireellisissä tapauksissa em. virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

Lautakuntien, jaostojen ja niiden jäsenten ulkomaille suuntautuvista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus lukuun ottamatta Ruotsiin, Viroon ja Pietariin suuntautuvia matkoja, joista päättää ao. lautakunta tai johtokunta. Kiireellisissä tapauksissa edellä mainituista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN VUOSINA 2023-2031

Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2031

Toimitilainvestoinnit hankkeittain 2023-2031

Espoon lähivuosien asuntohankkeita 2023-2025

KAUPUNGIN INVESTOINTIOHJELMA VUOTEEN 2031

1 000 EUR

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2022-31	TA 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
ESPOON KAUPUNKI												
peruskaupunki, liikelaitokset ja taseyksiköt	Me	2 180 863	313 700	320 221	300 776	249 793	196 517	170 212	167 811	155 511	149 811	156 511
	Tu	38 184	5 004	4 340	4 340	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
	Ne	2 142 679	308 696	315 881	296 436	246 293	193 017	166 712	164 311	152 011	146 311	153 011
I INVESTOINTIOSA (peruskaupungin investoinnit)												
	Me	1 399 307	152 200	158 187	164 563	161 633	137 810	130 929	132 996	121 696	118 196	121 096
	Tu	38 120	4 940	4 340	4 340	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET												
	Me	71 335	10 600	11 535	11 800	7 400	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
	Tu	2 820	1 140	840	840							
911 YLEISHALLINTO												
	Me	71 335	10 600	11 535	11 800	7 400	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
	Tu	2 820	1 140	840	840							
9111 Konsernihallinto												
	Me	71 335	10 600	11 535	11 800	7 400	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
	Tu	2 820	1 140	840	840							
90007 Espoo Tietotekniikka												
	Me	71 335	10 600	11 535	11 800	7 400	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
	Tu	2 820	1 140	840	840							
92 MAA- JA VESIALUEET												
	Me	56 000	7 000	7 000	7 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
	Tu	14 800	1 300	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET												
	Me	620 777	77 297	80 876	84 726	84 502	62 496	55 496	53 346	42 046	38 546	41 446
	Tu	20 500	2 500	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
941 LIIKENNEVÄYLÄT												
	Me	188 950	22 400	26 940	29 190	31 160	22 360	16 660	15 810	9 510	6 010	8 910
	Tu	500	500	0	0							
AA YLEISET TIET												
	Me	17 010	500	530	5 580	6 800	1 900	400	1 300			
	Tu	0										
97319 Turunväylä												
	Me	100	50	50								
	Tu	0										
97320 Turuntie												
	Me	8 400	100	200	1 800	4 500	1 800					
	Tu	0										
97321 Kauklahdenväylä												
	Me	1 800					100	400	1 300			
	Tu	0										

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2022-31	TA 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
97323 Vihdintie	Me	2 960	100	280	280	2 300						
	Tu	0										
97324 Maanteiden meluesteet	Me	3 500	0	0	3 500							
	Tu	0										
AB PÄÄKADUT	Me	10 500	500					3 500	3 500	0	3 000	
	Tu	0										
97331 Espoonväylä	Me	3 500	500									3 000
	Tu	0										
97339 Puolarintie	Me	7 000						3 500	3 500			
	Tu	0										
AC JOUKKOLIIKENTEEN HANKKEET	Me	83 290	14 400	18 660	15 610	15 460	10 460	5 260	3 110	110	110	110
	Tu	0										
97345 Joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantaminen	Me	3 140	400	610	510	460	460	260	110	110	110	110
	Tu	0										
97347 Kaupunkirata	Me	63 000	5 000	10 000	15 000	15 000	10 000	5 000	3 000			
	Tu	0										
97348 Jokeri 1	Me	17 150	9 000	8 050	100							
	Tu	0										
AD KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄT	Me	20 200	2 000	2 100	2 100	3 000	4 000	5 000	2 000			
	Tu	500	500									
AE LIIKENNEVÄYLIEN PERUSPARANTAMINEN	Me	57 950	5 000	5 650	5 900	5 900	6 000	6 000	5 900	5 900	5 900	5 800
	Tu	0										
97355 Kulutuskerroksien uusiminen	Me	29 500	2 500	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
	Tu	0										
97356 Rakenteiden parantaminen	Me	6 350	500	650	650	650	650	650	650	650	650	650
	Tu	0										
97357 Liikenteen ohjaus	Me	2 600	300	300	300	300	300	300	200	200	200	200
	Tu	0										
97358 Siltojen perusparantaminen	Me	10 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	1 000
	Tu	0										
97359 Erillinen katuvalaistus	Me	7 000	500	500	750	750	750	750	750	750	750	750
	Tu	0										

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2022-31	TA 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
97360 Muut liikenneturvallisuusjärjestelyt	Me	2 000	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0										
942 ALUEELLINEN KUNNALLISTEKNIikka	Me	139 336	14 100	14 620	14 670	13 676	13 670	13 720	13 720	13 720	13 720	13 720
	Tu	20 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
BG URHEILUPIISTOJEN KUNNALLISTEKNIikka	Me	2 910	300	290	290	290	290	290	290	290	290	290
	Tu	0										
BJ KTP - ALUEET	Me	34 000	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
	Tu	0										
BK MUU ALUEELLINEN KUNNALLISTEKNIikka	Me	68 426	7 000	6 900	6 900	6 826	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800
	Tu	20 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
BN KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT	Me	3 900	300	300	300	300	450	450	450	450	450	450
	Tu	0										
BO PUISTOJEN JA RAITTIEN RAKENTAMINEN	Me	8 900	800	800	1 150	800	850	900	900	900	900	900
	Tu	0										
BP PUISTOJEN JA RAITTIEN PERUSPARANTAMINEN	Me	17 000	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
	Tu	0										
BR YMPÄRISTÖN ERITYISKOhteET	Me	740	200	180	180	180						
	Tu	0										
BS TULVASUOJELU	Me	3 460	400	1 050	750	180	180	180	180	180	180	180
	Tu	0										
943 LIIKUNTARAKENTEET	Me	10 481	1 931	950	950	950	950	950	950	950	950	950
	Tu	0										
944 KUNNALLISTEKNIINEN HUOLTO	Me	2 550	200	700	300	450	150	150	150	150	150	150
	Tu	0										
946 KUNNALLISTEKNIIKAN SUUNNITTELU	Me	13 200	1 500	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300
	Tu	0										
948 KUNNALLISTEKNIIKAN SOPIMUSRAKENTAMINEN	Me	252 100	35 750	34 950	36 900	35 550	22 650	21 300	20 000	15 000	15 000	15 000
	Tu	0	0	0	0							
HA KT - SOPIMUSRAKENTAMINEN	Me	195 000	25 000	25 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	15 000	15 000	15 000
	Tu	0										

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2022-31	TA 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
HC KUNNALLISTEKNIIKAN PROJEKTIRAKENTAMINEN	Me	17 100	3 200	2 700	5 000	4 850	1 350					
	Tu	0										
97388 Kunnallistekniikan projektirakentaminen	Me	11 000	3 200	1 300	3 100	2 950	450					
	Tu	0										
97389 Pohjois-Espoon pientaloalueet	Me	6 100		1 400	1 900	1 900	900					
	Tu	0										
HG METROASEMIEN VAATIMAT PROJEKTIKOHTEET	Me	11 100	5 900	1 800	1 300	1 300	400	400				
	Tu	0										
97879 Espoonlahden metrokeskus	Me	1 800	0		900	900						
	Tu	0										
97880 Kivenlahden metrokeskus	Me	7 400	4 000	1 800	400	400	400	400				
	Tu	0										
HK LEPPÄVAARA-PROJEKTI	Me	21 000	150	4 050	8 800	8 000						
	Tu	0										
HM SAUNALAHTI-KURTTILAN PROJEKTIKOHTEET	Me	7 400	1 000	1 400	1 800	1 400	900	900				
	Tu	0										
949 LIIKUNTAPAikkojen perusparantaminen	Me	14 160	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416
	Tu	0										
95 KONEET JA KALUSTO	Me	88 940	16 503	12 407	11 847	9 575	7 868	5 340	6 350	6 350	6 350	6 350
	Tu	0				0						
951 YLEISHALLINTO	Me	51 081	7 843	7 578	6 380	6 370	4 910	4 000	3 500	3 500	3 500	3 500
	Tu	0				0						
9514 Konsernihallinto	Me	35 343	4 643	4 600	4 500	3 600	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
	Tu	0										
95143 Tietotekniikka	Me	7 443	2 643	1 600	1 600	1 600						
	Tu	0										
95144 Logistiikka	Me	9 900	2 000	3 000	2 900	2 000						
	Tu	0										
9515 Elinvoima	Me	15 738	3 200	2 978	1 880	2 770	1 910	1 000	500	500	500	500
	Tu	0				0						
95150 Kulttuurilautakunta	Me	4 225	2 097	1 298	380	350	100					
	Tu	0				0						
95151 Liikuntalautakunta	Me	8 513	1 103	1 680	1 500	2 420	1 810					
	Tu	0				0						

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2022-31	TA 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
953 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA	Me	29 749	6 400	4 179	4 817	2 555	2 308	690	2 200	2 200	2 200	2 200
	Tu	0				0						
9531 Kasvun ja oppimisen lautakunta	Me	18 885	5 456	4 059	4 597	2 115	2 048	610				
	Tu	0										
9532 Svenska rum -lautakunta	Me	2 064	944	120	220	440	260	80				
	Tu	0										
954 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA	Me	6 500	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
	Tu	0										
9541 Tekninen Itk	Me	6 500	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
	Tu	0										
96 OSAKKEET JA OSUDET	Me	562 255	40 800	46 369	49 190	55 156	57 446	60 093	63 300	63 300	63 300	63 300
	Tu	0										
961 YLEISHALLINTO	Me	2 000	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0										
964 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA	Me	560 255	40 600	46 169	48 990	54 956	57 246	59 893	63 100	63 100	63 100	63 100
	Tu	0										
L LIIKELAITOKSET	Me	653 537	140 050	135 263	117 014	60 460	39 106	34 683	32 615	31 815	29 115	33 415
	Tu	64	64	0	0	0	0	0				
71 TILAPALVELUT -LIIKELAITOS	Me	651 437	137 950	135 263	117 014	60 460	39 106	34 683	32 615	31 815	29 115	33 415
	Tu	0										
7192 UUDISRAKENTAMINEN	Me	370 575	101 333	104 961	86 700	30 814	11 709	9 358	7 300	6 500	3 800	8 100
	Tu	0										
7193 PERUSPARANTAMINEN	Me	90 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
	Tu	0										
71985 Perusparannukset	Me	56 600	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660
	Tu	0										
71986 Sisäilmaperusparannukset	Me	20 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
	Tu	0										
71987 Pihojen perusparannukset	Me	9 450	940	940	940	940	940	950	950	950	950	950
	Tu	0										
71988 Cateringin laitteiden perusparannukset	Me	4 000	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
	Tu	0										

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä										
		2022-31	TA 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
7196 OSAKKEET JA OSUUDET	Me	190 852	27 617	21 302	21 314	20 646	18 397	16 315	16 315	16 315	16 315	16 315
	Tu	0										
T TASEYKSIKÖT	Me	128 020	21 450	26 770	19 200	27 700	19 600	4 600	2 200	2 000	2 500	2 000
	Tu	0		0								
021 SUURPELTO	Me	20 800	5 300	4 100	1 900	3 000	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
	Tu	0		0								
022 TAPIOLA	Me	102 920	16 150	18 370	17 300	24 700	18 100	3 600	1 200	1 000	1 500	1 000
	Tu	0										
022BB Kiinteät rakenteet ja laitteet	Me	56 720	7 650	9 570	9 700	17 500	11 800	0	0	0	500	0
	Tu	0		0								
022BE Osakkeet ja osuudet	Me	46 200	8 500	8 800	7 600	7 200	6 300	3 600	1 200	1 000	1 000	1 000
	Tu	0										
023 URHEILUPIISTO	Me	4 300		4 300								
	Tu	0										
023BA Kiinteät rakenteet ja laitteet	Me	4 300		4 300								
	Tu	0										

Toimilainvestoinnit hankkeittain

1000 €

Hanke	Hankkeen nimi	Hankkeen lisätiedot	Kustannus-arvio	Toteuma yhteensä	Ennuste 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Tilapalvelujen investoinnit yhteensä		347 135	21 421	56 514	104 961	86 700	30 814	11 709	9 358	7 300	6 493	3 800	8 065
	KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA		185 106	17 338	36 707	60 115	43 050	15 471	4 909	4 058	0	193	0	3 265
	Kasvun ja oppimisen lautakunta		182 993	17 338	36 707	60 115	42 671	15 471	4 788	2 445	0	193	0	3 265
4092	Postipuun koulu	peruskorjaus ja laajennus	539	39										500
XY13	Kurttilan koulu	uudisrakennus	500	0										500
XYZ9	SEB leasing kohteet lunastus	lunastus	327	0		84	50	0		0		193		
XYZ7	Leppävaaran Kampus	uudisrakennus	500	0						0				500
3821	Tähystäjän päiväkot	uudisrakennus	12 438	238	1 830	7 430	2 940							
4264	Hösmärinpuiston koulu ja päiväkot	peruskorjaus	7 630	0		500	4 800	2 330						
3820	Viherkallion päiväkot	uudisrakennus	14 416	416	3 050	7 950	3 000							
4490	Kalajärven koulu, päiväkot ja nuorisotil	uudisrakennus	42 611	1 936	16 350	11 500	7 700	4 300	800	25				
3763	Vanntilan koulun väistötilat	lunastus	4 619	3 938				681						
3777	Karhusuon siirtokelpoinen tyypikoulu	lunastus	8 471	521			7 950							
4077	Sunan koulu	peruskorjaus ja mahdollinen laajennus	15 000	0		500	6 600	7 900						
3756	Postipuun siirtokelpoinen väistökoulu I	lunastus	1 807	1 205		602	0			0				
4076	Toppelundin koulu	uudisrakennus	500	0						0				500
4500	Tiistilän koulu ja päiväkot	uudisrakennus	41 950	1 992	10 450	23 000	6 508							
9860	Leppävaaran lukion väistötilat	lunastus	599	0		599								
4339	Pienten Opinmäki	lunastus	500	0						0				500
3776	Niipperin tyypikoulu	lunastus	833	148						685				
3068	Mankaan päiväkot	peruskorjaus ja laajennus	9 715	6 588	2 527	600								
3053	Kipparin päiväkot	peruskorjaus ja laajennus	507	7						0				500
3689	Aarrekartan päiväkot	uudisrakennus, tyypiratkaisu	7 500	200	2 000	5 000	300							
3017	Tapiolan päiväkot	peruskorjaus	2 460	110	500	1 850								
3742	Lipunkantajanpolun päiväkot	lunastus	253	0			253							
3070	Vallipuiston päiväkot	peruskorjaus	3 070	0		500	2 570	0						
3228	Westendipuiston päiväkot	peruskorjaus ja laajennus	265	0						0				265
3087	Aamunkoiton päiväkot	peruskorjaus	2 143	0				136	2 007					
3106	Espoonlahden I päiväkot	peruskorjaus	1 866	0				0	131	1 735				
3091	Niipperin päiväkot	peruskorjaus	1 974	0				124	1 850					
	Svenska rum -lautakunta		2 113	0	0	0	379	0	121	1 613	0	0	0	0
3755	Mattlidens skola lisätilat	lunastus	379	0			379							
3088	Westends daghem	peruskorjaus	1 734	0					121	1 613				
	KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA		11 201	146	775	3 180	1 600			500	2 500	2 500	0	0
	Tekninen lautakunta		2 800	0		1 200	1 600				0	0	0	0
8980	Kaupunginpuutarhan puutyöhalli	uudisrakennus	2 800	0		1 200	1 600							
	Tilapalvelut		8 401	146	775	1 980				500	2 500	2 500	0	0
8021	Linja-autovarikko Mankkaa	peruskorjaus	5 500	0						500	2 500	2 500		
6062	Karhusaari, päärakennus	peruskorjaus	2 901	146	775	1 980								
	YLEISHALLINTO		82 528	3 937	5 132	31 166	33 500	7 793	0	0	0	0	0	1 000
	Yleishallinto		1 299	49	500	750					0	0	0	0
9991	Espoolaisten talo	suunnitteluraha	1 275	25	500	750								
	Kulttuurilautakunta		3 473	973	1 000	1 000				0	0	0	0	500
5017	Espoon kulttuurikeskus, Tapiola	perusparannus	500											500
5017	Espoon kulttuurikeskus teatteri, Tapiola	suunnittelu	2 973	973	1 000	1 000								
	Liikuntalautakunta		77 756	2 915	3 632	29 416	33 500	7 793	0	0	0	0	0	500
XY14	Mestari tunnelin kenttä	kenttien tai pihojen rakennustyö	1 000	0		1 000								
4389	Perkkaan kentän huoltorakennus	uudisrakennus	1 293	143	600	550								

Hanke	Hankkeen nimi	lisätiedot	arvio	yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
6337	Espoonlahden urheilupuiston	uudisrakennus	2 400	568	432	1 400								
6001	Tapiolan uimahalli	peruskorjaus ja laajennus	43 084	1 384	1 500	15 500	19 700	5 000						
6050	Oittaaan uimarannan pukutila	uudisrakennus	552	86	0	466								
6024	Espoonlahden uimahalli	peruskorjaus ja laajennus	28 092	99	1 100	10 500	13 600	2 793						
6043	Kivenlahden kentän huoltorakennus	uudisrakennus	200	0			200							
6092	Leppävaaran stadionin pysyvä katsomo	peruskorjaus	1 134	634						0				500
	MUU TALONRAKENNUS		68 300	0	13 900	10 500	8 550	7 550	6 800	4 800	4 800	3 800	3 800	3 800
T102	Elinkaarta jatkavat investoinnit	useita kohteita	37 400	0	8 000	5 900	5 000	4 500	4 500	2 500	2 500	1 500	1 500	1 500
T100	Toimitilojen muutos KOTO, palveluverkkoselvitys	useita kohteita	10 800	0	1 800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
T101	Joukkoliikenteen pienkohteet	useita kohteita	600	0	100	100	50	50	50	50	50	50	50	50
T103	Hallinnon tilatehokkuuden parantaminen	useita kohteita	2 000	0	1 000	1 000								
T104	Siirtokelpoisten toimitilojen perustukset ja pihatyt	useita kohteita	6 000	0	1 000	500	500	1 000	500	500	500	500	500	500
T105	Käyttöönoton muutostyöt ja siirtyneet maksuerät	useita kohteita	8 500	0	1 000	1 000	1 000	1 000	750	750	750	750	750	750
T106	Hankkeiden suunnittelu	useita kohteita	3 000	0	1 000	1 000	1 000							

YHTIÖHANKKEET		84 193	8 200	34 493	36 100	5 400	0	0	0	0	0	0	0	0
	Espoonlahden terveysasema	14 400		1 000	9 000	4 400								
	Laajalahden koulu	25 093	5 093	14 000	6 000									
	Matinkylän lukio ja liikuntahalli	44 200	3 107	19 493	20 600	1 000								
	Tapiolan stadion (sis. monitoimihalli?)	500		0	500									

UUDISRAKENTAMINEN + YHTIÖHANKKEET YHTEENSÄ		431 328	29 621	91 007	141 061	92 100	30 814	11 709	9 358	7 300	6 493	3 800	8 065
---	--	----------------	---------------	---------------	----------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

PERUSPARANTAMINEN		90 000		9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
--------------------------	--	---------------	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Vuokrat yhteensä 2023-2031	Pääomavuokra			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	1000€/v	vuokraika, v										
VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet												
Aarnivalkean moduulikoulu	6 130	860	10	823	823	823	823	823	823	568	312	312
EsKE, perhekeskuscampus, Kamreerintie 6	1 375	1 437	10	1 375								
Espoonlahden aluekirjasto	6 525	758	20	725	725	725	725	725	725	725	725	725
Friisilän siirtokelpoinen päiväkot	3 353	431	10	412	412	412	412	412	412	341	270	270
Haukilahden lukion lisätilat	1 470	219	5	210	210	210	210	210	210	210		
Jupperin koulun siirtokelpoinen rakennus 1	1 794	312	10	299	299	299	299	299	299			
Jupperin koulun siirtokelpoinen rakennus 2	1 196	312	10	299	299	299	299					
Jupperin päiväkodin siirtokelpoinen rakennus	2 472	431	10	412	412	412	412	412	412			
Karhusuon koulu, vaihe 1	844	504	5	482	362							
Karhusuon koulun 2. ja 3. vaihe	9 360	1 087	20	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040
Keran siirtokelpoinen päiväkot	3 876	476	10	456	456	456	456	456	456	456	456	228
Kivimiehen koulu ja päiväkot	9 216	1 070	20	1 024	1 024	1 024	1 024	1 024	1 024	1 024	1 024	1 024
Kivimiehen koulu, vaihe 2	4 095	475	20	455	455	455	455	455	455	455	455	455
Lasinpuhaltajan päiväkot	2 733	394	20	377	377	377	377	377	377	377	94	
Leppävaaran lukion väistötilat	10 614	1 488	10	1 424	1 424	1 424	1 424	1 424	1 424	1 424	646	
Leppävaaran urheilupuiston puku ja huoltotilat (Kameleonten)	2 184	269	20	257	257	257	257	257	257	257	257	257
Majurinkulman päiväkot	2 526	440	10	421	421	421	421	421	421	421		
Matinkylän urheilupuiston puku- ja huoltotilat (jäärheilukeskus)	945	113	10	108	108	108	108	108	108	108	108	81
Mattlidens daghem, Esbo arbis	3 486	520	20			498	498	498	498	498	498	498
Metropolia AMK Karaportti	2 852	745	7	713	713	713	713					
Niipperin siirtokelpoinen koulu	2 599	592	20	567	567	567	567	331				
Niipperin siirtokelpoinen liikuntasali	1 638	190	15	182	182	182	182	182	182	182	182	182
Niittykummun uusi päiväkot	3 553	437	10	209	418	418	418	418	418	418	418	418
Otaniemi, Tekniikantie 15, LU-hyvinvointialueen tilat	-4 035	-843	4	-807	-807	-807	-807	-807				
Otaniemi, Tekniikantie 15, toimisto	15 180	3 172	20	3 036	3 036	3 036	3 036	3 036				
Otaniemi, Tietotie 6, lukio	22 725	2 638	20	2 525	2 525	2 525	2 525	2 525	2 525	2 525	2 525	2 525
Painiityn siirtokelpoinen päiväkot	2 526	440	10	421	421	421	421	421	421			
Postipuun siirtokelpoinen väistökoulu I (ent. Karhusuon)	50	52	5	50								
Rödskogs skolanin siirtokelpoinen koulu 2	519	210	10	201	201	117						
Uusikummun 2-vaihe, liikuntatilat	4 977	578	20	553	553	553	553	553	553	553	553	553
Uusikummun koulu	12 123	1 408	20	1 347	1 347	1 347	1 347	1 347	1 347	1 347	1 347	1 347

Hanke	Hankkeen nimi	lisätiedot		arvio	yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Hankkeen nimi	Vuokrat yhteensä 2023-2031		Pääomavuokra 1000€/v			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	PROJEKTIYHTIÖMALLI (PPP)														
	Kilon koulu ja päiväkot	13 280	1 660					1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660
	Nauriskasken koulu	8 730	970				970	970	970	970	970	970	970	970	970
	Nöykkiönniityn päiväkot	3 780	420				420	420	420	420	420	420	420	420	420
	PPP-hankkeiden muutosfasiliteettivaraus	2 160	270					270	270	270	270	270	270	270	270
	Perkkaan koulu	14 490	1 610				1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
	Perkkaan päiväkot	4 640	580					580	580	580	580	580	580	580	580
	Pohjois-Tapiolan koulu	15 210	1 690				1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690
	Tähtiniityn koulu	7 650	900				450	900	900	900	900	900	900	900	900

SELVITYSKOhteet

Aarnivalkean koulu - pysyvä
Aurorakoti 2-4
Eestinkallion koulu
Esbo centrums daghem
Espoon kaupunginmuseon kokoelmakeskus
Espoon Sterinerkoulu
Espoonlahden hoivakoti
Etelä-Espoon bussivarikko
Finnoo / Djupsundsbacken pohjoisempi päiväkot
Finnoo merellisen ulkoilun tukikohta
Hannuksen koulu
Hansavalkaman kentän huoltorakennus
Haukilahden koulu
Jupperin uusi koulu ja päiväkot
Karamzinin koulu
Keran uusi koulu
Kiviruukin lukio
Kungsgårds skola
Kutojantie 2 verstaan tilat
Laurinlahden koulun peruskorjaus
Laurinlahden kouluun liityvä päiväkotiratkaistu
Lippajärven päiväkot
Lähterannan koulu - peruskorjaus ja laajennus
Mankkaan koulu
Matinkylän terveysasema (Matinkatu)/ peruskorjaus
Mattlidens skolcentrum - esisuunnittelu kaavoituksen tueksi
Niittykummun koulu - peruskorjaus
Nöykkiön koulu - peruskorjaus
Olarin koulu
Perkkaan asukaspuisto
Saarnilaakson koulu - peruskorjaus ja yläkoulun laajennus
Säterinmetsän koulu
Säterinniityn kentän huoltorakennus
Tapiola sinfonietan väistötila
Tapiolan jääpuutarhan pukutilat
Tapiolan kirjaston väistötila
Telaniityn kenttä
Tontunmäen kenttä
Viiskorven koulu
Yhteisväestönsuoja, Kiviruukki

PYSÄKÖINTIYHTIÖT

Useita uusia pysäköintiyhtiöitä pääosin länsimetron jatkon Finnoo asemaseudulle
Erilaisia toteutusmuotoja, monessa kaupunki rakennuttaa ja rahoittaa rakennusvaiheen ja omistaa yhtiöt alkuvaiheessa. Kaupungin omistusosuus ja rahoitusvastuu vähenee kun pysäköintipaikkoja myydään alueen rakentuessa.
Kaupunki jää omistajaksi velvoite- ja asiakaspaikkojen sekä liittämispysäköinnin osalta.
Investointikustannukset vuosina 2023-2031 yhteensä noin 100 milj. euroa.

Espoon lähivuosisien asuntohankkeita kokoluokittain asuntolina (Asuntoyksikön hankerekisteri 17.10.2022)

Alkavat pientaloasunnot 2023-2025
(suluissa kohteiden lukumäärä) [34]

- 3 - 15 [15]
- 15 - 26 [8]
- 26 - 80 [11]

Alkavat kerrostaloasunnot 2023-2025
(suluissa kohteiden lukumäärä) [124]

- 10 - 45 [31]
- 45 - 67 [31]
- 67 - 100 [32]
- 100 - 265 [30]

